

ع مجموعه نظریات شورای نگهبان

در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی

دوره ششم - سال سوم

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه نظریات شورای انجمن

در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی

دوره ششم - سال سوم

مرکز تحقیقات شورای انجمن

نشر دادگستر

شورای نگهبان قانون اساسی. مرکز تحقیقات
مجموعه نظریات شورای نگهبان در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی دوره
ششم سال سوم / تدوین مرکز تحقیقات شورای نگهبان. - تهران: نشر دادگستر.
۱۳۸۳.
۴۸۸ ص.

ISBN 964-6352-79-0: ریال ۲۹۰۰۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.
کتابنامه به صورت زیر نویس.
۱. ایران - قوانین و احکام. الف. عنوان.
۳۲۲ م ۹ ش / ۱۵ KMH
۲۴۹/۵۵
کتابخانه ملی ایران

۸۲-۳۱۳۸۴ م

نشر دادگستر

مجموعه نظریات شورای نگهبان
در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی (دوره ششم، سال سوم)
تدوین: مرکز تحقیقات شورای نگهبان

چاپ اول: بهار ۱۳۸۳

شمار: ۱۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۹۰۰ تومان

چاپخانه: چاپ کامران

شابک: ۹۶۴-۶۳۵۲-۷۹-۰

آدرس: میدان حضرت ولی عصر (عج)، بلوار کشاورز، خ فلسطین،

کوی شهید ذاکری، پلاک ۱۶ - تلفن ۸۹۰۴۴۶۵

فهرست

مقدمه

فصل اوّل ۱

طرح‌ها و لوایحی که در مرحله اوّل به تأیید شورای نگهبان رسیده است

فصل دوّم ۱۱

طرح‌ها و لوایحی که پس از رفع ابهام و ایراد شورای نگهبان مورد تأیید قرار گرفته است

فصل سوّم ۸۹

طرح‌ها و لوایح مصوب اعاده شده از سوی شورای نگهبان به مجلس شورای اسلامی که به تأیید نهایی نرسیده است

فصل چهارم ۳۱۱

مصوبات ارجاع شده به مجمع تشخیص مصلحت نظام

فصل پنجم ۴۴۷

مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح‌ها و لوایح ارجاع شده از سوی مجلس شورای اسلامی

فهرست اصول ۴۶۹

اصولی از قانون اساسی که در این مجموعه به آنها اشاره شده است

فهرست تفصیلی ۴۷۵

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

خدای قادر متعال را سپاسگزاریم که توفیق یافتیم مجموعه نظریات شورای نگهبان در مورد مصوبات سیزدهمین سال از دوره ششم قانونگذاری را در اختیار علاقمندان قرار دهیم.

این مجموعه حاوی ۸۰ مصوبه مجلس است و سابقه تصویب ۴ مصوبه آن به سال دوم قانونگذاری برمی گردد که روند اصلاح آنها و رفع اشکالات شورای نگهبان به سال سوم مجلس منتهی شده است. از مجموع این مصوبات، ۱۹ مصوبه به تأیید نهایی نرسیده است.

بر اساس جدول فصل اول کتاب، ۴۲ مصوبه در همان مرحله اول ارسال به شورای نگهبان، مغایر شرع و قانون اساسی شناخته نشده و تأیید گردیده است، که با توجه به مجموع مصوبات سال سوم، نیمی از کل این مصوبات را شامل می شود.

تعداد ۵ مصوبه مجلس با دو بار و ۳ مصوبه با سه بار تعاطی با مجلس به تأیید نهایی رسیده است و سابقه برخی مصوبات نشان می دهد که آغاز روند تصویب آنها در سال اول مجلس بوده و با شش بار رفت و برگشت بین مجلس و شورای نگهبان به تأیید نهایی نرسیده است.

همچنین این مجموعه در برگیرنده ۹ مصوبه ارجاع شده به مجمع تشخیص مصلحت نظام و مصوبات مجمع در خصوص ۸ مصوبه دیگر است. مجموعه ایرادهای شورای نگهبان به این مصوبات به شرح زیر قابل توزیع است:

مجموع کل ایرادات شرعی بالغ بر ۲۰۳ فقره است که می توان میانی ایرادهای شورا را ناشی از مداخله در حوزه اختیارات خاص ولی امر، عدم رعایت حقوق عمومی مردم، اصول دادرسی اسلامی، حقوق اقتصادی و مالکیت و نیز معاملات

ربوی و وجود تبعیض ناروا برشمرد.

ایرادات ناظر بر مغایرت مصوبات با قانون اساسی به ۹۳۲ فقره بالغ گردیده که در بررسی مجموعی نشان می‌دهد این مصوبات ۹۳۲ بار یا ۶۱ اصل قانون اساسی مغایر شناخته شده‌اند، که ترتیب فراوانی عمده‌ترین آنها به قرار زیر است:

۱- اصل ۷۵	- ۲۵۰ بار
۲- اصل ۵۷	۱۳۶ بار
۳- اصل‌های ۹۹ و ۱۱۰	هر کدام ۵۶ بار
۴- اصل ۸۵	۴۱ بار
۵- اصل ۱۷۵	۳۷ بار

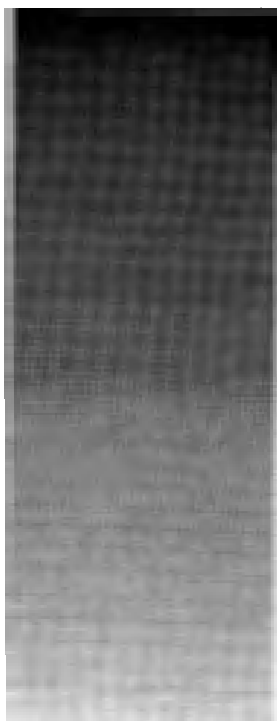
تلاش شده با فهرست تفصیلی انتهای کتاب، دسترسی علاقمندان به این آمار و ارقام آسان‌تر گردد.

مجموعه این نظریات می‌تواند رویه‌های پایدار و ثابت شورای نگهبان را در مورد موازین شرعی و اصول قانون اساسی نشان دهد و مراعات این قواعد و رویه‌های استنباطی و تفسیری می‌تواند از میزان تردد مصوبات میان مجلس و شورای نگهبان بکاهد.

باید توجه داشت که اقناع شورای نگهبان به تغییر استنباط خود با اصرار مجلس بر باقی ماندن به نظرات قبلی خویش تحقق‌پذیر نیست و این کار جز طولانی شدن روند تصویب مصوبات ثمری ندارد. راه دستیابی به این مهم تنها از طریق ارزیابی علمی و نقادی فقهی و حقوقی ممکن است؛ بابی که پیوسته باز بوده و همگان و به خصوص اعضای محترم شورا از آن استقبال می‌کنند، و مرکز تحقیقات شورای نگهبان هم پیوسته همه صاحب‌نظران و اندیشمندان را بدان دعوت کرده و از آن به جد استقبال می‌نماید و پیشاپیش سپاسگزار آن است.

و من الله التوفیق و علیہ التکلیان

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

فصل اول
طرح‌ها و لوازمی
که در مرحله اول
به تأیید
شورای نگهبان
رسیده است

ردیف	موضوع طرحها و لوایح	تاریخ تصویب	مجلس جهت اظهار نظر	شماره و تاریخ	تاریخ جلسه	شماره و تاریخ	درج قانون در روزنامه رسمی
۱	شرح مستطوره یک فوریه ماده (۱۰۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ و بند (ج) ماده (۳۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۱/۵/۲	۲۲۰۶ - ق ۱۳۸۱/۵/۶	—	۱۳۸۱/۵/۱۶	۸۱/۳۰/۱۳۳۶ ۱۳۸۱/۵/۱۷	۱۶۷۵۰ ۱۳۸۱/۶/۹
۲	قلمبه یک فوریه اصلاح تبصره ماده (۱۱) و (۱۱۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۱۳۸۱/۵/۱۶	۲۲۲۰ - ق ۱۳۸۱/۵/۸	—	۱۳۸۱/۵/۱۶	۸۱/۳۰/۱۳۳۵ ۱۳۸۱/۵/۱۷	۱۶۷۵۰ ۱۳۸۱/۶/۹
۳	لایحه قانون اصلاح آیین تشریف آوری جمهوری اسلامی ایران به فهرست نهادها و موسسات عمومی غیر دولتی مصوب ۱۳۲۲	۱۳۸۱/۵/۹	۲۲۳۱ - ق ۱۳۸۱/۵/۱۳	۸۱/۳۰/۱۳۳۷ ۱۳۸۱/۵/۲۳	۱۳۸۱/۵/۲۰	۸۱/۳۰/۱۳۳۵ ۱۳۸۱/۶/۲	۱۶۷۶۶ ۱۳۸۱/۶/۲۷
۴	لایحه مشارکت جمهوری اسلامی ایران در بازسازی کشور افغانستان	۱۳۸۱/۵/۱۳	۲۲۵۱ - ق ۱۳۸۱/۵/۲۳	—	۱۳۸۱/۵/۲۰	۸۱/۳۰/۱۳۳۴ ۱۳۸۱/۶/۲	۱۶۷۶۶ ۱۳۸۱/۶/۲۷

(۱) اصل خود و پیوسته در مواردی که شورای نگهبان مدت ده روز را برای رسیدگی و اظهار نظر کافی ندانند می‌تواند از مجلس شورای اسلامی حداکثر برای ده روز دیگر با ذکر دلیل خواستار تمدید وقت شود.

ردیف	عنوان طرحها و توافیح	تاریخ تصویب معمیه در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت اظهار نظر ضریا	شماره و تاریخ تأیید شورای استانی	تاریخ جلسه تایید ضریا	شماره و تاریخ نامه و تاریخ	شماره و تاریخ
۵	لایحه استقلال ماده (۵) قانون پخش سماران اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۴۰	۱۳۴۱/۵/۱۶	ق-۲۲۵۰ ۱۳۴۱/۵/۲۳	—	۱۳۴۱/۵/۳۰	۸۱/۳۰/۱۳۴۹ ۱۳۴۱/۶/۲	۱۶۲۶۶ ۱۳۴۱/۶/۲۷
۶	طرح دوزخ سلاح کانون پیشگیری از موارد افشای لا عقلکمال و میزان خسارت مصوب ۱۳۴۰	۱۳۴۱/۵/۳۰	ق-۲۲۹۴ ۱۳۴۱/۵/۲۰	—	(۱) ۱۳۴۱/۶/۱۶	۸۱/۳۰/۱۳۴۹ ۱۳۴۱/۶/۴	۱۶۲۶۶ ۱۳۴۱/۶/۲۷
۷	طرح یک فورض تعدیل مهلت اجرای آزمایشی قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری	۱۳۴۱/۷/۲۹	ق-۲۳۶۸ ۱۳۴۱/۸/۴	—	۱۳۴۱/۸/۸	۸۱/۳۰/۱۸۱۲ ۱۳۴۱/۸/۱۵	۱۶۸۱۷ ۱۳۴۱/۸/۲۹

(۱) شورای نگهبان در پاسخ به نامه شورای اسلامی چنین آورده است:

طرح ... مصوب جلسه مورخ سی ام مردادماه ۱۳۴۱ در جلسه مورخ ۱۳۴۱/۶/۴ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به موارد ذیل:

«به طوری که از متن نامه و معمیه ارسالی برمی آید طرح مذکور به صورت دوفورضی به تصویب رسیده است و طبق اصل ۹۷ قانون اساسی در صورتی که طرح یا لایحه ای فوری در دستور کار مجلس قرار گیرد اعضای شورای نگهبان باید در مجلس حضور داشته باشند. نظر به اینکه شورای نگهبان از فوریت طرح مورد بحث مطلع نگردیده است لذا براساس اصل ۹۴ قانون اساسی به عنوان طرح عادی مورد رسیدگی قرار گرفت و نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

داین طرح مطابق با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

اصل خود و هفتم: اعضای شورای نگهبان به منظور تسریع در کار می توانند هنگام مذاکره درباره لایحه یا طرح قانونی در مجلس حاضر شوند و مذاکرات را [استماع کنند. اما رقی طرح یا لایحه ای فوری در دستور کار مجلس قرار گیرد اعضای شورای نگهبان باید در مجلس حاضر شوند و نظر خود را اظهار نمایند.]

ردیف	عنوان طرحها و اوراق	تاریخ تصویب	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت اظهار نظر	شماره و تاریخ اعلام نظر	تاریخ جلسه	شماره و تاریخ نامه اعلامیه هیأت	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۱۳	طرح استقلال به یک فورقن قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۲۰) قانون پیرامون سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۱/۱/۰۲۲	۳۷۶۰/۸ ۱۳۸۱/۱/۰۲۲	—	۱۳۸۱/۱/۷	۸۱/۳۰/۳۳۰ ۱۳۸۱/۱/۵	۱۵۹۱۸ ۱۳۸۱/۷/۲۱
۱۴	لایحه یک فورقن اصلاحی یک تبصره ماده ۱۰۰ قانون اساسی قانون پیرامون سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۱/۱/۷/۱۸	۳۷۷۹/۳ ۱۳۸۱/۷/۱۹	—	(۱) ۱۳۸۱/۷/۲۵	۸۱/۳۰/۳۶۸ ۱۳۸۱/۱/۷/۲۶	۱۵۹۱۷ ۱۳۸۱/۷/۱۹
۱۵	لایحه اصلاح مواد ۱۱۱ و ۱۱۲ قانون پیرامون سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۱/۱/۷/۲۵	۳۷۵۰ ۱۳۸۱/۷/۲۶	۸۱/۳۰/۳۶۹۹ ۱۳۸۱/۱/۷/۲۸	۱۳۸۱/۱/۱۰	۸۷/۳۰/۷۱۳ ۱۳۸۱/۷/۱۱	۱۵۹۳۳ ۱۳۸۱/۷/۲۰
۱۶	لایحه بودجه کلانته سال ۱۳۸۱ و اصلاح مواد ۱۱۱ و ۱۱۲ قانون پیرامون سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۱/۷/۲۳	۱۱۸۸۸ ۱۳۸۱/۷/۲۴	—	۱۳۸۱/۷/۲۹	۸۷/۳۰/۳۰۲ ۱۳۸۱/۷/۲۴	۱۵۹۳۲ ۱۳۸۱/۷/۲۱
۱۷	لایحه بودجه کلانته سال ۱۳۸۱ و اصلاح مواد ۱۱۱ و ۱۱۲ قانون پیرامون سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۱/۷/۲۳	۱۱۸۸۸ ۱۳۸۱/۷/۲۴	—	۱۳۸۱/۷/۲۹	۸۷/۳۰/۳۰۲ ۱۳۸۱/۷/۲۴	۱۵۹۳۲ ۱۳۸۱/۷/۲۱

(۱) شورای نگهبان علاوه بر تأیید مصوبه مذکور در ذیل نظریه خویش آورده است:

«اگر مصروف اعتبار موضوع این لایحه مربوط به آینده است با توجه به فید مصرف در سال ۱۳۸۱ چگونه در ظرف چند روز باقی مانده از سال جاری قابل اجرا است و اگر مصرف آن مربوط به گذشته است، بدون مجوز توجیه قانونی ندارد.»

ردیف	عنوان طرحها و توضیحات	تاریخ تصویب مجلس در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت اظهار نظر در طرح	شماره و تاریخ تایید شورای عالی مقام اسلامی	تاریخ جلسه	شماره و تاریخ تایید شورای عالی مقام اسلامی	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۱۸	لایحه موافقتنامه همکاریهای بلند مدت اقتصادی با ترکیه، مجلس قانونی و در کمیسیون تخصصی مجلس ایران و دولت جمهوری ترکیه	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۱۸۸۹ ۱۳۸۷/۷/۲۳	—	۱۳۸۷/۷/۳۱	۸۷/۳۰/۳۱۰۴ ۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۹۹۷۲ ۱۳۸۷/۷/۲۱
۱۹	طرح موافقتنامه حمل و نقل بین اسلامی، چادش، کنگ و مسائر این دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۱۹۴۶ ۱۳۸۷/۷/۲۵	—	۱۳۸۷/۷/۳۱	۸۷/۳۰/۳۱۰۴ ۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۹۹۷۵ ۱۳۸۷/۷/۲۳
۲۰	لایحه موافقتنامه همکاری و حمایت متقابل از سرمایه گذاری این دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۱۹۹۹ ۱۳۸۷/۷/۲۵	—	۱۳۸۷/۷/۳۱	۸۷/۳۰/۳۱۰۴ ۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۹۹۸۷ ۱۳۸۷/۷/۳۱
۲۱	لایحه موافقتنامه با ترکیه این دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۱۹۵۱ ۱۳۸۷/۷/۲۵	—	۱۳۸۷/۷/۳۱	۸۷/۳۰/۳۱۰۴ ۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۹۹۸۵ ۱۳۸۷/۷/۲۳
۲۲	لایحه موافقتنامه همکاری و حمایت متقابل از سرمایه گذاری این دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۱۹۹۷ ۱۳۸۷/۷/۲۷	۸۷/۳۰/۳۱۰۴ ۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۸۷/۷/۳۱	۸۷/۳۰/۳۱۰۴ ۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۹۹۸۱ ۱۳۸۷/۷/۲۸
۲۳	دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۱۹۹۸ ۱۳۸۷/۷/۲۷	۸۷/۳۰/۳۱۰۴ ۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۸۷/۷/۳۱	۸۷/۳۰/۳۱۰۴ ۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۹۹۸۱ ۱۳۸۷/۷/۲۸

ردیف	عنوان طرحها و اوراق	تاریخ تصویب مهریه در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت اقرار نظر شما	شماره و تاریخ تأیید شما	شماره و تاریخ نامه تأیید شما	شماره و تاریخ مرجع قانون در روزنامه رسمی
۷۳	لایحه موافقتنامه حقوق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری انگلستان	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۲۰ ۱۳۸۷/۷/۲۷	۸۷/۳۰/۳۱۰۵ ۱۳۸۷/۳/۳	۱۳۸۷/۷/۳۱	۱۳۹۸/۳/۳۱ ۱۳۸۷/۳/۳۱
۷۵	لایحه موافقتنامه حصار و نقل حقوق بین دولت جمهوری - اسلامی ایران و دولت بحرین	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۲۵ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۷/۳۱	۱۳۹۸/۷/۲۶ ۱۳۸۷/۳/۲۷
۷۶	لایحه موافقتنامه حمل و نقل حقوق بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پاکستان	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۵۰ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۷/۳۱	۱۳۹۸/۳/۳۱ ۱۳۸۷/۳/۲۷
۷۷	لایحه موافقتنامه حقوق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری افغانستان	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۵۵ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۷/۲۷	۱۳۹۸/۷/۲۸ ۱۳۸۷/۳/۲۸
۷۸	لایحه موافقتنامه همکاری در زمینه امنیت زنان و عائله بین دولت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۵۵ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۷/۲۷	۱۳۹۸/۷/۲۸ ۱۳۸۷/۳/۲۸
۷۹	لایحه موافقتنامه همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و اسلامی ایران و دولت جمهوری عراق	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۵۷ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۷/۲۷	۱۳۹۸/۷/۲۸ ۱۳۸۷/۳/۲۸

ردیف	موضوع طرح و تاریخ	تاریخ تصویب معمومه در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت اظهار نظر خوا	شماره و تاریخ تأیید شورای استیفاء	تاریخ جلسه تایید خوا	شماره و تاریخ تأیید خوا	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۴۰	لایحه واگذاری مدیریت بنیاد ملی مسکن به هیئت مدیره شرکت ملی گاز ایران مالی در موارد مناقصات ایران و شرکت ملی گاز ایران و دولت جمهوری عراق ۵۴۳	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۵۵ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۳/۷	۸۷/۳۰/۳۱۰ ۱۳۸۷/۳/۸	۱۳۵۸ ۱۳۸۷/۳/۱۶
۴۱	لایحه واگذاری مدیریت بنیاد ملی مسکن به هیئت مدیره شرکت ملی گاز ایران مسئولیت گاز ایران که به منظور توزیع و انتقال و انتقال و انتقال گاز ایران دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۵۴ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۳/۷	۸۷/۳۰/۳۱۰ ۱۳۸۷/۳/۸	۱۳۵۸ ۱۳۸۷/۳/۱۶
۴۲	لایحه واگذاری مدیریت بنیاد ملی مسکن به هیئت مدیره شرکت ملی گاز ایران دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت کویت	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۵۱ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۳/۷	۸۷/۳۰/۳۱۰ ۱۳۸۷/۳/۸	۱۳۵۸ ۱۳۸۷/۳/۱۶
۴۳	لایحه واگذاری مدیریت بنیاد ملی مسکن به هیئت مدیره شرکت ملی گاز ایران دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۵۵ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۳/۷	۸۷/۳۰/۳۱۰ ۱۳۸۷/۳/۸	۱۳۵۸ ۱۳۸۷/۳/۱۶
۴۴	لایحه واگذاری مدیریت بنیاد ملی مسکن به هیئت مدیره شرکت ملی گاز ایران دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان	۱۳۸۷/۷/۲۳	۱۳۵۰ ۱۳۸۷/۷/۲۸	—	۱۳۸۷/۳/۷	۸۷/۳۰/۳۱۰ ۱۳۸۷/۳/۸	۱۳۵۸ ۱۳۸۷/۳/۱۶

ردیف	عنوان طرحها و لوایح	تاریخ تصویب مجلس در مجلس	تاریخ جلسه تایید طرحها	شماره و تاریخ شماره و تاریخ نامتایید طرحها	شماره و تاریخ شماره و تاریخ
۴۰	تایید موافقتنامه تعاونی و حمایت مسئولان از سرمایه گذاری در مدت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان	۱۳۸۲/۶/۲۳	۱۳۸۲/۶/۲۸	۸۷/۳۰/۳۱۷۸ ۱۳۸۲/۳/۸	۱۳۸۰ ۱۳۸۲/۳/۸
۴۱	طرح اصلاح قوانین اساسی جمهوری اسلامی ایران جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۲/۶/۲۳	۱۳۸۲/۳/۷	۸۷/۳۰/۳۱۷۳ ۱۳۸۲/۳/۸	۱۳۸۲ ۱۳۸۲/۳/۱۴
۴۲	طرح دوزخ استقامت نامه (۷۱) قانون انتخابات و تقسیم انتخابات شورای اسلامی کشور و تقسیم خرد و دوازدهم و پانزدهم	۱۳۸۲/۳/۶	۱۳۸۲/۳/۷	۸۷/۳۰/۳۰۹۳ ۱۳۸۲/۳/۷	۱۳۸۸ ۱۳۸۲/۳/۱۶

فصل دوم
طرح‌ها و لوازمی
که پس از رفع ابهام
و ایراد شورای نگهبان
مورد تأیید قرار گرفته
است

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی ساماندهی بهداشت و درمان بر اساس اصول سوم (۳)^(۱) و بیست و نهم (۲۹)^(۲) و چهل و سوم (۴۳)^(۳) با قانون اساسی و موازین شرع

۱) اصل سوم: دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد:

۱- ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوا و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی.
۲- بالا بردن سطح آگاهی‌های عمومی در همه زمینه‌ها با استفاده صحیح از مطبوعات و رسانه‌های گروهی و وسایل دیگر.

۳- آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه، در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی.

۴- تقویت روح بررسی و تنبّع و ابتکار در تمام زمینه‌های علمی، فنی، فرهنگی و اسلامی از طریق تأسیس مراکز تحقیق و تشویق محققان.

۵- طرد کامل استعمار و جلوگیری از نفوذ اجانب.

۶- محو هر گونه استبداد و خودکامگی و انحصارطلبی.

۷- تأمین آزادیهای سیاسی و اجتماعی در حدود قانون.

۸- مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش.

۹- رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی.

۱۰- ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیرضرور.

۱۱- تقویت کامل بنیه دفاع ملی از طریق آموزش نظامی عمومی برای حفظ استقلال و تمامیت ارضی و نظام اسلامی کشور.

۱۲- پی‌ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه بر طبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه و مسکن و کار و بهداشت و تعمیم بیمه.

۱۳- تأمین خودکفایی در علوم و فنون صنعت و کشاورزی و امور نظامی و مانند اینها.

۱۴- تأمین حقوق همه جابه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضائی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون.

۱۵- توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم.

۱۶- تنظیم سیاست خارجی کشور بر اساس معیارهای اسلام، تعهد برادرانه نسبت به همه مسلمانان و حمایت بی‌دریغ از مستضعفان جهان.

شماره: ۲۱۹۱ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۰۱

شورای محترم نگهبان

طرح ساماندهی بهداشت و درمان بر اساس اصل سوم (۳) و بیست و نهم (۲۹)

۲) اصل بیست و نهم: برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازتشتگی، بیکاری، پیری، از کارافتادگی، بی‌سرپرستی، در راه ماندگی، حوادث و سوانح و نیاز به خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبتهای پزشکی به صورت بیمه و غیره حقی است همگانی. دولت مکلف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های مالی فوق را برای یک یک افراد کشور تأمین کند.

۳) اصل چهل و سوم: برای تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد، با حفظ آزادی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران بر اساس ضوابط زیر استوار می‌شود:

- ۱- تأمین نیازهای اساسی: مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت، درمان، آموزش و پرورش و امکانات لازم برای تشکیل خانواده برای همه.
- ۲- تأمین شرائط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قرار دادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروههای خاص منتهی شود و نه دولت را به صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد. این اقدام باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد صورت گیرد.
- ۳- تنظیم برنامه اقتصادی کشور به صورتی که شکل و محتوا و ساعات کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد.
- ۴- رعایت آزادی انتخاب شغل، و عدم اجبار افراد به کاری معین و جلوگیری از بهره‌کشی از کار دیگری.
- ۵- منع اضرار به غیر و انحصار و احتکار و ربا و دیگر معاملات باطل و حرام.
- ۶- منع اسراف و تبذیر در همه شئون مربوط به اقتصاد، اعم از مصرف، سرمایه‌گذاری، تولید، توزیع و خدمات.
- ۷- استفاده از علوم و فنون و تربیت افراد ماهر به نسبت احتیاج برای توسعه و پیشرفت اقتصاد کشور.
- ۸- جلوگیری از سلطه اقتصادی بیگانه بر اقتصاد کشور.
- ۹- تأکید بر افزایش تولیدات کشاورزی، دامی و صنعتی که نیازهای عمومی را تأمین کند و کشور را به مرحله خودکفایی برساند و از وابستگی برهاند.

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که یک فوریت آن در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۲/۱۸ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۴/۳۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - دولت موظف است از آغاز سال ۱۳۸۲ لوایح بودجه ستواتی کشور را به نحوی تنظیم نماید که زمینه‌های اجرائی قانون بیمه همگانی با لحاظ نمودن سیاست‌های کلی زیر فراهم شود:

- ۱- کلیه اقشار جامعه تحت پوشش خدمات پایه بیمه همگانی قرار گیرند.
- ۲- اعتبارات مربوط به خدمات پایه بیمه همگانی کلیه اقشار جامعه در یک سازمان متمرکز و خدمات به صورت یکسان به آحاد جامعه ارائه شود.
- ۳- حدود و شمول خدمات پایه بیمه درمان همگانی به صورت شفاف تعریف شود.
- ۴- حدود و شمول بیمه‌های مکمل افرادی که به نحوی از این نوع خدمات بهره‌مند می‌شوند به صورت شفاف تعریف شده و از نظر سیاست‌گذاری و میزان نوع خدمات

(۱) اصل نود و چهارم: کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی باید به شورای نگهبان فرستاده شود. شورای نگهبان موظف است آن را حداکثر ظرف ده روز از تاریخ وصول از نظر انطباق بر موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار دهد و چنانچه آن را مغایر ببیند برای تجدیدنظر به مجلس بازگرداند. در غیر این صورت مصوبه قابل اجرا است.

یکسان‌سازی انجام گیرد.

۵- اعتبار مربوط به حق سرانه خدمات پایه بیمه درمان همگانی افرادی که تحت پوشش هیچ بیمه‌ای نیستند از طریق دولت تأمین و در لایحه بودجه سنواتی منظور شود.

۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری کلیه سازمانهای بیمه‌گر مکلف است اقدامات لازم را برای بیمه نمودن خویش‌فرمایانی که قادر به پرداخت تمام یا بخشی از حق سرانه می‌باشند انجام دهد. کلیه رسانه‌های گروهی از جمله سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظفند در اطلاع‌رسانی و تبلیغات بر پایه دستورالعمل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی همکاری نمایند.

۷- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است راهکارهای اجرایی و نحوه همکاری سایر دستگاههای اجرایی کشور برای بیمه نمودن خویش‌فرمایان و اخذ حق سرانه از آنها را تهیه و ضوابط مربوطه را به تصویب هیأت وزیران برساند.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۳۳۷

تاریخ: ۸۱/۵/۲۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۱۹۱-ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۲۲۸

مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۰^(۱)؛ «طرح ساماندهی بهداشت و درمان بر اساس اصل سوم (۳)،

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲)

بیست و نهم (۲۹) و چهل و سوم (۴۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» مصوب جلسه مورخ سی‌ام تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۶ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- نظر به اینکه کمیته امداد امام خمینی (ره) مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری مدظله‌العالی می‌باشد و ارائه خدمات پایه بیمه همگانی اقشار آسیب‌پذیر تحت پوشش از وظائف این کمیته بوده و این امر مستلزم این است که اعتبارات مربوطه، به آن اختصاص یابد. چون اطلاق بند (۲) موجب اخذ این وظیفه از کمیته مذکور و واگذاری آن به دستگاه دیگری بدون کسب نظر موافق معظم له می‌شود، خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۲- چون طرح مذکور به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد و بند (۵) نیز رافع اشکال نمی‌باشد، خلاف اصل ۷۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) اصل پنجاه و هفتم: قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از: قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضائیه که زیر نظر ولایت مطلقه امر و امامت بر طبق اصول آینده این قانون اعمال می‌گردند.
این قوا مستقل از یکدیگرند.

(۲) اصل هفتاد و پنجم: طرح‌های قانونی و پیشنهادها و اصلاحاتی که نمایندگان در خصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه عمومی می‌انجامد، در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده‌باشد.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۳۳۹۳ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۱۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۳۲۷ مورخ ۸۱/۵/۲۲ و پیرو نامه شماره ۲۱۹۱-ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱، طرح ساماندهی بهداشت و درمان بر اساس اصول سوم (۳)، نیست و نهم (۲۹) و چهل و سوم (۴۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح^(۲)

ماده واحده - دولت موظف است از آغاز سال ۱۳۸۲ لوائح بودجه سنواتی کشور را به نحوی تنظیم نماید که زمینه‌های اجرایی قانون بیمه همگانی با لحاظ نمودن سیاست‌های کلی زیر فراهم شود:

.....

۲- اعتبارات مربوط به خدمات پایه بیمه همگانی کلیه اقشار جامعه در یک سازمان

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) در این قسمت فقط به بندهای مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

متمركز و خدمات به صورت يكسان به آحاد جامعه از طريق دستگاههای مسئول ارائه شود.

.....

۵- اعتبار مربوط به حق سرانه خدمات پایه بیمه درمان همگانی افرادی که تحت پوشش هیچ بیمه‌ای نیستند از محل صرفه‌جویی ناشی از سامان‌دهی امر بیمه از طریق دولت تأمین و در لایحه بودجه سنواتی منظور شود.

.....

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۸۵۸

تاریخ: ۸۱/۸/۲۳

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۳۹۳-ق مورخ ۱۳۱۸/۸/۱۴ و شماره ۲۱۹۱-ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۱۳۲۷ مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۲ و شماره ۸۱/۳۰/۱۲۲۸ مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۰؛ «طرح ساماندهی بهداشت و درمان بر اساس اصول سوم (۳)، بیست و نهم (۲۹) و چهل و سوم (۴۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ دوازدهم آبانماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۹ شورای نگهبان مطرح شد که؛ «اصلاحات به عمل آمده رافع اشکال نمی‌باشد و بنابراین ایراد شرعی و قانون اساسی شورا به قوت خود باقی است».

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۴۸۱۱

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۱۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۱۸۵۸/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳ و پیرو نامه شماره ۲۳۹۳-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۴، طرح ساماندهی بهداشت و درمان بر اساس اصول سوم (۳)، بیست و نهم (۲۹) و چهل و سوم (۴۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح^(۲)

ماده واحده - دولت موظف است از آغاز سال ۱۳۸۲ لوایح بودجه سنواتی کشور را به نحوی تنظیم نماید که زمینه های اجرایی قانون بیمه همگانی با لحاظ نمودن سیاست های کلی زیر فراهم شود:

.....

۲- خدمات پایه بیمه همگانی کلیه اقشار جامعه از طریق سازمانها، نهادها و دستگاههای بیمه گردی ربط به صورت یکسان به آحاد جامعه ارائه خواهد شد. صدور

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) فقط به بندهای مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

دفترچه یا کارت برای بیمه شوندگان از طریق یک سازمان و با هماهنگی دستگاههای ذی ربط صورت خواهد گرفت و آمار کلیه بیمه شوندگان در سازمان مذکور متمرکز می گردد.

.....

۵- اعتبار مربوط به حق سرانه خدمات پایه بیمه درمان همگانی افرادی که تحت پوشش هیچ بیمه‌ای نیستند از محل صرفه جویی ناشی از سامان دهی امر بیمه از طریق دولت تأمین و در لایحه بودجه سنواتی منظور شود.

.....

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۲۵۰

تاریخ: ۸۱/۱۰/۲۳

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۴۸۱۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱ و شماره ۲۳۹۳-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۴ و شماره ۲۱۹۱-ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۱۸۵۸ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳ و شماره ۸۱/۳۰/۱۳۲۷ مورخ ۸۱/۳۰/۵/۲۲ و شماره ۸۱/۳۰/۱۲۲۸ مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۰؛ «طرح ساماندهی بهداشت و درمان بر اساس اصول سوم (۳)، بیست و نهم (۲۹) و چهل و سوم (۴۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ هشتم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۸ شورای نگهبان مطرح شد که:

(۱) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۸۸۳ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۹.

«با استظهار اینکه کلمه نهادها شامل کمیته امداد امام خمینی (ره) می شود و قهراً خدمات بیمه ای اقشار آسیب پذیر تحت پوشش توسط کمیته مذکور و با تخصیص اعتبار به این نهاد صورت می پذیرد ایراد بند (۱) قبلی مرتفع شده است.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

وجود ابهام در طرح اصلاح قانون برقراری حقوق رزفیه مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵/۴/۱۹ و مغایرت آن با قانون اساسی

شماره: ۲۳۳۰ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۱۳

شورای محترم نگهبان

طرح اصلاح ماده (۱)^(۱) قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از

(۱) ماده ۱ - هرگاه نماینده‌ای در دوران نمایندگی خود به درجه رفیع شهادت برسد و یا در راه انجام وظیفه وفات نموده و یا معلول شود، به نحوی که قادر به انجام وظایف نمایندگی نباشد، مقرری ماهانه‌ای که برابر با حقوق ثابت نمایندگی اوست، به عنوان حقوق وظیفه به عائله تحت تکفل قانونی وی و یا خود نماینده حسب مورد پرداخت می‌شود.

تبصره ۱ - اگر فوت نماینده پس از دوران نمایندگی ناشی از معلولیت دوران مزبور باشد از مزایای این قانون بهره‌مند خواهد شد.

تبصره ۲ - هرگاه نماینده‌ای از کارکنان دولت، سازمانها و مؤسسات وابسته به دولت، شهرداریها و به طور کلی هر مؤسسه‌ای باشد که به موجب مقررات مربوط می‌تواند از حقوق مستمری و وظیفه استفاده نماید، مستمری بگیران او به انتخاب خود می‌توانند فقط از یکی دو حقوق (دولتی یا مجلس) استفاده نمایند. در صورت اختلاف نظر مستمری بگیران تشخیص و تصمیم به عهده کمیسیون ماده (۴) این قانون خواهد بود.

.....

ماده ۴ - تعیین حقوق وظیفه و مستمری و همچنین تعیین عائله تحت تکفل قانونی نماینده و سهم هر یک از آنها به عهده کمیسیون پنج نفری متشکل از نمایندگان هیأت رئیسه، کمیسیونهای قضائی، بهداشتی، دیوان محاسبات و امور اداری و استخدامی مجلس می‌باشد.

.....

مسئولیت‌های خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵ و الحاق سه تبصره به ماده (۶)^(۱) آن که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۵/۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱ - دو تبصره به شرح ذیل به ماده (۱) قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵/۴/۱۹ به عنوان تبصره‌های (۳) و (۴) الحاق و عنوان تبصره (۳) الحاقی به قانون مذکور مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۲۷ به تبصره (۵) تغییر می‌یابد:

تبصره ۳ - میزان حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی که از کارکنان دولت نبوده و در زمان نمایندگی فوت نموده و یا می‌نمایند مطابق مستخدمین رسمی مشمول ماده (۸۳) قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۳/۳۱ تعیین و پرداخت خواهد شد.

تبصره ۴ - چنانچه نمایندگان مذکور در تبصره (۳) تابع قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ باشند و حقوق وظیفه و مستمری آنان کمتر از میزان حقوق وظیفه و

(۱) ماده ۶ - کلیه نمایندگانی که از آغاز رسمیت مجلس شورای اسلامی تا تاریخ تصویب این قانون به عللی شهید شده و یا در راه انجام وظیفه فوت نموده و یا معلول گردیده‌اند نیز مشمول مقررات این قانون خواهند بود.
(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

مستمری موضوع تبصره (۳) باشد، مابه التفاوت تا سقف مبلغ مزبور به آنان پرداخت خواهد شد.

ماده ۲ - تبصره‌های ذیل به ماده (۶) قانون فوق الحاق می‌گردد:

تبصره ۱ - در مواردی که این قانون ساکت است، قوانین و مقررات مربوط به مشمولین قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۳/۳۱ و یا قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ حسب مورد مجری خواهد بود.

تبصره ۲ - بار مالی ناشی از اجرای این قانون در سال ۱۳۸۱ از محل اعتبار موضوع خدمات رفاهی نمایندگان و کارکنان مجلس شورای اسلامی تأمین و برای سنوات بعد در بودجه سالانه مجلس شورای اسلامی پیش‌بینی خواهد شد.

تبصره ۳ - آئین نامه اجرائی این قانون ظرف مدت یک ماه توسط کمیسیون پنج نفری موضوع ماده (۴) قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگان مصوب ۱۳۶۵/۴/۱۹ تهیه و به تصویب کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

تبصره ۴ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد.

ماده ۳ - این قانون از ابتدا سال ۱۳۸۱ لازم الاجرا است.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۳۹۶

تاریخ: ۸۱/۶/۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۲۳۰ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۳ و پیرو نامه شماره

۱۳۳۸/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۳؛^(۱) «طرح الحاق دو تبصره به ماده (۱) و چهار تبصره به ماده (۶) قانون برقراری^(۲) حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عایله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵» مصوب جلسه مورخ نهم مردادماه یک هزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- نظر به اینکه این طرح به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد و تبصره (۲) ماده (۲) نیز رافع اشکال نمی‌باشد، خلاف اصل ۷۵ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.
- ۲- تصویب آئین نامه اجرایی موضوع تبصره (۳) ماده (۲) بدون قید مدت آزمایشی به کمیسیون برنامه بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی واگذار شده است. چنانچه منظور از آن آئین نامه باشد تصویب آن با هیأت وزیران است و اگر منظور قانون دائمی است تصویب آن با مجلس شورای اسلامی است. و در موارد ضروری مجلس می‌تواند وضع بعضی قوانین را به کمیسیونهای داخلی خود تفویض کند در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهائی آنها با مجلس خواهد بود، لذا این تبصره مغایر اصول ۸۵^(۴) و ۱۳۸^(۵) قانون اساسی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) برقراری صحیح است.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۴) اصل هشتاد و پنجم: سمت نمایندگی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. مجلس نمی‌تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیأتی واگذار کند ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیونهای داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهائی آنها با مجلس خواهد بود.

همچنین مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب دائمی اسانامه سازمانها، شرکتهای، مؤسسات دولتی یا

شناخته شد.

۳- تبصره (۱) ماده (۲) که ملحق به ماده (۶) قانون برقراری^(۶) حقوق و وظیفه مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵ شده است از این جهت که آیا صرفاً مربوط به موضوع این ماده می باشد یا مربوط به موضوعات کلیه مواد قانون اخیر الذکر می گردد ابهام دارد پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

تذکر: مفاد تبصره های (۲)، (۳) و (۴) که ملحق به ماده (۶) شده است چون اختصاصی به این ماده ندارد می بایست به صورت مواد جداگانه تنظیم و تصویب می شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

وایسته به دولت را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیونهای ذی ربط واگذار کند و یا اجازه تصویب آنها را به دولت بدهد. در این صورت مصوبات دولت نباید با اصول و احکام مذهب رسمی کشور و با قانون اساسی مغایرت داشته باشد، تشخیص این امر به ترتیب مذکور در اصل نود و ششم با شورای نگهبان است. علاوه بر این مصوبات دولت نباید مخالفت قوانین و مقررات عمومی کشور باشد و به منظور بررسی و اعلام عدم مغایرت آنها با قوانین مزبور باید ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد.

۵) **اصل یکصد و سی و هشتم:** علاوه بر مواردی که هیأت وزیران یا وزیری مأمور تدوین آئین نامه های اجرایی قوانین می شود، هیأت وزیران حق دارد برای انجام وظائف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمانهای اداری به وضع تصویب نامه و آئین نامه بپردازد. هر یک از وزیران نیز در حدود وظائف خویش و مصوبات هیأت وزیران حق وضع آئین نامه و صدور بخشنامه را دارد ولی مفاد این مقررات نباید با متن و روح قوانین مخالف باشد.

دولت می تواند تصویب برخی از امور مربوط به وظائف خود را به کمیسیونهای متشکل از چند وزیر واگذار نماید. مصوبات این کمیسیونها در محدوده قوانین پس از تأیید رئیس جمهور لازم الاجرا است.

تصویب نامه ها و آئین نامه های دولت و مصوبات کمیسیونهای مذکور در این اصل، ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی می رسد تا در صورتی که آنها را بر خلاف قوانین بیابد با ذکر دلیل برای تجدید نظر به هیأت وزیران بفرستد.

(۶) برقراری صحیح است. (این کلمه عیناً در متن نظریه شورای نگهبان آمده است.)

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۳۷۵ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۶

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۱۳۹۶/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲ و پیرو نامه شماره ۲۲۳۰-ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۳، طرح الحاق دو تبصره به ماده (۱) و چهار تبصره به ماده (۶) قانون برقراری حقوق وظیفه مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵ که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱ - دو تبصره به شرح ذیل به ماده (۱) قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵/۴/۱۹ به عنوان تبصره های (۳) و (۴) الحاق و عنوان تبصره (۳) الحاقی به قانون مذکور مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۲۷ به تبصره (۵) تغییر می یابد:

تبصره ۳- میزان حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی که از کارکنان دولت نبوده و در زمان نمایندگی فوت نموده و یا می نمایند مطابق مستخدمین رسمی مشمول ماده (۸۳) قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۳/۳۱ تعیین و پرداخت خواهد شد.

تبصره ۴- چنانچه نمایندگان مذکور در تبصره (۳) تابع قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ باشند و حقوق وظیفه مستمری آنان کمتر از میزان حقوق وظیفه و مستمری موضوع تبصره (۳) باشد، مابه التفاوت تا سقف مبلغ مزبور به آنان پرداخت خواهد شد.

ماده ۲- بار مالی ناشی از اجرای این قانون در سال ۱۳۸۱ از محل اعتبار برنامه شماره ۱۰۲۰۸ موضوع خدمات رفاهی نمایندگان و کارکنان مجلس شورای اسلامی تأمین می گردد.

ماده ۳- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می گردد.

ماده ۴- این قانون از ابتداء سال ۱۳۸۱ لازم الاجرا است.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۸۱۸

تاریخ: ۸۱/۸/۱۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۲۳۷۵ - ق مورخ ۸۱/۸/۶ و شماره ۲۲۳۰ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۳ و پیرو نامه های شماره ۸۱/۳۰/۱۳۹۶ مورخ ۸۱/۶/۲ و شماره ۸۱/۳۰/۱۳۳۸ مورخ ۸۱/۵/۲۳ «طرح اصلاح قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عایله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵»؛ که با اصلاحاتی در جلسه مورخ

بیست و نهم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. در جلسه مورخ ۸۱/۸/۱۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

«در خصوص بند یک اشکال قبلی شورا، نظر به اینکه اصلاح به عمل آمده رافع اشکال نسبت به سنوات آتیه نمی باشد. بنابراین اشکال قبلی شورا در این خصوص به قوت خود باقی است.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۳۸۰۸

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۱۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۸۱۸ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۶ و پیرو نامه شماره ۲۳۷۵-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۶، طرح اصلاح قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عایله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵ که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

متن طرح (۱)

ماده ۱-

.....

ماده ۲- بار مالی ناشی از اجرای این قانون در سال ۱۳۸۱ از محل اعتبار برنامه شماره ۱۰۲۰۸ موضوع خدمات رفاهی نمایندگان و کارکنان مجلس شورای اسلامی تأمین می‌گردد و در سالهای بعد در صورت وجود اعتبار، لازم الاجرا می‌باشد.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۲۳۰

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۱۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۴۸۰۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱ و شماره ۲۳۷۵ - ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۶ و شماره ۲۲۳۰ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۳ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۱۸۱۸ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۶ و شماره ۸۱/۳۰/۱۳۳۸ مورخ ۸۱/۳۰/۱۳۳۸ و شماره ۸۱/۳۰/۱۳۹۶ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲؛ «طرح اصلاح قانون برقراری حقوق و وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ هشتم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۸ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع

(۱) فقط به ماده مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

و قانون اساسی شناخته نشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

وجود ابهام در طرح اصلاح موادی از قانون مدنی و مخالفت آن با موازین شرع

شماره: ۳۳۱۰ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۶/۹

شورای محترم نگهبان

طرح اصلاح موادی از قانون مدنی که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۶/۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- ماده (۱۱۰۷) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴/۱/۱۷^(۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
ماده ۱۱۰۷ - نفقه عبارت است از همه نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن از قبیل مسکن، البسه، غذا، اثاث منزل و هزینه‌های درمانی و بهداشتی و خادم در صورت عادت یا احتیاج به واسطه نقصان یا مرض.

ماده ۲- ماده (۱۱۱۰) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴/۱/۱۷^(۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) ماده ۱۱۰۷ سابق: نفقه عبارت است از مسکن و البسه و غذا و اثاث البیت که به طور متعارف با وضعیت زن متناسب باشد و خادم در صورت عادت زن به داشتن خادم یا احتیاج او به واسطه مرض یا نقصان اعضاء.

(۳) ماده ۱۱۱۰ سابق = در عده وفات زن حق نفقه ندارد.

ماده ۱۱۱۰ - در ایام عده وفات، مخارج زندگی زوجه در صورت نیاز از سهم الارث اقاربی که پرداخت نفقه به عهده آنان است تأمین خواهد شد.

ماده ۳- ماده (۱۱۳۳) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴/۱/۲۰^(۱) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۱۱۳۳ - مرد می تواند با وجود شرائط، همسر خود را طلاق دهد.

تبصره - زن نیز می تواند با رعایت شرائط مقرر در قانون، از دادگاه تقاضای طلاق نماید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۱/۱۵۳۸

تاریخ: ۸۱/۶/۲۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۳۱۰-ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۹ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۴۸۹ مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۸^(۲)؛ «طرح اصلاح موادی از قانون مدنی» مصوب جلسه مورخ سوم شهریورماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد.

۱- چون مطابق موازین شرعی نمی توان نفقه را از سهم الارث اقارب بدون رضایت آنان برداشت بلکه آنان می توانند نفقه را از غیر سهم الارث بپردازند بنابراین حکم به تأمین نفقه از سهم الارث اقارب موضوع ماده ۲ خلاف شرع تشخیص داده شد. لکن اگر اقارب مذکور از پرداخت نفقه خودداری کنند زوجه متوفی می تواند به دادگاه ذی صلاح مراجعه نماید.

۲- کلمه (شرائط) در ماده ۳ مبهم است پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

(۱) ماده ۱۱۳۳ سابق= مرد می تواند هر وقت که بخواهد زن خود را طلاق دهد.

(۲) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۳- در تبصره ماده ۱۳ اگر مقصود از عبارت (شرائط مقرر در قانون) همان شرایطی است که در قانون مدنی (مواد ۱۱۲۹ و ۱۱۳۰)^(۱) آمده است، نیازی به ذکر نیست و اگر غیر از آن است معلوم شود تا اظهار نظر گردد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۲۰۲ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۲۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۱/۱۵۳۸ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۸ و پیرو نامه شماره ۲۳۱۰-ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۹ طرح اصلاح موادی از قانون مدنی که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) ماده ۱۱۲۹ قانون مدنی = در صورت استنکاف شوهر از دادن نفقه و عدم امکان اجراء حکم محکمه و الزام او به دادن نفقه زن می تواند برای طلاق به حاکم رجوع کند و حاکم شوهر را اجبار به طلاق می نماید. همچنین است در صورت عجز شوهر از دادن نفقه.

- ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی = در صورتی که دوام زوجیت موجب عسر و حرج زوجه باشد، وی می تواند به حاکم شرع مراجعه و تقاضای طلاق کند، چنانچه عسر و حرج مذکور در محکمه ثابت شود، دادگاه می تواند زوج را اجبار به طلاق نماید و در صورتی که اجبار میسر نباشد زوجه به اذن حاکم شرع طلاق داده می شود.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

متن طرح

ماده ۱- ماده (۱۱۰۷) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴/۱/۱۷ به شرح زیر اصلاح می شود:
ماده ۱۱۰۷ - نفقه عبارت است از همه نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن از قبیل مسکن، البسه، غذا، اثاث منزل و هزینه های درمانی و بهداشتی و خادم در صورت عادت یا احتیاج به واسطه نقصان یا مرض.

ماده ۲- ماده (۱۱۱۰) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴/۱/۱۷ به شرح زیر اصلاح می شود:
ماده ۱۱۱۰ - در ایام عده وفات، مخارج زندگی زوجه عندالمطالبه از اموال اقاری که پرداخت نفقه به عهده آنان است (در صورت عدم پرداخت) تأمین می گردد.

ماده ۳- ماده (۱۱۳۳) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴/۱/۲۰ به شرح زیر اصلاح می گردد:
ماده ۱۱۳۳ - مرد می تواند با رعایت شرائط مقرر در این قانون با مراجعه به دادگاه تقاضای طلاق همسرش را بنماید.

تبصره - زن نیز می تواند با وجود شرائط مقرر در مواد (۱۱۱۹)^(۱)، (۱۱۲۹) و (۱۱۳۰) این قانون، از دادگاه تقاضای طلاق نماید.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۹۴۴

تاریخ: ۱۳۸۱/۹/۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۲۴۰۴ - ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۱ و شماره ۲۳۱۰ - ق مورخ

(۱) ماده ۱۱۱۹ قانون مدنی = طرفین عقد ازدواج می توانند هر شرطی که مخالف با مقتضای عقد مزبور نباشد در ضمن عقد ازدواج یا عقد لازم دیگری بنمایند مثل اینکه شرط شود هرگاه شوهر زن دیگری بگیرد یا در مدت معینی غایب شود یا ترک انفاق نماید یا بر علیه حیات زن سوءظن یا سوءرفتاری نماید که زندگانی آنها با یکدیگر غیرقابل تحمل شود زن وکیل و وکیل در توکیل باشد که پس از اثبات تحقق شرط در محکمه و صدور حکم نهائی خود را مطلقه سازد.

۱۳۸۱/۶/۹ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۱۹۱۹ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲^(۱) و شماره ۸۱/۳۰/۱۵۳۸ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۸ و شماره ۸۱/۳۰/۱۴۸۹ مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۸؛ «طرح اصلاح موادی از قانون مدنی»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نوزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۹/۴ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) ز.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۸۳۴ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۰.

مقایرت طرح تعیین نمایندگان ناظر مجلس شورای اسلامی بر نحوه انعقاد قرارداد در دستگاههای اجرائی با قانون اساسی

شماره: ۲۳۱۱ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۶/۹

شورای محترم نگهبان

طرح تعیین نمایندگان ناظر مجلس شورای اسلامی بر نحوه انعقاد قراردادها در دستگاههای اجرائی که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۶/۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - به منظور نظارت مجلس شورای اسلامی و حصول اطمینان از رعایت قوانین و مقررات در عقد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی، کلیه دستگاههای اجرائی کشور مذکور در ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای

اسلامی^(۱) که مبادرت به عقد قرارداد به مبلغ بیش از بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار یا معادل آن به صورت استقراض نقدی، یوزانس، بیع متقابل، فاینانس و یا هر نوع شیوه تأمین مالی دیگر می‌نمایند، مکلفند در کلیه مراحل قراردادهای مذکور، کمیسیونهای برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی و حسب مورد کمیسیونهای تخصصی مربوطه در مجلس شورای اسلامی را از نحوه اقدام مطلع نمایند. کمیسیونهای تخصصی مجلس مکلفند در اجرای بند (۶) ماده (۳۳) قانون آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۷/۱۸^(۲) نمایند یا نمایندگانی به نیابت از مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر حسب مورد تعیین و به دستگاه اجرائی ذی ربط معرفی نمایند. کلیه دستگاههای اجرائی فوق الذکر موظفند اطلاعات لازم را در اختیار نماینده یا نمایندگان ناظر قرار دهند. نماینده یا نمایندگان ناظر باید گزارش نحوه اقدام را به کمیسیون مربوطه ارائه نمایند. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در پایان هر سال لیست قراردادهای منعقدہ خارجی توسط دستگاههای فوق الذکر را با ذکر نوع قرارداد و مبلغ آن و نوع تعهد ایجاد شده تهیه و به کمیسیونهای اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۶۸۲ مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۴.

(۲) ماده (۳۳): هر یک از کمیسیونهای تخصصی مجلس که مطابق این آئین نامه تشکیل می‌گردند در محدوده تخصصی خود دارای وظایف و اختیاراتی به شرح زیر می‌باشند:

۱-

۶- کسب اطلاع از کم و کیف اداره امور کشور، دریافت و بررسی گزارشهای علمکردی و نظارتی از دستگاههای مختلف ذی ربط به نمایندگی از سوی مجلس شورای اسلامی و تهیه گزارش جامع سالیانه که در برگزیده مسیر تحولات و پیشرفت‌ها و عملکرد بخش‌های تخصصی کشور و گویای وضع اعمال حاکمیت و مدیریت در هر بخش باشد و ارائه آن‌ها به مجلس شورای اسلامی. این گزارش‌ها در دستور کار مجلس قرار گرفته و قرائت می‌گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۵۳۷

تاریخ: ۸۱/۶/۲۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۳۱۱-ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۹ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۴۸۸ مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۸؛^(۱) «طرح تعیین نمایندگان ناظر مجلس شورای اسلامی بر نحوه انعقاد قراردادها در دستگاههای اجرایی» مصوب جلسه مورخ سوم شهریورماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شما به شرح زیر اعلام می گردد.

«بر حسب مفهوم مستنبط از اصل ۷۶ قانون اساسی^(۲) و سایر اصول مربوط به وظائف و اختیارات مجلس شورای اسلامی، تعیین و معرفی نماینده و نمایندگانی به نیابت از مجلس به عنوان ناظر از اختیارات مجلس شورای اسلامی است و واگذاری آن به کمیسیونهای مجلس خلاف قانون اساسی شناخته شد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۳۶۷-ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۵۳۷ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۸ و پیرو نامه شماره

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) اصل هفتاد و ششم: مجلس شورای اسلامی حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد.

۲۳۱۱ - ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۹ طرح تعیین نمایندگان ناظر مجلس شورای اسلامی بر نحوه انعقاد قراردادها در دستگاههای اجرائی که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - به منظور حصول اطمینان از رعایت قوانین و مقررات در عقد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی، کلیه دستگاههای اجرائی کشور، مذکور در ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی که مبادرت به عقد قرارداد به مبلغ بیش از بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار یا معادل آن به صورت استقراض نقدی، یوزانس، بیع متقابل، فاینانس و یا هر نوع شیوه تأمین مالی دیگر می نمایند، مکلفند در کلیه مراحل قراردادها مذکور، کمیسیونهای برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی و حسب مورد کمیسیونهای تخصصی مربوطه در مجلس شورای اسلامی را از نحوه اقدام مطلع نمایند. کمیسیونهای تخصصی مجلس مکلفند در اجرای بند (۶) ماده (۳۳) قانون آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۷/۱۸ اقدام لازم به عمل آورند. کلیه دستگاههای اجرائی فوق الذکر موظفند اطلاعات لازم را در اختیار کمیسیونهای مربوطه قرار دهند. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در پایان

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

هر سال لیست قراردادهای منعقدۀ خارجی توسط دستگاههای فوق الذکر را با ذکر نوع قرارداد و مبلغ آن و نوع تعهد ایجاد شده تهیه و به کمیسیونهای اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۸۰۶

تاریخ: ۸۱/۸/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۳۶۷-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۴ و شماره ۲۳۱۱-ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۹ و پیرو نامه‌های شماره ۸۰/۳۰/۱۵۳۷ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۸ و شماره ۸۱/۳۰/۱۴۸۸ مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۸؛ «طرح نحوه نظارت مجلس شورای اسلامی بر انعقاد قراردادها در دستگاههای اجرائی» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و نهم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۲ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۵

مغایرت لایحه اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی با قانون اساسی و وجود شبهه شرعی در آن

شماره: ۲۰۶۳۳

تاریخ: ۱۳۸۱/۹/۲۱

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۰۸۵۵/۱۹۱ مورخ ۱۳۸۰/۱/۱۹ دولت در مورد لایحه چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه دریافتی از تولیدکنندگان کالاها و ارائه دهندگان خدمات که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

ماده ۱-

.....

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) در این قسمت فقط به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

ماده ۴- مالیات و عوارض دریافتی از برخی خدمات به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف - خدمات مخابراتی از قبیل آبونمان تلفن‌های ثابت و همراه، کارکرد مکالمات داخلی و خارجی، خدمات بین‌المللی، کارت‌های اعتباری معادل شش درصد (۰.۶٪) قیمت خدمات [پنج درصد (۰.۵٪) مالیات و یک درصد (۰.۱٪) عوارض].

ب - واگذاری خطوط تلفن همراه معادل بیست درصد (۲۰٪) قیمت واگذاری (به عنوان مالیات).

ج - برق و گاز مصرفی مشترکین (به استثناء مصارف صنعتی، معدنی و کشاورزی) و همچنین آب مصرفی مشترکین در حوزه استحفاظی شهرها سه درصد (۰.۳٪) بهای مصرفی آنها (به عنوان عوارض).

د - خدمات هتل، متل، مهمانسرا، هتل آپارتمان، مهمان‌پذیر، مسافرخانه، تالارها و باشگاهها دو درصد (۰.۲٪) هزینه (به عنوان عوارض).

ه - حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل زمینی، ریلی، دریایی و هوایی پنج درصد (۰.۵٪) بهای بلیط (به عنوان عوارض).

و - عوارض سالیانه انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی حسب مورد معادل یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک در هزار مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها.

ز - شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل و یا وارداتی به استثناء خودروهای سواری عمومی درون شهری یا برون شهری حسب مورد سه درصد (۰.۳٪) قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا سه درصد (۰.۳٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها [دو درصد (۰.۲٪) مالیات و یک درصد (۰.۱٪) عوارض].

ح - مالیات نقل و انتقال انواع خودرو به استثناء ماشین آلات راهسازی، معدنی، کشاورزی، شناورها، موتور سیکلت و سه چرخه موتوری اعم از تولید داخل یا

وارداتی، حسب مورد معادل یک درصد (۱٪) قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک درصد (۱٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوقی ورودی آنها. مبنای محاسبه این مالیات، به ازای سپری شدن یک سال از عمر خودرو (و حداکثر تا پنج سال) به میزان ده درصد (۱۰٪) [و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪)] تقلیل می یابد.

ط - به دولت اجازه داده می شود به پیشنهاد کارگروهی متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارائی (رئیس)، وزیر بازرگانی، وزیر ذی ربط و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و جوهی بابت صدور انواع کارت ها و مجوزهای مربوط به فعالیت های اقتصادی، بازرگانی، تولیدی، صنعتی، خدماتی، معدنی و یا تأسیس مراکز مربوط دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل کشور) واریز نماید. ی - به دولت اجازه داده می شود به پیشنهاد کارگروهی متشکل از وزرای کشور (رئیس)، امور اقتصادی و دارائی، فرهنگ و ارشاد اسلامی و راه و ترابری و جوهی (به عنوان مالیات و عوارض) بابت خروج مسافر از مرزهای هوایی، زمینی و دریایی دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل کشور) واریز نماید.

تبصره ۱- قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی انواع خودروها که مبنای محاسبه مالیات و عوارض بندهای (و)، (ز) و (ح) این ماده قرار می گیرند، همه ساله بر اساس آخرین مدل توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجرا در سال بعد اعلام خواهد شد. این مهلت زمانی برای انواع جدید خودروهایی که بعد از تاریخ مزبور تولید آنها شروع می شود لازم الرعایه نمی باشد. همچنین قیمت فروش یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی خودروهایی که تولید آنها متوقف می شود توسط وزارت یاد شده و متناسب با آخرین مدل ساخته شده تعیین می گردد.

تبصره ۲- تنظیم سند وثیقه، وکالت خرید و خروج موقت برای خودرو، مشمول مالیات نقل و انتقال موضوع بند (ح) این ماده نمی باشد. دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل

از تنظیم سند مربوط به انواع خودرو رسید و یا گواهی پرداخت عوارض موضوع بند (و) این ماده و همچنین رسید پرداخت مالیات موضوع بند (ج) این ماده را از فروشنده اخذ نموده و ضمن درج شماره فیش بانکی و تاریخ و مبلغ و نام بانک دریافت کننده مالیات و نیز فیش بانکی و یا گواهی پرداخت عوارض موضوع بند (و) و همچنین نوع و مشخصات خودرو در سند تنظیمی، فهرست کامل نقل و انتقالات خودروها را هر پانزده روز یکبار به ادارات مالیاتی ذی ربط ارسال نمایند. در صورت تخلف از این حکم علاوه بر پرداخت مالیات و عوارض متعلقه و جرائم موضوع این قانون مشمول جریمه‌ای معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات و عوارض متعلقه خواهد بود. فسخ و اقاله معامله خودرو تا سه ماه بعد از معامله مشمول مالیات نقل و انتقال مجدد نخواهد شد و تنها در صورتی که پس از پرداخت مالیات، معامله انجام نشود، مالیات وصول شده طبق قوانین و مقررات مالیات مستقیم مسترد می‌گردد.

تبصره ۳- اولین انتقال خودرو از کارخانجات سازنده و یا مونتاژ کننده داخلی و یا واردکنندگان (نمایندگی‌های رسمی شرکتهای سازنده خودروهای خارجی) به خریداران، مشمول پرداخت مالیات نقل و انتقال موضوع بند (ج) این ماده نخواهد بود. ماده ۵- برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و کالاهای تولیدی و همچنین آن دسته از خدمات که در ماده (۴) این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکتهای سود اوراق مشارکت، سود سپرده گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد. در سایر موارد، شوراهای اسلامی در اجرای قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن و در چارچوب ضوابط، اهداف و سیاستهای اقتصادی دولت که از طریق وزارت کشور به آنها ابلاغ می‌شود مجاز به برقراری

عوارض محلی از جمله عوارض کسب و پیشه می‌باشند.

تبصره ۱- وضع عوارض محلی جدید و یا افزایش نرخ هر یک از عوارض محلی، می‌بایستی حداکثر تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد تصویب و اعلام عمومی گردد.

تبصره ۲- عبارت «پنج در هزار» مندرج در ماده (۲) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ به عبارت «یک درصد (۱٪)» اصلاح می‌شود.

تبصره ۳- قوانین و مقررات مربوط به اعطای تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه به شهرداری‌ها ملغی می‌گردد.

تبصره ۴- وزارت کشور موظف است بر حسن اجرای این ماده در سراسر کشور نظارت نماید.

ماده ۶-

الف - مالیات‌های موضوع مواد (۳) و (۴) این قانون به حساب یا حساب‌های درآمد عمومی مربوط که توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی (خزانه‌داری کل کشور) تعیین و از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، واریز می‌گردد.

ب - عوارض موضوع بندهای (الف) و (هـ) ماده (۳) و عوارض موضوع بندهای (الف)، (ب)، (ج)، (د)، (هـ) و (و) ماده (۴) این قانون در مورد واحدهای تولیدی، خدماتی و مشترکین واقع در داخل حریم شهرها به حسابی که توسط شهرداری محل تولید یا فعالیت اعلام می‌شود واریز می‌گردد.

ج - عوارض مشروحه بند (ب) این ماده در مورد واحدهای تولیدی، خدماتی مشترکین واقع در خارج حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها) واریز می‌شود تا بین دهیاری‌های همان شهرستان توزیع شود.

د - عوارض موضوع بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳) و عوارض موضوع بند (ز) ماده (۴) این قانون به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها)

واریز می شود تا به نسبت پانزده درصد (۱۵٪) کلان شهرها (شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت) و شصت و پنج درصد (۶۵٪) سایر شهرها و بیست درصد (۲۰٪) دهیاری ها تحت نظر کارگروهی متشکل از نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان شهرداریها توزیع گردد.

تبصره ۱- حساب تمرکز وجوه قید شده در بندهای (ج) و (د) این ماده توسط خزانه داری کل کشور به نام وزارت کشور (سازمان شهرداری ها) افتتاح می شود. وجوه واریزی به این حساب مطابق آئین نامه اجرائی که به پیشنهاد مشترک وزارت کشور و شورای عالی استان ها به تصویب هیأت وزیران می رسد بین شهرداری ها و دهیاری ها توزیع می شود. هرگونه برداشت از این حساب به جز پرداخت به شهرداری ها و دهیاری ها ممنوع می باشد. سازمان شهرداری ها موظف است گزارش عملکرد وجوه دریافتی را هر سه ماه یکبار به شورای عالی استان ها ارائه نماید.

تبصره ۲- تولیدکنندگان کالاهای موضوع ماده (۳) و همچنین ارائه دهندگان خدمات موضوع ماده (۴) این قانون مکلفند مالیات و عوارض موضوعه را در مبادی تولید یا ارائه خدمات با درج در سند فروش از خریداران کالا یا خدمات اخذ و تا پایان دو ماه بعد به حسابهای بانکی تعیین شده واریز نمایند. اشخاص یاد شده موظفند مدارک و اطلاعات مورد نیاز را طبق فرم هایی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می گردد به واحدهای اجرائی سازمان یاد شده و نسخه ای از واریزی عوارض مربوط به شهرداری محل را به همان شهرداری ارائه دهند. شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی مالیات و عوارض مربوط به بندهای (ج) و (د) ماده (۳) را در محل های عرضه محصولات محاسبه و از خریداران دریافت و مطابق این تبصره عمل خواهند نمود.

تبصره ۳- وجوه دریافتی موضوع مواد (۳) و (۴) این قانون که توسط سازمان امور مالیاتی کشور وصول می گردد مشمول احکام ماده (۲۱۱) به بعد فصل نهم باب چهارم

قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی است. پرداخت مالیات و عوارض پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه‌ای معادل دو و نیم درصد (۲/۵٪) به ازاء هر ماه تأخیر خواهد بود. این جریمه قابل بخشودگی نیست.

تبصره ۴- مطالبات سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان از اشخاص حقیقی یا حقوقی بابت مابه‌التفاوت‌ها که تا پایان سال ۱۳۸۱ ایجاد شده باشد با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور و طبق مقررات اجرائی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی قابل وصول خواهد بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۱۹۰

تاریخ: ۸۱/۱۰/۱۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۰۶۴۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۱^(۱)؛ «لایحه اصلاح مواردی^(۲) از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی» مصوب جلسه مورخ نوزدهم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- وجوه موضوع بند «ط» ماده (۴) چنانچه مالیات باشد چون مطابق اصل ۵۱ قانون

(۱) این مصوبه بر اساس نامه ۸۱/۳۰/۲۱۲۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۲ شورای نگهبان و به استناد اصل نودوپنجم قانون اساسی مورد استمهال قرار گرفته است.

(۲) موادی صحیح است.

اساسی^(۱) باید به موجب قانون وضع گردد لذا این بند از این جهت مغایر اصل مذکور می باشد و اگر منظور وجوه دیگری غیر از مالیات باشد چون وضع آن از امور تقنینی است باید توسط مجلس شورای اسلامی تعیین و یا ضوابط آن مشخص شود لذا این بند از این جهت نیز مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۲- مالیات موضوع بند «ی» ماده (۴) مطابق اصل ۵۱ قانون اساسی باید به موجب قانون وضع گردد لذا این بند از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد. همچنین وضع عوارض موضوع بند فوق الذکر از امور تقنینی است باید توسط مجلس شورای اسلامی تعیین و یا ضوابط آن مشخص شود لذا این بند از این جهت نیز مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

۳- برقراری عوارض توسط شوراهای اسلامی در ذیل ماده (۵) زائد بر وظائف نظارتی موضوع اصل یکصد و یکم قانون اساسی^(۳) است لذا از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد. همچنین چون وضع عوارض از امور تقنینی است باید توسط مجلس شورای اسلامی تعیین و یا ضوابط آن مشخص شود لذا این ماده از این جهت نیز مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

(۱) اصل پنجاه و یکم: هیچ نوع مالیات وضع نمی شود مگر به موجب قانون، موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون مشخص می شود.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

(۳) اصل یکصد و یکم: برای پیشبرد سریع برنامه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی، اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورائی به نام شورای ده، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می گیرد که اعضای آن را مردم همان محل انتخاب می کنند.

شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان و حدود وظائف و اختیارات و نحوه انتخاب و نظارت شوراهای مذکور و سلسله مراتب آنها را که باید با رعایت اصول وحدت ملی و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی و تابعیت حکومت مرکزی باشد قانون تعیین می کند.

۴- نظر به اینکه وجوه دریافتی موضوع بند «ب» ماده (۴) مندرج در بند «ب» ماده (۶) مالیات است، باید در حسابهای خزانه داری کل متمرکز شود لذا این بند از این جهت مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۵- در خصوص ماده (۲۱۱) به بعد فصل نهم باب چهارم قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی، موضوع تبصره (۳) ماده (۶) چون شبهه شرعی وجود دارد متعاقباً اظهار نظر خواهد شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۶۸۴۱

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۲۲

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۱۹۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۲ و پیرو نامه شماره ۲۰۶۴۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۱، لایحه اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه کنندگان خدمات و کالاهای وارداتی که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی

(۱) اصل پنجاه و سوم: کلیه دریافتیهای دولت در حسابهای خزانه داری کل متمرکز می شود و همه پرداخت ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می گیرد.

جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

ماده ۱-

.....

ماده ۴- مالیات و عوارض دریافتی از برخی خدمات به شرح زیر تعیین می‌گردد:

.....

ط - به پیشنهاد کارگروهی متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس)، وزیر بازرگانی، وزیر ذی‌ربط و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران، وجوهی بابت صدور، تمدید و یا اصلاح انواع کارت‌ها و مجوزهای مربوط به فعالیت موضوع مواد (۲۴)، (۲۶)، و (۴۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و ماده (۸۰) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ از متقاضیان دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز می‌گردد.

ی - به دولت اجازه داده می‌شود بابت خروج مسافر از مرزهای هوایی برای نوبت اول در هر سال یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال و برای نوبت‌های بعدی در همان سال مبلغ

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) در این قسمت فقط بندهایی که مورد اصلاح مجلس شورای اسلامی قرار گرفته آمده‌است.

یکصد و پنجاه هزار (۱۵۰/۰۰۰) ریال و از مرزهای دریایی و زمینی مبلغ سی هزار (۳۰۰۰۰) ریال از مسافران دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز نماید. تغییرات این مبالغ هر سه سال یک بار با توجه به نرخ تورم با تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

تبصره ۱ - ...

ماده ۵- برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و کالاهای تولیدی و همچنین آن دسته از خدمات که در ماده (۴) این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکتها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده‌گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱ - ...

ماده ۶-

الف - مالیات‌های موضوع مواد (۳) و (۴) این قانون به حساب یا حساب‌های درآمد عمومی مربوط که توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی (خزانه‌داری کل کشور) تعیین و از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، واریز می‌گردد.

ب - عوارض موضوع بندهای (الف) و (ه) ماده (۳) و عوارض موضوع بندهای (الف)، (ج)، (د)، (ه) و (و) ماده (۴) این قانون در مورد واحدهای تولیدی، خدماتی و مشترکین واقع در داخل حريم شهرها به حسابی که توسط شهرداری محل تولید یا فعالیت اعلام می‌شود واریز می‌گردد.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۲۶۸۷/۳۰/۸۱

تاریخ: ۸۱/۱۰/۲۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۶۸۴۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ و شماره ۲۰۶۴۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۱ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۲۱۹۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۲ و شماره ۸۱/۳۰/۲۱۲۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲؛ «لایحه اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و دوم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۵ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۸۸۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۴.

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح حمایت از کودکان و نوجوانان^(۱)

شماره: ۲۳۳۸۹

تاریخ: ۱۳۸۱/۹/۳۰

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۱۸۱۷/۸۱۳۰ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۶ و پیرو نامه شماره ۲۳۷۷-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۷، طرح حمایت از کودکان و نوجوانان که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- کلیه اشخاصی که به سن هجده سال تمام هجری شمسی نرسیده اند از حمایت های قانونی مذکور در این قانون بهره مند می شوند.

ماده ۲- هر نوع اذیت و آزار کودکان و نوجوانان که موجب شود به آنان صدمه جسمانی یا روانی و اخلاقی وارد شود و سلامت جسم یا روان آنان را به مخاطره اندازد ممنوع

(۱) جهت اطلاع از روند و مراحل قبلی تصویب طرح مذکور به صفحات ۴۰۰ تا ۴۰۷ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

است.

ماده ۳- هر گونه خرید، فروش، بهره‌کشی و به‌کارگیری کودکان به منظور ارتکاب اعمال خلاف از قبیل قاچاق، ممنوع و مرتکب حسب مورد علاوه بر جبران خسارات وارده به شش ماه تا یک سال زندان و یا به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۴- هرگونه صدمه و اذیت و آزار و شکنجه جسمی و روحی کودکان و نادیده گرفتن عمدی سلامت و بهداشت روانی و جسمی و ممانعت از تحصیل آنان ممنوع و مرتکب به سه ماه و یک روز تا شش ماه حبس و یا تا ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال جزای نقدی محکوم می‌گردد.

ماده ۵- کودک آزاری از جرائم عمومی بوده و احتیاج به شکایت شاکی خصوصی ندارد.

ماده ۶- کلیه افراد و مؤسسات و مراکزی که به نحوی مسئولیت نگاهداری و سرپرستی کودکان را بر عهده دارند مکلفند به محض مشاهده موارد کودک آزاری مراتب را جهت پیگرد قانونی مرتکب و اتخاذ تصمیم مقتضی به مقامات صالح قضائی اعلام نمایند تخلف از این تکلیف موجب حبس تا شش ماه یا جزای نقدی تا پنج میلیون (۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال خواهد بود.

ماده ۷- اقدامات تربیتی در چارچوب ماده (۵۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۹/۷^(۱) و ماده (۱۱۷۹) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴/۱/۱۹^(۲) از شمول این قانون

(۱) از ماده (۵۹) قانون مجازات اسلامی= اعمال زیر جرم محسوب نمی‌شود:

۱- اقدامات والدین و اولیاء قانونی و سرپرستان صغاره مجبورین که به منظور تأدیب یا حفاظت آنها انجام شود مشروط به اینکه اقدامات مذکور در حد متعارف، تأدیب و محافظت باشد.

(۲) ماده (۱۱۷۹) قانون مدنی= ابوئین حق تنبیه طفل خود را دارند ولی به استناد این حق نمی‌توانند طفل خود را خارج از حدود تأدیب، تنبیه نمایند.

مستثنی است.

ماده ۸- اگر جرائم موضوع این قانون مشمول عناوین دیگر قانونی شود یا در قوانین دیگر حد یا مجازات سنگین تری برای آنها مقرر شده باشد، حسب مورد حد شرعی یا مجازات اشد اعمال خواهد شد.

ماده ۹- از تاریخ تصویب این قانون کلیه مقررات مغایر با آن ملغی الاثر می گردد.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۲۲۸

تاریخ: ۸۱/۱۰/۱۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۲۲۳۸۹ مورخ ۱۳۸۱/۹/۳۰ و شماره ۲۳۷۷ - ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۷ و شماره ۲۱۱۹ - ق مورخ ۱۳۸۱/۳/۲۶ و پیرو نامه های شماره ۸۱/۳۰/۲۱۵۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸^(۱) و شماره ۸۱/۳۰/۱۸۱۷ مورخ ۸۱/۸/۱۶ و شماره ۸۱/۳۰/۱۴۵۹ مورخ ۸۱/۳۰/۱۴۲۶ و شماره ۸۱/۶/۱۱ مورخ ۱۳۸۱/۶/۷ و شماره ۸۱/۳۰/۹۴۲ مورخ ۸۱/۴/۱۵ و شماره ۸۱/۳۰/۷۸۲ مورخ ۸۱/۳/۲۹؛ ۱۳۸۱/۳/۲۹؛ «طرح حمایت از کودکان و نوجوانان»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و پنجم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) تقاضای امتثال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی. (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۸۷۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۹.

مغایرت و مخالفت طرح تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۳۰۵۵۷

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۸

شورای محترم نگهبان

طرح تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

فصل اول - تعریف، اهداف:

ماده ۱- سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران که در این قانون «سازمان» نامیده می شود، یک سازمان غیردولتی و مستقل است که به منظور تحقق بخشیدن به اهداف و انجام وظائف مقرر در این قانون تشکیل می گردد.

ماده ۲- اهداف سازمان عبارتند از:

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

۱- تلاش برای ارتقاء سطح دانش روانشناسی و مشاوره.

۲- حمایت از حقوق مراجعان به روانشناسان و مشاوران.

۳- حمایت از حقوق صنفی روانشناسان و مشاوران.

فصل دوم - وظائف و اختیارات:

ماده ۳- وظائف و اختیارات سازمان با توجه به اهداف فوق به شرح زیر است:

۱- تعیین حدود صلاحیت‌های تخصصی و صدور شماره نظام و پروانه کار برای اعضای سازمان.

تبصره ۱- برای کلیه شاغلین به حرفه‌های روانشناسی و مشاوره دریافت شماره نظام الزامی است.

تبصره ۲- تمدید اعتبار پروانه کار هر پنج سال یک بار پس از ارزشیابی تخصصی بر اساس ضوابط مصوب شورای مرکزی انجام می‌گیرد.

تبصره ۳- در صورت تصویب شورای مرکزی روانشناسان و مشاوران ملزم به شرکت در دوره‌های بازآموزی و نوآموزی هستند.

۲- تهیه و تصویب نظامنامه اخلاقی ناظر بر عملکرد روانشناسان و مشاوران.

۳- نظارت بر کیفیت کار تخصصی و رسیدگی به تخلفات تخصصی روانشناسان و مشاوران که عنوان جرائم عمومی را نداشته باشند از طریق هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی.

تبصره - آئین نامه نحوه رسیدگی به تخلفات توسط شورای مرکزی تهیه و تصویب خواهد شد.

۴- پیشنهاد تعیین یا تجدیدنظر در تعرفه‌های خدمات روانشناسی و مشاوره به هیأت دولت جهت تصویب.

۵- نظارت بر نحوه تبلیغات و آگهی‌های مربوط به خدمات روانشناسی و مشاوره بر اساس آئین نامه مصوب شورای مرکزی.

۶- تعیین ضوابط خاص صنفی مربوط به استاندارد کردن تابلوها، عناوین، سربرگها و مهر شاغلین به روانشناسی و مشاوره.

۷- همکاری با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در اجرای برنامه‌های بازآموزی و نوآموزی مستمر روانشناسان و مشاوران در جهت ارتقاء دانش رشته‌های روانشناسی و مشاوره منطبق با پیشرفت‌های علمی روز مطابق آئین‌نامه مصوب سازمان.

۸- همکاری با مراجع ذی‌ربط در ارائه خدمات روانشناسی و مشاوره به هنگام بروز حوادث و سوانح غیرمترقبه از طریق تشویق و بسیج اعضای سازمان.

۹- انتشار نشریات حاوی آخرین دستاوردهای علمی روانشناسی و برگزاری همایش‌های تخصصی جهت ارتقاء سطح دانش روانشناسی و مشاوره اعضای سازمان.

فصل سوم - شرایط عضویت:

ماده ۴- کلیه افرادی که دارای حداقل مدرک کارشناسی ارشد معتبر از سوی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در یکی از رشته‌های روانشناسی و مشاوره باشند می‌توانند به عضویت سازمان درآیند. تبصره ۱- منظور از روانشناس کسی است که در یکی از رشته‌های روانشناسی در سطح کارشناسی ارشد فارغ التحصیل شده باشد.

تبصره ۲- منظور از مشاور، کسی است که در یکی از رشته‌ها و گرایش‌های مشاوره (خانواده، شغلی، تحصیلی، توانبخشی، عمومی و...) در سطح کارشناسی ارشد فارغ التحصیل شده باشد.

تبصره ۳- برای اشتغال در حرفه‌های روانشناسی و مشاوره، اخذ پروانه از سازمان و عضویت در آن الزامی است. عضویت در هیأت علمی مؤسسات آموزش عالی از مفاد این تبصره مستثنی است.

تبصره ۴- اعضای سازمان همه ساله مبلغی را به عنوان حق عضویت به سازمان

پرداخت خواهند نمود. میزان و نحوه وصول حق عضویت اعضا مطابق دستورالعملی خواهد بود که توسط شورای مرکزی نظام روانشناسی و مشاوره تهیه می‌گردد.

ماده ۵- مشاوران و روانشناسان برای هرگونه اشتغال در حرفه خود باید دارای پروانه از سازمان باشند.

فصل چهارم - ارکان و واحدهای تابعه:

ماده ۶- ارکان و واحدهای تابعه سازمان به شرح زیر است:

الف - ارکان:

۱- مجمع عمومی.

۲- شورای مرکزی نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران.

۳- هیأت رسیدگی به صلاحیت تخصصی روانشناسان و مشاوران.

۴- هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلان و حرفه‌های روانشناسی و مشاوره.

۵- شعب شورای مرکزی در مناطق.

۶- هیأت بازرسان.

ب - واحدهای تابعه:

واحدهای تابعه توسط شورای مرکزی تعیین خواهد شد.

ماده ۷- اعضای شورای مرکزی عبارتند از:

الف - شش نفر روانشناس از میان اعضای سازمان.

ب - پنج نفر مشاور از میان اعضای سازمان.

ج - یک نفر نماینده وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

د - یک نفر نماینده وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

تبصره ۱- اعضای مذکور در بندهای (الف) و (ب) توسط اعضای سازمان انتخاب

می‌شوند.

تبصره ۲- جلسات شورای مرکزی نظام روانشناسی و مشاوره با حضور دو سوم کل اعضای شورا رسمیت می‌یابد و تصمیمات متخذه با اکثریت آراء معتبر و لازم الاجرا است.

ماده ۸- ریاست سازمان که مسئولیت اجرای مصوبات شورای مرکزی و اداره کلیه امور سازمان و واحدهای تابعه را به عهده دارد یکی از اعضای شورای مرکزی با درجه تحصیلی دکتری خواهد بود که توسط شورای مرکزی برای مدت چهار سال انتخاب و با حکم ریاست جمهوری منصوب می‌گردد. عزل وی نیز به پیشنهاد شورای مرکزی و با تأیید ریاست جمهوری خواهد بود. انتخاب متوالی رئیس سازمان در صورت موافقت و رأی اکثریت اعضاء فقط برای دو دوره متوالی مجاز است.

ماده ۹- انجمن‌های علمی منصوب «کمیسیون انجمن‌های علمی کشور» می‌توانند با سازمان همکاری کنند. آئین‌نامه نحوه همکاری انجمن‌های مذکور توسط شورای مرکزی تهیه خواهد شد.

ماده ۱۰- در هر منطقه یک شعبه شورای منطقه‌ای سازمان تشکیل می‌شود که مطابق مصوبات شورای مرکزی به امر رسیدگی به مسائل تخصصی و حرفه‌ای روانشناسی و مشاوره در منطقه خواهد پرداخت.

تبصره - دستورالعمل تعیین مناطق توسط شورای مرکزی تهیه خواهد شد.

ماده ۱۱- رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره مناطق توسط اعضای منطقه‌ای انتخاب می‌شود و پس از تأیید شورای مرکزی با حکم ریاست سازمان منصوب می‌گردد. عزل وی نیز به پیشنهاد شورای منطقه، تأیید شورای مرکزی و با حکم ریاست سازمان خواهد بود.

ماده ۱۲- بودجه واحدهای سازمان از محل حق عضویت اعضاء و هدایا و کمک‌های دولت و اشخاص حقیقی و حقوقی تأمین می‌گردد.

تبصره - میزان و نحوه وصول حق عضویت سالانه اعضا و دیگر مقررات اداری و مالی سازمان و نحوه هزینه بودجه مطابق آئین نامه مصوب شورای مرکزی خواهد بود. ماده ۱۳- وظائف شورای مرکزی سازمان به شرح زیر است:

۱- اجرای دقیق وظائف مقرر در ماده (۳) این قانون و نظارت مستمر بر حسن اجرای آنها از طریق رئیس کل سازمان.

۲- نظارت بر عملکرد سایر ارکان و شعب کلیه واحدهای تابعه سازمان.

۳- تشکیل هیأت‌های رسیدگی به صلاحیت تخصصی روانشناسان و مشاوران و رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلان حرفه‌های روانشناسی و مشاوره.

۴- ترکیب و تعداد و شرح وظائف و دستورالعمل‌های این هیأت‌ها به تصویب شورای مرکزی می‌رسد.

۵- تهیه و تصویب دستورالعمل‌های اجرایی لازم.

۶- انحلال شورای مناطق بر اساس دستورالعمل مصوب.

تبصره - در صورت انحلال شورای منطقه باید ظرف مدت سه ماه انتخابات مجدد برگزار شود.

۷- تصویب دستورالعمل انتخابات شورای مرکزی و شورای مناطق.

ماده ۱۴- شورای مناطق وظائف محوله از سوی شورای مرکزی را در منطقه به عهده دارد و موظف به اجرای مصوبات و دستورالعمل‌های شورای مرکزی در سطح منطقه است.

ماده ۱۵- هیأت بازرسان:

۱- هیأت بازرسان از سه نفر منتخب اعضای سازمان تشکیل می‌گردد که همزمان با انتخابات شورای مرکزی انتخاب می‌شوند. وظیفه این هیأت نظارت بر عملکرد سازمان و ارائه گزارش سالانه به مجمع عمومی بر اساس مفاد این قانون است.

۲- انحلال شورای مرکزی به پیشنهاد هیأت بازرسان و با تصویب مجمع عمومی

صورت می‌گیرد.

فصل پنجم - انتخابات

ماده ۱۶- مدت فعالیت هر دوره شورای مرکزی و شوراهای مناطق سازمان روانشناسی و مشاوره چهار سال تمام است.

مسئول برگزاری اولین دوره انتخابات شورای مرکزی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد و هیأت پنج نفره جهت برگزاری این انتخابات را منصوب می‌نماید. یک نفر نماینده از کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس بر انتخاب این هیأت نظارت خواهد کرد.

تبصره ۱- شروع اولین دوره فعالیت شوراهای مذکور حداکثر ده روز پس از پایان اعلام قطعیت یافتن نتیجه انتخابات خواهد بود.

تبصره ۲- شروع فعالیت دوره‌های بعدی شوراهای نظام روانشناسی و مشاوره بلافاصله پس از پایان دوره قبلی است.

تبصره ۳- چنانچه در پایان دوره تشریفات انتخابات دوره بعدی به نحوی از انحاء پایان نیافته باشد، ارکان دوره قبلی تا قطعیت نتیجه انتخابات جدید به فعالیت خود ادامه خواهند داد.

ماده ۱۷- انتخابات برای اولین دوره حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون و تجدید آن برای دوره‌های بعدی سه ماه قبل از اتمام هر دوره و بعد از تشکیل هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات انجام خواهد شد.

تبصره - انتخابات شوراهای مناطقی که متحل شده باشد، حداکثر ظرف مدت سه ماه با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت و با رعایت سایر مواد قانونی انجام می‌پذیرد.

ماده ۱۸- شرایط انتخاب کنندگان عبارت است:

۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲- عضویت در سازمان نظام روانشناسی و مشاوره به استثنای دوره اول.

- ۳- ساکن بودن در منطقه انتخاباتی در زمان انتخابات به تأیید شورای منطقه.
- ماده ۱۹- شرایط انتخاب شوندگان اعضای شورای مرکزی عبارتند از:
- ۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.
 - ۲- نداشتن سوء پیشینه کیفری.
 - ۳- نداشتن پرونده محکومیت در هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی و نیز عدم تخلف از اصول نظامنامه اخلاقی.
 - ۴- اظهار التزام به دین مبین اسلام و وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- تبصره - اقلیت‌های دینی به رسمیت شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تابع دین رسمی خود می‌باشند.
- ۵- دارا بودن حداقل سه سال سابقه عضویت در سازمان به استثنای دوره اول.
- ماده ۲۰ - تدوین آئین نامه انتخابات توسط شورای مرکزی تهیه و به تصویب مجمع عمومی خواهد رسید.
- فصل ششم - موارد متفرقه:**
- ماده ۲۱- به منظور رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین روانشناسی و مشاوره، هیأت مرکزی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای در سازمان مرکزی و هیأت‌های بدوی در مناطق تشکیل می‌گردند.
- ماده ۲۲- هیأت مرکزی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره با پنج نفر عضو منتخب شورای مرکزی سازمان تشکیل می‌گردد:
- تبصره ۱- هیأت مرکزی رسیدگی به تخلفات می‌تواند مسئولیت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلان حرفه‌های روانشناسی و مشاوره چند منطقه را به یک هیأت بدوی واگذار نماید.
- تبصره ۲- در صورتی که فردی نسبت به رأی هیأت مرکزی شاکی باشد می‌تواند به دادگاه صالح شکایت کند.

ماده ۲۳- منابع مالی سازمان عبارتند از:

۱- اعتبارات و دارائی های موجود سازمان.

۲- حق عضویت سالانه اعضای سازمان.

۳- کمک های اختیاری دولت و مؤسسات و افراد داوطلب به سازمان.

ماده ۲۴- سازمان موظف است در موارد تصمیم گیری درباره نحوه صحیح ارائه خدمات روانشناسی و مشاوره در هر یک از مؤسسات و سازمانها با آنها همکاری نماید.

ماده ۲۵- شورای مرکزی سازمان موظف است حداکثر ظرف سه ماه پس از تشکیل نسبت به تهیه آرم سازمان با رعایت اهداف متعالی اسلام و حفظ شئون روانشناسی و مشاوره و با تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری اقدام نماید.

ماده ۲۶- از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو می گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۵۲۲

تاریخ: ۸۱/۱۱/۲۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۳۰۵۵۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۸ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۴۴۵

مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۷؛^(۱) «طرح تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران» مصوب جلسه مورخ هفتم بهمن ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصول نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

- ۱- تعیین ضوابط موضوع تبصره (۲) بند (۱) ماده (۳) از امور تقنینی است لذا واگذاری تصویب آن به شورای مرکزی مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.
- ۲- بند (۲) ماده (۳) از امور تقنینی است لذا واگذاری تصویب آن به سازمان مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
- ۳- در تبصره بند (۳) ماده (۳) تعیین تخلفات و همچنین مجازات آن و نحوه رسیدگی آنها از امور تقنینی است لذا واگذاری تصویب آن به شورای مرکزی مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد و همچنین واگذاری تصویب آئین نامه به شورای مرکزی مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.
- ۴- در بند (۵) ماده (۳) ضوابط نحوه تبلیغات از امور تقنینی است چنانچه به آئین نامه ایکال شده است مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی می باشد و اگر مراد غیر از این است باید مشخص شود تا اظهار نظر گردد.
- ۵- در بند (۷) ماده (۳) واگذاری تصویب آئین نامه به سازمان مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.
- ۶- در ماده (۹) اگر مرجع تصویب آئین نامه نیز شورای مرکزی است مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی می باشد و اگر مراد غیر از این است مشخص شود تا اظهار نظر گردد.
- ۷- در ماده (۱۰) عدم ذکر شرائط برای عضویت در شورای منطقه مستلزم تجویز عضویت افراد فاقد صلاحیت لازم (مانند افراد غیر موقت یا متجاهر به فسق و فساد اخلاق و بی تعهد نسبت به نظام اسلامی) است از این جهت مغایر بند ۱ اصل سوم قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

۸- در ماده (۱۱) عدم ذکر شرائط برای انتخاب رئیس مستلزم تجویز انتخاب افراد فاقد صلاحیت لازم (مانند افراد غیر موثق یا متجاهر به فسق و فساد اخلاق و بی تعهد نسبت به نظام اسلامی) است از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.

۹- در بند (۶) ماده (۱۳) ضوابط انحلال شورای منطقه از امور تقنینی است لذا واگذاری آن به شورای مرکزی (دستورالعمل مذکور در این بند) مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۱۰- در بند (۷) ماده (۱۳) ضوابط مربوط به انتخابات از امور تقنینی است و واگذاری تصویب آن به شورای مرکزی مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

۱۱- اطلاق ماده (۱۵) مستلزم تجویز عضویت افراد غیر صالح است لذا این ماده خلاف موازین شرع و مغایر بند ۱ اصل سوم قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۱۲- در ماده (۱۶) برگزاری اولین دوره انتخابات شورای مرکزی به عهده وزیر علوم و تحقیقات و فناوری است این امر موجب افزایش هزینه عمومی است و چون طریق تأمین هزینه آن معلوم نشده است لذا از این جهت مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۱۳- اطلاق بند (۴) ماده (۱۹) چون شامل افرادی می شود که علی رغم عدم التزام عملی به دین مبین اسلام و وفاداری به قانون اساسی به صورت خلاف واقع التزام وفاداری خود را اعلام می نمایند از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد همچنین اطلاق تبصره این بند خلاف موازین شرع شناخته شد.

۱۴- با توجه به کلمه «رسمیت» در تبصره بند (۴) ماده (۱۹) از این جهت که دین رسمی ایران اسلام و مذهب جعفری اثنی عشری است این تبصره مغایر اصول ۱۲^(۴) و ۱۳^(۵)

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۴) اصل دوازدهم: دین رسمی ایران، اسلام و مذهب جعفری اثنی عشری است و این اصل

قانون اساسی شناخته شد.

۱۵- در ماده (۲۰) نظر به اینکه تعیین ضوابط مربوط به انتخابات از امور تقنینی است از این جهت واگذاری تصویب آن به مجمع عمومی خلاف اصل ۸۵ قانون اساسی^(۶) شناخته شد. همچنین واگذاری تصویب آئین نامه به مجمع مزبور خلاف اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۷) نیز شناخته شد.

تذکر: چون ماده (۱۸) مربوط به شرایط انتخاب کنندگان برای شورای منطقه و شورای مرکزی و هیأت بازرسان می باشد لذا شرط سکونت موضوع بند (۳) ماده مزبور صرفاً برای شورای منطقه موضوعیت دارد لذا باید اصلاح گردد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۵۱۹۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۲/۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۵۲۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۹ و پیرو نامه شماره

«الی‌الابد غیر قابل تغییر است و مذاهب دیگر اسلامی اعم از حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی، و زیدی دارای احترام کامل می باشند و پیروان این مذاهب در انجام مراسم مذهبی، طبق فقه خودشان آزادند و در تعلیم و تربیت دینی و احوال شخصیه (ازدواج، طلاق، ارث و وصیت) و دعاوی مربوط به آن در دادگاهها رسمیت دارند و در هر منطقه‌ای که پیروان هر یک از این مذاهب اکثریت داشته باشند، مقررات محلی در حدود اختیارات شوراها بر طبق آن مذهب خواهد بود، با حفظ حقوق پیروان سایر مذاهب.

(۵) اصل سیزدهم: ایرانیان زرتشتی، کلیسی و مسیحی تنها اقلیت‌های دینی شناخته می شوند که در حدود قانون در انجام مراسم دینی خود آزادند و در احوال شخصیه و تعلیمات دینی بر طبق آئین خود عمل می کنند.

(۶) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

(۷) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

۳۰۵۵۷ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۸، طرح تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح^(۲)

فصل اول - تعریف، اهداف:

ماده ۱-

.....

فصل دوم - وظائف و اختیارات:

ماده ۳- وظائف و اختیارات سازمان با توجه به اهداف فوق به شرح زیر است:

۱- تعیین حدود صلاحیت های تخصصی و صدور شماره نظام و پروانه کار برای اعضای سازمان.

تبصره ۱- برای کلیه شاغلین به حرفه های روانشناسی و مشاوره دریافت شماره نظام الزامی است.

تبصره ۲- در صورت تصویب شورای مرکزی روانشناسان و مشاوران ملزم به شرکت در دوره های بازآموزی و نوآموزی هستند.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) در این قسمت فقط به موادی که جهت تأمین نظر شورای نگهبان مورد اصلاح قرار گرفته است اشاره می گردد.

- ۲- تهیه دستورالعمل‌های اجرایی لازم در چارچوب مواد این قانون.
- ۳- نظارت بر کیفیت کار تخصصی و رسیدگی به تخلفات تخصصی روانشناسان و مشاوران که عنوان جرائم عمومی را نداشته باشند از طریق هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی و مطابق تبصره ماده (۱۹) و ماده (۲۰) این قانون.
- ۴- پیشنهاد تعیین یا تجدید نظر در تعرفه‌های خدمات روانشناسی و مشاوره به هیأت دولت جهت تصویب.
- ۵- تعیین ضوابط خاص صنفی مربوط به استاندارد کردن تابلوها، عناوین، سربرگها و مهر شاغلین به روانشناسی و مشاوره.
- ۶- همکاری با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در اجرای برنامه‌های بازآموزی و نوآموزی مستمر روانشناسان و مشاوران در جهت ارتقاء دانش رشته‌های روانشناسی و مشاوره منطبق با پیشرفت‌های علمی روز مطابق آئین نامه مصوب دولت.
- ۷- همکاری با مراجع ذی‌ربط در ارائه خدمات روانشناسی و مشاوره به هنگام بروز حوادث و سوانح غیرمترقبه از طریق تشویق و بسیج اعضای سازمان.
- ۸- انتشار نشریات حاوی آخرین دستاوردهای علمی روانشناسی و برگزاری همایش‌های تخصصی جهت ارتقاء سطح دانش روانشناسی و مشاوره اعضای سازمان.

.....

ماده ۹- در هر منطقه یک شعبه شورای منطقه‌ای سازمان تشکیل می‌شود که مطابق مصوبات شورای مرکزی به امر رسیدگی به مسائل تخصصی و حرفه‌ای روانشناسی و مشاوره در منطقه خواهد پرداخت.

تبصره - دستورالعمل تعیین مناطق توسط شورای مرکزی تهیه خواهد شد.

ماده ۱۰- رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره مناطق توسط اعضای منطقه‌ای و از بین منتخبین شورای منطقه انتخاب می‌شود و پس از تأیید شورای مرکزی با حکم

ریاست سازمان منصوب می‌گردد. عزل وی نیز به پیشنهاد شورای منطقه، تأیید شورای مرکزی و با حکم ریاست سازمان خواهد بود.

ماده ۱۱- بودجه واحدهای سازمان از محل حق عضویت اعضا و هدایا و کمک‌های دولت و اشخاص حقیقی و حقوقی تأمین می‌گردد.

تبصره - میزان و نحوه وصول حق عضویت سالانه اعضا و دیگر مقررات اداری و مالی سازمان و نحوه هزینه بودجه مطابق آئین نامه مصوب شورای مرکزی خواهد بود. ماده ۱۳- شورای مناطق و وظائف محوله از سوی شورای مرکزی را در منطقه به عهده دارد و موظف به اجرای مصوبات و دستورالعمل‌های شورای مرکزی در سطح منطقه است.

فصل پنجم - انتخابات

ماده ۱۵- مدت فعالیت هر دوره شورای مرکزی و شوراهای مناطق سازمان روانشناسی و مشاوره چهار سال تمام است.

مسئول برگزاری اولین دوره انتخابات شورای مرکزی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد و هیأت پنج نفره جهت برگزاری این انتخابات را منصوب می‌نماید. یک نفر نماینده از کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس بر انتخاب این هیأت نظارت خواهد کرد. هزینه برگزاری انتخابات از محل حق عضویت اعضا تأمین می‌شود.

تبصره ۱- شروع اولین دوره فعالیت شوراهای مذکور حداکثر ده روز پس از پایان اعلام قطعیت یافتن نتیجه انتخابات خواهد بود.

تبصره ۲- شروع فعالیت دوره‌های بعدی شوراهای نظام روانشناسی و مشاوره بلافاصله پس از پایان دوره قبلی است.

تبصره ۳- چنانچه در پایان دوره تشریفات انتخابات دوره بعدی به نحوی از انحاء پایان نیافته باشد، ارکان دوره قبلی تا قطعیت نتیجه انتخابات جدید به فعالیت خود ادامه

خواهند داد.

ماده ۱۶- انتخابات برای اولین دوره حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون و تجدید آن برای دوره‌های بعدی سه ماه قبل از اتمام هر دوره و بعد از تشکیل هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات انجام خواهد شد.

تبصره - انتخابات شوراهای مناطقی که منحل شده باشد، حداکثر ظرف مدت سه ماه با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت و با رعایت سایر مواد قانونی انجام می‌پذیرد.

.....

ماده ۱۸- شرایط انتخاب شوندگان اعضای شورای مرکزی و شورای منطقه و هیأت بازرسان علاوه بر مورد و ثوق بودن عبارتند از:

۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲- نداشتن سوء پیشینه کیفری و عدم اشتغال به فسق و فساد اخلاق.

۳- نداشتن پرونده محکومیت در هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی و نیز عدم تخلف از اصول نظامنامه اخلاقی.

۴- اظهار التزام به دین مبین اسلام و وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران. تبصره - اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تابع دین خود می‌باشند.

۵- دارا بودن حداقل سه سال سابقه عضویت در سازمان به استثنای دوره اول.

فصل ششم - موارد متفرقه:

ماده ۱۹- به منظور رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین روانشناسی و مشاوره، هیأت مرکزی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای در سازمان مرکزی و هیأت‌های بدوی در مناطق تشکیل می‌گردند.

تبصره - تخلفاتی که موجب محکومیت اعضای سازمان می‌شود عبارتند از:

۱- تخلف از شئون حرفه‌ای و صنفی به معنای عدول از اصول نظامنامه اخلاقی

حرفه‌های مشاوره و روانشناسی.

۲- عدم رعایت موازین شرعی و قانونی و مقررات دولتی و سهل انگاری در انجام وظایف قانونی، متخلفین با توجه به شدت و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن حسب مورد به مجازاتهای زیر محکوم می‌گردند:

الف - تذکر یا توبیخ شفاهی هیأت رسیدگی به تخلفات.

ب - اخطار یا توبیخ کتبی با درج در پرونده شخص در هیأت رسیدگی به تخلفات.

ج - توبیخ کتبی با درج در نشریه سازمان نظام روانشناسی و مشاوره و الصاق در تابلوی اعلانات سازمان.

د - محرومیت از اشتغال به حرفه‌های روانشناسی و مشاوره از سه ماه تا یک سال در محل اشتغال.

ه - محرومیت از اشتغال به حرفه‌های روانشناسی و مشاوره از سه ماه تا یک سال در تمام کشور.

و - محرومیت از اشتغال به حرفه‌های روانشناسی از یک سال تا پنج سال.

ز - محرومیت دائم از اشتغال به مشاوره و روانشناسی در تمام کشور.

ماده ۲۰- هیأت مرکزی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره با پنج نفر عضو منتخب شورای مرکزی سازمان تشکیل می‌گردد:

تبصره ۱- هیأت مرکزی رسیدگی به تخلفات می‌تواند مسئولیت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلان حرفه‌های روانشناسی و مشاوره چند منطقه را به یک هیأت بدوی واگذار نماید.

تبصره ۲- در صورتی که فردی نسبت به رأی هیأت مرکزی شاکی باشد می‌تواند به دادگاه صالح شکایت کند.

.....

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۲۸۸۲

تاریخ: ۸۲/۲/۱۰

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۵۱۹۸ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱ و شماره ۳۰۵۵۷ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۸ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۲۵۲۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۹ و شماره ۸۱/۳۰/۲۴۴۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۷^(۱)؛ «طرح تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و هفتم فرودین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۲/۹ شورای نگهبان مطرح شد که مقایسه با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) جهت این طرح طی نامه شماره ۸۲/۳۰/۲۸۸۲ مورخ ۸۲/۲/۹ بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲) تقاضای استمهال گردید.

(۲) ر.ک به روزنامه رسمی ۱۶۹۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۳/۳.

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه تشکیل سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح^(۱)

شماره: ۳۵۱۵۷

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۳۰

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۱۸۶۲/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳ و پیرو نامه شماره ۲۳۷۰- ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۴، لایحه تشکیل سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

شماره: ۳۵۱۵۷

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۳۰

ماده ۱- به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح که در این قانون به اختصار

(۱) جهت اطلاع از روند و مراحل تصویب لایحه مذکور به صفحات ۳۷۳ تا ۳۷۸ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

«وزارت» نامیده می‌شود، اجازه داده می‌شود با موافقت فرماندهی کل قوا به منظور هدایت متمرکز، سیاستگذاری، هماهنگی، برنامه‌ریزی، نظارت، کنترل و اجرای فعالیت‌های صنعتی هوایی در سطح وزارت و آن بخش از وظائف مذکور در ماده (۴) قانون تشکیل وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۸/۵/۲۸^(۱) که مربوط به صنایع هوایی می‌باشد، همچنین انجام هرگونه اقدام صنعتی، تحقیقاتی و بازرگانی برای دسترسی مستمر و به هنگام به فن‌آوری پیشرفته در صنعت هوایی نظامی و تجاری و استفاده بهینه از قابلیت‌ها و منابع مازاد در جهت ارائه خدمات به سایر مؤسسات؛ سازمان علمی، صنعتی، تحقیقاتی و خدماتی به نام «سازمان صنایع نیروهای مسلح» - که در این قانون به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود - وابسته به خود تشکیل دهد.

ماده ۲- سازمان دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و به صورت شرکت دولتی اداره می‌گردد. سازمان و شرکت‌های وابسته به آن دارای آئین‌نامه‌های واحد مالی، معاملاتی، استخدامی و بیمه خاص هستند که به تصویب مجمع عمومی سازمان می‌رسد و در خصوص مواردی که در این قانون و یا اساسنامه‌های آنها مقررات خاصی پیش بینی نشده، تابع قانون تجارت خواهند بود.

ماده ۳- شرکت‌ها و واحدهای صنعتی و تحقیقاتی وزارت که فعالیت آنها در زمینه امور مذکور در ماده (۱) این قانون است به سازمان ملحق و حسب مورد به تابعیت یا وابستگی آن در می‌آیند و مطابق این قانون و مقررات مربوط به شرکت‌های دولتی اداره می‌شوند.

تبصره - به وزارت اجازه داده می‌شود در چارچوب اهداف و وظائف سازمان و به منظور تأمین نیازهای نیروهای مسلح، به ویژه در فن‌آوریهای جدید و استراتژیک و خرید اقلام مورد نیاز پس از تصویب هیأت وزیران و با کسب مجوز از فرماندهی

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین دوره سوم مجلس شورای اسلامی صفحات ۱۹۱ تا ۱۹۳.

معظم کل قوا، نسبت به ایجاد شرکت‌های صنعتی و خدماتی وابسته به سازمان با مشارکت طرفهای داخلی و خارجی اقدام کند.

ماده ۴- اساسنامه سازمان و شرکتیایی که توسط سازمان مطابق ماده (۳) این قانون تشکیل می‌گردند به وسیله وزارت تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید و پس از تأیید فرماندهی کل قوا، جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۵۸۰

تاریخ: ۸۱/۱۲/۱۰

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۳۵۱۵۷ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۳۰ و شماره ۲۳۷۰-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۴ و شماره ۲۰۳۹-ق مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۲ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۱۸۶۲ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳ و شماره ۸۱/۳۰/۱۸۱۳ مورخ ۸۱/۳۰/۱۵ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ و شماره ۸۱/۳۰/۶۰۲ مورخ ۸۱/۳۰/۷ مورخ ۱۳۸۱/۳/۷ و شماره ۸۱/۳۰/۴۸۰ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۶؛ «لا یرحمه» تشکیل سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و هفتم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۶ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۹۱۹ مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۱.

مغایرت طرح الحاق یک ماده به آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی و وجود ابهام در آن

شماره: ۱۰۸۳۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۲/۲۲

شورای محترم نگهبان

طرح الحاق یک ماده به آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی که یک فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۱ تصویب و در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - ماده زیر و پنج تبصره آن به عنوان ماده (۲۰۷) به آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی افزوده می شود و مواد (۲۰۷) تا (۲۴۲) فعلی آن به ترتیب به (۲۰۸) تا (۲۴۳) تغییر می یابد:

ماده ۲۰۷ - برای بررسی تقاضای همه پرسى موضوع اصل پنجاه و نهم (۵۹) قانون

اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) کمیسیون ویژه‌ای مرکب از پانزده نفر از نمایندگان با رأی مستقیم مجلس شورای اسلامی تشکیل می‌شود تا مطابق مقررات حاکم بر تشکیل و نحوه اداره کمیسیون‌های دیگر موضوع را بررسی و گزارش خود را به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

تبصره ۱- درخواست همه پرسى باید به وسیله رئیس جمهور یا حداقل یکصد نفر از نمایندگان مجلس تقدیم گردد و رسیدگی به آن یک شوری است. در صورت تقاضای فوریت برای آن مطابق مواد مربوطه مورد رسیدگی قرار می‌گیرد.

تبصره ۲- مدت زمان صحبت مخالفین و موافقین در صحن علنی مجلس حداکثر چهار ساعت و برای هر نفر حداکثر پانزده دقیقه خواهد بود. نحوه ثبت نام و نطق مخالفین و موافقین مطابق ماده (۱۱۱) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی^(۲) خواهد بود. نماینده دولت و مؤخر کمیسیون ویژه هر کدام می‌توانند تا یک ساعت توضیحات خود را ارائه دهند.

تبصره ۳- پس از پایان مذاکرات، رأی‌گیری علنی و با ورقه به عمل خواهد آمد. نحوه

(۱) اصل پنجاه و نهم: در سائل بسیار مهم اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ممکن است اعمال قوه مقننه از راه همه پرسى و مراجعه مستقیم به آراء مردم صورت گیرد. درخواست مراجعه به آراء عمومی باید به تصویب دو سوم مجموع نمایندگان مجلس برسد.

(۲) ماده ۱۱۱ - موضوعاتی که طبق دستور مجلس طرح می‌شود باید یک ساعت قبل از موقع انعقاد جلسه در ورقه مخصوصی که خارج از جلسه نصب می‌گردد، ثبت شود تا مخالف و موافق، در صورت تمایل، با تفکیک کلیات و هر یک از مواد، در آن ورقه در ستون مخصوص، شخصاً ثبت نام نمایند. حق تقدم نطق با کسانی است که ثبت نام کرده باشند که در این صورت، یک مخالف و یک موافق به ترتیب نطق خواهند کرد. در صورتی که مخالف یا موافقی ثبت نام نکرده باشد، نمایندگان مخالف و موافق در مجلس می‌توانند کتباً نوبت بگیرند و به تناوب صحبت کنند. اگر هیچ موافقی وجود نداشته باشد، مخالفان می‌توانند به نوبت صحبت کنند و اگر مخالفی وجود نداشته باشد غیر از نماینده دولت و یا مخبر به عنوان موافق کسی صحبت نخواهد کرد.

تبصره - در صورتی که موضوعی در دستور کار مجلس قرار گیرد و به دلائلی مطرح نشود و همان موضوع در جلسه بعد مجلس مطرح شود برگ ثبت نام مخالف و موافق اولیه معتبر است.

رای‌گیری به ترتیب زیر خواهد بود:

الف - اصل مصوبه کمیسیون ویژه.

ب - پیشنهاد جایگزین پیشنهاد دهندگان یا رئیس جمهور.

ج - پیشنهاد جایگزین کمیسیونهای فرعی به ترتیب وصول.

د - پیشنهاد جایگزین نمایندگان به ترتیب وصول.

تبصره ۴- در مرحله طرح هر یک از پیشنهادات علاوه بر پیشنهاد دهنده یک موافق و یک مخالف و نماینده دولت و مخبر کمیسیون هر یک حداکثر به مدت ده دقیقه می‌توانند صحبت کنند.

تبصره ۵- مناط تصویب همه پرسى رأى مثبت حداقل دو سوم مجموع نمایندگان خواهد بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۱۶۷

تاریخ: ۸۲/۳/۱۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۰۸۳۵ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۰۳۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۱^(۱)؛ «طرح الحاق یک ماده به آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» مصوب جلسه مورخ شانزدهم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- الف) مستفاد از اصل ۷۴ قانون اساسی^(۲) این است که مصوبات تقنینی مجلس از

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) اصل هفتاد و چهارم: لوایح قانونی پس از تصویب هیأت وزیران به مجلس تقدیم می‌شود و طرحهای قانونی به پیشنهاد حداقل پانزده نفر از نمایندگان، در مجلس شورای اسلامی قابل طرح است.

طریق طرح و یا لایحه قانونی صورت می‌گیرد و طریق دیگری پیش بینی نشده است در تبصره (۱) درخواست همه‌پرسی به وسیله رئیس جمهور خارج از لوایح قانونی است لذا از این جهت که مجلس ملزم به رسیدگی آن باشد خلاف این اصل شناخته شد.

ب) چون مستفاد از اصل مذکور این است که در تمام موارد، طرحهای قانونی به پیشنهاد حداقل ۱۵ نفر از نمایندگان قابل طرح در مجلس است در تبصره (۱) الزام درخواست همه‌پرسی حداقل به وسیله یکصد نفر، منجر به سلب این حق از نمایندگان می‌شود لذا این تبصره از این جهت نیز خلاف اصل فوق الذکر شناخته شد.

۲- بند «ب» تبصره (۳) از این جهت که به رئیس جمهور حق پیشنهاد دادن در خصوص مصوبه مجلس را می‌دهد مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۳- الف) تبصره (۵) از این جهت که آیا منظور درخواست مراجعه به آراء عمومی است، ابهام دارد پس از روشن شدن اعلام نظر خواهد شد.

ب) مصوبات موضوع تبصره (۵) از این جهت که از مصادیق مصوبات موضوع اصل ۹۴ قانون اساسی^(۲) هست یا نه، مبهم است پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جتیی

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۱۲۵۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۲۷

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۳۱۶۷/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۲ و پیرو نامه شماره ۱۰۸۳۵

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲، طرح الحاق یک ماده به آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - ماده ۲۰۷ و پنج تبصره آن با عنوان «دوم - همه پرسی» به آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی افزوده می شود و عناوین دوم تا چهارم و مواد (۲۰۷) تا (۲۴۲) فعلی آن به ترتیب به سوم تا پنجم و (۲۰۸) تا (۲۴۳) تغییر می یابد:

ماده ۲۰۷ - برای بررسی تقاضای همه پرسی موضوع اصل پنجاه و نهم (۵۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران کمیسیون ویژه ای مرکب از پانزده نفر از نمایندگان با رای مستقیم مجلس شورای اسلامی تشکیل می شود تا مطابق مقررات حاکم بر تشکیل و نحوه اداره کمیسیونهای دیگر موضوع را بررسی و گزارش خود را به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

تبصره ۱ - درخواست همه پرسی باید به وسیله رئیس جمهور یا حداقل یکصد نفر از نمایندگان مجلس تقدیم گردد و رسیدگی به آن یک شوری است. در صورت تقاضای فوریت برای آن مطابق مواد مربوطه مورد رسیدگی قرار می گیرد.

تبصره ۲ - مدت زمان صحبت مخالفین و موافقین در صحن علنی مجلس حداکثر چهار ساعت و برای هر نفر حداکثر پانزده دقیقه خواهد بود.

(۱) همان.

نحوه ثبت نام و نطق مخالفین و موافقین مطابق ماده (۱۱۱) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی خواهد بود. نماینده دولت و مخبر کمیسیون ویژه هر کدام می توانند تا یک ساعت توضیحات خود را ارائه دهند.

تبصره ۳- پس از پایان مذاکرات، رأی گیری علنی و با ورقه به عمل خواهد آمد.

نحوه رأی گیری به ترتیب زیر خواهد بود:

الف - اصل مصوبه کمیسیون ویژه.

ب - پیشنهاد جایگزین پیشنهاد دهندگان یا رئیس جمهور.

ج - پیشنهاد جایگزین کمیسیونهای فرعی به ترتیب وصول.

د - پیشنهاد جایگزین نمایندگان به ترتیب وصول.

تبصره ۴- در مرحله طرح هر یک از پیشنهادات علاوه بر پیشنهاد دهنده یک موافق و یک مخالف و نماینده دولت و مخبر کمیسیون هر یک حداکثر به مدت ده دقیقه می توانند صحبت کنند.

تبصره ۵- مناط تصویب درخواست همه پرسى موضوع اصل پنجاه و نهم (۵۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) رأی مثبت حداقل دو سوم مجموع نمایندگان خواهد بود.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۵۱۴

تاریخ: ۸۲/۴/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۲۱۲۵۲ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱ و شماره ۱۰۸۳۵ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ و پیرو نامه های ۸۲/۳۰/۳۴۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱۰^(۲) و شماره

(۱) همین مجموعه، صفحه ۷۹.

(۲) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۱۰

مغایرت لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مؤسسه تضمین سرمایه گذاری
چند جانبه (میگا) با قانون اساسی

شماره: ۱۲۸۶۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۲/۳۰

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۳۶۳۳/۳۲۱۶۷ مورخ ۱۳۸۱/۷/۶ دولت در مورد عضویت دولت
جمهوری اسلامی ایران در مؤسسه تضمین سرمایه گذاری چند جانبه (میگا) که در
جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به
تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری
اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال
می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - عضویت در مؤسسه تضمین سرمایه گذاری چند جانبه (میگا) به عنوان
ردیف (۵۷) به فهرست موارد عضویت در قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی
ایران در برخی از سازمانها و مجامع بین المللی، مصوب ۱۳۸۱/۳/۱ به شرح زیر اضافه
می گردد:

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

ردیف	نام سازمان بین المللی	میزان حق عضویت	وزارتخانه / سازمان
۵۷	مؤسسه تضمین سرمایه گذاری چند جانبه (میگا)	۱۶۵۹ سهم	وزارت امور اقتصادی و دارائی

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارائی مجاز است نسبت به حفظ ارزش سهم جمهوری اسلامی ایران در این سازمان در اثر تغییرات نرخ برابری پول ملی در مقابل SDR اقدام نماید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۱۱۸

تاریخ: ۸۲/۳/۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۲۸۶۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۰ «لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مؤسسه تضمین سرمایه گذاری چند جانبه (میگا)» مصوب جلسه مورخ بیست و سوم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

«مطابق اصل ۱۵ قانون اساسی^(۱) متون رسمی باید به زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران که فارسی است، باشد لذا به کار گرفتن (SDR) در تبصره ماده واحده از این جهت

(۱) اصل پانزدهم: زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبانهای محلی و قومی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.

خلاف اصل مذکور شناخته شد.»

قائم مقام دبیر شورای نگهبان
سیدرضا زواره‌ئی

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۱۲۶۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۲۷

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۳۱۱۸/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۳/۸ و پیرو نامه شماره ۱۲۸۶۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۰، لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مؤسسه تضمین سرمایه گذاری چند جانبه (میگا) که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده....

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارائی مجاز است نسبت به حفظ ارزش سهم جمهوری اسلامی ایران در این سازمان در اثر تغییرات نرخ برابری پول ملی در مقابل «حق برداشت مخصوص (SDR)» اقدام نماید.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۳۶۸

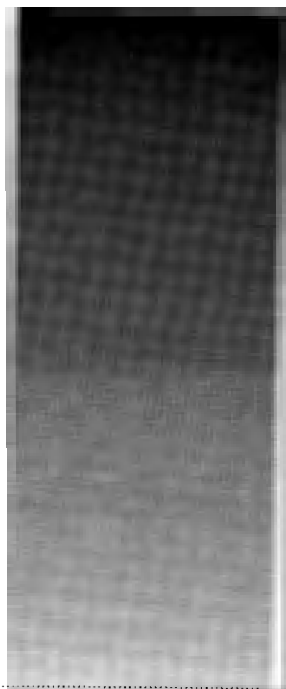
تاریخ: ۸۲/۴/۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۱۲۶۲ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۷ و شماره ۱۲۸۶۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۰ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۱۱۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۸؛ «لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مؤسسه تضمین سرمایه گذاری چند جانبه (میگا)» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و پنجم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دوبه تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۴/۴ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه آمده مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

فصل سوم
طرح‌ها و لوایح مصوب
اعاده شده از سوی
شورای نگهبان
به مجلس شورای اسلامی
که به تأیید نهائی
نرسیده است

۱

مغایرت طرح یک فوریتی اصلاح قانون تشکیلات، وظائف و اختیارات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱^(۱) با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۳۳۵۲ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۷/۲۲

شورای محترم نگهبان

طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ که یک فوریت آن در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۴/۵ تصویب و در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۷/۱۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- ماده (۱) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱- برای پیشبرد سریع برنامه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی، با مشارکت مردم و به منظور نظارت بر اداره امور روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان، شوراهایی به نام شورای اسلامی ده

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی صفحات ۱۲۱۸ تا ۱۲۳۷.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(روستا)، بخش، شهر، شهرستان، استان و عالی استانها بر اساس مقررات این قانون تشکیل می شود.

ماده ۲- ماده زیر به عنوان ماده (۱) مکرر به قانون الحاق می شود:

ماده ۱ مکرر- در کلیه مواد و تبصره ها و بندهای قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱، کلمه «شهرک» و موضوعات مربوط به آن حذف می گردد.

ماده ۳- ماده (۲) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۲- مقصود از شورادر این قانون شوراهای اسلامی روستا، بخش، شهر، شهرستان، استان و عالی استانها می باشد.

ماده ۴- ماده و تبصره زیر به عنوان ماده (۲) مکرر به قانون الحاق می شود:

ماده ۲ مکرر - شورای روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان در واحدهایی از تقسیمات کشوری تشکیل می شود که طبق قوانین و مقررات مربوط به نام ده (روستا)، بخش، شهر، شهرستان و استان شناخته شده باشد.

تبصره - شورای شهر در تهران بزرگ شامل شهرهای تهران، ری و تجریش بوده و با تابعیت شهرستان تهران تشکیل می شود.

ماده ۵- ماده (۳) قانون به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می شود:

ماده ۳- دوره فعالیت شوراهای روستا و شهر از تاریخ تشکیل چهار سال می باشد که از نهم اردیبهشت ماه، سالروز فرمان تاریخی حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر تشکیل شوراها شروع و در هشتم اردیبهشت ماه چهار سال بعد خاتمه می یابد.

تبصره - انتخابات شوراهای روستا و شهر باید به صورتی برگزار شود که حداقل پانزده روز قبل از نهم اردیبهشت ماه اعضای شوراها مشخص شده باشند.

ماده ۶- ماده (۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۴- تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای روستا به شرح زیر است:

- ۱- روستاهای تا پانصد نفر جمعیت، سه نفر اصلی، دو نفر علی البدل.
 - ۲- روستاهای با بیش از پانصد نفر تا دو هزار و پانصد نفر جمعیت، پنج نفر اصلی، سه نفر علی البدل.
 - ۳- روستاهای با بیش از دو هزار و پانصد نفر جمعیت، هفت نفر اصلی، چهار نفر علی البدل.
- ماده ۷- ماده (۵) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:
- ماده ۵- شورای بخش حداکثر دو هفته پس از تشکیل سه پنجم شوراهای روستاهای تابعه بخش و با اکثریت نسبی از بین نمایندگان منتخب شوراهای تشکیل می شود. تعداد اعضای اصلی شورای بخش، هفت نفر و تعداد اعضای علی البدل آن سه نفر خواهد بود.
- ماده ۸- ماده (۶) قانون به شرح زیر اصلاح و تبصره آن حذف می شود:
- ماده ۶- از هر روستا بیش از یک نفر نباید در شورای بخش حضور داشته باشد و در صورتی که تعداد روستاهای بخش کمتر از هفت روستا باشد کسری اعضای شورای بخش از میان مجموع اعضای شوراهای روستاها انتخاب خواهد شد و حداقل باید از هر روستا یک نفر انتخاب شود.
- ماده ۹- ماده (۷) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می شود:
- ماده ۷- تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای شهر به شرح زیر می باشد:
- الف - شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت، پنج نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی البدل.
- ب - شهرهای از بیست هزار نفر تا پنجاه هزار نفر جمعیت، هفت نفر عضو اصلی و سه نفر عضو علی البدل.
- ج - شهرهای از پنجاه هزار نفر تا یکصد هزار نفر جمعیت، نه نفر عضو اصلی و چهار نفر عضو علی البدل.

د - شهرهای از یکصد هزار نفر تا دویست هزار نفر جمعیت، یازده نفر عضو اصلی و پنج نفر عضو علی البدل.

ه - شهرهای از دویست هزار نفر تا پانصد هزار نفر جمعیت، سیزده نفر عضو اصلی و شش نفر عضو علی البدل.

و - شهرهای از پانصد هزار نفر تا یک میلیون نفر جمعیت، پانزده نفر عضو اصلی هفت نفر عضو علی البدل.

ز - شهرهای بیشتر از یک میلیون نفر تا دو میلیون نفر جمعیت، بیست و یک نفر عضو اصلی و هشت نفر عضو علی البدل.

ح - شهرهای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، بیست و پنج نفر عضو اصلی و ده نفر عضو علی البدل.

ط - تهران (تهران - ری - تجریش)، سی و یک نفر عضو اصلی و دوازده نفر عضو علی البدل.

تبصره ۱- ملاک تشخیص جمعیت هر شهر و روستا، آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن با اعلام رسمی مرکز آمار ایران خواهد بود.

تبصره ۲- به وزارت کشور اجازه داده می شود در شهرهایی که لازم تشخیص می دهد انتخابات را به صورت منطقه ای برگزار نماید.

ماده ۱۰- ماده (۸) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۸- در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شورای روستا، بخش و شهر، عضو علی البدل به ترتیب آراء جایگزین می شود.

ماده ۱۱- ماده (۹) قانون حذف و ماده و تبصره زیر جایگزین می شود:

ماده ۹- چنانچه یک یا چند روستا به شهر تبدیل شود، شورای شهر از میان اعضای شوراهای آن روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می شود.

تبصره - در شهرهای جدیدالتأسیس (به تشخیص وزارت کشور) انتخابات شورای شهر برای بقیه دوره چهار ساله برگزار می‌شود.

ماده ۱۲- ماده (۱۰) قانون حذف و ماده و تبصره‌های زیر جایگزین می‌شود:

ماده ۱۰- شورای شهرستان از نمایندگان شوراهای شهرها و بخشهای واقع در محدوده آن شهرستان که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز در مرحله دوم با رأی اکثریت نسبی هر یک از شوراهای مزبور انتخاب و معرفی شده‌اند، تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- در شورای شهرستان، از شورای هر بخش یک نفر و از شورای هر یک از شهرهای تا پانصد هزار نفر جمعیت یک نفر و بیش از پانصد نفر جمعیت دو نفر و شهر تهران سه نفر عضویت خواهند داشت.

تبصره ۲- تعداد اعضای شورای شهرستان حداقل پنج نفر می‌باشد. چنانچه تعداد شهرها و بخشهای یک شهرستان کمتر از پنج باشد، کسری تعداد اعضای شورای شهرستان تا پنج نفر به نسبت جمعیت هر بخش یا شهر، از شورای بخش یا شهر مربوط تأمین می‌شود. در هر صورت هر بخش یا شهر نباید بیش از دو نفر نماینده شورای شهرستان داشته باشد.

تبصره ۳- شورای شهرستان حداکثر ظرف یک ماه پس از تشکیل دو سوم شوراهای شهرها و بخشهای واقع در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار تشکیل می‌شود.

ماده ۱۳- ماده (۱۱) قانون حذف و ماده و تبصره‌های زیر جایگزین می‌شود:

ماده ۱۱- شورای استان از نمایندگان منتخب شوراهای شهرستانهای تابعه که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اکثریت نسبی از بین اعضای شورای شهرستان انتخاب و معرفی شده‌اند تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- تعداد اعضای شورای استان حداقل پنج نفر است. چنانچه یک استان کمتر از پنج شهرستان داشته باشد کسری تعداد اعضای شورای استان تا پنج نفر به نسبت

جمعیت از شوراهای شهرستانهای ذی ربط تأمین می شود. در هر صورت هر شهرستان نباید بیش از دو نماینده در شورای استان داشته باشد و در صورتی که استان فقط یک شهرستان داشته باشد، اعضای شورای استان همان اعضای شورای شهرستان خواهند بود.

تبصره ۲- شورای استان حداکثر یک ماه پس از تشکیل دو سوم شوراهای شهرستانهای واقع در محدوده آن استان به دعوت استاندار تشکیل می شود.

ماده ۱۴- ماده (۱۲) قانون و تبصره آن حذف و ماده و تبصره های زیر جایگزین می شود:
ماده ۱۲- در صورتی که استانداران، فرمانداران، بخشداران، رؤسای مؤسسات و مدیران عامل شرکتهای دولتی، مدیران کل، رؤسای نهادهای عمومی غیردولتی و ادارات دولتی خواهان طرح موضوع یا اعلام نظر در جلسات شورا باشند هیأت رئیسه شورا موظف است ضمن هماهنگی، امکان شرکت افراد مذکور را در جلسات شورا فراهم آورد.

تبصره ۱- هر یک از نمایندگان مجلس شورای اسلامی می توانند در جلسات شوراهای حوزه انتخابیه (شهرستان و استان) خود شرکت و اظهار نظر نمایند.
تبصره ۲- شوراها با درخواست کتبی استاندار، فرماندار و بخشدار ذی ربط موظف به تشکیل جلسه فوق العاده می باشند.

ماده ۱۵- ماده (۱۳) قانون حذف و ماده زیر جایگزین می شود:
ماده ۱۳- در صورت دعوت شورای بخش از بخشدار، شورای شهر مرکز شهرستان یا شورای شهرستان از بخشدار یا فرماندار، شورای استان از استاندار، یا سایر مسئولین اجرائی سطوح فوق الذکر، مقامات مذکور در جلسات شورا شرکت خواهند نمود. این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت و ذکر دستور جلسه باشد.

ماده ۱۶- ماده (۱۴) قانون حذف و ماده و تبصره های زیر جایگزین می شود:

ماده ۱۴- شورای عالی استانها، از نمایندگان منتخب شوراهای استانها که در مرحله اول

بارای اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اکثریت نسبی انتخاب و معرفی می‌شوند، تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- از استانهای تادو میلیون نفر جمعیت، دو نماینده و از استانهای دارای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، سه نماینده و از استان تهران چهار نماینده در شورای عالی استانها عضویت دارند.

تبصره ۲- حداکثر یک ماه پس از تشکیل دو سوم شوراهای استانها، شورای عالی استانها به دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود.

تبصره ۳- شورای عالی استانها با درخواست وزیر کشور موظف به تشکیل جلسه فوق العاده می‌باشد.

تبصره ۴- وزیران، رؤسای مؤسسات و سازمانهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی با درخواست شورای عالی استانها که باید به صورت کتبی و با تعیین وقت قبلی و ذکر دستور جلسه باشد، در جلسات آن شرکت می‌نمایند.

ماده ۱۷- ماده و تبصره‌های زیر به عنوان ماده (۱۴) مکڑر به قانون الحاق می‌شود:
ماده ۱۴ مکڑر - عضویت در کلیه شوراهای موضوع ماده (۱) این قانون افتخاری است و شغل محسوب نمی‌شود.

تبصره ۱- هر فرد می‌تواند فقط عضو یک شورای روستا یا شهر باشد.
تبصره ۲- پذیرش استعفای هر یک از اعضای شورا منوط به تصویب شورا است.
تبصره ۳- نامزد شدن اعضای شوراهای اسلامی روستا و شهر در انتخابات مجلس شورای اسلامی منوط به پذیرش استعفای آنها از سوی شورا در مهلت مقرر قانونی می‌باشد.

ماده ۱۸- ماده (۱۵) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۵- جلسات شوراهای علنی و با حضور دو سوم اعضای اصلی رسمیت می‌یابد و تصمیمات به اکثریت مطلق آرای حاضرین معتبر است و تشکیل جلسات غیرعلنی

منوط به تصویب دو سوم اعضای حاضر در جلسه می باشد.

ماده ۱۹- ماده (۱۶) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۶- اولین جلسه شوراهای موضوع ماده (۱) این قانون به دعوت مسئولین واحدهای تقسیمات کشوری مربوط و با هیأت رئیسه سنی تشکیل می شود تا هیأت رئیسه شورا شامل یک رئیس و یک نایب رئیس و حداقل یک منشی انتخاب شوند.

ماده ۲۰- ماده زیر به عنوان ماده (۱۶) مکّور به قانون الحاق می شود:

ماده ۱۶ مکّور- در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شوراهای شهرستان، استان و عالی استانها، عضو جدید حداکثر ظرف مدت یک ماه باید جایگزین شود.

ماده ۲۱- ماده زیر به عنوان ماده (۱۷) مکّور به قانون الحاق می شود:

ماده ۱۷ مکّور- وزارت کشور می تواند با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات، قرائت و شمارش آراء را در تمام یا تعدادی از حوزه های انتخابیه با استفاده از رایانه انجام دهد.

ماده ۲۲- تبصره زیر به ماده (۱۸) قانون الحاق می شود:

تبصره- در انتخابات میان دوره ای، در هر حوزه کسانی حق رأی دارند که در انتخابات قبلی آن دوره در همان حوزه رأی داده باشند یا در انتخابات شرکت نکرده باشند.

ماده ۲۳- تبصره زیر به عنوان تبصره (۳) به ماده (۲۰) قانون الحاق می شود:

تبصره ۳- ابطال آرای مشمول بندهای (و)، (ز)، (ح)، (ط) و (ی) در صورتی امکان پذیر است که نسبت به آنها شکایت یا گزارشی وجود داشته باشد و بتوان اسناد مثبت آن را برای تعیین مجازاتهای قانونی به محاکم صالحه ارائه داد.

ماده ۲۴- بند (ج) ماده (۲۶) قانون حذف و بند (و) به شرح زیر اصلاح می شود:

و- دارا بودن سواد خواندن و نوشتن برای شورای روستا و داشتن حداقل مدرک دیپلم یا معادل آن برای شوراهای شهرهای دارای تا یک میلیون نفر جمعیت و مدرک فوق

دیپلم یا معادل آن برای شورای شهرهای دارای بیش از یک میلیون نفر جمعیت.
ماده ۲۵- تبصره (۱) به شرح زیر به ماده (۲۶) اضافه و تبصره‌های (۱) و (۲) ماده مذکور به تبصره‌های (۲) و (۳) تغییر می‌یابد:

تبصره ۱- داوطلبین شورای شهر موظف هستند هنگام ثبت نام، مبلغی را که دولت تعیین می‌کند به حساب اعلام شده تودیع نمایند. پس از اعلام نتایج قطعی انتخابات، در صورتی که آرای هر یک از داوطلبین کمتر از دو درصد (۲٪) کل آراء مأخوذه حوزه انتخابیه باشد، مبلغ ودیعه مذکور به حساب شهرداری همان شهر واریز خواهد شد و ودیعه سایر داوطلبان بلافاصله مسترد می‌گردد.

ماده ۲۶- در بند (۱) ماده (۲۸) قانون، عبارت «دوماه» حذف می‌شود.

ماده ۲۷- بندهای (۲) و (۳) ماده (۲۸) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۲- استانداران و فرمانداران و معاونین آنان، بخشداران، مدیران کل ادارات استانداری و دادستانها از عضویت در شوراهای اسلامی واقع در حوزه‌هایی که در محدوده تحت مسئولیت آنان قرار دارد محرومند، مگر آن که قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۳- شهرداران و مدیران مناطق و مؤسسات و شرکتهای وابسته به شهرداری از عضویت در شورای اسلامی شهر محل خدمت محرومند، مگر آن که قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

ماده ۲۸- تبصره زیر به ماده (۲۹) قانون الحاق می‌شود:

تبصره - محرومین مشمول بندهای فوق کسانی هستند که به موجب قانون مجازات اسلامی و رأی قطعی دادگاه از حقوق اجتماعی محروم شده و در زمان محرومیت به سر می‌برند.

ماده ۲۹- در ماده (۳۱) قانون، مدت «شش ماه» به «هجده ماه» افزایش می‌یابد.

ماده ۳۰- ماده (۳۲) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۳۲- به منظور برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر، هیأت اجرایی شهرستان به ریاست فرماندار و عضویت رئیس اداره ثبت احوال، رئیس آموزش و پرورش و هشت نفر از معتمدان در محدوده شهرستان تشکیل می شود.

تبصره - برای تعیین هشت نفر معتمدان هیأت اجرایی، فرماندار سی نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از کلیه شهرهای محدوده شهرستان را انتخاب و از آنان دعوت به عمل می آورد.

ماده ۳۱- ماده (۳۳) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳۳- برای برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستا، هیأت اجرایی بخش به ریاست بخشدار و عضویت نمایندگان دستگاههای مذکور در ماده (۳۲) و مسئول جهاد کشاورزی بخش یا معاون وی و هفت نفر از معتمدان محدوده بخش تشکیل می شود.

تبصره - برای تعیین هفت نفر از معتمدان هیأت اجرایی، بخشدار سی نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از روستاهای محدوده بخش را انتخاب و از آنان دعوت به عمل می آورد.

ماده ۳۲- ماده (۳۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳۴- معتمدان منتخب موضوع مواد (۳۲) و (۳۳) به دعوت فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) ظرف دو روز پس از انتخاب تشکیل جلسه داده، پس از حضور دو سوم مدعوین (حداقل بیست نفر) از بین خود به ترتیب هشت و هفت نفر را به عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدان علی البدل هیأت اجرایی شهرستان و بخش با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می نمایند.

ماده ۳۳- ماده (۳۵) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳۵- فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) مکلف است به ترتیب هشت و هفت نفر از معتمدان اصلی را برای شرکت در جلسات هیأت اجرایی انتخابات دعوت نماید.

ماده ۳۴- تبصره (۳) ماده (۳۶) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

تبصره ۳- در صورتی که با دعوت از اعضای اصلی و علی البدل، اکثریت حاصل نگردید، اعضای اداری هیأت اجرایی بقیه معتمدان (تاسی نفر) را دعوت نموده تا کسری اعضا را از میان خود انتخاب نمایند.

ماده ۳۵- در تبصره ماده (۳۸) قانون عبارت «و بخشدار» پس از کلمه «فرماندار» اضافه می شود.

ماده ۳۶- ماده (۴۸) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۴۸- نظر هیأت های اجرایی بخش و شهرستان مبنی بر تأیید صلاحیت داوطلبان قطعی است و نظر هیأت های مذکور در خصوص رد صلاحیت داوطلبان حسب مورد با تأیید هیأت های نظارت معتبر است.

ماده ۳۷- تبصره زیر به ماده (۵۸) قانون الحاق می شود:

تبصره - ابطال آراء باید مستند به قانون و همراه با اسناد و مدارک معتبر باشد. در غیر این صورت ابطال آراء جرم تلقی شده و مرتکب یا مرتکبین و نیز کسانی که گزارش یا شهادت کذب داده باشند طبق قانون مجازات می شوند.

ماده ۳۸- ماده (۵۹) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۵۹- اقدامات هیأت نظارت شهرستان و هیأت نظارت استان جز در مورد تأیید صلاحیت کاندیداها و تأیید صحت انتخابات نافذ اختیارات هیأت مرکزی نظارت نبوده و تصمیم هیأت مرکزی نظارت قطعی و لازم الاجرا است.

ماده ۳۹- در عنوان فصل سوم قانون عبارت «و اختیارات» بعد از کلمه «وظائف» اضافه می شود.

ماده ۴۰- ماده (۶۸) قانون و بندها و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۶۸- وظائف و اختیارات شورای اسلامی روستا عبارت است از:

۱- ارائه پیشنهاد جهت رفع کمبودها، نارسایی ها و نیازها به مقامات ذی ربط.

مقامات مذکور موظف به بررسی پیشنهادها و ارائه پاسخ، حداکثر ظرف مدت دو ماه، به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر، مراتب برای پیگیری قانونی به اطلاع مقامات مافوق می‌رسد.

۲- تشکیل گروه‌هایی عمومی جهت ارائه گزارش کار و دریافت پیشنهادها و پاسخ به سؤالات و جلب مشارکت و خودیاری مردم برای پیشبرد امور روستا حداقل دو بار در سال و با پانزده روز اعلام قبلی.

۳- همکاری با مسئولین اجرائی و سازمانهای دولتی برای اجراء مؤثر قوانین و پیگیری لازم جهت اجرای طرحها و پروژه‌های عمرانی.

۴- پیگیری شکایات اهالی روستا از ادارات حوزه مربوط از طریق مقامات مسئول.
۵- کمک رسانی و امداد در مواقع بحرانی و اضطراری مانند وقوع جنگ و حوادث غیرمترقبه.

۶- کمک به مستمندان و خانواده‌های بی‌سرپرست با استفاده از خودیاری محلی.
۷- همکاری با نیروی انتظامی جهت برقراری امنیت و نظم عمومی و جلوگیری از وقوع جرائم.

۸- انتخاب و برکناری دهیار بر اساس آئین نامه اجرائی، و نظارت بر حسن اجرای وظائف دهیار.

۹- تلاش برای رفع اختلاف بین محلات و افراد و رسیدگی و حل و فصل اختلافات در مواردی که مسئولین ذی‌ربط بتأیید صلاحیت به شورا ارجاع می‌دهند.

۱۰- بررسی عوارض قابل وصول در حوزه روستا و پیشنهاد آن به شورای بخش جهت تصویب.

۱۱- فراهم نمودن زمینه مشارکت و جلب همکاری مردم در جهت ایجاد و توسعه نهادهای مدنی، کتابخانه و مراکز فرهنگی، بهبود و ارتقاء فرهنگی اقشار مختلف به ویژه جوانان و بانوان و برنامه‌ریزی در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی،

بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، سوادآموزی و سایر امور با موافقت و هماهنگی مراجع ذی ربط.

۱۲- ایجاد زمینه مناسب برای توسعه اشتغال و جلب مشارکت‌های عمومی در جهت گسترش فعالیتهای تولیدی.

۱۳- مشارکت در تهیه طرحهای هادی روستا و بهسازی بافتهای فرسوده و ضوابط و مقررات ساخت و ساز.

۱۴- نظارت بر حسن اجرای مقررات مربوط به حفاظت و بهسازی محیط زیست روستا و بهره‌برداری از منابع طبیعی و جلوگیری از فرسایش خاک و حفظ عمران، مزارع، باغها، مراتع، جنگل‌ها، محدوده‌های زیست محیطی، احیاء و لایروبی قنات و نه‌رهای متروکه و ارائه طرح و پیشنهاد در این زمینه‌ها به شورای بخش.

۱۵- بررسی برنامه‌های پیشنهادی ارگانهای اجرایی در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از نظر تطبیق با ضرورت‌های موجود در حوزه انتخابیه شورا و ارائه گزارش نارسایی‌ها به شورای مافوق و مراجع اجرایی ذی ربط.

۱۶- تصویب نام‌گذاری معابر، میادین، خیابان‌ها، کوچه‌ها و کوی‌ها در هر روستا یا تغییر نام آن‌ها.

۱۷- تصویب بودجه سالیانه دهیاری.

۱۸- نظارت بر حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی و اموال و دارائی‌های روستا.

۱۹- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا.

ماده ۴۱- ماده زیر به عنوان ماده (۶۸) مک‌رر به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۶۸ مک‌رر - هر تیره از عشایر کوچ روکشور با حداقل بیست خانوار در حکم روستا (ده) بوده و شورای عشایری با وظائف و اختیارات شورای روستا در آن تیره

تشکیل می‌گردد. شورای عشایر مذکور در زمان تشکیل شورای بخش محل استقرار خود همانند شورای روستا مشارکت خواهد داشت.

همکاری در امور مربوط به دام، مرتع و کوچ جزو وظائف شورای عشایری خواهد بود.

ماده ۴۲- ماده (۶۹) قانون و بندهای آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۶۹- دهیار به مدت چهار سال انتخاب و وظائف زیر را به عهده دارد:

۱- اجرای مصوبات شورای روستا.

۲- همکاری با نیروی انتظامی در خصوص اعلام وقوع جرائم، اجرای مقررات خدمت وظیفه عمومی، حفظ نظم عمومی و سعی در حل اختلافات محلی.

۳- اعلان فرامین و قوانین و مقررات عمومی.

۴- همکاری در حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی و اموال و دارائی‌های روستا.

۵- همکاری با سازمانها و نهادهای دولتی و ایجاد تسهیلات لازم در جهت ایفای وظائف آنان.

۶- مراقبت در اجرای مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و ایجاد زمینه مناسب برای تأمین بهداشت محیط.

۷- همکاری با سازمان‌های ثبت احوال و اسناد در جهت ثبت وقایع چهارگانه سجلی و اسناد و املاک.

۸- همکاری با مسئولین ذی‌ربط در جهت حفظ، نگهداری و بهره‌برداری منابع طبیعی و میراث فرهنگی واقع در روستا.

۹- اجرای طرح‌های عمرانی و خدماتی در محدوده روستا در صورت آمادگی با تأیید کمیته برنامه‌ریزی شهرستان.

۱۰- تشکیل پرونده برای ایجاد بناها، تأسیسات و تفکیک اراضی در محدوده قانونی

روستا و ارجاع به بخشداری جهت صدور مجوز. تبصره - درآمد حاصل از وصول عوارض مربوط به اجرای این بند در امور عمومی روستا و زیر نظر شورای روستا هزینه می شود.

ماده ۴۳- ماده (۷۰) قانون و بندهای آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۰- وظائف و اختیارات شورای اسلامی بخش عبارت است از:

۱- ارائه طرحها و پیشنهادهای اصلاحی به مسئولین اجرایی منطقه جهت رفع کمبودهای اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی و سایر امور رفاهی بخش.

تبصره - مقامات اجرایی ذی ربط موظف به بررسی طرحها و پیشنهادهای مذکور و ارائه پاسخ حداکثر ظرف مدت دو ماه به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر مراتب جهت انجام اقدامات قانونی به اطلاع مقامات مافوق خواهد رسید.

۲- ایجاد هماهنگی لازم بین شوراهای روستاهای واقع در محدوده بخش.

۳- نظارت بر شوراهای روستاها به منظور رعایت وظائف قانونی.

۴- حل و فصل مشکلات و اختلافات میان دو یا چند روستا یا شوراهای روستایی واقع در محدوده بخش.

۵- رسیدگی به امور عمرانی بخش که خارج از حیطه اختیارات و وظائف شورای روستا است.

۶- ایفای وظائف شورای روستا در مزارع مستقل، مکانها و آبادیها و روستاییها که به هر دلیل فاقد شورای روستا می باشند.

۷- تشویق مردم به همکاری و سرمایه گذاری در امور و برنامه های عمرانی بخش از قبیل توسعه کشاورزی، حمل و نقل، بهداشت، صنایع روستایی و دستی، امور فرهنگی و مذهبی بخش.

۸- بررسی و تأیید طرحهای هادی روستاهای واقع در محدوده بخش و ارسال به

مراجع ذی ربط جهت تصویب نهائی.

ماده ۴۴- ماده زیر به عنوان ماده (۷۰) مکڑر به قانون الحاق می شود:

ماده ۷۰ مکڑر - شوراهای اسلامی شهر و بخش می توانند در صورت عدم تکافوی درآمدهای شهرداری ها و دهیاری ها نسبت به وضع و یا افزایش عوارض محلی (شهری و روستایی) در چارچوب آئین نامه ای که با پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید اقدام نمایند.

تبصره - شوراها موظف به اعلام وضع عوارض به وزارت کشور می باشند.

وزارت کشور موظف است ظرف مدت یک ماه پس از اعلام شورا، چنانچه وضع عوارض را منطبق با آئین نامه هیأت وزیران نداند نسبت به لغو آن اقدام نماید. پس از این مهلت، عوارض قابل وصول است.

ماده ۴۵- ماده (۷۱) و تبصره ها و بندهای آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۱- وظائف و اختیارات شورای اسلامی شهر عبارت است از:

۱- انتخاب شهردار برای مدت چهار سال با رأی اکثریت مطلق کل اعضاء.

تبصره ۱- شورای اسلامی شهر پس از رسمیت یافتن، نسبت به انتخاب شهردار واجد شرایط اقدام می نماید. شهردار منتخب در شهرهای تا دویست هزار نفر جمعیت به استاندار و در مراکز استانها و شهرهای بیش از دویست هزار نفر جمعیت به وزیر کشور جهت صدور حکم معرفی می شود.

تبصره ۲- وزیر کشور و استاندار موظفند ظرف پانزده روز پس از وصول مصوبه حکم شهردار را صادر نمایند، در غیر این صورت رئیس شورای شهر اقدام به صدور حکم می نماید.

تبصره ۳- تا تعیین شهردار جدید، شهردار قبلی یا سرپرست، مسئولیت شهرداری را بر عهده خواهد داشت.

تبصره ۴- در صورتی که یکی از اعضاء اصلی شورای شهر به عنوان شهردار انتخاب

- شود، عضو علی البدل به ترتیب آراء جایگزین وی در شورای شهر می شود.
- تبصره ۵- دوره خدمت شهردار در موارد زیر خاتمه می پذیرد:
- الف - استعفای کتبی پس از تصویب شورا.
- ب - انتخاب شهردار توسط شورای جدید شهر.
- ج - برکناری توسط شورای شهر با رعایت ترتیبات مقرر در ماده (۷۳).
- د - تعلیق طبق مقررات قانونی مربوطه.
- تبصره ۶- شرایط تصدی سمت شهردار طبق آئین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب شورای عالی استانها می رسد.
- ۲- ارائه پیشنهاد های اصلاحی و راه حل های کاربردی به دستگاه های اجرایی ذی ربط جهت برنامه ریزی.
- ۳- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا و طرح های مصوب در امور شهرداری و سازمانها و شرکتهای تابعه.
- ۴- حمایت از انجمنها و نهادهای اجتماعی، امدادی و تعاونی های تولید و توزیع و مصرف در قالب برنامه ها و بودجه سالیانه شهرداری.
- ۵- نظارت بر حسن اداره امور مالی شهرداری و کلیه سازمانها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و تابعه شهرداری و حفظ سرمایه، دارایی ها، اموال عمومی و اختصاصی شهرداری، همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به شهردار و پیگیری های لازم بر اساس مقررات قانونی.
- تبصره - کلیه پرداختهای شهرداری در حدود بودجه مصوب با اسناد مثبته و با رعایت مقررات مالی و معاملاتی شهرداری به عمل می آید که این اسناد باید به امضای شهردار و ذی حساب یا قائم مقام آنان که مورد تأیید شورای شهر باشند برسد.
- ۶- بررسی و تصویب آئین نامه های پیشنهادی شهرداری جز در مواردی که مرجع قانونی خاصی دارد.

۷- بررسی و تصویب برنامه‌های پنج ساله عمران شهری بر اساس پیشنهاد شهرداری.
۸- تأیید صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری که هر شش ماه یک بار توسط شهردار تهیه و ارائه می‌شود و انتشار آن برای اطلاع عمومی و ارسال نسخه‌ای از آن به استانداری و شوراهای شهرستان و استان.

۹- تصویب و نظارت بر کلیه معاملات و سرمایه‌گذاری‌هایی که به نام شهرداری صورت می‌پذیرد با رعایت مقررات قانونی و آئین نامه معاملات شهرداری.
تبصره - به منظور تسریع در پیشرفت امور شهرداری، شورای شهر می‌تواند تصویب انجام معاملات مربوط به شهرداری و سازمانها، مؤسسات و شرکتهای وابسته به آن را تا میزان معینی با رعایت مقررات معاملاتی مربوط، به شهردار واگذار کند.

۱۰- تصویب، اصلاح، تنمیم و تفریغ بودجه سالانه دبیرخانه شورای شهر، شهرداری و سازمانها و مؤسسات و شرکتهای وابسته به شهرداری‌ها بر اساس ضوابط مندرج در دستورالعمل مصوب شورای عالی استانها.

تبصره ۱- شورای شهر می‌تواند اختیارات خود را در این بند در خصوص شرکتها و سازمانهای وابسته را به مرجع دیگری واگذار نماید.

تبصره ۲- کلیه درآمدهای شهرداری به حساب‌هایی که با اطلاع شورای شهر بر اساس مقررات مربوط در بانکها افتتاح می‌شود، واریز و طبق قوانین مربوط هزینه خواهد شد.

۱۱- شورا موظف است در پایان هر سال مالی صورت بودجه و هزینه خود را جهت اطلاع عموم منتشر نماید و نسخه‌ای از آن را جهت بررسی به شورای شهرستان و استان ارسال کند.

۱۲- واحدهای شهرستانی کلیه سازمانها و مؤسسات دولتی و مؤسسات عمومی غیردولتی که در زمینه ارائه خدمات شهری وظایفی را به عهده دارند، موظفند برنامه سالانه خود در خصوص خدمات شهری را که در چارچوب اعتبارات و بودجه سالانه

خود تنظیم شده است به شورا ارائه نمایند. شورا موظف است ظرف مدت یک ماه مراحل تصویب را به انجام برساند.

تبصره - در صورت عدم تصویب در مهلت مقرر و یا اختلاف بین شورای شهر دستگاههای ذی ربط، تصمیم نهائی توسط کمیته ای مرکب از فرماندار، رئیس شورای شهر و رئیس دستگاه ذی ربط اتخاذ می گردد.

۱۳- تصویب وامهای مورد پیشنهاد شهرداری و تصویب اعطای تسهیلات لازم از محل اعتبارات مصوب در چارچوب مقررات قانونی.

۱۴- تصویب هر گونه عوارض شهری یا لغو یا هر گونه تغییر در نوع و میزان آن متناسب با هزینه های اداره شهر با در نظر گرفتن سیاستهای عمومی دولت بر اساس آئین نامه ای که به وسیله وزارت کشور تهیه و به تصویب شورای عالی استانها می رسد.

۱۵- اجازه تأسیس مؤسسات و شرکتهای تابعه و وابسته به شهرداری و تصویب اساسنامه و اصلاح بعدی آنها.

۱۶- تصویب نام گذاری معابر، میادین، خیابانها، کوچه ها و کوی ها در شهر یا تغییر نام آنها.

۱۷- تصویب آئین نامه اجرائی تبلیغات شهری به پیشنهاد شهرداری جهت نوشتن یا الصاق هر نوع نوشته و نصب آگهی و تابلو در سطح شهر یا رعایت مقررات موضوعه و انتشار آن برای اطلاع عموم.

۱۸- تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته به آن.

۱۹- تصویب برنامه های لازم جهت ارتقاء سطح فرهنگی اقشار مختلف مردم به ویژه جوانان و بانوان و ایجاد زمینه مشارکت بیشتر متناسب با شئون فرهنگی و اجتماعی آنان.

۲۰- تصویب نرخ حمل و نقل وسایل نقلیه درون شهری.

۲۱- همکاری با شورای تأمین شهرستان در حدود قوانین و مقررات.

۲۲- بررسی و تأیید طرح‌های هادی و جامع شهرسازی و تفصیلی و حریم و محدوده قانونی شهرها پس از ارائه آن توسط شهرداری و ارسال به مراجع ذی‌ربط قانونی جهت تصویب نهائی.

۲۳- تصویب آئین نامه‌های مالی و معاملاتی شهرداری بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی استانها.

تبصره - در کلیه قوانین و مقرراتی که انجمن شهر عهده‌دار وظایفی بوده است شورای اسلامی شهر با رعایت مقررات این قانون جانشین انجمن شهر خواهد بود.

ماده ۴۶ - ماده (۷۳) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۳ - چنانچه یک یا چند نفر از اعضای شورای شهر به عملکرد شهردار یا عملیات شهرداری اعتراض یا ایرادی داشته باشند، موارد راکتیباً و به صورت روشن و مشخص توسط رئیس شورا به شهردار تذکر خواهند داد. در صورت رعایت نکردن مفاد مورد تذکر، موضوع به صورت سؤال مطرح می‌شود که در این صورت رئیس شورا سؤال را کتباً به شهردار اطلاع خواهد داد و حداکثر ظرف ده روز پس از ابلاغ، شهردار موظف به حضور در جلسه عادی یا فوق‌العاده شورا و پاسخ به سؤال است.

ماده ۴۷ - ماده زیر به عنوان ماده (۷۳) مکرر به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۷۳ مکرر - استیضاح شهردار باید حداقل به امضای یک سوم اعضای شورا برسد، فاصله بین ابلاغ موضوع استیضاح تا تشکیل جلسه که از طرف رئیس شورا تعیین خواهد شد حداکثر ده روز خواهد بود. شورا پس از طرح سؤال یا سؤالات و جواب شهردار رأی‌گیری خواهد کرد. در صورتی که شورا با اکثریت مطلق کل اعضا به استیضاح رأی مثبت دهد، شهردار برکنار می‌شود و شورا موظف است نسبت به انتخاب شهردار جدید اقدام کند.

تبصره - در مواردی که شهرداری به هردلیل از قبیل عزل، استعفا یا فوت شهردار، فاقد شهردار شود، بلافاصله یکی از کارکنان شهرداری به انتخاب شورای شهر تا انتخاب

شهردار جدید سرپرست شهرداری می شود.

ماده ۴۸- ماده (۷۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۴- شوراهای مذکور در ماده (۱) این قانون یا هر یک از اعضاء آنها حق ندارند در نصب و عزل کارکنان دهیاری ها، شهرداری ها و یا شرکتها و مؤسسات وابسته به آنها دخالت نمایند یا به آنها دستور دهند و واگذاری مسئولیت اجرایی، عضویت هیأت مدیره و مدیریت عامل به اعضاء شوراهای مذکور در دهیارها، شهرداریها، شرکتها و سازمانهای تابعه ممنوع می باشد.

تبصره ۱- اعضاء شوراهای مذکور و بستگان درجه یک آنها به هیچ وجه حق انجام معامله با دهیاری، شهرداری، سازمانها و شرکتهای وابسته به آن را نخواهند داشت و انعقاد هر نوع قرارداد با آنها ممنوع می باشد.

تبصره ۲- هرگونه استفاده شخصی از اموال، دارائی ها و امکانات شوراهای دهیاری، شهرداری، مؤسسات و شرکتهای وابسته توسط اعضاء شوراهای ممنوع می باشد.

ماده ۴۹- ماده (۷۵) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۵- آئین نامه سازمانی، تشکیلاتی و تعداد و نحوه تشکیل جلسات شوراهای امور مالی دبیرخانه کلیه شوراهای و تعداد کارکنان آنها و هزینه های مربوط و هرگونه پرداختی به اعضای شوراهای توسط شورای عالی استانها تهیه و به تصویب کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی می رسد. به کارگیری کارکنان و هرگونه پرداختی خارج از این آئین نامه ممنوع می باشد.

ماده ۵۰- ماده (۷۶) قانون حذف و ماده زیر جایگزین می شود:

ماده ۷۶- شورای شهر و شهرداری و شرکتها و سازمانهای وابسته موظفند به نحو مقتضی و در صورت امکان با راه اندازی پایگاه رایانه ای، زمینه اطلاع عموم مردم را به طور مستمر از مصوبات، تصمیمات، عملکرد، بودجه، هزینه و درآمد خود فراهم نمایند.

ماده ۵۱- ماده (۷۷) قانون حذف و ماده زیر جایگزین می شود:

ماده ۷۷- وظائف و اختیارات شورای شهرستان عبارت است از:

۱- ارائه پیشنهادات لازم در زمینه توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و عمرانی شهرستان به دستگاههای اجرایی ذی ربط و کمیته برنامه ریزی شهرستان و شورای استان.

۲- نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای شهرستان.

۳- تصویب، اصلاح، متمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای شهرستان.

۴- هماهنگی و رسیدگی به مسائل و حل و فصل مشکلات فی مابین شوراهای شهر و بخش.

۵- نظارت بر عملکرد و فعالیتهای شوراهای بخش و شهر.

ماده ۵۲- ماده زیر به عنوان ماده (۷۷) مکرر ۱ به قانون الحاق می شود:

ماده ۷۷ مکرر ۱ - وظائف و اختیارات شورای استان عبارت است از:

۱- بررسی مسائل و مشکلات استان و ارائه پیشنهادهای لازم به منظور رفع تبعیض و توزیع عادلانه امکانات و منابع و جلب همکاری در تهیه برنامه های عمرانی و رفاهی استان به شورای عالی استان ها.

تبصره - سه نفر از اعضای شورای استان به انتخاب آن شورا با حق رأی به عضویت در شورای برنامه ریزی و توسعه استان در می آیند.

۲- نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای عالی استانها در محدوده استان.

۳- ایجاد ارتباط و هماهنگی لازم میان شوراهای شهرستان در محدوده استان جهت حسن انجام وظائف و حل و فصل اختلافات شوراهای سطح استان.

۴- همکاری با شورای برنامه ریزی و توسعه استان در نظارت بر حسن اجرای طرحهای عمرانی استانی و ملی در محدوده استان و ارائه گزارش و پیشنهاد در جهت بهبود امور به رئیس شورای برنامه ریزی و شورای عالی استانها و دستگاههای

ذی ربط.

- ۵- تصویب، اصلاح، تسمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای استان.
- ۶- نظارت بر عملکرد شوراهای شهرستانها در محدوده استان و نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای استان.
- ماده ۵۳- ماده زیر به عنوان ماده (۷۷) مکرر ۲ به قانون الحاق می شود:
- ماده ۷۷ مکرر ۲ - وظائف و اختیارات شورای عالی استانها عبارت است از:
 - ۱- بررسی پیشنهادهای واصله از طرف شوراهای استانها و تعیین اولویت هر یک و ارجاع به مقامات اجرائی ذی ربط.
 - ۲- اعلام نارسایی ها و اشکالات نهادها و سازمانهای اجرائی در حدود اختیارات و وظائف شوراها به مسئولین مربوطه و پیگیری آنها.
 - ۳- بررسی پیشنهادهای و ارائه آنها در قالب طرح به مجلس شورای اسلامی یا دولت.
 - ۴- تصویب، اصلاح، تسمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای عالی استانها.
 - ۵- سازمان مدیریت و برنامه ریزی موظف است یک نسخه از پیش نویس لوایح برنامه های توسعه و بودجه عمومی کشور و استانها را پس از تهیه در اختیار شورای عالی استانها قرار دهد. شورای عالی استانها پیشنهادهای اصلاحی خود را در مورد برنامه و بودجه مذکور به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام خواهد کرد.
 - ۶- تهیه آئین نامه نحوه هزینه بودجه شوراها و ابلاغ آن پس از تصویب کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی به شوراها.
 - ۷- برنامه ریزی به منظور آموزش و آشنایی اعضاء شوراها با وظائف خویش از طریق برگزاری دوره های کوتاه مدت کاربردی در قالب امکانات موجود کشور.
 - ۸- جلسات عادی شورای عالی استانها هر دو ماه یک بار و حداکثر به مدت سه روز تشکیل می گردد. در موارد ضروری شورا می تواند جلسات فوق العاده تشکیل دهد.

ماده ۵۴- ماده زیر به عنوان ماده (۷۷) مکرر ۳ به قانون الحاق می شود:

ماده ۷۷ مکرر ۳- شورای عالی استانها موظف است حداکثر یک سال پس از تشکیل، ضمن مشخص نمودن آن دسته از امور شهری که توسط وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی انجام می شود و انجام آن در حد توانایی شهرداری ها می باشد طرح لازم جهت واگذاری آن امور به شهرداری ها را تهیه و به دولت یا مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ماده ۵۵- ماده (۷۸) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۸- کلیه شوراهای موضوع ماده (۱) این قانون مکلفند حداکثر ظرف مدت ده روز مصوبات خود را به نمایندگان حوزه انتخابیه و شورای مافوق، مسئولین اجرائی ذی ربط و عالیتین مقام اجرائی مربوط و در مورد شورای عالی استانها به مجلس شورای اسلامی و وزارت کشور ارسال نمایند.

ماده ۵۶- ماده زیر به عنوان ماده (۷۸) مکرر ۱ به قانون الحاق می شود:

ماده ۷۸ مکرر ۱- استانداران، فرمانداران و بخشداران موظفند در کلیه شوراها و کمیته های تخصصی مرتبط با وظائف شوراها (به جز کمیته برنامه ریزی شهرستان) که در سطح منطقه تشکیل می دهند از نماینده شوراها، بخش، شهر، شهرستان و استان به عنوان ناظر جهت شرکت در جلسات دعوت به عمل آورند.

ماده ۵۷- ماده زیر به عنوان ماده (۷۸) مکرر ۲ به قانون الحاق می شود:

ماده ۷۸ مکرر ۲- استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری از طرف دولت تعیین می شوند در حدود اختیارات شوراها ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند. موارد تخلف به مقامات مافوق اعلام و در مراجع ذی صلاح رسیدگی می شود.

ماده ۵۸- ماده (۷۹) قانون و تبصره های آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۹- به منظور رسیدگی به شکایات مبنی بر تخلف از قوانین یا خروج از حدود وظائف و اختیارات شوراها، هیأت هایی به نام هیأت حل اختلاف و رسیدگی به

شکایات به ترتیب زیر تشکیل می‌شود:

۱- هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات با عضویت یکی از معاونین رئیس جمهور به انتخاب و معرفی رئیس جمهور، معاون ذی‌ربط وزارت کشور، رئیس یا یکی از معاونین دیوان عدالت اداری به انتخاب رئیس این دیوان، یکی از معاونین دادستان کل کشور به انتخاب دادستان کل کشور، دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی و تصویب مجلس شورای اسلامی، سه نفر از اعضای شورای عالی استانها به انتخاب آن شورا جهت رسیدگی به شکایات از شورای استان و شورای عالی استانها و شورای شهر تهران تشکیل می‌شود. هیأت در اولین جلسه یک رئیس و یک نایب رئیس از بین خود انتخاب خواهند نمود.

۲- هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان به عضویت ریاست استانداری و عضویت رئیس کل دادگستری استان، دو نفر از اعضای شورای استان به انتخاب آن شورا و یک نفر از نمایندگان استان مربوطه در مجلس شورای اسلامی جهت رسیدگی به شکایات از شورای شهر و شورای شهرستان تشکیل می‌شود.

۳- هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات شهرستان به عضویت ریاست فرماندار و عضویت رئیس دادگستری شهرستان و دو نفر از اعضای شورای شهرستان به انتخاب آن شورا و یک نفر به انتخاب هیأت حل اختلاف استان جهت رسیدگی به شکایات از شورای روستا و بخش تشکیل می‌شود.

تبصره - دبیرخانه هیأت‌های حل اختلاف مرکزی، استان و شهرستان به ترتیب در وزارت کشور، استانداری و فرمانداری مستقر می‌شود. معاون ذی‌ربط وزارت کشور دبیر هیأت مرکزی خواهد بود.

ماده ۵۹- ماده (۸۰) قانون به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن اضافه می‌شود:

ماده ۸۰- مصوبات کلیه شوراهای موضوع ماده (۱) این قانون در صورتی که پس از دو

هفته از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض قرار نگیرد لازم الاجراء می باشد و در صورتی که مسئولین ذی ربط آن را مغایر با قوانین و مقررات کشور و یا خروج از حدود وظایف و اختیارات شوراهای تشخیص دهند می توانند با ذکر مورد و به طور مستدل حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدید نظر نمایند. شورا موظف است ظرف ده روز از تاریخ وصول اعتراض تشکیل جلسه داده و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید موضوع برای تصمیم گیری نهائی به هیأت حل اختلاف ذی ربط ارجاع می شود. هیأت مزبور مکلف است ظرف پانزده روزه به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید.

تبصره - اعتراض به مصوبات شوراهای روستا و بخش توسط بخشدار یا شورای شهرستان، در مورد مصوبات شوراهای شهر و شهرستان توسط فرماندار یا شورای استان در مورد مصوبات شورای استان توسط استاندار، مسئولین دستگاههای اجرائی ذی ربط یا شورای عالی استانها و در مورد مصوبات شورای عالی استانها توسط وزیر کشور یا عالترین مقامات دستگاههای ذی ربط صورت می گیرد.

ماده ۶۰- ماده (۸۱) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۸۱- چنانچه شوراهای روستا و شهر اقداماتی برخلاف وظائف قانونی انجام دهند به نحوی که اصلاح آن به طرق دیگر به جز انحلال ممکن نباشد و یا این که به هر دلیل از انجام وظائف قانونی خود استنکاف نمایند یا از انجام آن ناتوان گردند، در مورد شورای روستا به پیشنهاد شورای شهرستان و یا فرماندار و تصویب هیأت حل اختلاف استان و در مورد شورای شهر به پیشنهاد شورای استان و یا استاندار و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی منحل می گردند.

تبصره - هر یک از شوراهای منحل شده می توانند حداکثر ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ از تصمیم انحلال به دادگاه صالح اعتراض کنند. دادگاه مکلف است به این

ماده ۶۱- ماده (۸۲) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۸۲- چنانچه هر یک از اعضاء شوراهای مذکور در ماده (۱) این قانون شرائط عضویت را از دست داده و یا در انجام وظائف قانونی خود مرتکب قصور یا تقصیر شود یا اقدامی که موجب توقف یا اخلال در انجام وظائف شوراها گردد یا عملی خلاف شئون اعضاء شورا انجام دهد به شرح زیر به صورت موقت یا برای مدت باقیمانده دوره شورا، سلب عضویت می‌گردد:

۱- در مورد اعضاء شوراهای روستا و بخش به پیشنهاد شورای شهرستان و یا فرماندار و در مورد شورای شهر و شهرستان به پیشنهاد شورای استان و یا استاندار و تصویب شورای حل اختلاف استان.

۲- در مورد اعضاء شورای استان به پیشنهاد شورای عالی استانها و یا استاندار و در مورد شورای عالی استانها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی.

تبصره ۱- سلب عضویت اعضاء شورای مافوق موجب سلب عضویت از شورای مادون نمی‌گردد مگر به تشخیص هیأت حل اختلاف ذی‌ربط.

تبصره ۲- فرد یا افرادی که سلب عضویت می‌گردند می‌توانند به دیوان عدالت اداری شکایت نمایند. دیوان مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رأی آن قطعی و لازم الاجراء خواهد بود. این رسیدگی صرفاً به صورت شکلی خواهد بود.

ماده ۶۲- ماده زیر به عنوان ماده (۸۲) مکرر ۱ به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۸۲ مکرر ۱- غیبت غیر موجه اعضاء شورا در طول یک سال با تشخیص و تصویب شورا به شرح زیر منجر به سلب عضویت می‌شود:

- ۱- شورای روستا و شهر دوازده جلسه غیر متوالی و یا شش جلسه متوالی.
- ۲- شورای بخش هشت جلسه غیر متوالی و یا چهار جلسه متوالی.

- ۳- شورای شهرستان شش جلسه غیرمتوالی و یا سه جلسه متوالی.
 ۴- شورای استان چهار جلسه غیرمتوالی و یا دو جلسه متوالی.
 ۵- شورای عالی استانها سه جلسه غیرمتوالی و یا دو جلسه متوالی.
 ماده ۶۳- ماده زیر و تبصره‌های آن به عنوان ماده (۸۲) مکرر ۲ به قانون الحاق می‌شود:
 ماده ۸۲ مکرر ۲- رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دبیرخانه شوراها طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷^(۱) و آئین نامه اجرائی آن صورت می‌گیرد.

تبصره ۱- هیأت بدوی و تجدید نظر رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان شوراها در مرکز هر استان تشکیل و اعضاء آن با حکم رئیس شورای استان منصوب می‌شوند. رسیدگی به تخلفات کارکنان شورای عالی استانها در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری شورای استان تهران صورت می‌گیرد.

تبصره ۲- رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران، طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ در هیأت رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان وزارت کشور انجام می‌شود.

- ماده ۶۴- ماده زیر به عنوان ماده (۹۵) به قانون الحاق می‌شود:
 ماده ۹۵- هرگونه اصلاح در آئین نامه اجرائی قانون شوراهاى اسلامى کشور توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۱۰/۱۸۱۰

تاریخ: ۸۱/۸/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۳۵۴- ق مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۴ و پیرو نامه ۸۱/۳۰/۱۷۳۶

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی صفحات ۳۵۷ تا ۳۶۵.

مورخ ۱۳۸۱/۸/۴^(۱)؛ «طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵» مصوبه^(۲) جلسه مورخ هفدهم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسات متعدد شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- در ماده (۱) وظائف نظارتی خارج از موارد موضوع اصل یکصد و یکم^(۳) به عهده شورای عالی استانها گذاشته شده است لذا ماده مذکور خلاف این اصل شناخته شد.

همچنین اطلاق نظارت موضوع ماده فوق‌الذکر چون شامل مواردی غیر از همکاری مردم می‌گردد از این جهت نیز مغایر اصل یکصد و یکم قانون اساسی^(۴) شناخته شد.

۲- در قانون اساسی برای هر شهر جداگانه شورای شهر در نظر گرفته شده است لکن در تبصره ماده (۲) مکرر موضوع ماده (۴) مصوبه برای سه شهر تهران، ری، تجریش مجموعاً یک شورا در تهران منظور شده است لذا این تبصره مغایر اصل یکصد و یکم قانون اساسی شناخته شد.

ضمناً بند (ط) ماده (۷) موضوع ماده (۹) مصوبه مبنیاً بر ایراد مذکور باید اصلاح گردد.
۳- برگزاری انتخابات به صورت منطقه‌ای مذکور در تبصره ۲ ماده (۷) موضوع ماده (۹) مصوبه مغایر اصل یکصد و یکم قانون اساسی شناخته شد.

۴- اطلاق ماده (۱۲) و تبصره‌های آن موضوع ماده (۱۴) مصوبه موجب اختلال در وظائف

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) مصوب صحیح است.

(۳) اصل یکصد و یکم: بمنظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه‌های عمرانی و رفاهی استانها و نظارت بر اجرای هماهنگ آنها، شورای عالی استانها مرکب از نمایندگان شوراهای استانها تشکیل می‌شود.

نحوه تشکیل و وظائف این شورا را قانون معین می‌کند.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۴۹.

شوراها است و همچنین باعث خدشه به استقلال شان می گردد لذا مغایر اصول ۱۰۰^(۱) و ۱۰۳^(۲) قانون اساسی شناخته شد.

۵- چون قیود مذکور در تبصره ۳ ماده (۲) موضوع ماده (۲۳) مستلزم این است که در برخی موارد آراء غیر صحیح یا مخدوش به عنوان رأی مردم منظور گردد، لذا تبصره مذکور مغایر اصل یکصدم قانون اساسی شناخته شد.

۶- در تبصره یک ماده (۲۶) موضوع ماده ۲۵ مصوبه میزان مبلغ و یا ضابطه تعیین آن مشخص نشده است و این موارد از اموری است که نیاز به تقنین دارد، لذا تبصره مذکور مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۳) شناخته شد همچنین مطابق اصل ۵۳ قانون اساسی^(۴) کلیه دریافتها باید به حساب خزانه داری کل واریز گردد لکن در این تبصره دریافتهای موضوع آن به حساب شهرداری واریز می گردد لذا تبصره فوق الذکر نیز از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۷- در بندهای ۲ و ۳ ماده (۲۸) صرفاً برخی از اشخاص بواسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن برای عضویت در شوراهای اسلامی محرومند به عبارتی غالب اشخاص صاحب منصب و مقامات و مدیران دولتی برای عضویت در شوراها منعی ندارند در صورتی که مطابق اصل یکصدم شوراهای مردمی وظائف نظارتی موضوع این اصل را به عهده دارند و مدیران و مسئولین عهده دار اداره امور هستند بنابراین شورای متشکل از مدیران و مسئولین به معنای نفی نظارت شوراهای مردمی است، لذا بندهای مذکور مغایر اصل یکصدم قانون اساسی شناخته شد.

(۱) همان.

(۲) اصل یکصد و سوم: استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین می شوند در حدود اختیارات شوراها ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

همچنین در بندهای مذکور اشخاصی که عضو هیأت‌های اجرایی برگزاری انتخابات شوراها هستند از داوطلب شدن محروم نشده‌اند یعنی همزمان می‌توانند هم داوطلب عضویت در شورا باشند و هم عضو هیأت اجرایی همان انتخابات که نتیجه آن اخلاف در امر انتخابات است، لذا بندهای مذکور از این جهت نیز مغایر اصل یکصدم قانون اساسی شناخته شد.

۸- قیود مذکور در تبصره ماده (۲۹) موضوع ماده (۲۸) مصوبه مستلزم تجویز عضویت افراد فاسد، ناصالح و غیر موثق در شوراها می‌باشد، لذا قیود مذکور از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر بند (۱) اصل سوم قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۹- اطلاق مواد (۳۲) و (۳۳) موضوع مواد (۳۰) و (۳۱) مصوبه شامل مواردی می‌شود که معتمدان عضو هیأت‌های اجرایی برگزاری انتخابات همزمان داوطلب انتخابات شوراها می‌باشند این امر موجب اخلاف در امر انتخابات است لذا موارد مذکور از این جهت مغایر اصل یکصدم قانون اساسی شناخته شد.

ضمناً مواد مذکور مبنیاً بر ایراد بند (۷) اشکال دارد باید اصلاح گردد.

۱۰- بندهای ۸ و ۱۶ و ۱۷ ماده ۶۸ موضوع ماده (۴۰) مصوبه از امور زائد بر وظائف نظارتی موضوع اصل یکصدم می‌باشد لذا بند مذکور مغایر این اصل شناخته شد.

۱۱- وظائف و اختیارات مندرج در ماده (۷۰) مکرر موضوع ماده (۴۴) مصوبه زائد بر وظائف نظارتی مذکور در اصل یکصدم قانون اساسی است لذا ماده فوق‌الذکر مغایر این اصل شناخته شد. همچنین وضع و افزایش عوارض و یا تعیین ضوابط آن از امور تقنینی است واکذاری آن به آئین نامه، بدون اینکه ضوابط آن در قانون مشخص شده باشد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

ضمناً با توجه به ایراد مذکور برای تبصره موردی باقی نمی ماند.

۱۲- در ماده (۷۱) موضوع ماده (۴۵) ایرادات ذیل وارد است:

الف - در بند (۱) انتخاب شهردار، در تبصره ۲ آن صدور حکم شهردار توسط رئیس شورای شهر بندهای (الف، ب، ج) تبصره ۵ آن، بند (د) همین تبصره در صورتی که قانون مربوطه اختیار و تعیین را به شورای شهر داده باشد، کلمه تصویب در بندهای (۶، ۷، ۹) - و تبصره این بند - و عبارت «تصویب، اصلاح، تسمیم» در بند (۱۰) و کلمه تصویب در بند (۱۲) - و تبصره این بند، و کلمه تصویب در بند (۱۳) و کلمات تصویب و تغییر در بند (۱۴)، و کلمه تصویب در بندهای (۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۳) چون زائد بر وظائف نظارتی موضوع اصل یکصدم قانون اساسی است لذا موارد مذکور مغایر این اصل شناخته شد.

ب - در تبصره ۶ و ذیل بند (۱۴) تصویب آئین نامه و در بند (۱۰) تعیین ضوابط و تصویب دستورالعمل توسط شورای عالی استانها و در بند (۲۳) تصویب ضوابط توسط شورای عالی استانها زائد بر وظائف این شورا در اصل یکصد و یکم قانون اساسی^(۱) است لذا موارد مذکور از این جهت مغایر این اصل شناخته شدند هم چنین ضوابط آئین نامه موضوع تبصره (۶) از امور تقنینی است و باید توسط مجلس تعیین و یا دولت مطابق قانون، آئین نامه را وضع نماید. تبصره فوق الذکر از این جهت نیز مغایر اصول ۸۵ و ۱۳۸^(۲) قانون اساسی شناخته شد.

ج - عموم تبصره ماده فوق الذکر شامل مواردی زائد بر وظائف نظارتی موضوع اصل

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۱۸.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

یکصدم قانون اساسی^(۱) است لذا تبصره مذکور مغایر این اصل شناخته شد.

۱۳- در ماده (۷۳) مکرر موضوع ماده (۴۷) مصوبه برکناری شهردار و همچنین انتخاب سرپرست شهرداری توسط شورای شهر زائد بر وظائف نظارتی اصل یکصدم قانون اساسی است لذا ماده مذکور از این جهت خلاف این اصل تشخیص داده شد.

۱۴- در ماده (۷۵) موضوع ماده (۴۹) مصوبه و هم چنین در بند (۶) ماده (۷۷) مکرر ۲ موضوع ماده (۵۳) اگر منظور از آئین نامه قانون است مطابق اصل ۸۵ قانون اساسی باید به صورت آزمایشی باشد و اگر آئین نامه است از اختیارات دولت است، بنابراین تصویب آئین نامه توسط کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی مغایر اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱۵- در تبصره بند (۱) ماده (۷۷) مکرر موضوع ماده ۵۲ مصوبه عضویت اعضاء شورای استان با حق رأی در شورای برنامه ریزی زائد بر وظائف نظارتی موضوع اصل یکصد و یکم قانون اساسی^(۲) است لذا تبصره مذکور مغایر این اصل شناخته شد.

۱۶- در ماده (۷۹) موضوع ماده (۵۸) مصوبه رسیدگی به شکایات مبنی بر تخلف از قوانین شوراها بر عهده هیأت موضوع این ماده گذاشته شده است عموم آن مغایر اصل ۱۵۶ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۴۹.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۱۸.

(۳) اصل یکصد و پنجاه و هشتم: قوه قضائیه قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده‌دار وظائف زیر است:

۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبه که قانون معین می‌کند.

۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادیهای مشروع.

۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین.

۱۷- چون مستفاد از تبصره ماده (۸۰) موضوع ماده (۵۹) مصوبه، سلب حق اعتراض و مراجعه به محاکم صالحه از کسی است که مدعی تضییع حقتش باشد، لذا تبصره مذکور مغایر اصول ۳۴، (۱) ۱۵۶، و (۲) ۱۵۹ قانون اساسی تشخیص داده شد.

۱۸- در ماده (۸۱) موضوع ماده (۶۰) مصوبه منحصر نمودن انحلال به شوراهای روستا و شهر مغایر اصل (۱۰۶) قانون اساسی (۳) شناخته شد.

۱۹- در تبصره (۲) ماده (۸۲) موضوع ماده (۶۱) مصوبه انحصار مراجعه به دیوان عدالت اداری و حصر در رسیدگی شکلی توسط این دیوان مغایر اصول ۳۴، ۱۵۶، ۱۵۹، ۱۷۰، (۲) و ۱۷۳ (۵) قانون اساسی شناخته شد.

۴- کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدوّن جزائی اسلام.

۵- اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.

(۱) **اصل سی و چهارم:** دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می تواند به منظور دادخواهی به دادگاههای صالح رجوع نماید. همه افراد ملت حق دارند این گونه دادگاهها را در دسترس داشته باشند و هیچ کس را نمی توان از دادگاهی که به موجب قانون حق مراجعه به آن را دارد منع کرد.

(۲) **اصل یکصد و پنجاه و نهم:** مرجع رسمی تظلمات و شکایات، دادگستری است. تشکیل دادگاهها و تعیین صلاحیت آنها منوط به حکم قانون است.

(۳) **اصل یکصد و ششم:** انحلال شوراها جز در صورت انحراف از وظایف قانونی ممکن نیست. مرجع تشخیص انحراف و ترتیب انحلال شوراها و طرز تشکیل مجدد آنها را قانون معین می کند.

شورا در صورت اعتراض به انحلال حق دارد به دادگاه صالح شکایت کند و دادگاه موظف است خارج از نوبت به آن رسیدگی کند.

(۴) **اصل یکصد و هفتم:** قضات دادگاهها مکلفند از اجرای تصویرنامه ها و آئین نامه های دولتی که مخالف با قوانین و مقررات اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است خودداری کنند و هر کس می تواند ابطال این گونه مقررات را از دیوان عدالت اداری تقاضا کند.

(۵) **اصل یکصد و هشتاد و سوم:** به منظور رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین یا واحدها با آئین نامه های دولتی و احقاق حقوق آنها، دیوانی به نام دیوان عدالت اداری زیر نظر رئیس قوه قضائیه تأسیس می گردد.

حدود اختیارات و نحوه عمل این دیوان را قانون تعیین می کند.

۲۰- در قانون فعلی، شوراهاى شهرستان، استان و عالى استانها نبوده و در اين طرح اضافه شده است و موجب افزايش هزينه هاى عمومى است كه طريق جبران آن مشخص نشده است لذا مواد و تبصره هاى ذيل از اين جهت مغاير اصل (۷۵) قانون اساسى^(۱) شناخته شد.

مواد (۲، ۱)، ۲ مكرّر و تبصره آن، ماده (۱۰) و تبصره هاى (۱، ۲، ۳)، ماده ۱۱ و تبصره هاى (۲، ۱)، ماده (۱۲) و تبصره (۱)، ماده (۱۳)، ماده (۱۴) تبصره (۲) و ماده (۱۴) مكرّر، ماده (۱۶) مكرّر، ماده (۷۱) و تبصره (۶) ماده (۷۵)، ماده (۷۷) و بندهاى (۱، ۲، ۳) و ماده (۷۷) مكرّر بند (۱) و تبصره و ماده (۷۷) مكرّر، ماده (۷۸) و (۷۸) مكرّر (۱)، ماده (۷۹) و بندهاى (۱، ۲، ۳)، ماده (۸۰) و تبصره، ماده (۸۱)، ماده (۸۲) و بندهاى (۱، ۲)، ماده (۸۲) مكرّر (۱)، بندهاى (۱، ۳، ۴، ۵) ماده (۸۲) مكرّر (۲) و تبصره يك.

۲۱- در موارد ذيل چون تعداد اعضا شوراها افزايش يافته است و با توجه به ماده ۷۵ موضوع ماده ۴۹ مصوبه موجب هزينه عمومى است و طريق جبران آن مشخص نشده است، لذا اين موارد مغاير اصل (۷۵) قانون اساسى شناخته شد:

بند (۱ و ۲) ماده (۴) موضوع ماده (۶)، ماده (۵) موضوع ماده (۷)، بندهاى (الف، ب، ج، د، ه، و، ز، ح، ط) ماده (۷) موضوع ماده (۹)، تبصره (۱) ماده (۱۰) موضوع ماده (۱۲)، تبصره (۱ و ۲) ماده (۱۰) موضوع ماده (۱۲)، تبصره (۱) ماده (۱۱) موضوع ماده (۱۳)، تبصره (۱) ماده (۱۴) موضوع ماده (۱۶).

۲۲- بند (۹) ماده (۶۸) موضوع ماده (۴۰)، بند (۴) ماده (۷۰) موضوع ماده (۴۳)، بند (۴) ماده (۷۷) موضوع ماده (۵۱)، بند (۳) ماده (۷۷) مكرّر (۱) موضوع ماده (۵۲) از اين جهت كه ايهاى شمول وظائف قوه قضائيه را دارد بايد روشن شود تا اظهار نظر گردد.

ديبر شوراي نگهبان

احمد جنتى

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۴۰۸ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۲۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۱۸۲۰/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ و پیرو نامه شماره ۲۳۵۴ - ق مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۴ طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- ماده (۱) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱- برای پیشبرد سریع برنامه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورائی به نام شورای ده (روستا)، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می گیرد و به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه های عمرانی و رفاهی استانها و نظارت بر اجرای هماهنگ آن، شورای عالی استانها مرکب از نمایندگان شوراهای

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

استانها تشکیل می شود.

ماده ۲- ماده زیر به عنوان ماده (۱) مکرر به قانون الحاق می شود:

ماده ۱ مکرر- در کلیه مواد و تبصره ها و بندهای قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱، کلمه «شهرک» و موضوعات مربوط به آن حذف می گردد.

ماده ۳- ماده (۲) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۲- مقصود از شورادر این قانون شوراهای اسلامی روستا، بخش، شهر، شهرستان، استان و عالی استانها می باشد.

ماده ۴- ماده (۳) قانون به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می شود:

ماده ۳- دوره فعالیت شوراهای روستا و شهر از تاریخ تشکیل چهار سال می باشد که از نهم اردیبهشت ماه، سالروز فرمان تاریخی حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر تشکیل شوراها شروع و در هشتم اردیبهشت ماه چهار سال بعد خاتمه می یابد.

تبصره - انتخابات شوراهای روستا و شهر باید به صورتی برگزار شود که حداقل پانزده روز قبل از نهم اردیبهشت ماه اعضای شوراها مشخص شده باشند.

ماده ۵- ماده (۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۴- تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای روستا به شرح زیر است:

۱- روستاهای تا پانصد نفر جمعیت، سه نفر اصلی، دو نفر علی البدل.

۲- روستاهای با بیش از پانصد نفر تا دو هزار و پانصد نفر جمعیت، پنج نفر اصلی، سه نفر علی البدل.

۳- روستاهای با بیش از دو هزار و پانصد نفر جمعیت، هفت نفر اصلی، چهار نفر علی البدل.

ماده ۶- ماده (۵) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۵- شورای بخش حداکثر دو هفته پس از تشکیل سه پنجم شوراهای روستاهای

تابعه بخش و با اکثریت نسبی از بین نمایندگان منتخب شوراهای تشکیل می شود. تعداد اعضای اصلی شورای بخش، هفت نفر و تعداد اعضای علی البدل آن سه نفر خواهد بود.

ماده ۷- ماده (۶) قانون به شرح زیر اصلاح و تبصره آن حذف می شود:

ماده ۶- از هر روستا بیش از یک نفر نباید در شورای بخش حضور داشته باشد و در صورتی که تعداد روستاهای بخش کمتر از هفت روستا باشد کسری اعضای شورای بخش از میان مجموع اعضای شوراهای روستاها انتخاب خواهد شد و حداقل باید از هر روستا یک نفر انتخاب شود.

ماده ۸- ماده (۷) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷- تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای شهر به شرح زیر می باشد:

الف - شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت، پنج نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی البدل.

ب - شهرهای از بیست هزار نفر تا پنجاه هزار نفر جمعیت، هفت نفر عضو اصلی و سه نفر عضو علی البدل.

ج - شهرهای از پنجاه هزار نفر تا یکصد هزار نفر جمعیت، نه نفر عضو اصلی و چهار نفر عضو علی البدل.

د - شهرهای از یکصد هزار نفر تا دویست هزار نفر جمعیت، یازده نفر عضو اصلی و پنج نفر عضو علی البدل.

ه - شهرهای از دویست هزار نفر تا پانصد هزار نفر جمعیت، سیزده نفر عضو اصلی و شش نفر عضو علی البدل.

و - شهرهای از پانصد هزار نفر تا یک میلیون نفر جمعیت، پانزده نفر عضو اصلی و هفت نفر عضو علی البدل.

ز - شهرهای بیشتر از یک میلیون نفر تا دو میلیون نفر جمعیت، بیست و یک نفر عضو

اصلی و هشت نفر عضو علی البدل.

ح - شهرهای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، بیست و پنج نفر عضو اصلی و ده نفر عضو علی البدل.

ط - شهر تهران سی و یک نفر عضو اصلی و دوازده نفر عضو علی البدل.

تبصره - ملاک تشخیص جمعیت هر شهر و روستا، آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن با اعلام رسمی مرکز آمار ایران خواهد بود.

ماده ۹- ماده (۸) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۸- در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شورای روستا، بخش و شهر، عضو علی البدل به ترتیب آراء جایگزین می شود.

ماده ۱۰- ماده (۹) قانون حذف و ماده و تبصره زیر جایگزین می شود:

ماده ۹- چنانچه یک یا چند روستا به شهر تبدیل شود، شورای شهر از میان اعضای شوراهای آن روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می شود.

تبصره - در شهرهای جدید التاسیس (به تشخیص وزارت کشور) انتخابات شورای شهر برای بقیه دوره چهارساله برگزار می شود.

ماده ۱۱- ماده و تبصره های زیر به عنوان ماده (۱۰) مکرر به قانون الحاق می شود:

ماده ۱۰- مکرر - شورای شهرستان از نمایندگان شوراهای شهرها و بخشهای واقع در محدوده آن شهرستان که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز در مرحله دوم با رأی اکثریت نسبی هر یک از شوراهای مزبور انتخاب و معرفی شده اند، تشکیل می گردد.

تبصره ۱- در شورای شهرستان، از شورای هر بخش یک نفر و از شورای هر یک از شهرهای تا پانصد هزار نفر جمعیت یک نفر و بیش از پانصد هزار نفر جمعیت دو نفر و شهر تهران سه نفر عضویت خواهند داشت.

تبصره ۲- تعداد اعضای شورای شهرستان حداقل پنج نفر می باشد. چنانچه تعداد شهرها و بخشهای یک شهرستان کمتر از پنج باشد، کسری تعداد اعضای شورای شهرستان تا پنج نفر به نسبت جمعیت هر بخش یا شهر، از شورای بخش یا شهر مربوط تأمین می شود. در هر صورت هر بخش یا شهر نباید بیش از دو نفر نماینده در شورای شهرستان داشته باشد.

تبصره ۳- شورای شهرستان حداکثر ظرف یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهرها و بخشهای واقع در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار تشکیل می شود. ماده ۱۲- ماده (۱۱) قانون حذف و ماده و تبصره های زیر جایگزین می شود: ماده ۱۱- شورای استان از نمایندگان منتخب شوراهای شهرستانهای تابعه که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اکثریت نسبی از بین اعضای شورای شهرستان انتخاب و معرفی شده اند تشکیل می شود.

تبصره ۱- تعداد اعضای شورای استان حداقل پنج نفر است. چنانچه یک استان کمتر از پنج شهرستان داشته باشد کسری تعداد اعضای شورای استان تا پنج نفر به نسبت جمعیت از شوراهای شهرستانهای ذی ربط تأمین می شود. در هر صورت هر شهرستان نباید بیش از دو نماینده در شورای استان داشته باشد و در صورتی که استان فقط یک شهرستان داشته باشد، اعضای شورای استان همان اعضای شورای شهرستان خواهند بود.

تبصره ۲- شورای استان حداکثر یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهرستانهای واقع در محدوده آن استان به دعوت استاندار تشکیل می شود.

ماده ۱۳- ماده (۱۲) قانون حذف و ماده زیر جایگزین می شود:

ماده ۱۲- شورای روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان در واحدهایی از تقسیمات کشوری تشکیل می شود که طبق قوانین و مقررات مربوط به نام ده (روستا)، بخش، شهر، شهرستان و استان شناخته شده باشد.

ماده ۱۴- ماده (۱۳) قانون حذف و ماده زیر جایگزین می‌شود:

ماده ۱۳- در صورت دعوت شورای بخش از بخشدار، شورای شهر مرکز شهرستان یا شورای شهرستان از بخشدار یا فرماندار، شورای استان از استاندار، یا سایر مسئولین اجرائی سطوح فوق‌الذکر، مقامات مذکور در جلسات شورا شرکت خواهند نمود. این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت و ذکر دستور جلسه باشد.

ماده ۱۵- ماده (۱۴) قانون حذف و ماده و تبصره‌های زیر جایگزین می‌شود:

ماده ۱۴- شورای عالی استانها، از نمایندگان منتخب شوراهای استانها که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اکثریت نسبی انتخاب و معرفی می‌شوند، تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- از استانهای تا دو میلیون نفر جمعیت، دو نماینده و از استانهای دارای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، سه نماینده و از استان تهران چهار نماینده در شورای عالی استانها عضویت دارند.

تبصره ۲- حداکثر یک ماه پس از تشکیل دو سوم شوراهای استانها، شورای عالی استانها به دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود.

تبصره ۳- شورای عالی استانها با درخواست وزیر کشور موظف به تشکیل جلسه فوق‌العاده می‌باشد.

تبصره ۴- وزیران، رؤسای مؤسسات و سازمانهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی با درخواست شورای عالی استانها که باید به صورت کتبی و با تعیین وقت قبلی و ذکر دستور جلسه باشد، در جلسات آن شرکت می‌نمایند.

ماده ۱۶- ماده و تبصره‌های زیر به عنوان ماده (۱۴) مکرر به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۱۴ مکرر- عضویت در کلیه شوراهای موضوع ماده (۱) این قانون افتخاری است و شغل محسوب نمی‌شود.

تبصره ۱- هر فرد می‌تواند فقط عضو یک شورای روستا یا شهر باشد.

تبصره ۲- پذیرش استعفای هر یک از اعضای شورا منوط به تصویب شورا است.
تبصره ۳- نامزد شدن اعضای شوراهای اسلامی روستا و شهر در انتخابات مجلس شورای اسلامی منوط به پذیرش استعفای آنها از سوی شورا در مهلت مقرر قانونی می باشد.

ماده ۱۷- ماده (۱۵) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:
ماده ۱۵- جلسات شوراها علنی و با حضور دو سوم اعضای اصلی رسمیت می یابد و تصمیمات به اکثریت مطلق آرای حاضرین معتبر است و تشکیل جلسات غیرعلنی منوط به تصویب دو سوم اعضای حاضر در جلسه می باشد.

ماده ۱۸- ماده (۱۶) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:
ماده ۱۶- اولین جلسه شوراهای موضوع ماده (۱) این قانون به دعوت مسئولین واحدهای تقسیمات کشوری مربوط و با هیأت رئیسه سنی تشکیل می شود تا هیأت رئیسه شورا شامل یک رئیس و یک نایب رئیس و حداقل یک منشی انتخاب شوند.
ماده ۱۹- ماده زیر به عنوان ماده (۱۶) مکرر به قانون الحاق می شود:

ماده ۱۶ مکرر- در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شوراهای شهرستان، استان و عالی استانها، عضو جدید حداکثر ظرف مدت یک ماه باید جایگزین شود.

ماده ۲۰- ماده زیر به عنوان ماده (۱۷) مکرر به قانون الحاق می شود:
ماده ۱۷ مکرر- وزارت کشور می تواند با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات، قرائت و شمارش آراء را در تمام یا تعدادی از حوزه های انتخابیه با استفاده از رایانه انجام دهد.

ماده ۲۱- تبصره زیر به ماده (۱۸) قانون الحاق می شود:
تبصره- در انتخابات میان دوره ای، در هر حوزه کسانی حق رأی دارند که در انتخابات قبلی آن دوره در همان حوزه رأی داده باشند یا در انتخابات شرکت نکرده باشند.

ماده ۲۲ - بند (ج) ماده (۲۶) قانون حذف و بند (و) به شرح زیر اصلاح می شود:
و - دارا بودن سواد خواندن و نوشتن برای شورای روستا و داشتن حداقل مدرک دیپلم یا معادل آن برای شورای شهرهای دارای تا یک میلیون نفر جمعیت و مدرک فوق دیپلم یا معادل آن برای شورای شهرهای دارای بیش از یک میلیون نفر جمعیت.
ماده ۲۳ - تبصره (۱) به شرح زیر به ماده (۲۶) اضافه و تبصره های (۱) و (۲) ماده مذکور به تبصره های (۲) و (۳) تغییر می یابد:

تبصره ۱ - داوطلبین شورای شهر موظف هستند هنگام ثبت نام، مبلغی را که دولت تعیین می کند و حداکثر آن یک میلیون ریال خواهد بود به حساب خزانه داری کل تودیع نمایند. پس از اعلام نتایج قطعی انتخابات، ودیعه داوطلبانی که بیش از دو درصد (۲٪) کل آراء مأخوذه حوزه انتخابیه را کسب نموده اند بلافاصله مسترد می گردد و باقیمانده ودیعه مذکور جهت تأمین هزینه های اجرای این قانون در اختیار وزارت کشور قرار می گیرد. دولت می تواند مبلغ مذکور را در دوره های بعد متناسب با میزان تورم تغییر دهد.

ماده ۲۴ - در بندهای (۱)، (۲) و (۳) ماده (۲۸) قانون، عبارت «دو ماه» حذف می شود.
ماده ۲۵ - تبصره زیر به بند (ج) ماده (۲۹) قانون الحاق و بند (د) ماده مذکور به شرح زیر اصلاح می شود:

تبصره - چنانچه هر یک از احزاب یا گروه های قانونی با حکم مراجع صالحه منحل گردد اعضاء و وابستگان تشکیلاتی آن در صورتی که پس از اعلام انحلال به فعالیت تشکیلاتی ادامه دهند، مشمول محرومیت خواهند بود.

د - کسانی که به جرم اقدام علیه تمامیت ارضی، استقلال و یا امنیت کشور محکوم شده اند.

ماده ۲۶ - در ماده (۳۱) قانون، مدت «شش ماه» به «هجده ماه» افزایش می یابد.
ماده ۲۷ - ماده (۳۲) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره

(۲) به آن الحاق می‌شود:

ماده ۳۲ - به منظور برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر، هیأت اجرایی شهرستان به ریاست فرماندار و عضویت رئیس اداره ثبت احوال، رئیس آموزش و پرورش و هشت نفر از معتمدان در محدوده شهرستان تشکیل می‌شود.

تبصره ۱ - برای تعیین هشت نفر معتمدان هیأت اجرایی، فرماندار سی نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از کلیه شهرهای محدوده شهرستان را انتخاب و از آنان دعوت به عمل می‌آورد.

تبصره ۲ - اعضاء هیأت اجرایی شهرستان و معتمدان دعوت شده از سوی فرماندار نباید داوطلب عضویت در شورای شهر باشند.

ماده ۲۸ - ماده (۳۳) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره (۲) به آن الحاق می‌شود:

ماده ۳۳ - برای برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستا، هیأت اجرایی بخش به ریاست بخشدار و عضویت نمایندگان دستگاههای مذکور در ماده (۳۲) و مسئول جهاد کشاورزی بخش یا معاون وی و هفت نفر از معتمدان محدوده بخش تشکیل می‌شود.

تبصره ۱ - برای تعیین هفت نفر از معتمدان هیأت اجرایی، بخشدار سی نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از روستاهای محدوده بخش را انتخاب و از آنان دعوت به عمل می‌آورد.

تبصره ۲ - اعضاء هیأت اجرایی بخش و معتمدان دعوت شده از سوی بخشدار نباید داوطلب عضویت در شورای روستا باشند.

ماده ۲۹ - ماده (۳۴) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۳۴ - معتمدان منتخب موضوع مواد (۳۲) و (۳۳) به دعوت فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) ظرف دو روز پس از انتخاب تشکیل جلسه داده، پس از حضور دو سوم

مدعوعین (حداقل بیست نفر) از بین خود به ترتیب هشت و هفت نفر را به عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدان علی البدل هیأت اجرایی شهرستان و بخش با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می نمایند.

ماده ۳۰ - ماده (۳۵) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳۵- فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) مکلف است به ترتیب هشت و هفت نفر از معتمدان اصلی را برای شرکت در جلسات هیأت اجرایی انتخابات دعوت نماید.

ماده ۳۱ - تبصره (۳) ماده (۳۶) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

تبصره ۳- در صورتی که با دعوت از اعضای اصلی و علی البدل، اکثریت حاصل نگردید، اعضای اداری هیأت اجرایی بقیه معتمدان (تا سی نفر) را دعوت نموده تا کسری اعضا را از میان خود انتخاب نمایند.

ماده ۳۲ - در تبصره ماده (۳۸) قانون عبارت «و بخشدار» پس از کلمه «فرماندار» اضافه می شود.

ماده ۳۳ - ماده (۴۸) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۴۸ - نظر هیأت های اجرایی بخش و شهرستان مبنی بر تأیید صلاحیت داوطلبان قطعی است و نظر هیأت های مذکور در خصوص رد صلاحیت داوطلبان حسب مورد با تأیید هیأت های نظارت معتبر است.

ماده ۳۴ - تبصره زیر به ماده (۵۸) قانون الحاق می شود:

تبصره - ابطال آراء باید مستند به قانون و همراه با اسناد و مدارک معتبر باشد. در غیر این صورت ابطال آراء جرم تلقی شده و مرتکب یا مرتکبین و نیز کسانی که گزارش یا شهادت کذب داده باشند طبق قانون مجازات می شوند.

ماده ۳۵ - ماده (۵۹) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۵۹ - اقدامات هیأت نظارت شهرستان و هیأت نظارت استان جز در مورد تأیید صلاحیت کاندیداها و تأیید صحت انتخابات نافی اختیارات هیأت مرکزی نظارت

نموده و تصمیم هیأت مرکزی نظارت قطعی و لازم الاجراء است.

ماده ۳۶ - در عنوان فصل سوم قانون عبارت «و اختیارات» بعد از کلمه «وظائف» اضافه می شود.

ماده ۳۷ - بندهای (ب)، (ج)، (ط)، (ک) و (ل) از ماده (۶۸) قانون حذف و بندهای زیر به ماده مذکور الحاق می شود:

ب - ارائه پیشنهاد جهت رفع کمبودها، نارسایی ها و نیازها به مقامات ذی ربط.
مقامات مذکور موظف به بررسی پیشنهادهای ارائه پاسخ، حداکثر ظرف مدت دو ماه، به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر، مراتب برای پیگیر قانونی به اطلاع مقامات مافوق می رسد.

ج - تشکیل گردهمایی عمومی جهت ارائه گزارش کار و دریافت پیشنهادهای و پاسخ به سؤالات و جلب مشارکت و خودیاری مردم برای پیشبرد امور روستا حداقل دو بار در سال و با پانزده روز اعلام قبلی.

ط - پیگیری شکایات اهالی روستا از ادارات حوزه مربوط از طریق مقامات مسئول.
ک - بررسی عوارض قابل وصول در حوزه روستا و پیشنهاد آن به شورای بخش جهت تصویب.

ل - فراهم نمودن زمینه مشارکت و جلب همکاری مردم در جهت ایجاد و توسعه نهادهای مدنی، کتابخانه و مراکز فرهنگی، بهبود و ارتقاء فرهنگی اقشار مختلف به ویژه جوانان و بانوان و برنامه ریزی در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، سوادآموزی و سایر امور با موافقت و هماهنگی مراجع ذی ربط.

ن - ایجاد زمینه مناسب برای توسعه اشتغال و جلب مشارکتهای عمومی در جهت گسترش فعالیتهای تولیدی.

س - مشارکت در تهیه طرحهای هادی روستا و بهسازی بافتهای فرسوده و ضوابط و

مقررات ساخت و ساز.

ع - نظارت بر حسن اجرای مقررات مربوط به حفاظت و بهسازی محیط زیست روستا و بهره‌برداری از منابع طبیعی و جلوگیری از فرسایش خاک و حفظ عمران، مزارع، باغها، مراتع، جنگل‌ها، محدوده‌های زیست محیطی، احیاء و لایروبی قنوات و نهرهای متروکه و ارائه طرح و پیشنهاد در این زمینه‌ها به شورای بخش.

ف - بررسی برنامه‌های پیشنهادی ارگانهای اجرائی در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از نظر تطبیق با ضرورت‌های موجود در حوزه انتخابیه شورا و ارائه گزارش تارسانی‌ها به شورای مافوق و مراجع اجرائی ذی ربط.

ص - نظارت بر حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرای و اموال دارائی‌های روستا.

ماده ۳۸ - ماده زیر به عنوان ماده (۶۸) مکرر به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۶۸ مکرر - هر تیره از عشایر کوچ روکشور با حداقل بیست خانوار در حکم روستا (ده) بوده و شورای عشایری با وظائف و اختیارات شورای روستا در آن تیره تشکیل می‌گردد. شورای عشایری مذکور در زمان تشکیل شورای بخش محل استقرار خود همانند شورای روستا مشارکت خواهد داشت.

همکاری در امور مربوط به دام، مرتع و کوچ جزو وظائف شورای عشایری خواهد بود.

ماده ۳۹ - ماده (۶۹) قانون و بندهای آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۶۹ - دهیار به مدت چهار سال انتخاب و وظائف زیر را به عهده دارد:

۱- اجرای مصوبات شورای روستا.

۲- همکاری با نیروی انتظامی در خصوص اعلام وقوع جرائم، اجرای مقررات خدمت وظیفه عمومی، حفظ نظم عمومی و سعی در حل اختلافات محلی.

۳- اعلان فرامین و قوانین و مقررات عمومی.

۴- همکاری در حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی و اموال و دارائی های روستا.

۵- همکاری با سازمانها و نهادهای دولتی و ایجاد تسهیلات لازم در جهت ایفای وظائف آنان.

۶- مراقبت در اجرای مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و ایجاد زمینه مناسب برای تأمین بهداشت محیط.

۷- همکاری با سازمان های ثبت و احوال و اسناد در جهت ثبت وقایع چهارگانه سجلی و اسناد و املاک.

۸- همکاری با مسئولین ذی ربط در جهت حفظ، نگهداری و بهره برداری منابع طبیعی و میراث فرهنگی واقع در روستا.

۹- اجرای طرحهای عمرانی و خدماتی در محدوده روستا در صورت آمادگی با تأیید کمیته برنامه ریزی شهرستان.

۱۰- تشکیل پرونده برای ایجاد بناها، تأسیسات و تفکیک اراضی در محدوده قانونی روستا و ارجاع به بخشداری جهت صدور مجوز.

تبصره - درآمد حاصل از وصول عوارض مربوط به اجرای این بند در امور عمومی روستا و زیر نظر شورای روستا هزینه می شود.

ماده ۴۰ - ماده (۷۰) قانون و بندهای آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۰ - وظائف و اختیارات شورای اسلامی بخش عبارت است از:

۱- ارائه طرحها و پیشنهاد های اصلاحی به مسئولین اجرایی منطقه جهت رفع کمبود های اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی و سایر امور رفاهی بخش.

تبصره - مقامات اجرایی ذی ربط موظف به بررسی طرحها و پیشنهاد های مذکور و

ارائه پاسخ حداکثر ظرف مدت دو ماه به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر مراتب جهت انجام اقدامات قانونی به اطلاع مقامات مافوق خواهد رسید.

۲- ایجاد هماهنگی لازم بین شوراهای روستاهای واقع در محدوده بخش.

۳- نظارت بر شوراهای روستاها به منظور رعایت وظائف قانونی.

۴- حل و فصل مشکلات و اختلافات میان دو یا چند روستا یا شوراهای روستایی واقع در محدوده بخش، در مواردی که قابل پیگیری قضائی نیست.

۵- رسیدگی به امور عمرانی بخش که خارج از حیطه اختیارات و وظائف شورای روستا است.

۶- ایفای وظائف شورای روستا در مزارع مستقل، مکان‌ها و آبادی‌ها و روستاهایی که به هر دلیل فاقد شورای روستا می‌باشند.

۷- تشویق مردم به همکاری و سرمایه‌گذاری در امور و برنامه‌های عمرانی بخش از قبیل توسعه کشاورزی، حمل و نقل، بهداشت، صنایع روستایی و دستی، امور فرهنگی و مذهبی بخش.

۸- بررسی و تأیید طرحهای هادی روستاهای واقع در محدوده بخش و ارسال به مراجع ذی‌ربط جهت تصویب نهائی.

ماده ۴۱ - بندهای زیر به ماده (۷۱) الحاق می‌شود:

۳۰- نظارت بر حسن اداره امور مالی شهرداری و کلیه سازمانها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و تابعه شهرداری و حفظ سرمایه، دارائی‌ها، اموال عمومی و اختصاصی شهرداری، همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام مورد نقض و تخلف به شهردار و پیگیریهای لازم بر اساس مقررات قانونی. تبصره - کلیه پرداختهای شهرداری در حدود بودجه مصوب با استاد مثبت و با رعایت مقررات مالی و معاملاتی شهرداری به عمل می‌آید که این استاد باید به امضای شهردار و ذی حساب یا قائم مقام آنان که مورد تأیید شورای شهر باشند برسد.

۳۱- شورا موظف است در پایان هر سال مالی صورت بودجه و هزینه خود را جهت اطلاع عموم منتشر نماید و نسخه‌ای از آن را جهت بررسی به شورای شهرستان و استان ارسال کند.

۳۲- واحدهای شهرستانی کلیه سازمانها و مؤسسات دولتی و مؤسسات عمومی غیردولتی که در زمینه ارائه خدمات شهری وظایفی را به عهده دارند، موظفند برنامه سالانه خود در خصوص خدمات شهری را که در چارچوب اعتبارات و بودجه سالانه خود تنظیم شده به شورا ارائه نمایند.

۳۳- تصویب نرخ حمل و نقل وسایل نقلیه درون شهری.

۳۴- همکاری با شورای تأمین شهرستان در حدود قوانین و مقررات.

۳۵- بررسی و تأیید طرح‌های هادی و جامع شهرسازی و تفصیلی و حریم و محدوده قانونی شهرها پس از ارائه آن توسط شهرداری و ارسال به مراجع ذی‌ربط قانونی جهت تصویب نهائی.

ماده ۴۲ - ماده (۷۴) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۴- شوراهای مذکور در ماده (۱) این قانون یا هر یک از اعضاء آنها حق ندارند در نصب و عزل کارکنان دهیاری‌ها، شهرداری‌ها و یا شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها دخالت نمایند یا به آنها دستور دهند و واگذاری مسئولیت اجرایی، عضویت هیأت مدیره و مدیریت عامل به اعضاء شوراهای مذکور در دهیاریها، شهرداریها، شرکتها و سازمانهای تابعه ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱ - اعضاء شوراهای مذکور و بستگان درجه یک آنها به هیچ وجه حق انجام معامله یا دهیاری، شهرداری، سازمانها و شرکتهای وابسته به آن را نخواهند داشت و انعقاد هر نوع قرارداد با آنها ممنوع می‌باشد.

تبصره ۲ - هرگونه استفاده شخصی از اموال، دارائی‌ها و امکانات شوراهای دهیاری، شهرداری، مؤسسات و شرکتهای وابسته توسط اعضاء شوراهای ممنوع می‌باشد.

ماده ۴۳ - ماده (۷۵) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۵ - آئین نامه سازمانی، تشکیلاتی و تعداد و نحوه تشکیل جلسات شوراهای امور مالی دبیرخانه کلیه شوراهای و تعداد کارکنان آنها و هزینه های مربوط و هرگونه پرداختی به اعضای شوراهای توسط شورای عالی استانها تهیه و به تصویب هیأت دولت می رسد. بکارگیری کارکنان و هرگونه پرداختی خارج از این آئین نامه ممنوع می باشد.

ماده ۴۴ - ماده (۷۶) قانون حذف و ماده زیر جایگزین می شود:

ماده ۷۶ - شورای شهر و شهرداری و شرکتها و سازمانهای وابسته موظفند به نحو مقتضی و در صورت امکان با راه اندازی پایگاه رایانه ای، زمینه اطلاع عموم مردم را به طور مستمر از مصوبات، تصمیمات، عملکرد، بودجه، هزینه و درآمد خود فراهم نمایند.

ماده ۴۵ - ماده (۷۸) قانون حذف و ماده زیر جایگزین می شود:

ماده ۷۸ - وظائف و اختیارات شورای شهرستان عبارت است از:

۱- ارائه پیشنهادات لازم در زمینه توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و عمرانی شهرستان به دستگاههای اجرایی ذی ربط و کمیته برنامه ریزی شهرستان و شورای استان.

۲- نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای شهرستان.

۳- تصویب، اصلاح، متمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای شهرستان.

۴- هماهنگی و رسیدگی به مسائل و حل و فصل مشکلات فی مابین شوراهای شهر و بخش، در مواردی که قابل پیگیری قضائی نیست.

۵- نظارت بر عملکرد و فعالیتهای شوراهای بخش و شهر.

ماده ۴۶ - ماده زیر به عنوان ماده (۷۸) مکڑر ۱ به قانون الحاق می شود:

ماده ۷۸ مکڑر ۱ - وظائف و اختیارات شورای استان عبارت است از:

۱- بررسی مسائل و مشکلات استان و ارائه پیشنهادهای لازم به منظور رفع تبعیض و

توزیع عادلانه امکانات و منابع و جلب همکاری در تهیه برنامه‌های عمرانی و رفاهی استان به شورای عالی استان‌ها.

تبصره - سه نفر از اعضای شورای استان به انتخاب آن شورا در جلسات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان شرکت می‌نمایند.

۲- نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای عالی استانها در محدوده استان.

۳- ایجاد ارتباط و هماهنگی لازم میان شوراهای شهرستان در محدوده استان جهت حسن انجام وظائف و حل و فصل اختلافات شوراهای سطح استان، در مواردی که قابل پیگیری قضائی نیست.

۴- همکاری با شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان در نظارت بر حسن اجرای طرحهای عمرانی استانی و ملی در محدوده استان و ارائه گزارش و پیشنهاد در جهت بهبود امور به رئیس شورای برنامه‌ریزی و شورای عالی استانها و دستگاههای ذی‌ربط.

۵- تصویب، اصلاح، متمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای استان.

۶- نظارت بر عملکرد شوراهای شهرستانها در محدوده استان و نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای استان.

ماده ۴۷ - ماده زیر به عنوان ماده (۷۸) مکرر ۲ به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۷۸ مکرر ۲ - وظائف و اختیارات شورای عالی استانها عبارت است از:

۱- بررسی پیشنهادهای واصله از طرف شوراهای استانها و تعیین اولویت هر یک و ارجاع به مقامات اجرائی ذی‌ربط.

۲- اعلام نارسایی‌ها و اشکالات نهادها و سازمان‌های اجرائی در حدود اختیارات و وظائف شوراها به مسئولین مربوطه و پیگیری آنها.

۳- بررسی پیشنهادهای و ارائه آنها در قالب طرح به مجلس شورای اسلامی یا دولت.

۴- تصویب، اصلاح، متمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای عالی استانها.

۵- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است یک نسخه از پیش نویس لوایح برنامه‌های توسعه و بودجه عمومی کشور و استانها را پس از تهیه در اختیار شورای عالی استانها قرار دهد. شورای عالی استانها پیشنهادهای اصلاحی خود را در مورد برنامه و بودجه مذکور به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام خواهد کرد.

۶- تهیه آئین نامه نحوه هزینه بودجه شوراها و ابلاغ آن پس از تصویب هیأت دولت به شوراها.

۷- برنامه‌ریزی به منظور آموزش و آشنایی اعضاء شوراها با وظائف خویش از طریق برگزاری دوره‌های کوتاه مدت کاربردی در قالب امکانات موجود کشور.

۸- جلسات عادی شورای عالی استانها هر دو ماه یک بار و حداکثر به مدت سه روز تشکیل می‌گردد. در موارد ضروری شورا می‌تواند جلسات فوق العاده تشکیل دهد.

ماده ۴۸ - ماده زیر به عنوان ماده (۷۸) مکرر ۳ به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۷۸ مکرر ۳ - شورای عالی استانها موظف است حداکثر یک سال پس از تشکیل، ضمن مشخص نمودن آن دسته از امور شهری که توسط وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی انجام می‌شود و انجام آن در حد توانایی شهرداری‌ها می‌باشد طرح لازم جهت واگذاری آن امور به شهرداری‌ها را تهیه و به دولت یا مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ماده ۴۹ - ماده زیر به عنوان (۷۸) مکرر ۴ به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۷۸ مکرر ۴ - کلیه شوراهای موضوع ماده (۱) این قانون مکلفند حداکثر ظرف مدت ده روز مصوبات خود را به نمایندگان حوزه انتخابیه و شورای مافوق، مسئولین اجرایی ذی ربط و عالیترین مقام اجرایی مربوط و در مورد شورای عالی استانها به مجلس شورای اسلامی و وزارت کشور ارسال نمایند.

ماده ۵۰ - ماده زیر به عنوان ماده (۷۸) مکرر ۵ به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۷۸ مکرر ۵ - استانداران، فرمانداران و بخشداران موظفند در کلیه شوراها و

کمیته‌های تخصصی مرتبط با وظائف شوراهای (به جز کمیته برنامه‌ریزی شهرستان) که در سطح منطقه تشکیل می‌دهند از نماینده شوراهای بخش، شهر، شهرستان و استان به عنوان ناظر جهت شرکت در جلسات دعوت به عمل آورند.

ماده ۵۱ - ماده زیر به عنوان ماده (۷۸) مکرر ۶ به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۷۸ مکرر ۶ - استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین می‌شوند در حدود اختیارات شوراهای ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند. موارد تخلف به مقامات مافوق اعلام و در مراجع ذی صلاح رسیدگی می‌شود.

ماده ۵۲ - ماده (۷۹) قانون و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۹ - به منظور رسیدگی به شکایات مبنی بر انحراف شوراهای از وظائف قانونی، هیأت‌هایی به نام هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات به ترتیب زیر تشکیل می‌شود:

۱- هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات با عضویت یکی از معاونین رئیس‌جمهور به انتخاب و معرفی رئیس‌جمهور، معاون ذی ربط وزارت کشور، رئیس یا یکی از معاونین دیوان عدالت اداری به انتخاب رئیس این دیوان، یکی از معاونین دادستان کل کشور به انتخاب دادستان کل کشور، دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی و تصویب مجلس شورای اسلامی، سه نفر از اعضای شورای عالی استانها به انتخاب آن شورا جهت رسیدگی به شکایات از شورای استان و شورای عالی استانها و شورای شهر تهران تشکیل می‌شود. هیأت در اولین جلسه یک رئیس و یک نایب رئیس از بین خود انتخاب خواهند نمود.

۲- هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان به عضویت و ریاست استاندار و عضویت رئیس کل دادگستری استان، دو نفر از اعضای شورای استان به انتخاب آن

شورا و یک نفر از نمایندگان استان مربوطه در مجلس شورای اسلامی جهت رسیدگی به شکایات از شورای شهر و شورای شهرستان تشکیل می‌شود.

۳- هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات شهرستان به عضویت ریاست فرماندار و عضویت رئیس دادگستری شهرستان و دو نفر از اعضای شورای شهرستان به انتخاب آن شورا و یک نفر به انتخاب هیأت حل اختلاف استان جهت رسیدگی به شکایات از شورای روستا و بخش تشکیل می‌شود.

تبصره - دبیرخانه هیأت‌های حل اختلاف مرکزی، استان و شهرستان به ترتیب در وزارت کشور، استانداری و فرمانداری مستقر می‌شود. معاون ذی‌ربط وزارت کشور دبیر هیأت مرکزی خواهد بود.

ماده ۵۳ - ماده (۸۰) قانون به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن اضافه می‌شود:

ماده ۸۰ - مصوبات کلیه شوراهای موضوع ماده (۱) این قانون در صورتی که پس از دو هفته از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض قرار نگیرد لازم الاجراء می‌باشد و در صورتی که مسئولین ذی‌ربط آن را مغایر با قوانین و مقررات کشور و یا خارج از حدود وظایف و اختیارات شوراها تشخیص دهند می‌توانند با ذکر مورد و به طور مستدل حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدیدنظر نمایند. شورا موظف است ظرف ده روز از تاریخ وصول اعتراض تشکیل جلسه داده و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید موضوع برای تصمیم‌گیری نهائی به هیأت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع می‌شود. هیأت مزبور مکلف است ظرف پانزده روز به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید.

تبصره - اعتراض به مصوبات شوراهای روستا و بخش توسط بخشدار یا شورای شهرستان، در مورد مصوبات شوراهای شهر و شهرستان توسط فرماندار یا شورای استان در مورد مصوبات شورای استان توسط استاندار، مسئولین دستگاههای اجرائی

ذی ربط یا شورای عالی استانها و در مورد مصوبات شورای عالی استانها توسط وزیر کشور یا عالترین مقامات دستگاههای ذی ربط صورت می گیرد. رسیدگی به اعتراض موضوع این قانون منع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار^(۱) نخواهد بود.

ماده ۵۴ - ماده (۸۲) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۸۲ - چنانچه هر یک از اعضاء شوراهای مذکور در ماده (۱) این قانون شرائط عضویت را از دست داده و یا در انجام وظائف قانونی خود مرتکب قصور یا تقصیر شود یا اقدامی که موجب توقف یا اخلال در انجام وظائف شوراها گردد یا عملی خلاف شئون اعضاء شورا انجام دهد به شرح زیر به صورت موقت یا برای مدت باقیمانده دوره شورا، سلب عضویت می گردد:

۱- در مورد اعضاء شوراهای روستا و بخش به پیشنهاد شورای شهرستان و فرماندار و در مورد شورای شهر و شهرستان به پیشنهاد شورای استان و یا استاندار و تصویب شورای حل اختلاف استان.

۲- در مورد اعضاء شورای استان به پیشنهاد شورای عالی استانها و یا استاندار و در مورد شورای عالی استانها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی.

تبصره ۱ - سلب عضویت اعضاء شورای مافوق موجب سلب عضویت از شورای مادون نمی گردد مگر به تشخیص هیأت حل اختلاف ذی ربط.

تبصره ۲ - فرد یا افرادی که سلب عضویت می گردند می توانند به دادگاه صالح شکایت نمایند. دادگاه مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رأی آن قطعی و لازم الاجراء خواهد بود.

(۱) صلاحیتدار صحیح است.

ماده ۵۵ - ماده زیر به عنوان ماده (۸۲) مکرر ۱ به قانون الحاق می شود:
 ماده ۸۲ مکرر ۱ - غیبت غیرموجه اعضاء شورا در طول یک سال با تشخیص و تصویب شورا به شرح زیر منجر به سلب عضویت می شود:

- ۱- شورای روستا و شهر دوازده جلسه غیرمتوالی و یا شش جلسه متوالی.
- ۲- شورای بخش هشت جلسه غیرمتوالی و یا چهار جلسه متوالی.
- ۳- شورای شهرستان شش جلسه غیرمتوالی و یا سه جلسه متوالی.
- ۴- شورای استان چهار جلسه غیرمتوالی و یا دو جلسه متوالی.
- ۵- شورای عالی استانها سه جلسه غیرمتوالی و یا دو جلسه متوالی.

ماده ۵۶ - ماده زیر و تبصره های آن به عنوان ماده (۸۲) مکرر ۲ به قانون الحاق می شود:
 ماده ۸۲ مکرر ۲ - رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دبیرخانه شوراها طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ و آئین نامه اجرائی آن صورت می گیرد.
 تبصره ۱ - هیأت بدوی و تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان شوراها در مرکز هر استان تشکیل و اعضاء آن با حکم رئیس شورای استان منصوب می شوند.
 رسیدگی به تخلفات کارکنان شورای عالی استانها در هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری شورای استان تهران صورت می گیرد.

تبصره ۲ - رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران، طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ در هیأت رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان وزارت کشور انجام می شود.

ماده ۵۷ - ماده زیر به عنوان ماده (۹۵) به قانون الحاق می شود:
 ماده ۹۵ - هرگونه اصلاح در آئین نامه اجرائی قانون شوراهای اسلامی کشور توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۰۲۲

تاریخ: ۸۱/۹/۱۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۴۰۸-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۹ و شماره ۲۳۵۴-ق مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۴ و پیرو نامه‌های شماره ۱۹۴۶/۸۱/۳۰/۱۳۸۱/۹/۵^(۱) و شماره ۱۸۲۰/۸۱/۳۰/۱۳۸۱/۸/۱۵ و شماره ۱۷۳۶/۸۱/۳۰/۱۳۸۱/۸/۴ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۳ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- چون در ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی مقرر شده است که پرداختها در حدود اعتبار مصوب انجام گیرد و در تبصره (۱) ماده (۲۶) موضوع ماده (۲۳) مصوبه ترتیبی غیر از آن منظور شده است، لذا از این جهت تبصره مذکور مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۲- با توجه به مفاد تبصره ماده (۲۹) موضوع ماده (۲۵) مصوبه ایراد بند (۸) شورای نگهبان نسبت به بند «ج» ماده (۲۹) کماکان به قوت خود باقی است.

۳- بند «د» ماده (۲۹) موضوع ماده (۲۵) مصوبه خلاف موازین شرع و مغایر بند ۱ اصل سوم قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۴- ذیل بند «ک» ماده (۶۸) موضوع ماده (۳۷) مصوبه چون زائد بر وظائف نظارتی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

موضوع اصل یکصدم قانون اساسی^(۱) می‌باشد، لذا این بند از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۵- ایراد بند (۱۲) شورای نگهبان نسبت به ردیف (۳۳) ماده (۷۱) موضوع ماده (۴۱) مصوبه کماکان به قوت خود باقی است.

۶- ایراد بند (۲۰) شورای نگهبان نسبت به موارد ذیل کماکان به قوت خود باقی است:
 ماده (۱) موضوع ماده (۱) مصوبه، ماده (۲) موضوع ماده (۳) مصوبه، ماده (۱۰) مکرر و تبصره‌های (۱)، (۲) و (۳) آن موضوع ماده (۱۱) مصوبه، ماده (۱۱) و تبصره‌های (۱) و (۲) آن موضوع ماده (۱۲) مصوبه، ماده (۱۲) موضوع ماده (۱۳) مصوبه، ماده (۱۳) موضوع ماده (۱۴) مصوبه، ماده (۱۴) و تبصره‌های (۱)، (۲)، (۳) و (۴) آن موضوع ماده (۱۵) مصوبه، ماده (۱۴) مکرر موضوع ماده (۱۶) مصوبه، ماده (۱۶) مکرر موضوع ماده (۱۹) مصوبه، ماده (۷۱) موضوع ماده (۴۱) مصوبه در ردیف (۳۱)، ماده (۷۵) موضوع ماده (۴۳) مصوبه، ماده (۷۸) موضوع ماده (۴۵) مصوبه، ماده (۷۸) مکرر ۱ موضوع ماده (۴۶) مصوبه، ماده (۷۸) مکرر ۲ موضوع ماده (۴۷) مصوبه، ماده (۸۲) و بندهای (۱) و (۲) آن موضوع ماده (۵۴) مصوبه، ماده (۸۲) مکرر ۱ موضوع ماده (۵۵) مصوبه، ماده (۸۲) مکرر ۲ و تبصره (۱) آن موضوع ماده (۵۶) مصوبه.

۷- ایراد بند (۲۱) شورای نگهبان نسبت به موارد ذیل کماکان به قوت خود باقی است:
 بندهای (۱) و (۲) ماده (۴) موضوع ماده (۵) مصوبه، ماده (۵) موضوع ماده (۶) مصوبه، بندهای «الف» - «ب» - «ج» - «د» - «ه» - «و» - «ز» - «ح» - «ط» ماده (۷) موضوع ماده (۸) مصوبه، تبصره (۱) و (۲) ماده (۱۰) موضوع ماده (۱۱) مصوبه، تبصره (۱) ماده (۱۱) موضوع ماده (۱۲) مصوبه، تبصره (۱) ماده (۱۴) موضوع ماده (۱۵) مصوبه.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۴۰۲۰

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۸

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۰۲۲ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۹ و پیرو نامه شماره ۲۴۰۸-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۹ طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورا محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱ - ماده (۱) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱ - برای پیشبرد

.....

ماده (۲۳) حذف گردید.

ماده ۲۴ - ...

ماده (۲۵) حذف گردید.

ماده (۲۶) -

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

ماده ۳۷- بندهای (ب)، (ج)، (ط)، (ک) و (ل) از ماده (۶۸) قانون حذف و بندهای زیر به ماده مذکور الحاق می شود:

ب - ارائه پیشنهاد جهت رفع کمبودها، نارسایی ها و نیازها به مقامات ذی ربط. مقامات مذکور موظف به بررسی پیشنهادها و ارائه پاسخ، حداکثر ظرف مدت دو ماه، به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر، مراتب برای پیگیری قانونی به اطلاع مقامات مافوق می رسد.

ج - تشکیل گردهمایی عمومی جهت ارائه گزارش کار و دریافت پیشنهادها و پاسخ به سؤالات و جلب مشارکت و خودیاری مردم برای پیشبرد امور روستا حداقل دو بار در سال و با پانزده روز اعلام قبلی.

ط - پیگیری شکایات اهالی روستا از ادارات حوزه مربوط از طریق مقامات مسئول. بند (ک) حذف شد.

ل -

ماده ۴۱ - بندهای زیر به ماده (۷۱) الحاق می شود:

۳۰- نظارت بر حسن اداره امور مالی شهرداری کلیه سازمانها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و تابعه شهرداری و حفظ سرمایه، دارائی ها، اموال عمومی و اختصاصی شهرداری، همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به شهردار و پیگیریهای لازم بر اساس مقررات قانونی. تبصره - کلیه پرداختهای شهرداری در حدود بودجه مصوب با اسناد مثبت و با رعایت مقررات مالی و معاملاتی شهرداری به عمل می آید که این اسناد باید به امضای شهردار و ذی حساب یا قائم مقام آنان که مورد تأیید شورای شهر باشند برسد.

۳۱- شورا موظف است در پایان هر سال مالی صورت بودجه و هزینه خود را جهت اطلاع عموم منتشر نماید و نسخه ای از آن را جهت بررسی به شورای شهرستان و استان ارسال کند.

۳۲- واحدهای شهرستانی کلیه سازمانها و مؤسسات دولتی و مؤسسات عمومی غیردولتی که در زمینه ارائه خدمات شهری وظایفی را به عهده دارند، موظفند برنامه سالانه خود در خصوص خدمات شهری را که در چارچوب اعتبارات و بودجه سالانه خود تنظیم شده به شورا ارائه نمایند.

بند (۳۳) حذف گردید.

۳۴-

ماده ۵۷- ماده زیر به عنوان ماده (۹۵) به قانون الحاق می شود:

ماده ۹۵- هرگونه اصلاح در آئین نامه اجرائی قانون شوراهای اسلامی کشور توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

- یک ماده به شرح ذیل الحاق می گردد:

ماده ۵۸- ماده زیر به عنوان ماده (۹۶) به قانون الحاق می شود:

ماده ۹۶- هزینه های مربوط به اجرای این قانون از محل ردیف های ۱۰۵۰۲ و ۱۰۵۰۵ و در صورت عدم کفایت از ردیف ۱۰۱۰۱۲ قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور تأمین خواهد شد.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۲۵۱

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۲۳

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۲۴۰۲۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸ و شماره ۲۴۰۸- ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۹ و شماره ۲۳۵۴- ق مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۴ و پیرو نامه های شماره

۸۱/۳۰/۲۲۲۳ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۸^(۱) و شماره ۸۱/۳۰/۲۰۲۲ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۹ و شماره ۸۱/۳۰/۱۹۴۶ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ و شماره ۱۳۸۱/۸/۱۵ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ و شماره ۸۱/۳۰/۱۷۳۶ مورخ ۱۳۸۱/۸/۴؛ «طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ هشتم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۸ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- نظر به اینکه در ماده (۹۶) موضوع ماده (۵۸) مصوبه، طریق تأمین هزینه صرفاً مربوط به سال ۱۳۸۱ می‌باشد. بنابراین اشکال بندهای (۶) و (۷) قبلی (نسبت به سالهای آتی) کماکان به قوت خود باقی است.

۲- لازم به تذکر است که مجرد قبول تأمین هزینه از سوی دولت چون طرح را به لایحه تبدیل نمی‌کند لذا از این طریق نیز اشکال فوق رفع نخواهد شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه (مرحله سوم) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۳۰۲۱۶

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۷

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۲۵۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۳ و پیرو نامه شماره ۲۴۰۲۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸ طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱ - ماده (۱) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱- برای پیشبرد

....

ماده ۵۸ - ماده زیر به عنوان ماده (۹۶) به قانون الحاق می شود:

ماده ۹۶ - هزینه های مربوط به اجرای این قانون در سال ۱۳۸۱ از محل ردیف های ۱۰۵۰۲ و ۱۰۵۰۵ و در صورت عدم کفایت از ردیف ۱۰۱۰۱۲ قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور و در سالهای بعد از محل بخشی از درآمدهای ناشی از اعمال قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ تأمین خواهد شد.

نظریه (مرحله چهارم) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۵۰۵

تاریخ: ۸۱/۱۱/۳۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۳۰۲۱۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷ و شماره ۲۴۰۲۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸ و شماره ۲۴۰۸ ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۹ و شماره ۲۳۵۴ - ق مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۴ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۲۴۴۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۷^(۱) و شماره ۸۱/۳۰/۲۲۵۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۳ و شماره ۸۱/۳۰/۲۲۲۳ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۸ و شماره ۸۱/۳۰/۲۰۲۲ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۹ و شماره ۸۱/۳۰/۱۹۴۶ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ و شماره ۸۱/۳۰/۱۸۲۰ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ و شماره ۸۱/۳۰/۱۷۳۶ مورخ ۱۳۸۱/۸/۴؛ «طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ هفتم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«ایراد قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

مخالفت طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور با موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۲۳۰۹ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۶/۹

شورای محترم نگهبان

طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۱/۶/۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱ - به موجب این قانون کلیه مراکز تخصصی درمان ناباروری ذی صلاح مجاز خواهند بود با رعایت شرایط مندرج در این قانون نسبت به انتقال جنین های حاصله از تلقیح خارج از رحم زوجهای قانونی و شرعی پس از موافقت کتبی زوجین صاحب جنین به رحم زنانی که پس از ازدواج و انجام اقدامات پزشکی ناباروری آنها (هر یک به تنهایی یا هر دو) به اثبات رسیده اقدام نمایند.

ماده ۲ - تقاضای دریافت جنین اهدائی باید مشترکا از طرف زن و شوهر تنظیم و تسلیم دادگاه شود و دادگاه در صورت احراز شرایط ذیل مجوز دریافت جنین را صادر

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

می‌کند:

الف - زوجین بنا به گواهی معتبر پزشکی، امکان بچه‌دار شدن نداشته باشند و زوجه استعداد دریافت جنین را داشته باشد.

ب - زوجین دارای صلاحیت اخلاقی باشند.

ج - هیچ یک از زوجین محجور نباشند.

د - هیچ یک از زوجین مبتلا به بیماریهای صعب‌العلاج نباشند.

ه - هیچ یک از زوجین معتاد به مواد مخدر نباشند.

و - زوجین بایستی تابعیت جمهوری اسلامی ایران را داشته باشند.

ماده ۳ - رعایت حقوق و تکالیف حاکم بر روابط فرزند و پدر و مادر بر زوجین گیرنده جنین الزامی است.

ماده ۴ - بررسی صلاحیت زوجین متقاضی در محاکم خانواده، خارج از نوبت و بدون رعایت تشریفات آئین دادرسی مدنی صورت خواهد گرفت و عدم تأیید صلاحیت زوجین قابل تجدیدنظر می‌باشد.

ماده ۵ - آئین نامه اجرائی این قانون ظرف مدت سه ماه توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۵۳۵

تاریخ: ۸۱/۶/۲۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۳۰۹ - ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۹ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۴۹۰

مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۸؛^(۱) «طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور» مصوب جلسه مورخ پنجم شهریور ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد. ۱- در ماده (۱) اصل عمل انتقال جنین خلاف شرع و قانون اساسی تشخیص داده نشد، لکن این انتقال نباید همراه با لمس و نظر حرام انجام پذیرد و از این جهت باید اصلاح شود.

۲- اگر مقصود از مفاد ماده (۳) ترتب کلیه آثاری است که برای فرزند واقعی می‌باشد خلاف شرع است، و اگر مقصود دیگری است مشخص شود تا اظهار نظر گردد.
دبیر شورای نگهبان
احمد جنتی

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۱۸۹۹۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۲۰

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۵۳۵ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۸ و پیرو نامه شماره ۲۳۰۹-ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۹، طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

متن طرح

ماده ۱ - به موجب این قانون کلیه مراکز تخصصی درمان ناباروری ذی صلاح مجاز خواهند بود با رعایت ضوابط شرعی و شرایط مندرج در این قانون نسبت به انتقال جنین‌های حاصله از تلقیح خارج از رحم زوجهای قانونی و شرعی پس از موافقت کتبی زوجین صاحب جنین به رحم زنانی که پس از ازدواج و انجام اقدامات پزشکی ناباروری آنها (هر یک به تنهایی یا هر دو) به اثبات رسیده اقدام نمایند.

.....

ماده ۳ - وظایف و تکالیف زوجین اهداءگیرنده جنین و طفل متولد شده از لحاظ نگهداری و تربیت و تفقه و احترام نظیر حقوق و تکالیف اولاد و پدر و مادر است.

.....

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۷/۳۰/۳۲۹۸

تاریخ: ۸۷/۳/۲۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۸۹۹۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۰ و شماره ۲۳۰۹ - ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۹ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۱۵۳۵ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۸ و شماره ۸۱/۳۰/۱۴۹۰ مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۸؛ «طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور» مصوب جلسه هجدهم خردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۱ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«کلمه «وظائف» در صدر ماده (۳) در ذیل همین ماده به کلمه «حقوق» تغییر یافته است که موجب ابهام است باید روشن شود تا اظهار نظر گردد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

مغایرت و مخالفت لایحه اهداف، وظائف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۳۳۹۲ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۱۵

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۴۰۴۵/۱۸۵۹۳ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۸ دولت در مورد اهداف، وظائف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱ - به استناد ماده (۹۹) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷^(۲) و به منظور انسجام بخشیدن به امور

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) ماده (۹۹) قانون برنامه سوم توسعه = به منظور انسجام بخشیدن به امور اجرایی و سیاست گذاری نظام علمی کشور، از ابتدای برنامه سوم توسعه کشور، «وزارت فرهنگ و آموزش عالی» به «وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری» تغییر نام می یابد و وظایف برنامه ریزی، حمایت و پشتیبانی، ارزیابی و نظارت، بررسی و تدوین

اجرائی و سیاستگذاری نظام علمی، تحقیقاتی و فناوری کشور، اهداف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف - توسعه علوم، تحقیقات و فناوری و تقویت روحیه تحقیق و تتبع و ترویج فکر خلاق و ارتقاء فرهنگ علم دوستی.

ب - اعتلای موقعیت آموزشی، علمی و فنی کشور.

پ - تعمیق و گسترش علوم، معارف، ارزش‌های انسانی و اسلامی و اعتلای جلوه‌های هنر و زیبایی‌شناسی و میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی.

ت - تأمین نیروی انسانی متخصص و توسعه منابع انسانی کشور.

ث - ارتقاء سطح دانش و مهارت‌های فنی و توسعه و ترویج فرهنگ تفکر علمی در جامعه.

ج - حفظ و تحکیم آزادی علمی و استقلال دانشگاهها، مراکز علمی و تحقیقاتی.

ماده ۲ - مأموریت‌های اصلی و حدود اختیارات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر می‌باشد:

الف - در زمینه انسجام امور اجرائی و سیاستگذاری نظام علمی و امور تحقیقات و فناوری

۱- تدوین سیاست‌ها و اولویت‌های راهبردی آموزش عالی، علوم، تحقیقات و فناوری و پیشنهاد آن به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

۲- شناسایی مزیت‌های نسبی، قابلیت‌ها، استعدادها و نیازهای پژوهش و فناوری کشور بر مبنای آینده‌نگری و آینده پژوهی و معرفی آن به واحدهای تولیدی،

سیاست‌ها و اولویت‌های راهبردی در حوزه‌های تحقیقات و فن‌آوری به وظایف وزارتخانه مذکور افزوده می‌شود.

دولت موظف است اصلاحات لازم در اهداف، وظایف و تشکیلات وزارتخانه مذکور را طی مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، تدوین و به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

- تحقیقاتی دانشگاهها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی جهت بهره‌برداری.
- ۳- بررسی اولویت‌های راهبردی تحقیقات و فناوری با همکاری یا پیشنهاد دستگاههای اجرایی ذی‌ربط و پیشنهاد به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.
- ۴- حمایت از توسعه تحقیقات بنیادی و پژوهش‌های مرتبط با فناوری‌های نوین بر اساس اولویت‌ها.
- ۵- برنامه‌ریزی برای تدارک منابع مالی توسعه فناوری کشور و مشارکت در ایجاد، توسعه و تقویت فناوری ملی و حمایت از توسعه فناوری‌های بومی.
- ۶- تدوین سیاست‌های کلان به منظور افزایش کارایی و اثربخشی تحقیقات کشور و توسعه تحقیقات کاربردی با همکاری دستگاههای ذی‌ربط و ارائه آن به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.
- ۷- اتخاذ تدابیر و تهیه پیشنهادهاى لازم درخصوص انتقال فناوری و دانش فنى و برنامه‌ریزی به منظور بومی کردن فناوریهای انتقال یافته به داخل کشور و ارائه آنها به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.
- ۸- ایجاد زمینه‌های مناسب برای عرضه فناوری در داخل و خارج کشور و حمایت از صدور فناوری‌های تولید شده در کشور و کمک به ایجاد انجمن‌ها و شرکت‌های غیردولتی علمی، تحقیقاتی و فناوری.
- ۹- تمهید ساز و کارهای لازم برای ایجاد هم‌سویی میان فعالیت‌های آموزشی، تحقیقاتی و فناوری، تقویت ارتباط دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی با بخشهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور.
- ۱۰- اتخاذ سیاستها و راه‌کارهای مناسب برای توسعه پژوهش و فناوری در بخش‌های غیردولتی.
- ۱۱- ارزیابی جامع عملکرد نظام ملی علوم، تحقیقات و فناوری شامل پیشرفت‌ها، شناخت موانع و مشکلات و تدوین و ارائه گزارش سالانه به شورای عالی علوم،

تحقیقات و فناوری.

۱۲- اتخاذ تدابیر و ارائه پیشنهادهای لازم جهت حفظ دانشمندان و محققان و تأمین امنیت شغلی آنان و استفاده بهینه از توانمندی‌های آنها.

۱۳- حمایت از توسعه شبکه اطلاع‌رسانی علمی بین داخل و خارج کشور و بین مراکز علمی، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و فناوری.

۱۴- توسعه و ارتقاء سطح همکاری‌های علمی - تحقیقاتی بین حوزه و دانشگاه.

ب - در زمینه اداره امور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱- تعیین ضوابط و معیارهای کلی پذیرش دانشجو و پیشنهاد به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

۲- تعیین راهکارهای لازم و برنامه‌ریزی و حمایت از ایجاد و گسترش دانشگاهها، مؤسسات آموزش عالی، مراکز تحقیقاتی و فناوری و دیگر مراکز فعالیتهای علمی - پژوهشی همانند شهرکهای تحقیقاتی، آزمایشگاههای ملی، موزه‌های علوم و فنون با استفاده از منابع دولتی و غیر دولتی و مشارکت‌های مردمی متناسب با نیازها و ضرورت‌های کشور.

۳- برنامه‌ریزی کلان آموزشی و تحقیقاتی متناسب با نیازها و تحولات علمی و فنی درجهان.

۴- تعیین ضوابط، معیارها و استانداردهای علمی مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، رشته‌ها و مقاطع تحصیلی با رعایت اصول انعطاف، پویایی، رقابت و نوآوری علمی.

۵- نظارت بر فعالیت‌های دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور.

۶- ارزیابی مستمر فعالیت هرگونه واحد آموزش عالی و یا مؤسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی و غیردولتی) و جلوگیری از ادامه فعالیت، تعلیق فعالیت و یا انحلال هر یک از آنها در صورت تخلف از ضوابط و یا از دست دادن شرایط ادامه فعالیت براساس

ضوابط مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

تبصره - ضوابط موضوع این جزء حداکثر تا چهارماه پس از تشکیل شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری توسط این شورا تصویب و ابلاغ خواهد شد.

۷- صدور مجوز تأسیس انجمن‌های علمی و حمایت و ارزیابی مستمر از فعالیت آنها بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

۸- تأیید اساسنامه و صدور مجوز تأسیس انجمن‌ها و تشکل‌های دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و ارزیابی فعالیت آنها و اتخاذ تصمیم در مورد امکان ادامه فعالیت آنها بر اساس ضوابط و مقررات موضوعه.

۹- تأیید صلاحیت و صدور احکام انتصاب رؤسای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، اعضای هیأت‌های محیزه، هیأت‌های امناء، هیأت‌های مؤسس، هیأت‌های گزینش اعضای هیأت علمی و هیأت‌های انتظامی اعضای هیأت علمی طبق ضوابط و مقررات موضوعه.

تبصره ۱ - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مکلف است تا شش ماه پس از تصویب این قانون دستورالعمل مربوط به «انتخاب رؤسای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی» با رعایت مشارکت اعضای هیأت علمی این مرکز را تهیه و به تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری برساند.

تبصره ۲ - صدور احکام رؤسای مؤسسات آموزش عالی وابسته به سایر دستگاه‌های اجرائی با تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به عهده رئیس همان دستگاه خواهد بود.

۱۰- ارزیابی و اعتبارسنجی علمی دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی به صورت مستقیم و یا از طریق حمایت از انجمن‌های مستقل علمی، تخصصی و فرهنگستان‌ها در ارزیابی علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات و انتشار نتایج در محافل علمی و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی.

۱۱- تأیید اساسنامه و صدور مجوز ایجاد یا توسعه هر گونه واحد آموزش عالی یا مؤسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی یا غیردولتی)، رشته‌ها و مقاطع تحصیلی.

تبصره ۱- کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی (به جز وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مؤسسات آموزشی و تحقیقاتی تابعه آنها) که به نحوی از درآمدهای بودجه عمومی دولت برای تربیت دانشجو استفاده می‌کنند باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی نمایند که پس از پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، پذیرش دانشجو در آنها متوقف گردد.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است نیروی انسانی متخصص مورد نیاز این دستگاه‌ها را به نحوی تربیت نماید که رافع تقاضای آنان باشد.

تبصره ۲- کلیه امکانات آموزشی و تحقیقاتی دستگاههای موضوع تبصره (۱) در هر مکان به تدریج به مؤسسات پژوهشی و آموزشی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی دولتی همان مکان منتقل می‌شود و چنانچه مؤسسه آموزش عالی و یا پژوهشی دولتی وجود نداشته باشد در اختیار دستگاههای ذی‌ربط قرار می‌گیرد.

۱۲- ارزیابی سالانه عملکرد مالی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی.

۱۳- بررسی و پیشنهاد اولویت‌های تخصیص منابع در حوزه‌های علوم، تحقیقات و فناوری به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

۱۴- توسعه همکاری‌های علمی بین المللی و اتخاذ تدابیری لازم به منظور نهادینه کردن همکاری‌ها و مبادلات علمی بین مراکز علمی - تحقیقاتی داخل کشور با مراکز علمی - تحقیقاتی منطقه‌ای و بین المللی.

تبصره - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مجازند با تصویب هیأت امضاء و تأیید وزیر ذی‌ربط روابط تحقیقاتی، علمی و فنی با مؤسسات و مراکز صنعتی و سازمان‌های مشابه خارجی برقرار نمایند و یا به عضویت مؤسسات و سازمان‌های

مذکور درآیند. حق عضویت مراکز مذکور در این قبیل مؤسسات با تصویب هیأت امناء قابل پرداخت خواهد بود.

۱۵- صدور مجوز «تأسیس دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی دولتی و غیردولتی با مشارکت دانشگاهها و مراکز علمی خارج از کشور» بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

ج - سایر موارد:

۱- مشارکت فعال در فرآیند سیاستگذاری نظام آموزش و توسعه نیروی انسانی کشور به منظور ایجاد هماهنگی لازم بین برنامه‌های سطوح مختلف آموزش کشور.

۲- مشارکت در تعیین اولویت‌های توسعه منابع انسانی کشور و ارائه نتایج حاصل شده به دستگاههای ذی‌ربط به منظور هدایت منابع در جهت اولویت‌های مذکور.

۳- ارزیابی و تأیید اختراعات، اکتشافات و نوآوری‌ها با همکاری سایر مراکز علمی و تحقیقاتی کشور به منظور فراهم نمودن زمینه حمایت از حقوق مالکیت معنوی و ثبت در مراجع ذی‌ربط.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون، آئین نامه اجرایی این جزء را تهیه و جهت تصویب تقدیم هیأت وزیران نماید.

۴- تعیین ضوابط ارزشیابی علمی مدارک فارغ التحصیلان و تأیید ارزش علمی مدارک دانشگاهها و مراکز آموزش عالی (دولتی یا غیردولتی) داخل کشور به استثنای گروه پزشکی.

تعیین ضوابط مربوط به تشخیص ارزش علمی، گواهینامه‌های آموزش عالی و پژوهشهای علمی دانشگاهها و مؤسسات علمی خارجی و تعیین ارزش مدارک مذکور به استثنای گروه پزشکی.

تبصره - اجرای مفاد این جزء درخصوص دانشگاهها و مراکز آموزش عالی (دولتی و

غیردولتی) در گروه پزشکی به عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.
 ۵- برنامه‌ریزی برای شناسایی و حمایت از شکوفایی استعدادها و درخشان و هدایت آنها به سمت اولویت‌های راهبردی کشور در زمینه علوم، تحقیقات و فناوری.
 ۶- برنامه‌ریزی برای جذب متخصصان ایرانی داخل و خارج از کشور جهت همکاری علمی، تحقیقاتی و فناوری.

تبصره - وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجازند از اعضای هیأت علمی و محققان غیرایرانی خارج از کشور به منظور استفاده از خدمات علمی و تحقیقاتی دعوت به کار نمایند.

۷- اداره امور دانشجویان ایرانی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی خارج از کشور و ایجاد زمینه‌های علمی و فنی متقابل از طریق اعزام ریزنه‌های علمی با هماهنگی وزارت امور خارجه.

۸- اهتمام در معرفی میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی و گسترش زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی خارج از کشور.

۹- همکاری در اعتلای فرهنگ، اخلاق و معنویت اسلامی در مجامع علمی دانشگاهی و در جامعه.

۱۰- ایجاد پایگاه‌های اطلاع‌رسانی به جامعه و بخش‌های مختلف در زمینه سیاست‌ها، اولویت‌ها و برنامه‌ها و عملکردهای آموزش عالی، تحقیقات و فناوری.

۱۱- نمایندگی دولت در مجامع و سازمان‌های بین‌المللی و برقراری ارتباطات لازم در حوزه مأموریت‌ها و اختیارات وزارتخانه.

۱۲- انجام امور مربوط به کمیسیون ملی یونسکو.

ماده ۳- از تاریخ تصویب این قانون «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» با ترکیب زیر به ریاست رئیس جمهور تشکیل می‌گردد:

- رئیس جمهور.

- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.
 - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
 - وزیر آموزش و پرورش.
 - دو تا چهار نفر از اعضای هیأت دولت به انتخاب هیأت دولت.
 - رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
 - رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها.
 - دو نفر از اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات به انتخاب مجلس شورای اسلامی.
 - رئیس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
 - رؤسای فرهنگستان‌های علوم، علوم پزشکی، هنر و زبان و ادبیات فارسی.
 - سه نفر از رؤسای دانشگاههای دولتی (یک نفر از دانشگاههای علوم پزشکی) به انتخاب شورای مرکزی دانشگاههای مربوطه.
 - یک نفر از رؤسای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی.
 - سه نفر از دانشمندان و صاحب نظران دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی به انتخاب تشکلهای و انجمنهای علمی.
 - سه نفر از صاحب نظران بخشهای تولیدی و خدماتی خصوصی با معرفی رئیس جمهور.
- تبصره - مصوبات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در چارچوب این قانون پس از تأیید رئیس جمهور برای کلیه مؤسسات آموزشی و تحقیقاتی و دستگاههای اجرایی لازم الاجراء است.
- ماده ۴ - وظائف و اختیارات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری عبارت است از:
- ۱- تعیین سیاستهای بلند مدت و میان مدت و اولویتهای راهبردی توسعه در حوزههای آموزش عالی، علوم، تحقیقات و فناوری.
 - ۲- هدایت و هماهنگی امور مربوط به علوم، تحقیقات و فناوری.

۳- اولویت بندی و انتخاب طرحهای بلند مدت سرمایه گذاری کلان در بخش های آموزشی و پژوهشی و فناوری.

۴- بررسی و پیشنهاد منابع مالی مورد نیاز در حوزه های علوم، تحقیقات و فناوری. تبصره ۱- شرح تفصیلی وظائف و اختیارات شورا در محدوده این قانون بنا به پیشنهاد وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۲- دبیرخانه این شورا در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مستقر خواهد بود. ماده ۵- به منظور برنامه ریزی توسعه علوم و آموزش عالی، تحقیق و فناوری و امور فرهنگی و اجتماعی شوراهای زیر تشکیل می شود:

۱- شورای علوم و آموزش عالی به منظور برنامه ریزی توسعه علوم و آموزش عالی در گروهای غیر پزشکی.

۲- شورای تحقیقات و فناوری به منظور برنامه ریزی توسعه تحقیقات و فناوری.

۳- شورای فرهنگی، اجتماعی به منظور برنامه ریزی فرهنگی و اجتماعی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی.

تبصره ۱- ترکیب اعضاء و وظائف و اختیارات شوراهای فوق در چارچوب این قانون به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیأت وزیران می رسد. با تشکیل این شوراهای، وظائف و اختیارات شورای گسترش آموزش عالی و برنامه ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای پژوهش های علمی کشور حسب مورد با تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به شوراهای موضوع این ماده واگذار می گردد.

تبصره ۲- برنامه ریزی توسعه آموزش عالی، در گروه پزشکی به عهده شورای آموزش پزشکی و تخصصی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. ترکیب اعضاء، وظائف و اختیارات این شورا در چارچوب این قانون به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران می رسد و جایگزین

شورای گسترش آموزش عالی و شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود.

تبصره ۳ - عنوان شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور موضوع ماده (۲) قانون اصلاح قانون تأسیس وزارت علوم و آموزش عالی مصوب ۱۳۵۳/۴/۳۱ به «شورای مرکزی دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی» تغییر می‌یابد. هرگونه تغییر در وظائف و اختیارات شورای مذکور به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۴ - دبیرخانه شورای پژوهش‌های علمی کشور با کلیه امکانات (به استثنای ساختمان) و نیروی انسانی شاغل در آن به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری منتقل می‌گردد.

ماده ۶ - به منظور برنامه‌ریزی و ساماندهی امور رفاهی، ورزشی، هنری و فرهنگی و اجتماعی دانشجویان دانشگاههای وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان امور دانشجویان به صورت یک سازمان وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تأسیس می‌گردد. اساسنامه این سازمان به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره - تأیید اساسنامه و صدور مجوز تأسیس فدراسیون ملی ورزشهای دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران و نمایندگی دولت در فدراسیونهای قاره‌ای و بین‌المللی ورزش دانشگاهی، به عهده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

ماده ۷ - کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و همچنین مؤسسات خصوصی که به نوعی مبادرت به انجام فعالیت‌های آموزش عالی، پژوهش و فناوری می‌نمایند، موظفند فعالیت‌های خود را در چارچوب سیاست‌ها و آئین‌نامه‌های موضوع این قانون انجام دهند.

تبصره - مؤسسات پژوهشی وابسته به سایر وزارتخانه‌ها که به موجب قانون مصوب مجلس تأسیس شده‌اند در چارچوب قوانین مصوب و اصلاحات بعدی آن و سیاست‌ها و مصوبات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به فعالیت خود ادامه خواهند داد.

ماده ۸ - هرگونه فعالیت اشخاص حقوقی و مؤسساتی که به نحوی از انحاء به امور دانشجویی مرتبط می‌شود موقوف به اجازه وزارت مزبور است و اداره ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی موظف است بدون ارائه این اجازه‌نامه از ثبت آن خودداری نماید.

ماده ۹ - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مجاز است زمینه فعالیت دانشگاههای غیردولتی و شعب دانشگاههای معتبر خارج از کشور را در چارچوب ضوابط مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری فراهم نماید.

ماده ۱۰ - در صورتی که به تشخیص وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مؤسس یا مؤسسان و هیأت امنای هر یک از مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی غیردولتی برخلاف ضوابط و معیارها و اصول مقرر از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رفتار نمایند، وزارتخانه می‌تواند بر اساس ضوابطی که به تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری می‌رسد از آنان سلب مسئولیت و صلاحیت نماید.

ماده ۱۱ - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دارای شخصیت حقوقی مستقل هستند و برابر ضوابط و آئین‌نامه‌های خاص مالی معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی که به تصویب هیأت امضاء و تأیید وزیر می‌رسد اداره می‌شوند.

اختیارات وزارت در امور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و حدود تعیین سیاستهای عمومی اداره آنها، ارزیابی، نظارت و حمایت و پشتیبانی آنها در چارچوب این قانون خواهد بود.

تبصره - به منظور تحقق تمرکززدائی در فعالیتهای اجرایی بخش آموزش عالی و پژوهشی افزایش اختیارات هیأت امضاء شوراهای علمی و مدیریت اجرایی دانشگاهها

و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، تنظیم حدود اختیارات حوزه‌های ستادی وزارتخانه در امور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، تقویت ترکیب اعضای هیأت‌های امناء، تعریف و تعیین مسئولیت‌های متقابل دولت و هیأت‌های امناء و نحوه نظارت بر فعالیت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی، لوایح، تصویب‌نامه‌ها، آئین‌نامه‌ها و اصلاحیه‌های لازم توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تنظیم و برای طی مراحل قانونی به مراجع ذی‌ربط ارائه خواهد شد.

ماده ۱۲- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون با رعایت موارد مندرج در ماده (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷^(۱) و مفاد این قانون شرح وظائف تفصیلی و تشکیلات وزارتخانه را تهیه و پس از تصویب سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به مرحله اجراء درآورد.

ماده ۱۳- آئین‌نامه‌های اجرائی این قانون از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به مراجع ذی‌ربط ارائه خواهد شد.

ماده ۱۴- این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجراء است و کلیه قوانین، مصوبات و مقررات مغایر لغو و بلااثر می‌گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۹۳۳

تاریخ: ۸۱/۹/۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۳۹۴-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ و پیرو نامه شماره ۱۸۶۳ مورخ

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد سوم صفحه ۱۵۶۹.

۱۳۸۱/۸/۲۳؛^(۱) «لایحه اهداف، وظائف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری» مصوب جلسه مورخ دوازدهم آبانماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسات متعدد شورای نگهبان مطرح شد، با توجه به اینکه شورای عالی انقلاب فرهنگی به موجب فرمان حضرت امام خمینی (ره) در مورخ ۱۳۶۳/۹/۱۹ تشکیل شده است و در ششم اسفند ماه همان سال مقرر فرموده اند:

باسمه تعالی^(۲) - «ضوابط و قواعدی را که شورای عالی انقلاب فرهنگی وضع می نماید باید ترتیب آثار داده شود»^(۳) و با توجه به نظر مقام معظم رهبری مدظله العالی در مورخ ۱۳۷۵/۹/۲۰ که مقرر فرموده اند: «مصوبات اینجا (شورای عالی انقلاب فرهنگی) باید اجرا بشود حالا باید ترتیبی داده بشود که آن چیزی را که مورد نظر شریف ایشان بود [فرمان امام «ره» درباره اعتبار مصوبات شورای عالی انقلاب

(۱) تقاضای استعمال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) در نامه حضرت امام بسمه تعالی آمده است.

(۳) سؤال حضرت آیت الله سیدعلی خامنه ای در خصوص اعتبار مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

بسم الله الرحمن الرحيم.

محضر مبارک رهبر انقلاب حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدظله العالی.

شورای عالی انقلاب فرهنگی برای تأمین اهداف و دستوراتی که در حکم حضرت عالی بدان تصریح شده، ناچار است ضوابط و قواعدی وضع کند. همکاری و دخالت قوه قضائیه در موارد لزوم، منوط به آن است که مصوبات این شورا دارای اعتباری در حد قانون باشد. مستدعی است نظر شریف در این باره را ابلاغ فرمایند.

فرمان حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه در خصوص اعتبار مصوبات

شورای عالی انقلاب فرهنگی

بسمه تعالی

ضوابط و قواعدی را که شورای محترم عالی انقلاب فرهنگی وضع می نمایند باید ترتیب آثار داده شود.

۱۳۶۳/۱۲/۶

روح الله الموسوی الخمينی

[به نقل از صحیفه امام جلد ۱۹، صفحه ۱۷۱]

فرهنگی] - به نظر ما هم همین خوب است که ما بتوانیم کاری بکنیم که آنچه اینجا تصویب می شود - حتماً اجرا بشود. به صورتی نباشد که اینجا یک عده از افراد متفکر، صاحب منزلت فرهنگی و فکری و اجتماعی و غیره بنشینند و چیزی را تصمیم گیری بکنند، بعد ناگهان مثلاً مجلس در حاشیه‌ی یک مصوبه، همه آنها را نقض کند و بی نتیجه شود این مصلحت نیست... همیشه فکر می‌کنم این شورا و مجلس و دولت باید مکمل هم باشند.»

و با توجه به این که مقام معظم رهبری مدّظله‌العالی در مورخ ۱۳۷۶/۹/۵ نسبت به جایگاه، اهداف و وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی فرموده‌اند:

«اهداف و مأموریتها جامع و خوب تهیه شده است و باید امیدوار بود که شورای عالی انقلاب فرهنگی با این برنامه جامعه بتواند در دوره زمانی مشخصی مثلاً - هفت سال - تغییرات محسوسی در وضع فرهنگی کشور با همان گستردگی که در این مصوبات دیده شده است پدید آرد انشاءالله.»

نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

(الف)

نظر به اینکه مقام معظم رهبری مدظله‌العالی درخصوص این لایحه مقرر فرمودند که: (۱)

(۱) متن فرموده مقام معظم رهبری به وزیر محترم علوم، تحقیقات و فن آوری به شرح زیر می‌باشد:

شماره: ۷۴۴۴۲-۱/م

تاریخ: ۱۳۷۹/۹/۱۴

جناب آقای دکتر معین

وزیر محترم علوم، تحقیقات و فن آوری

سلام علیکم

پیرو درخواست نقطه نظرهای مقام معظم رهبری، مدظله‌العالی درباره‌ی پیش‌نویس لایحه اصلاح اهداف،

- ۱- وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی به مرکز یا شورای مشابه واگذار نشود.
 - ۲- مبنای اسلامی دانشگاه و اسلامی و انقلابی بودن آن در لایحه مورد توجه قرار گیرد.
 - ۳- نهاد نمایندگی جایگاه خود را احراز کند.
- چون در این لایحه موارد مورد نظر معظم له به نحو مشخص منظور نشده است لذا این مصوبه به طور کلی از این جهات خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

(ب)

نظر به اینکه مقررات این مصوبه در مواردی از جمله بندهای (۵) و (۶) و تبصره بند (۶) و تبصره (۲) بند (۹) و بند (۱۱) جزء «ب» و بند (۴) جزء «ج» ماده (۲) و ماده (۷) شامل دانشگاهها و مؤسسات آموزشی و تحقیقاتی تحت نظر فرماندهی معظم کل قوا می باشد و قید کسب موافقت معظم له ذکر نگردیده لذا از این جهت خلاف موازین شرع و اصل ۵۷ و بند ۴ اصل ۱۱۰^(۲) قانون اساسی شناخته شد.

شرح وظائف و تشکیلات آن وزارتخانه، معظم له پس از مطالعه‌ی متن پیش نویس فرمودند: نکات زیر به وزیر علوم تذکر داده شود تا در پیش نویس لایحه آنها را رعایت کند و در دولت و مجلس به همان ترتیب مشی نمایند:

- ۱- وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی به مرکز و یا شورای مشابهی واگذار نشود.
 - ۲- مبنای اسلامی دانشگاه و اسلامی و انقلابی بودن آن در لایحه مورد توجه قرار گیرد.
 - ۳- نهاد نمایندگی جایگاه خود را در آن احراز کند.
- مراتب برای اقدام مقتضی، ایفاد می شود.

محمدی گلپایگانی

رئیس دفتر مقام معظم رهبری

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۲) اصل یکصد و دهم: وظائف و اختیارات رهبر:

۱- تعیین سیاستهای کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام؛

(ج)

در این مصوبه وظائف متعددی از شورای عالی انقلاب فرهنگی (مصادیقی از بند (۱) فوق الذکر) به شرح ذیل، به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری واگذار شده است لذا این مصوبه از این جهت نیز خلاف موازین شرع و اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد. [از جمله بندهای (۱)، (۶)، و (۱۱) جزء «الف» و بندهای (۱)، (۶)، (۷)، تبصره (۱) بند (۹) و بند (۱۵) جزء «ب» ماده (۲) و بند (۱) ماده (۴) و تبصره (۱) ماده (۵) و تبصره ماده

۳- نظارت بر حسن اجرای سیاستهای کلی نظام؛

۳- فرمان همه پرسی؛

۴- فرماندهی کل نیروهای مسلح؛

۵- اعلان جنگ و صلح و بسیج نیروها؛

۶- نصب و عزل و قبول استعفا؛

الف - فقهای شورای نگهبان؛

ب - عالی‌ترین مقام قوه قضائیه؛

ج - رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران؛

د - رئیس ستاد مشترک؛

ه - فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛

و - فرماندهان عالی نیروهای نظامی و انتظامی؛

۷- حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه؛

۸- حل معضلات نظام که از طرق عادی قابل حل نیست، از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام؛

۹- امضاء حکم ریاست جمهوری پس از انتخاب مردم صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت دارا بودن شرایطی که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان و در دوره اول به تأیید رهبری برسد؛

۱۰- عزل رئیس جمهور یا در نظر گرفتن مصالح کشور پس از حکم دیوان عالی کشور به تخلف وی از وظائف قانونی، یا رأی مجلس شورای اسلامی به عدم کفایت وی بر اساس اصل هشتاد و نهم؛

۱۱- عفو یا تخفیف مجازات محکومین در حدود موازین اسلامی پس از پیشنهاد رئیس قوه قضائیه.

رهبر می‌تواند بعضی از وظائف و اختیارات خود را به شخص دیگری تفویض کند.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۷) و ماده (۹) و ماده (۱۰) [

(د)

علاوه بر موارد مذکور به صورت موردی نیز اشکالات ذیل به این مصوبه وارد است:
 ۱- نظر به اینکه در بند (۱) جزء «الف» ماده (۲) یکی از مأموریت‌های اصلی و حدود اختیارات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در زمینه انجام امور اجرایی و سیاستگذاری نظام علمی و امور تحقیقات و فناوری، تدوین سیاستها و اولویتهای راهبردی آموزش عالی، علوم، تحقیقات و فناوری و پیشنهاد آن به شورای عالی علوم تحقیقات و فناوری می‌باشد.

با توجه به بندهای (۱)، (۹) و (۲۷) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی^(۱)، تدوین

(۱) از آنجاکه دو این نظریه، شورای نگهبان در موارد متعدد به وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی استناد و اشاره نموده است لذا متن مصوبه شورای عالی مذکور جهت اطلاع به شرح زیر درج می‌گردد:

جایگاه، اهداف و وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوب جلسات ۳۸۸، ۳۹۲، ۳۹۳، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، مورخ ۱۳۷۵/۹/۲۰، ۱۳۷۵/۱۱/۳۰، ۱۳۷۵/۱۲/۱۴، ۱۳۷۶/۷/۲۲، ۱۳۷۶/۸/۶ و ۱۳۷۶/۸/۲۰

جایگاه:

شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان مرجع عالی سیاستگذاری، تعیین خط‌مشی، تصمیم‌گیری و هماهنگی و هدایت امور فرهنگی، آموزش و پژوهشی کشور در چارچوب سیاست‌های کلی نظام محسوب می‌شود و تصمیمات و مصوبات آن لازم الاجراء و در حکم قانون است.

شورای عالی با مأموریت تصحیح و ارتقاء فرهنگ و سازماندهی امور فرهنگی برای حفظ استقلال و تحکیم و تعمیق تدین و فرهنگ دین باوری و در جهت تحقق تمدن نوین اسلامی فعالیت می‌نماید.

اهداف:

- ۱- گسترش و نفوذ فرهنگ اسلامی در شئون جامعه و تقویت انقلاب فرهنگی و اعتلای فرهنگ عمومی.
- ۲- تزکیه محیط‌های علمی و فرهنگی از افکار مادی و نفی مظاهر و آثار غریزگی از فضای فرهنگی جامعه.
- ۳- تحول دانشگاهها و مدارس و مراکز فرهنگی و هنری بر اساس فرهنگ صحیح اسلامی و گسترش و تقویت هر چه بیشتر آنها برای تربیت متخصصان متعهد و اسلام شناسان متخصص و مغزهای متفکر و وطن خواه و نیروهای

۳- فعال و ماهر و استادان و مربیان و معلمان معتقد به اسلام و استقلال کشور.

۴- تعمیم سواد و تقویت و بسط روح تفکر و علم آموزی و تحقیق و استفاده از دستاوردها و تجارب مفید دانش بشری برای نیل به استقلال علمی و فرهنگی.

۵- حفظ و احیا و معرفی آثار و مآثر اسلامی و ملی.

۶- نشر افکار و آثار فرهنگی انقلاب اسلامی و ایجاد و تحکیم روابط فرهنگی با کشورهای دیگر به ویژه با ملل اسلامی.

وظایف:

۱- تدوین اصول سیاست فرهنگی نظام جمهوری اسلامی ایران و تعیین اهداف و خط مشی های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و اجتماعی کشور.

۲- تجزیه و تحلیل شرائط و جریانات فرهنگی جهان و تبیین تأثیر کانونها و ابزارهای مهم در این زمینه و اتخاذ تدابیر مناسب.

۳- بررسی و تحلیل شرائط و جریانات فرهنگی، ارزشی و اجتماعی جامعه به منظور تعیین نقاط قوت و ضعف و ارائه راه حل های مناسب.

۴- بررسی الگوهای توسعه و تحلیل آثار و پیامدهای فرهنگی سیاستها و برنامه های توسعه سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشور و ارائه پیشنهاد های اصلاحی به مراجع ذی ربط.

۵- تبیین و تعیین شاخصهای کمی و کیفی برای ارزیابی وضع فرهنگی کشور.

۶- بررسی و ارزیابی وضع فرهنگ، آموزش و تحقیقات کشور.

۷- تدوین و تصویب سیاستهای اساسی تبلیغات کشور.

۸- تهیه و تدوین مبانی و شاخصهای دانشگاه متناسب با نظام اسلامی و طراحی راه کارهای تحقق آن.

۹- تعیین سیاستهای نظام آموزشی و پرورشی و آموزش عالی کشور.

۱۰- تهیه و تصویب طرحها مناسب در جهت تقویت و ارتقاء تبلیغات دینی و حمایت از فعالیتهای مردمی به ویژه احیا و عمران مساجد.

۱۱- تهیه و تصویب طرحهای راهبردی و کاربردی برای ایجاد مناسبات سالم و سازنده اجتماعی و اصلاح ناهنجاریها.

۱۲- تهیه و تصویب سیاستها و طرحهای لازم برای رشد و تقویت باورها و گرایشهای دینی، معنوی و فرهنگی در جامعه و گسترش فرهنگ عفاف.

۱۳- سیاستگذاری و تصویب طرحهای مناسب برای گسترش روحیه تعهد و احساس مسئولیت فرهنگی در جامعه

اصول سیاست فرهنگی نظام جمهوری اسلامی ایران و تعیین اهداف و خط مشی های

- ۱۴- تشویق مردم به مشارکت در صحنه های مختلف فرهنگی، سیاسی و انقلابی.
- ۱۵- شناخت نیازهای فکری و معرفی ضروری و تهیه طرح های لازم برای فعالیت اندیشمندان و به کارگیری امکانات پژوهشی حوزه و دانشگاه برای پاسخگویی به آن نیازها.
- ۱۶- تهیه و تصویب طرح های مناسب برای شناسائی و معرفی مظاهر، مجاری و شیوه های هجوم فرهنگی دشمنان به مبانی اندیشه، فرهنگ و ارزش های اسلامی و انقلابی و طراحی راهبردها و تدابیر لازم برای دفع آن.
- ۱۷- برنامه ریزی و تهیه طرح های خاص برای شناسائی، جذب و تعالی فکری نخبگان و تربیت و پرورش علمی و معنوی استعداد های درخشان و بهره گیری از تواناییها و ابتکارات و خلاقیتهای آنان.
- ۱۸- تهیه و تصویب برنامه ها و طرح های همکاری حوزه و دانشگاه در زمینه های علمی، آموزشی و پژوهشی.
- ۱۹- طراحی سیاست های مناسب برای اصلاح نگرش جامعه نسبت به شأن و منزلت زن (بر اساس تعالیم عالیه اسلام) و تدوین برنامه های کارآمد به منظور تحکیم بنیان خانواده و ارائه الگوی زن مسلمان.
- ۲۰- سیاست گذاری تدوین کتب درسی و تعیین ضوابط نشر کتاب و تولیدات هنری و فرهنگی.
- ۲۱- سیاست گذاری و ساماندهی نظام اطلاع رسانی کشور و نحوه نظارت بر آن.
- ۲۲- تهیه و تصویب اصول فرهنگی سیاست های سیاحتی و زیارتی.
- ۲۳- تصویب اصول کلی سیاست های توسعه روابط علمی، پژوهشی و فرهنگی با کشورهای دیگر.
- ۲۴- موضوع گیری در سطح بین المللی نسبت به تحریفات فرهنگی علیه اسلام و جمهوری اسلامی ایران.
- ۲۵- تصویب ضوابط تأسیس مؤسسات و مراکز علمی، فرهنگی، تحقیقاتی، فرهنگستانها، دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و تصویب اسامانه هر یک و تجدیدنظر در اسامانه های مؤسسات مشابه عندالزوم.
- ۲۶- تصویب ضوابط کلی گزینش مدیران، استادان، معلمان و دانشجویان دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی و فرهنگی و مدارس کشور و تعیین مرجع برای گزینش آنان.
- ۲۷- تبصره - نامزد ریاست دانشگاهها را وزرای فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای تأیید به شورا معرفی می کنند.
- ۲۸- سیاست گذاری به منظور ریشه کن کردن بیسوادی.
- ۲۹- تعیین مرجع برای طرح، تدوین و تصویب برنامه های فرهنگی، پژوهشی، آموزشی، علمی و تحقیقاتی.
- ۳۰- نظارت و پیگیری مستمر بر اجرای مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و ارزیابی نتایج و حمایت از اجرای آنها و نیز نظارت بر عدم مغایرت طرحها و برنامه های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی - به اجرا درآمده توسط وزارتخانه ها، مؤسسات و سازمانها - با اصول سیاستها و خط مشی های مصوب فرهنگی کشور.

[به نقل از مجموعه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳۷۹ - ۱۳۶۳ صفحات ۶۲۷ تا ۶۵۰]

آموزشی پژوهشی، فرهنگی و اجتماعی کشور و تعیین سیاستهای نظام آموزش و پرورش و آموزش عالی کشور از وظائف آن شورا است و همچنین تعیین مرجع برای طرح تدوین و تصویب برنامه‌های فرهنگی، پژوهشی، آموزشی، علمی و تحقیقاتی نیز از وظایف شورای فوق الذکر است، لذا بند مذکور خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۲- اطلاق بند (۲) جزء «الف» ماده (۲) معارض با بندهای (۶) و (۱۶) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است، لذا بند مذکور از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۳- بند (۶) جزء «الف» ماده (۲) معارض با بندهای (۱) و (۲۷) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این بند خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۴- بند (۱۰) جزء «الف» ماده (۲) معارض با بند (۱) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این بند خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۵- بند (۱۱) جزء «الف» ماده (۲) معارض با بند (۲۸) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این بند خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۴) شناخته شد.

۶- چون اطلاق بند (۱۳) جزء «الف» ماده (۲) شامل مواردی می‌شود که از وظائف موضوع بند (۲۰) شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این بند از این جهت خلاف

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۲) همان.

(۳) همان.

(۴) همان.

موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۷- بند (۱۴) جزء «الف» ماده (۲) معارض با بند (۱۷) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این بند خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۸- بند (۱) جزء «ب» ماده (۲) معارض با بند (۲۵) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این بند خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۹- بند (۳) جزء «ب» ماده (۲) معارض با بندهای (۹) و (۲۷) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این بند خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۴) شناخته شد.

۱۰- بند (۴) جزء «ب» ماده (۲) معارض با بند (۲۴) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این بند خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۵) شناخته شد.

۱۱- بندهای (۵) و (۶) و تبصره (۶) جزء «ب» ماده (۲) معارض با بند (۲۸) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۶) شناخته شد، همچنین اطلاق نظارت موضوع آنها چون شامل دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی ای می شود که زیر نظر فرماندهی معظم کل قوا است از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷^(۷) و بند ۴ اصل ۱۱۰^(۸) قانون

(۱) همان.

(۲) همان.

(۳) همان.

(۴) همان.

(۵) همان.

(۶) همان.

(۷) همان.

(۸) همین مجموعه، صفحه ۱۷۴.

اساسی شناخته شد. و نیز چون اطلاقش شامل نظارت بر فعالیت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی ای می گردد که اساسنامه آنها به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده است بنابراین معارض با بند (۲۴) وظائف این شورا بوده و از این جهت هم خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۱۲- بند (۷) جزء «ب» ماده (۲) معارض با بند (۲۴) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۱۳- بند (۸) جزء «ب» ماده (۲) معارض با بند (۲) بازنگری مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص آموزش عالی می باشد.^(۳) و عبارت ضوابط و مقررات

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۲) همان.

۳- بازنگری مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص آموزش عالی مصوب جلسات ۲۲۹ و ۲۳۰ مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۱ و ۱۳۷۷/۸/۵

گزارش «بررسی و تحلیلی از مباحث و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی از سال ۶۸ تا پایان سال ۷۵» و مصوبات هیأت بررسی محتوا و ساختار جدید شورای عالی درباره موضوعات بخش «آموزش عالی» مطرح و به شرح زیر به تصویب رسید:

۱- شورای عالی، سیاستها و ضوابط فعالیت هیأت‌های مربوط به اساتید و دانشجویان (مانند هیأت‌های گزینش، بررسی تخلفات، کمیته انضباطی و...) را معین می‌کند و بررسی مواد آئین‌نامه‌های اجرایی و اصلاح آنها و یا تعیین ترکیب اعضای این هیأت‌ها و تأیید نمایندگان معرفی شده از وزارتخانه‌ها و سازمانها برای عضویت در این هیأت‌ها را حسب مورد به وزارتخانه مربوط ارجاع می‌دهد.

۲- شورای عالی سیاستها و ضوابط تشکلهای دانشگاهی (تشکلهای و انجمنهای اسلامی اساتید و دانشجویان) را بررسی کرده و تصویب مصادیق و آئین‌نامه‌های اجرایی را به دستگاههای اجرایی ارجاع می‌دهد.

۳- سهمیه‌های ورود به دانشگاه (مانند رزمندگان، قهرمانان ورزشی، قاریان ممتاز و...) از موارد سیاستگذاری است و بر عهده شورای عالی است.

۴- نحوه برگزاری آزمون ورود به دانشگاه (یک مرحله‌ای یا دو مرحله‌ای بودن، برگزاری آزمون پیش دانشگاهی و...) در شورای عالی بررسی می‌شود.

- ۵- ضوابط و شرایط امور دانشجویان هزینه بگیر (بورسیه) و اسرام دانشجویان به خارج از کشور در شورای عالی تدوین و تهیه و تصویب آئین‌نامه‌های اجرایی حسب مورد به وزارتخانه مربوط ارجاع شود.
- ۶- سیاستگذاری و تعیین ضوابط پذیرش دانشجویان خارجی با شورای عالی باشد و تشخیص تعداد رشته‌ها و تهیه دستورالعمل‌های اجرایی توسط دستگاه‌های ذی‌ربط تعیین شود.
- ۷- هر وزارتخانه حسب نیاز و تشخیص خود درباره اخذ تعهد خدمت یا لغو تعهد دانشجویان تصمیم‌گیری کند.
- ۸- تشویق و شکوفاسازی دانشجویان با استعداد از وظائف دستگاه‌های اجرایی است.
- ۹- ضوابط کلی و وظائف هیأت‌های امنای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی را شورای عالی تعیین می‌کند و اعضاء با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شوند. تصویب آئین‌نامه اجرایی و اصلاح آن بر عهده دستگاه‌های اجرایی است.
- ۱۰- نامگذاری و تغییر نام دانشگاه‌ها و همکاری با دانشگاه‌های خارجی بر عهده دستگاه‌های اجرایی است.
- ۱۲- ضوابط کلی تأسیس دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی در شورای عالی تصویب می‌شود و اسامی آن مؤسسات به جز دانشگاه آزاد اسلامی در شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه ذی‌ربط به تصویب می‌رسد.
- ۱۳- موضوعات مربوط به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها در شورای عالی بررسی می‌شود.
- ۱۴- ضوابط کلی شورای خبرگان بدون مدرک در شورای عالی تعیین می‌شود و تدوین آئین‌نامه‌های اجرایی بر عهده دستگاه اجرایی است. همچنین مقرر شد این شورا گزارشی عملکرد خود را به شورای عالی ارائه دهد.
- ۱۵- آموزش‌های عالی مربوط به اهل سنت (تأسیس مرکز، رشته‌های علوم دینی و...) در شورای عالی بررسی شود.
- ۱۶- موضوع اسلامی شدن دانشگاه‌ها از موارد سیاستگذاری است و در شورای عالی بررسی شود.
- ۱۷- خط‌مشی‌های اساسی آموزش عالی و سیاست توسعه جغرافیایی دانشگاه‌ها از موارد سیاستگذاری است و در شورای عالی تصویب شود.
- ۱۸- درباره آئین مدیریت دانشگاه‌ها مقرر شد وزارت فرهنگ و آموزش عالی با همکاری دبیرخانه شورای عالی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سیاستها و موارد اجرایی این آئین‌نامه را بررسی و تفکیک نموده و به شورای عالی ارائه دهد.
- ۱۹- درباره ضوابط و تأیید انتخاب رؤسای دانشگاه‌ها، مقرر شد وزارتخانه‌ها فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ضوابط تعیین رؤسای دانشگاه‌ها را بررسی کرده و پیشنهاد مناسبی به شورای عالی ارائه دهند.
- ۲۰- درباره موضوعات مربوط به آموزش‌های دانشگاهی، شورای عالی برنامه‌ریزی دستگاه اجرایی تصمیم

موضوعه چون شامل مواردی غیر از این مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌گردد لذا از این جهت خلاف موازین شرع و مفایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۴- بند (۹) و تبصره (۱) و (۲) آن از جزء «ب» ماده (۲) معارض با بند (۲۵) و تبصره آن از وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است بنابراین خلاف موازین شرع و مفایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد، و همچنین اطلاق عبارت ضوابط و مقررات موضوعه همان ایراد قسمت اخیر بند (۱۳) را دارد مضافاً اینکه چون اطلاق تبصره (۲) شامل مؤسسات آموزش عالی وابسته به دستگاههایی که زیر نظر فرماندهی معظم کل قوا می‌باشد نیز می‌گردد لذا از این جهت هم خلاف موازین شرع و مفایر اصل ۵۷^(۲) و بند ۴ اصل ۱۱۰ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۱۵- بند (۱۰) جزء «ب» ماده (۲) چون شامل دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی ای می‌گردد که زیر نظر فرماندهی معظم کل قوا است لذا بند مذکور از این جهت خلاف موازین شرع و مفایر اصل ۵۷ و بند ۴ اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.

۱۶- بند (۱۱) جزء «ب» ماده (۲) معارض با بند (۲۴) و وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی و همچنین با بند (۱۲) بازنگری مصوبات این شورا در خصوص آموزش عالی می‌باشد لذا خلاف موازین شرع و مفایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد و همچنین اطلاق تبصره (۱) چون شامل مواردی می‌شود که اساسنامه آنها به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده و در اساسنامه حکم موارد مذکور در این تبصره تعیین شده باشد لذا از این جهت خلاف موازین شرع و مفایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

می‌گیرد مگر دروس معارف اسلامی که در شورای عالی بررسی می‌شود.

[به نقل از مجموعه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳۷۹ - ۱۳۶۳ صفحات ۷۰۹ تا ۷۱۱]

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۲) همان.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۷۴.

مضافاً چون این تبصره شامل مواردی می‌شود که زیر نظر فرماندهی معظم کل قوا می‌باشد بنابراین خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ و بند ۴ اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.

۱۷- عموم بند (۱۲) جزء «ب» ماده (۲) چون شامل دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی غیر دولتی نیز می‌شود لذا خلاف موازین شرع شناخته شد.

۱۸- اطلاق بند (۱۴) و تبصره آن در جزء «ب» ماده (۲) معارض با بند (۲۲) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۱۹- بند (۱۵) جزء «ب» ماده (۲) معارض با بندهای (۲۲) و (۲۴) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۰- تعیین ضوابط موضوع بند (۴) جزء «ج» ماده (۲) شامل دانشگاهها و مراکز آموزش عالی ای می‌شود که تأسیس آنها بر اساس ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی باشد و اساسنامه آنها از مصوبات این شورا باشد بنابراین بند مذکور از این جهت معارض با بند (۲۴) وظائف شورای مذکور بوده و خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی می‌باشد.

۲۱- بند (۵) جزء «ج» ماده (۲) معارض با بند (۱۶) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۲- تبصره بند (۶) و همچنین اطلاق بند (۷) جزء «ج» ماده (۲) معارض با بند (۲۲) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۳- اطلاق بند (۱۰) جزء «ج» ماده (۲) معارض با بند (۲۰) وظائف شورای عالی انقلاب

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

فرهنگی است لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۴- تعیین وظیفه در ماده (۳) برای رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها بدون اذن معظم له خلاف موازین شرع شناخته شد. همچنین عضویت دو نفر از اعضا کمیسیون آموزش و تحقیقات به انتخاب مجلس شورای اسلامی در این ماده چون موجب دخالت مجلس شورای اسلامی در امور اجرایی است بنابراین مغایر اصول ۵۷ و ۵۸^(۱) قانون اساسی و اصول دیگری که وظائف مجلس شورای اسلامی را تعیین کرده است شناخته شد.

۲۵- بند (۱) ماده (۴) معارض با بندهای (۱) و (۹) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۶- بند (۲) ماده (۴) معارض با جایگاه شورای عالی انقلاب فرهنگی می باشد لذا این بند خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۷- بند (۳) ماده (۴) معارض با بند (۱) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی می باشد لذا این بند خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۸- ماده (۵) و بندهای (۱)، (۲) و (۳) و تبصره های (۱) و (۲) و ذیل تبصره (۳) معارض با بند (۲۷) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این موارد خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۹- ماده (۶) معارض با بندهای (۲۴) و (۲۷) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی و بندهای (۱) و (۲) بازنگری مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی می باشد لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد، همچنین چون به مبنای اسلامی دانشگاه اسلامی و انقلابی بودن آن و جایگاه نهاد نمایندگی مشخصا توجه نشده و در

(۱) اصل پنجاه و هشتم: اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای اسلامی است که از نمایندگان منتخب مردم تشکیل می شود و مصوبات آن پس از طی مراحلی که در اصول بعد می آید برای اجرا به قوه مجریه و قضائیه ابلاغ می گردد.

مواردی معارض با وظائف این نهاد می باشد^(۱) لذا از این جهت نیز خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۳۰- ماده (۷) و تبصره آن معارض با بند (۲۴) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است و شامل مواردی می شود که اساسنامه آنها به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده و مطابق مفاد آن فعالیت می نمایند مضافاً اطلاق آن شامل مواردی می شود که زیر نظر فرماندهی معظم کل قوا است لذا این ماده خلاف موازین شرع و اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۳۱- ماده (۸) و (۹) معارض با بند (۲۴) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی (است) لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۳۲- ماده (۱۰) معارض با بندهای (۲۴) و (۲۸) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی می باشد لذا از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۳۳- در مواردی که اساسنامه دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مذکور در ماده (۱۱) به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده است و در آن اساسنامه ها نسبت به موارد موضوع این ماده تعیین تکلیف شده است ماده مذکور معارض با بند (۲۴) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا این ماده خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد، همچنین اطلاق پاراگراف اخیر این ماده معارض با بند (۲۸) وظائف شورای عالی انقلاب فرهنگی است لذا از این جهت نیز خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

ضمناً در تبصره ماده فوق الذکر لازم است مراجع ذی ربط مشخص گردد تا اظهار نظر شود.

(۱) جهت اطلاع از وظایف نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها به اساسنامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی مندرج در مجموعه مصوبات ۱۳۷۹-۱۳۶۳ آن شورا صفحات ۴۹۲ تا ۴۹۷ مراجعه نمایید.

۳۴- چون قوانین و مصوبات و مقررات موضوع ماده (۱۴) شامل مقررات و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌گردد لذا از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه (مرحله پنجم) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح اصلاح ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^(۱)

شماره: ۳۳۹۲ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۱۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۱۵۴۴/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۷/۱ و پیرو نامه شماره ۲۳۲۲-ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۲ طرح اصلاح ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ به شرح زیر اصلاح می گردد:

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور به صفحات ۲۹۱ تا ۳۱۲ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

ماده ۱۸۷- به منظور اعمال حمایت‌های لازم حقوقی و تسهیل دستیابی مردم به خدمات قضائی و حفظ حقوق عامه، به کانون وکلا اجازه داده می‌شود تا نسبت به تأیید صلاحیت فارغ التحصیلان رشته حقوق جهت صدور مجوز تأسیس مؤسسات مشاوره حقوقی برای آنان اقدام نماید و تأیید صلاحیت خبره محلی دادگستری نیز به طریق فوق به وسیله کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری امکان‌پذیر است. حضور مشاوران مذکور و خبرگان محلی در محاکم دادگستری و ادارات و سازمان‌های دولتی و غیردولتی برای انجام امور وکالت متقاضیان و کارشناسی مجاز خواهد بود.

آئین‌نامه اجرائی این ماده و تعیین تعرفه وکالت و کارشناسی افراد مذکور و حدود صلاحیت به پیشنهاد کانون وکلای دادگستری و کانون کارشناسان رسمی دادگستری به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

نظریه (مرحله ششم) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۸۹۵

تاریخ: ۸۱/۸/۲۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۳۹۲- ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۴ و شماره ۲۳۲۲- ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۲ و شماره ۲۰۰۶- ق مورخ ۱۳۸۱/۲/۷ و شماره ۱۸۸۶- ق مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۱ و شماره ۱۷۶۶- ق مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۴ و شماره ۱۳۸۳- ق مورخ ۱۳۸۰/۸/۱۹ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۱۵۴۴ مورخ ۱۳۸۱/۷/۱ و شماره ۸۱/۳۰/۱۴۸۷ مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۸ و شماره ۸۱/۳۰/۴۹۴ مورخ ۸۱/۳۰/۲/۲۸ و شماره ۸۱/۳۰/۳۵۲ مورخ ۱۳۸۱/۲/۱۶ و شماره ۸۰/۲۱/۳۵۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۸ و شماره ۸۰/۲۱/۳۲۱۹ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۸ و شماره ۸۰/۲۱/۲۷۱۵ مورخ ۸۰/۹/۹ و شماره ۸۰/۲۱/۲۶۳۰ مورخ ۱۳۸۰/۸/۲۸؛ «طرح اصلاح ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه

اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ دوازدهم آبانماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۲ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- اشکال بند (۱) به قوت خود باقی است.

۲- شرایط صلاحیتی و ضوابط مراجع تشخیص تعیین نگردیده و این موارد از اموری است که نیاز به تقنین دارد و قابل واگذاری به آئین نامه نیست، لذا باید معلوم شود تا اظهار نظر گردد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) لازم به ذکر است این طرح از سوی شورای نگهبان بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲) به شماره نامه ۸۱/۳۰/۱۸۶۴ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳ جهت بررسی بیشتر استمهال گردید.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح منع شکنجه

شماره: ۲۱۷۶۷

تاریخ: ۱۳۸۱/۹/۲۶

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۶۶۲ مورخ ۱۳۸۱/۳/۱۶ و پرونده شماره ۲۰۵۳-ق مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۸، طرح منع شکنجه^(۱) که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۴ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- هرگونه اعمال فشار جسمی یا روانی علیه افراد در کلیه مراحل اعم از تحقیق و دادرسی و اجرای حکم، شکنجه محسوب و مرتکب وفق مقررات قانونی مجازات می‌شود. موارد ذیل از مصادیق شکنجه است:

(۱) برای اطلاع از روند تصویب طرح مذکور و نظریه شورای نگهبان در این خصوص به صفحات ۳۷۹ تا ۳۹۹ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

- ۱- هرگونه اذیت یا آزار بدنی.
- ۲- نگهداری زندانی به صورت انفرادی یا نگهداری بیش از یک نفر در سلول انفرادی.
- ۳- چشم بند زدن به زندانی در محیط زندان یا بازداشتگاه.
- ۴- بازجوئی در شب.
- ۵- بی‌خوابی دادن به زندانی.
- ۶- انجام اقداماتی که عرفاً اعمال فشار روانی بر زندانی تلقی می‌شود.
- ۷- فحاشی، به کار بردن کلمات رکیک، توهین یا تحقیر زندانی در حین بازجوئی یا غیر آن.
- ۸- استفاده از داروهای روان گردان و کم یا زیاد کردن داروهای زندانیان مریض.
- ۹- محروم کردن بیماران زندانی از دسترسی به خدمات درمانی ضروری.
- ۱۰- نگهداری زندانی در محل‌هایی با سر و صدای آزاردهنده.
- ۱۱- گرسنگی یا تشنگی دادن به زندانی و عدم رعایت استانداردهای بهداشتی و محروم کردن زندانی از استفاده از امکانات مناسب بهداشتی.
- ۱۲- عدم طبقه‌بندی زندانیان و نگهداری جوانان یا زندانیان عادی در کنار زندانیان خطرناک.
- ۱۳- جلوگیری از هواخوری روزانه زندانی.
- ۱۴- ممانعت از دسترسی به نشریات و کتب مجاز کشور.
- ۱۵- ممانعت از ملاقات هفتگی یا تماس تلفنی زندانی با خانواده‌اش.
- ۱۶- فشار روانی به زندانی از طریق اعمال فشار به اعضاء خانواده زندانی.
- ۱۷- ممانعت از ملاقات متهم یا وکیل خود.
- ۱۸- ممانعت از انجام فرایض مذهبی.
- تبصره - آراء قطعیت یافته محاکم صالح قضائی از شمول این ماده مستثنی می‌باشند.

ماده ۲- اگر با تخلف قاضی فردی در سلول انفرادی نگهداری شود علاوه بر رسیدگی به تخلف قاضی هر یک روز نگهداری در سلول انفرادی معادل ده روز در صورت محکومیت فرد محاسبه می شود. مفاد این قانون شامل کسانی که در حال تحمل کیفر هستند نیز می شود.

ماده ۳- در کلیه اوراق بازجوئی لازم است موارد ذیل دقیقاً و کاملاً درج شود:

۱- محل جلسه بازجوئی

۲- ساعت شروع و ختم جلسه بازجوئی.

۳- نام مأمور یا مأمورانی که بازجوئی کرده یا هنگام بازجوئی حضور داشته اند و امضای آنها.

۴- امضاء و یا اثر انگشت فرد بازجوئی شده.

اوراقی که بعد از جلسه بازجوئی به پرونده الحاق شده باشد کلاً از درجه اعتبار ساقط است.

ماده ۴- کلیه اقرار و اعترافات که بدون رعایت مفاد این قانون از متهم اخذ شده و در دادگاه از طرف وی مورد انکار قرار گیرد و در صورت عدم وجود ادله و قرائن قابل قبول دیگر از درجه اعتبار ساقط و از عداد دلائل خارج خواهد شد.

ماده ۵- محل نگهداری زندانی باید به وکیل یا خانواده وی اعلام شود، در صورتی که زندانی در محلی غیر از بازداشتگاهها یا زندانهای رسمی تحت مدیریت سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور نگهداری شود، آمر یا آمران به حبس تعزیری از سه ماه تا دو سال محکوم می شوند. در مواردی که سبب، اقوای از مباشر نباشد، اعزام کننده و نگاهدارنده نیز مشمول مجازات فوق می شوند.

ماده ۶- برای نظارت بر نحوه رفتار با افراد بازداشت شده و زندانیان و اطمینان از رعایت این قانون شورائی تحت عنوان «شورای نظارت بر نحوه رفتار با زندانیان»

مرکب از سه نفر نماینده از طرف قوه قضائیه، سه نفر به انتخاب مجلس شورای اسلامی و سه نفر به انتخاب دولت تشکیل می‌گردد. اعضای این شورا هر زمان که لازم بدانند مجازند به صورت جمعی و فردی از کلیه بازداشتگاهها و زندانها بازدید نموده و در صورت اطلاع از اعمال هرگونه شکنجه گزارش آن را به رؤسای سه قوه منعکس و یک نسخه از آن را جهت برخورد با متخلفین به مرجع قضائی ذی ربط اعلام کنند. مرجع قضائی مذکور موظف است خارج از نوبت به گزارش رسیدگی و متخلف یا متخلفین را محاکمه و نتیجه را به رؤسای سه قوه و این شورا اعلام نماید.

ماده ۷ - اعضای «شورای نظارت بر نحوه رفتار با زندانیان» در انجام وظائف تعریف شده در این قانون قابل تعقیب و پیگرد قضائی نیستند.

ماده ۸ - متخلفین از مفاد این قانون و همچنین آمرین و مأمورین و مسئولینی که از اعمال شکنجه مطلع بوده و آن را به مراجع مسئول اطلاع نداده‌اند و مسئولینی که برای نظارت شورای مذکور در ماده (۶) همکاری نکنند در مرتبه اول به سه تا شش ماه زندان و یک سال انفصال از خدمات دولتی و در مرتبه دوم به شش ماه تا یک سال زندان و سه سال انفصال از خدمات دولتی محکوم می‌گردند.

ماده ۹ - رسیدگی به جرائم موضوع این قانون خارج از نوبت با رعایت اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) و به صورت علنی انجام می‌شود.

ماده ۱۰ - این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجراء است.

(۱) اصل یکصد و شصت و پنجم: محاکمات، علنی انجام می‌شود و حضور افراد بلامانع است مگر آنکه به تشخیص دادگاه علنی بودن آن منافی عفت عمومی باشد یا در دعاوی خصوصی طرفین دعوا تقاضا کنند که محاکمه علنی نباشد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۲۱۳

تاریخ: ۸۱/۱۰/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۱۷۶۷ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۶ و شماره ۲۰۵۳-ق مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۸ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۲۱۴۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۵^(۱) و شماره ۸۱/۳۰/۶۶۲ مورخ ۱۳۸۱/۳/۱۶ و شماره ۸۱/۳۰/۶۲۲ مورخ ۱۳۸۱/۳/۸ «طرح منع شکنجه» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و چهارم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- عموم ماده (۱) و اطلاق بندهای (۱) لغایت (۶) و (۱۳) و (۱۵) و (۱۷) چون شامل مواردی می‌شود که قاضی لازم دانسته و حکم داده باشد از این جهت خلاف شرع شناخته شد ضمناً تبصره نیز رافع اشکال نمی‌باشد.

۲- صدر ماده (۲) مبنیاً بر ایراد بند (۱) اشکال دارد.

۳- نسبت به عبارت ذیل ماده (۳) ایراد بند (۴) قبلی به قوت خود باقی است.

۴- در ماده (۵) در مواردی که آمر یا آمران، نگهدارنده یا اعزام کننده مطابق قانون عمل نموده‌اند مجازات آنان خلاف موازین شرع است. ضمناً اطلاق لزوم اعلام محل نگهداری به وکیل یا خانواده وی در مواردی که قاضی لازم بداند که اطلاع داده نشود خلاف موازین شرع شناخته شد.

۵- مواد (۶) و (۷) هیچگونه تغییر نکرده و ماده (۸) نیز تغییر محتوایی نداشته است بنابراین ایراد بندهای (۶)، (۷) و (۸) قبلی کماکان به قوت خود باقی است.

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۶- با توجه به قانون تبدیل شورای سرپرستی زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، چنانچه زندانی بر خلاف مقررات آئین نامه و نظامات داخلی زندان اقدام نماید پس از ثبوت تقصیر در شورای انضباطی زندان تنبیه می شود که از آن جمله محرومیت از هوا خوری تا یک ماه و محرومیت از ملاقات و مرخصی حداکثر تا سه ماه و زندان انفرادی تا یک ماه می باشد که برخی از موارد مذکور به حکم ضرورت جهت حفظ نظم و آرامش در زندان و جلوگیری از شورش و آشوب و خونریزی و یا ایراد خسارت به افراد و اموال است، لازم است روشن شود که عموم این مصوبه شامل مفاد آئین نامه مذکور می شود یا خیر؟ پس از مشخص شدن این موضوع از نظر شرعی بررسی و اعلام نظر خواهد شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح جرایم سیاسی

شماره: ۲۲۴۰۰

تاریخ: ۱۳۸۱/۹/۳۰

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۰/۲۱/۱۶۲۲ مورخ ۸۰/۴/۲ و پیرو نامه شماره ۸۴۴-ق مورخ ۱۳۸۰/۳/۱۳، طرح جرائم سیاسی^(۱) که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

فصل اول - تعریف دامنه و مصادیق جرم سیاسی

ماده ۱ - فعل یا ترک فعلی که مطابق قوانین موضوعه قابل مجازات است، هرگاه به انگیزه سیاسی علیه نظام سیاسی مستقر یا حاکمیت دولت یا مدیریت سیاسی کشور یا مصالح نظام جمهوری اسلامی و یا حقوق سیاسی اجتماعی و فرهنگی شهروندان و

(۱) برای اطلاع از مصوبه قبلی مجلس شورای اسلامی و نظریه شورای نگهبان در خصوص طرح مذکور به صفحات ۲۱۹ تا ۲۳۲ کتاب دوم مجموعه نظریات شورای نگهبان (در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم، سال اول) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

آزادی‌های قانونی ارتکاب یابد جرم سیاسی به شمار می‌آید.

ماده ۲ - جرائم زیر از مصادیق جرائم سیاسی محسوب می‌شوند:

۱- تشکیل یا اداره دسته یا جمعیت یا شعبه جمعیت با هدف برهم زدن امنیت سیاسی کشور و یا عضویت در هر یک از آنها.

۲- اجتماع و تبانی به منظور ارتکاب جرایمی بر ضد امنیت داخلی یا خارجی کشور و یا فراهم نمودن وسایل ارتکاب آنها.

۳- سلب آزادی فردی افراد ملت برخلاف قانون و یا محروم نمودن آنان از حقوق مقرر در قانون اساسی، به منظور برهم زدن امنیت ملی و جلوگیری از شرکت در انتخابات و مانند اینها.

۴- توهین به رئیس کشور خارجی که در قلمرو خاک ایران وارد شده است با رعایت شرط معامله متقابل.

۵- فعالیت تبلیغی علیه نظام جمهوری اسلامی ایران یا به نفع گروهها و سازمانهای مخالف نظام.

۶- کلیه جرائم انتخاباتی (جرائم مندرج در قوانین انتخابات مجلس شورای اسلامی، ریاست جمهوری و مجلس خبرگان)

۷- جرائم مندرج در قانون فعالیت احزاب، جمعیتها و انجمنهای سیاسی و صنفی و انجمنهای اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده.

۸- توهین به رؤسای سه قوه، معاونان رئیس جمهور، وزراء، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، نمایندگان مجلس خبرگان و اعضای شورای نگهبان در حین انجام وظیفه و یا به سبب آن.

۹- تحریض و تشویق افراد و گروهها به ارتکاب اعمالی علیه حیثیت و منافع نظام جمهوری اسلامی در داخل یا خارج از کشور.

تبصره - جرائم زیر در صورت انطباق با ماده (۱) جرم سیاسی محسوب می‌شوند:

الف - افشاء و انتشار اطلاعات، اسناد و تصمیمات طبقه‌بندی شده مربوط به سیاستهای داخلی و خارجی در کشور.

ب - ایراد افتراء و نشر اکاذیب به قصد اضرار یا تشویش اذهان عمومی.

ماده ۳ - جرائم خشونت‌آمیز ذیل، جرم سیاسی محسوب نمی‌گردند، هر چند با انگیزه سیاسی و به قصد تدارک جرم سیاسی یا تضمین هدفهای آن و یا تسهیل وقوع آن تحقق یافته باشند:

الف - سوء قصد به جان افراد، قتل عمدی مباشرت یا معاونت و شروع به آن.

ب - آدم ربایی، هواپیمارمایی و گروگانگیری.

پ - بمب گذاری و تهدید به آن.

ت - ایجاد حریق.

ج - تجزیه طلبی.

فصل دوم - نحوه رسیدگی

ماده ۴ - اعضای هیأت منصفه دادگاه رسیدگی کننده به جرائم سیاسی در استانها بین پنجاه تا صد و پنجاه نفر می‌باشند که به ترتیب مذکور در مواد آتی برای مدت دو سال انتخاب خواهند شد. انتخاب مجدد اعضای مذکور بلامانع خواهد بود.

تبصره - اعضای هیأت منصفه هر دادرسی پانزده نفر بوده که با حضور حداقل یازده نفر رسمیت می‌یابد. تصمیمات هیأت منصفه با اکثریت مطلق آرای حاضران در جلسه اتخاذ خواهد شد.

ماده ۵ - هیأتی مرکب از استاندار، رئیس شورای اسلامی مرکز استان به جانشینی رئیس شورای استان، رئیس کل دادگستری استان و دو نفر نماینده مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، هر دو سال یک بار به دعوت رئیس شورای اسلامی مرکز استان تشکیل و اعضای هیأت را از بین اقشار مختلف اجتماعی مانند روحانیون، معلمان، دانشجویان، اساتید دانشگاهها، پزشکان، نویسندگان، خبرنگاران،

روزنامه نگاران، وکلای دادگستری، کارگران، اصناف و پیشه‌وران، کشاورزان و نظایر آن انتخاب می‌نماید.

تبصره - هیأت منصفه هر دادرسی به قید قرعه و به وسیله دادگاه با حضور دو نماینده از شورای شهر مرکز استان تعیین می‌شود.

ماده ۶ - پس از انتخابات، فهرست اعضای هیأت منصفه برای اطلاع عمومی در روزنامه‌ها و نشریات محلی منتشر خواهد شد.

ماده ۷ - دادگاه رسیدگی کننده جرم سیاسی، حداقل یک هفته قبل از تشکیل جلسه، اعضای هیأت منصفه را برای شرکت در جلسه دادگاه دعوت می‌نماید. دادگاه با تشکیل و حضور هیأت منصفه به نحو مقرر در ماده (۴) و تبصره آن رسمیت خواهد یافت. تبصره ۱ - در صورتی که به تشخیص دادگاه، رسیدگی به اتهام، فوریت داشته باشد و امکان رسیدگی نیز فراهم باشد، رعایت یک هفته مذکور در این ماده الزامی نیست. تبصره ۲ - چنانچه هر یک از اعضای هیأت منصفه عذر موجهی برای عدم حضور در دادگاه داشته باشد موظف است آن را تا بیست و چهار ساعت قبل از تشکیل دادگاه به اطلاع رئیس دادگاه برساند.

تبصره ۳ - در صورتی که هر یک از اعضای هیأت منصفه بدون عذر موجه در جلسات دادرسی حاضر نشود و یا عذر موجه خود را وفق تبصره (۲) این ماده به دادگاه اعلام ننماید و موارد یاد شده موجب رسمیت نیافتن جلسه هیأت منصفه گردد، پس از یک بار اخطار توسط دادگاه رسیدگی کننده به جرم سیاسی و به حکم همین دادگاه به سه سال محرومیت از عضویت در هیأت منصفه محکوم خواهد شد.

ماده ۸ - اعضای هیأت منصفه موظفند در جلسات دادگاه تاختم رسیدگی حضور داشته باشند.

ماده ۹ - اعضای هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند:

الف - متدین به دین مقدس اسلام.

ب - تابعیت ایران.

پ - داشتن حداقل ۳۰ سال سن.

ت - داشتن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم و یا معادل آن از علوم حوزوی.

ث - نداشتن سابقه محکومیت کیفری که طبق قانون موجب سلب حقوق اجتماعی باشد.

ج - نداشتن نفع معنوی و مادی شخصی و حزبی و اجتماعی در محکومیت یا برائت.
ماده ۱۰ - موارد ردّ اعضای هیأت منصفه همان موارد ردّ دادرس مطابق قانون خواهد بود. اعضای انتخاب شده به متهم و وکیل او و دادستان ابلاغ می شود تا ظرف پانزده روز ایراد خود را به صلاحیت متتخبان اعلام کنند و دادگاه مکلف است پیش از آغاز دادرسی درباره رد یا تأیید ایراد تصمیم بگیرد.

ماده ۱۱ - هیأت منصفه می تواند در اولین جلسه دادگاه نسبت به وکیل تحقیقات و یا ضرورت بررسی بیشتر اعلام نظر کند و یا در حین محاکمه اگر سؤالاتی از شاکی یا متهم و یا شهود داشته باشد، آنها را کتباً به وسیله رئیس دادگاه مطرح نماید.

ماده ۱۲ - پس از اعلام ختم رسیدگی بلافاصله اعضاء هیأت منصفه به شور پرداخته و نظر کتبی خود را در دو مورد زیر به دادگاه اعلام می دارند:

الف - متهم بزهکار است یا خیر؟

ب - در صورت بزهکاری، آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟

تبصره - پس از اعلام نظر هیأت منصفه، دادگاه در خصوص مجرمیت یا برائت متهم اتخاذ تصمیم نموده و طبق قانون میادرت به صدور رأی می نماید.

ماده ۱۳ - هیأت منصفه متتخب دادگاه در آغاز دادرسی درباره بیطرفی خود و اجرای عدالت و رعایت انصاف سوگند یاد می کنند و در زمان دادرسی هرگونه تماس خارجی و ارتباط تلفنی با دیگران ممنوع است.

فصل سوم - سایر مقررات

ماده ۱۴ - متهمان و محکومان به جرائم سیاسی، علاوه بر برخورداری از امتیازاتی که برای متهمان و محکومان عادی به موجب قوانین و مقررات پیش بینی شده، از مزایای زیر، حسب مورد بهره مند می باشند:

الف - محل نگهداری متهمان و محکومان سیاسی از متهمان و مجرمان عادی مجزا خواهد بود.

ب - متهمان و محکومان سیاسی را نمی توان به هیچ وجه در طول دوران بازداشت و محکومیت به پوشیدن لباس زندان موظف نمود.

پ - دستبند زدن به متهمان و محکومان سیاسی ممنوع است.

ت - نگهداری متهمان به جرائم سیاسی در زندان انفرادی ممنوع است مگر اینکه دادگاه از بیم تبانی و برای تکمیل تحقیقات نگهداری در زندان انفرادی را ضروری بداند. در هر حال مدت آن نباید از پانزده روز تجاوز کند و هر روز نگهداری در زندان انفرادی معادل ده روز زندان عادی محسوب خواهد شد.

ث - محکومین سیاسی از حق ملاقات مستمر با بستگان خود برخوردارند.

ج - محکومین سیاسی از حق دسترسی به کتب و نشریات مجاز برای عموم و رادیو و تلویزیون برخوردارند. هزینه مربوطه در صورتی که بیش از هزینه متعارفی باشد که برای زندانیان صورت می گیرد مازاد آن باید به وسیله زندانی تأمین گردد.

چ - زندانیان سیاسی را نمی توان به هیچ وجه در طول مدت محکومیت به کار اجباری وادار کرد.

ماده ۱۵ - آئین نامه اجرائی این قانون توسط وزارتخانه های دادگستری، کشور و اطلاعات تهیه و حداکثر سه ماه پس از تصویب قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۲۲۷

تاریخ: ۸۱/۱۰/۱۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۲۴۰۰ مورخ ۱۳۸۱/۹/۳۰ و شماره ۸۸۴-ق مورخ ۱۳۸۰/۳/۱۲ و پیرو نامه‌های شماره ۱۵۵۶ مورخ ۸۰/۲۱/۱۵۵۶ و ۱۳۸۰/۳/۲۳ و شماره ۱۶۲۲ مورخ ۸۰/۲۱/۴ و ۱۳۸۰/۴/۲ و شماره ۲۱۵۴ مورخ ۸۱/۳۰/۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸^(۱) «طرح جرائم سیاسی» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و پنجم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد.

۱- با توجه به اینکه هیچگونه تغییری در ماده (۱) به عمل نیامده است، اشکال شرعی و قانون اساسی بند (۱) قبلی کماکان به قوت خود باقی است.

۲- چون هیچگونه تغییری در ماده (۲) صورت نگرفته است، بنابراین ایراد بند (۳) قبلی کماکان به قوت خود باقی است.

۳- در بند «ث» ماده (۱۴) قبلی عبارت تحسن شهرت که حذف گردیده ایراد نداشته است بلکه عدم ذکر وثاقت که شامل رازداری نیز می‌شود اشکال داشته است، لذا ایراد شرعی و قانون اساسی بند (۱۳) قبلی از این جهت کماکان به قوت خود باقی است.

۴- ماده (۱۴) فعلی عیناً ماده (۲۱) قبلی است، لذا ایراد قانون اساسی بند (۱۷) قبلی مربوط به آن (بند ۹ اصل سوم)^(۲) کماکان به قوت خود باقی است و همچنین بند «پ»

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

این ماده هیچگونه تغییر نداشته و بند «ت» فعلی نیز عیناً بند «چ» ماده (۲۱) قبلی است، لذا ایراد شرعی بند (۱۷) قبلی در این خصوص نیز کماکان به قوت خود باقی است.

دبیر شورای نگهبان
احمد جنتی

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح قانون ممنوعیت بکارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره مصوب ۱۳۷۳ با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۲۴۸۰۳

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۱۱

شورای محترم نگهبان

طرح اصلاح قانون ممنوعیت بکارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۴ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱ - ورود و نگهداری، توزیع و فروش، ارائه خدمات و استفاده از تجهیزات دریافت تصاویر تلویزیونی از ماهواره تابع ضوابطی است که در این قانون معین شده است.

تبصره - ارتباطات رایانه‌ای و مخابراتی مشمول این قانون نمی باشد.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

ماده ۲ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است با تشکیل کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارتخانه‌های کشور، اطلاعات، پست و تلگراف و تلفن و سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، معیارها و ضوابط پخش برنامه‌های ماهواره‌ای را در حوزه‌های امنیتی، سیاسی و فرهنگی، ظرف مدت سه ماه از تصویب این قانون تهیه و پس از تصویب هیأت دولت برای اجرا ابلاغ نماید. تغییرات بعدی در معیارها و ضوابط مذکور نیز به همین نحو خواهد بود.

تبصره - تعیین شبکه‌های منطبق با ضوابط و معیارهای مصوب نیز بر عهده کمیته مذکور خواهد بود.

ماده ۳ - وزارت پست و تلگراف و تلفن موظف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب معیارها و ضوابط موضوع ماده (۲) این قانون با استفاده از فناوریهای جدید نسبت به تدوین مشخصات و ضوابط فنی تجهیزات دریافت از ماهواره متناسب با نیاز کشور اقدام نماید.

تبصره - پس از اعلام مشخصات و ضوابط فنی تجهیزات دریافت از ماهواره توسط وزارت پست و تلگراف و تلفن، کلیه دستگاههای دریافت از ماهواره می‌بایست برای تطبیق مشخصات و ضوابط فنی توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بررسی، کدگذاری و پلمپ گردیده و برای آنها مجوز قانونی صادر شود.

ماده ۴ - دستگاهها، سازمانها و اشخاص حقوقی که برای انجام وظائف قانونی خویش لازم است از تجهیزات دریافت مستقیم از تصاویر تلویزیونی ماهواره، غیر از شبکه‌های مصوب، استفاده نمایند و نیز اشخاص حقیقی، باید مجوز لازم را از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اخذ نمایند.

ماده ۵ - برای جمع‌آوری تجهیزات غیرمجاز دریافت تصاویر تلویزیونی از ماهواره، نیروی انتظامی موظف است با اعطای حداکثر یک هفته مهلت و اخطار و در صورت ادامه استفاده با مجوز مقام صالح قضائی نسبت به جمع‌آوری تجهیزات مذکور اقدام نماید. کالاهای جمع‌آوری شده در اختیار سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی

ایران قرار خواهد گرفت.

تبصره - اجرای این ماده پس از اعلام مشخصات و ضوابط فنی تجهیزات دریافت از ماهواره موضوع ماده (۳) این قانون خواهد بود.

ماده ۶ - واردکنندگان و توزیع کنندگان غیر قانونی تجهیزات دریافت از ماهواره علاوه بر ضبط و مصادره اموال مکشوفه توسط دادگاهها به مجازات از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می گردند. استفاده کنندگان غیر مجاز از تجهیزات دریافت از ماهواره علاوه بر ضبط و مصادره اموال مکشوفه به مجازات نقدی از یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا سه میلیون (۳/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می گردند.

تبصره - وجوه دریافتی بابت مجازات این ماده از این قانون به خزانه واریز می گردد. ماده ۷ - بار مالی ناشی از اجرای این قانون از محل حق صدور مجوز استفاده از تجهیزات دریافت از ماهواره به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تصویب هیأت دولت، تأمین خواهد شد.

ماده ۸ - از تاریخ تصویب این قانون، قانون ممنوعیت بکارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره مصوب ۱۳۷۳/۱۱/۲۳^(۱) و سایر قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی الاثر می گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۳۰۲

تاریخ: ۸۱/۱۱/۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۴۸۰۳ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱ و پیرو نامه شماره

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد دوم صفحات ۷۲۸ تا ۷۳۰.

۲۲۲۴/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۸؛^(۱) «طرح ضوابط بکارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره» مصوب جلسه مورخ هشتم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

با توجه به اینکه موضوع طرح مربوط به دریافت از طریق ماهواره است چون بر حسب گزارش کارشناسان معتمد از داخل و خارج وزارت پست و تلگراف و تلفن از لحاظ فنی همزمان امکان پالایش و تفکیک موارد فساد و مضر به اسلام، اخلاق، فرهنگ و امنیت وجود ندارد و نتیجه قهری، تجویز استفاده نامشروع و برخلاف موازین اسلامی و ضوابط مصرح در قانون اساسی می‌باشد، لذا این طرح از این جهت خلاف موازین شرع و بندهای (۱ و ۵) اصل سوم^(۲) و اصل نهم^(۳) قانون اساسی شناخته شد.

لازم به ذکر است موارد متعددی از این طرح خلاف موازین شرع و قانون اساسی می‌باشد لکن به لحاظ ایراد کلی فوق الذکر نسبت به مقام طرح، نیاز به ذکر آنها نمی‌باشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) اصل نهم: در جمهوری اسلامی ایران آزادی و استقلال و وحدت و تمامیت ارضی کشور از یکدیگر تفکیک ناپذیرند و حفظ آنها وظیفه دولت و آحاد ملت است. هیچ فرد یا گروه یا مقامی حق ندارد به نام استفاده از آزادی به استقلال سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی و تمامیت ارضی ایران کمترین خدشه‌ای وارد کند و هیچ مقامی حق ندارد به نام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور آزادیهای مشروع را هر چند با وضع قوانین و مقررات، سلب کند.

مغایرت و مخالفت لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸^(۱)
با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۳۹۸۳۵

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۲/۲۲

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۰۷۱۲/۲۶۵۳۲ مورخ ۱۳۸۱/۶/۴ دولت در مورد اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- ماده (۳) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳- به موجب اصل نود و نهم (۹۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳)

(۱) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ در صفحات ۱۳۶۴ تا ۱۳۸۵ جلد سوم مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی درج شده است که جهت اطلاع می توانید به آن مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۳) اصل نود و نهم: شورای نگهبان نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری، مجلس

نظارت بر انتخابات مجلس شورای اسلامی بر اساس مفاد این قانون به عهده شورای نگهبان است.

ماده ۲ - در ماده (۴) قانون مذکور، مدت «یک سال» به «هجده ماه» افزایش می‌یابد.

ماده ۳ - ماده زیر به عنوان ماده (۴) مکڑر به قانون مذکور الحاق می‌شود:

ماده ۴ مکڑر - وزارت کشور تاریخ برگزاری مرحله اول و دوم انتخابات را در سه زمان بندی به شورای نگهبان پیشنهاد می‌نماید. (فاصله بین دو مرحله انتخابات نباید بیش از دو ماه باشد) شورای نگهبان ظرف پانزده روز یکی از زمان بندی‌ها را تأیید و به وزارت کشور اعلام می‌کند. چنانچه شورای نگهبان در مدت مذکور موافقت خود را نسبت به تاریخ‌های پیشنهادی اعلام ننماید، وزارت کشور یکی از تاریخ‌های پیشنهادی را به عنوان تاریخ برگزاری انتخابات مشخص و اعلام می‌نماید.

ماده ۴ - تبصره (۵) ماده (۸) قانون مذکور حذف می‌شود.

ماده ۵ - عبارت زیر به انتهای ماده (۹) قانون مذکور اضافه می‌شود و تبصره (۱) این ماده حذف و شماره تبصره‌های بعد اصلاح می‌شود:

اگر تعداد نامزدهای باقیمانده مساوی یا کمتر از تعداد نمایندگان مورد نیاز باشد، انتخابات مرحله دوم انجام نخواهد شد.

ماده ۶ - تبصره (۳) ماده (۹) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۳ - شورای نگهبان موظف است حداکثر پس از بیست روز از اعلام نتایج انتخابات توسط وزارت کشور، نظر خود را نسبت به انتخابات اعلام نماید. در صورت عدم اعلام نظر شورای نگهبان ظرف بیست روز صحت انتخابات تأیید شده تلقی می‌گردد.

ماده ۷ - عبارت زیر به ماده (۱۰) قانون مذکور اضافه می‌شود:

شناسنامه رأی دهندگانی که بیش از شانزده سال سن دارند باید عکس دار باشد.

ماده ۸ - بند (۱۲) به شرح زیر به ماده (۱۹) قانون مذکور الحاق می شود:

۱۲ - آرائی که بدون شناسنامه اخذ شده باشد.

ماده ۹ - تبصره زیر به ماده (۲۲) قانون مذکور الحاق می شود:

تبصره - عدم حضور ناظر شعبه در زمان مقرر در صورت ابلاغ دعوتنامه مانع از شروع و ادامه روند اجرائی انتخابات نخواهد شد.

ماده ۱۰ - تبصره ماده (۲۵) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به این ماده الحاق می شود:

تبصره ۱ - به جز رئیس جمهور، و وزارت کشور در مقام مجری، و شورای نگهبان و مقام ناظر بر انتخابات که در صوت لزوم می توانند بازرسان و یا مأمورانی را برای رسیدگی به حوزه های انتخابیه و شعب ثبت نام و اخذ رأی اعزام نمایند هیچ سازمان یا دستگاهی مجاز به اعزام مأمور یا بازرس و دخالت در امر انتخابات نمی باشد.

تبصره ۲ - نیروهای نظامی، انتظامی و همچنین شاغلین در سازمان عقیدتی، سیاسی نیروهای مذکور حق دخالت در امور اجرائی، نظارت و بازرسی انتخابات را ندارند.

ماده ۱۱ - ماده (۲۸) قانون مذکور و تبصره های آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۲۸ - داوطلبان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- مسلمان بودن.

۲- ابراز وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در فرم ثبت نام.

۳- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۴- داشتن حداقل سی سال و حداکثر هفتاد و پنج سال سن.

۵- حداقل مدرک فوق دیپلم یا معادل آن.

۶- سلامت جسمی و روحی در حد برخورداری از نعمت بینائی، شنوائی و گویائی.

تبصره ۱ - اقلیت های دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از شرط

- بند (۱) مستثنی بوده و باید به دین خود اعتقاد داشته باشند.
- تبصره ۲ - کسانی که سابقه نمایندگی مجلس شورای اسلامی را دارند از شرط مذکور در بند (۵) مستثنی می باشند.
- تبصره ۳ - اصل بر صحت اظهارات داوطلبین نمایندگی مجلس شورای اسلامی در فرم ثبت نام است مگر این که خلاف آن از طرق قانونی ثابت شده باشد.
- ماده ۱۲ - جزء (۱۲) بند (الف) ماده (۲۹) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و جزء (۲۹) به این ماده الحاق می شود:
- ۲- رئیس و دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام و معاونین آنها.
- ۲۹- اعضاء شورای عالی استانها.
- ماده ۱۳ - جزء (۲) بند (ب) ماده (۲۹) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و جزء (۱۱) به این ماده الحاق می شود:
- ۲- قضات شاغل در امر قضا.
- ۱۱- اعضاء شوراهای بخش، شهر، شهرستان و استان.
- ماده ۱۴ - ماده (۳۰) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می شود:
- ماده ۳۰ - انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام نباید مشمول موارد زیر باشند:
- ۱- تابعیت کشورهای خارجی با رعایت ماده (۹۸۲) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴.^(۱)
-
- (۱) ماده (۹۸۲) قانون مدنی: اشخاصی که تحصیل تابعیت ایرانی نموده یا بنمایند از کلیه حقوقی که برای ایرانیان مقرر است بهره مند می شوند لیکن نمی توانند به مقامات ذیل نائل گردند:
- ۱- ریاست جمهوری و معاونین او.
 - ۲- عضویت در شورای نگهبان و ریاست قوه قضائیه.
 - ۳- وزارت و کفالت وزارت و استانداری و فرمانداری.
 - ۴- عضویت در مجلس شورای اسلامی.
 - ۵- عضویت شوراهای استان و شهرستان و شهر.

۲- داشتن سابقه نمایندگی مجلسین سنا و شورای ملی سابق، عضویت در هیأت رئیسه کانونهای حزب رستاخیز و حزب ایران نوین، انجمنهای استان، شهرستان، شهر، مأموران ساواک و وابستگان به تشکیلات فراماسونری مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.

۳- عضویت، وابستگی تشکیلاتی و فعالیت در احزاب، سازمانها و گروههای ضدانقلاب مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.

۴- ادامه عضویت در احزاب، سازمانها و گروهها بعد از غیرقانونی اعلام شدن در محاکم قضائی مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.

۵- محکومیت به حدود شرعی.

۶- محجوریت و محکومیت به شمول اصل چهل و نهم (۴۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) به حکم دادگاه.

۷- قاچاقچیان مواد مخدر و معتادان به این مواد.

۸- غصب زمینهای موات به تشخیص دادگاه.

۹- شهرت به فساد و تجاهر به فسق.

۶ - استخدام در وزارت امور خارجه و نیز احراز هرگونه پست و یا مأموریت سیاسی.

۷ - قضاوت.

۸ - عالیترین رده فرماندهی در ارتش و سپاه نیروی انتظامی.

۹ - تصدی پستهای مهم اطلاعاتی و امنیتی.

(اصلاح شده به موجب قانون مصوب ۱۳۶۱/۱/۸ و نیز به موجب ماده ۱۹ قانون اصلاح موادی از قانون مدنی مصوب ۱۳۸۰/۸/۱۴)

(۱) اصل چهل و نهم: دولت موظف است ثروتهای ناشی از ربا، غصب، رشوه، اختلاس، سرقت، قمار، سوءاستفاده از موقوفات، سوءاستفاده از مقاطعه کاریها و معاملات دولتی، فروش زمینهای موات و مباحات اصلی، دایرکردن اماکن فساد و سایر موارد غیرمشروع را گرفته و به صاحب حق رد کند و در صورت معلوم نبودن او به بیت المال بدهد. این حکم باید با رسیدگی و تحقیق و ثبوت شرعی به وسیله دولت اجرا شود.

۱۰- محکومیت قطعی کیفری در جرائم عمدی قبل از رفع اثر و انقضاء مدت محرومیت از حقوق اجتماعی به شرح مذکور در ماده (۶۲) مکرر قانون اصلاح دو ماده و الحاق یک ماده و یک تبصره به قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷^(۱)

۱۱- محکومیت به خیانت و کلاهبرداری و اختلاس و ارتشاء و غصب اموال دیگران به حکم قطعی محاکم صالحه قضائی.

تبصره - انتساب امور مندرج در این ماده به داوطلبان نمایندگی مجلس باید مستند به اسناد و مدارک مورد تأیید مراجع ذی صلاح باشد و همچنین اصل بر صحت اظهارات

(۱) ماده (۶۲) مکرر قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷: محکومیت قطعی کیفری در جرائم عمدی به شرح ذیل، محکوم علیه را از حقوق اجتماعی محروم می‌نماید و پس از انقضاء مدت تعیین شده و اجرای حکم رفع اثر می‌گردد:

- ۱ - محکومان به قطع عضو در جرائم مشمول حد، پنج سال پس از اجرای حکم.
 - ۲ - محکومان به شلاق در جرائم مشمول حد، یک سال پس از اجرای حکم.
 - ۳ - محکومان به حبس تعزیری بیش از سه سال، دو سال پس از اجرای حکم.
- تبصره ۱ - حقوق اجماعی عبارت است از حقوقی که قانونگذار برای اتباع کشور جمهوری اسلامی ایران و سایر افراد مقیم در قلمرو حاکمیت آن منظور نموده و سلب آن به موجب قانون یا حکم دادگاه صالح می‌باشد از قبیل:
- الف - حق انتخاب شدن در مجالس شورای اسلامی و خبرگان و عضویت در شورای نگهبان و انتخاب شدن به ریاست جمهوری.

ب - عضویت در کلیه انجمن‌ها و شوراهای جمعیت‌هایی که اعضاء آن به موجب قانون انتخاب می‌شوند.

ج - عضویت در هیأت‌های منصفه و امناء.

د - اشتغال به مشاغل آموزشی و روزنامه نگاری.

ه - استخدام در وزارت خانه‌ها، سازمانهای دولتی، شرکت‌ها، مؤسسات وابسته به دولت، شهرداری‌ها، مؤسسات مأمور به خدمات عمومی، ادارات مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان و نهادهای انقلابی.

و - وکالت دادگستری و تصدی دفاتر اسناد رسمی و ازدواج و طلاق و دفتر یاری.

ز - انتخاب شدن به سمت داوری و کارشناسی در مراجع رسمی.

ح - استفاده از نشان و مدال‌های دولتی و عناوین افتخاری.

.....

داوطلب در فرم ثبت نام می‌باشد مگر آن که خلاف آن به طور مستدل و مستند در مراجع ذی صلاح اثبات شود.

ماده ۱۵ - در ماده (۳۱) قانون مذکور بعد از عنوان «رئیس ثبت احوال»، عنوان «و دادستان» اضافه می‌شود و «نه نفر معتمدین» در ماده فوق و تبصره آن به «هشت نفر معتمدین» کاهش می‌یابد و سه تبصره به شرح زیر به این ماده الحاق می‌شود:

تبصره ۲ - در شهرستانها و بخشهایی که فاقد شورای اسلامی شهرستان یا بخش می‌باشند یک نفر از اعضای شورای شهر مرکز شهرستان یا مرکز بخش حسب مورد به انتخاب شورای مربوط یکی از هشت نفر معتمدین مذکور خواهد بود.

تبصره ۳ - در مراکز بخش، بالاترین مقام قضائی به جای دادستان عضو هیأت اجرائی بخش خواهند بود.

تبصره ۴ - در صورت عدم وجود ادارات ثبت احوال و دادگستری در مرکز بخش، مسئول اداره ثبت احوال و دادستان شهرستان موظف‌اند نمایندگان تام‌الاختیار خود را برای عضویت در هیأت اجرائی معرفی نمایند.

ماده ۱۶ - ماده (۳۲) قانون مذکور و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۳۲ - فرماندار یا بخشدار مرکز هر حوزه انتخابیه برای انتخاب معتمدان اصلی و علی‌البدل هیأت اجرائی موضوع ماده (۳۱)، سی نفر از معتمدان محلی واجد شرائط را انتخاب می‌کند و از آنها برای همکاری به طور کتبی دعوت به عمل می‌آورد. معتمدین حداکثر ظرف دو روز از تاریخ دریافت دعوت نامه، تشکیل جلسه می‌دهند و پس از حضور حداقل دو سوم آنان (بیست نفر)، از بین خود، هفت نفر را به عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدان علی‌البدل هیأت اجرائی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌نمایند.

تبصره ۱ - موارد زیر موجب محرومیت معتمد محلی از انتخاب شدن می‌باشد:

۱- عدم اعتقاد به اسلام - معتمدان حوزه‌های اقلیت دینی از شرط «عدم اعتقاد به اسلام»

- مستثنی می‌باشند و باید به دین خود معتقد باشند.
- ۲- داوطلب نمایندگی مجلس شورای اسلامی در همان دوره انتخابات و همان حوزه انتخابیه.
- ۳- عدم وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- ۴- سوء شهرت.
- ۵- نداشتن سواد خواندن و نوشتن به قدر کافی.
- ۶- داشتن نقش مؤثر در تحکیم مبانی رژیم سابق مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.
- ۷- ادامه عضویت در احزاب، سازمانها و گروهها بعد از غیرقانونی اعلام شدن در محاکم قضائی مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.
- ۸- سکونت کمتر از پنج سال در حوزه انتخابیه.
- ۹- اشتغال در فرمانداری یا بخشداری حوزه انتخابیه.
- تبصره ۲ - تعداد اعضای هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه و حوزه‌های فرعی و کیفیت و مهلت تشکیل آنها یکسان است.
- ماده ۱۷ - در تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۳۴) قانون مذکور، بعد از عنوان «رئیس ثبت احوال» عنوان «یا دادستان» و در تبصره (۲) ماده مذکور عنوان «وزارت کشور» پس از عبارت «هیأت نظارت مافوق» اضافه می‌شود.
- ماده ۱۸ - تبصره ماده (۴۲) قانون مذکور حذف می‌شود.
- ماده ۱۹ - در ماده (۴۸) قانون مذکور کلمه «عدم» قبل از عبارت «صلاحیتهای مذکور» اضافه می‌شود.
- ماده ۲۰ - ماده (۵۱) قانون مذکور و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:
- ماده ۵۱ - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه‌های انتخابیه مکلف‌اند نظر هیأت اجرایی را در خصوص داوطلبان واجد شرایط قانونی و افرادی که عدم صلاحیت آنان

احراز شده است ظرف یک روز به داوطلبان ابلاغ نمایند.

تبصره - ابلاغ نظر هیأت اجرائی به کسانی که عدم صلاحیت آنان احراز شده با ذکر دلیل و به صورت محرمانه خواهد بود و آنان می توانند ظرف چهار روز از تاریخ ابلاغ شکایت خود را مستدل به هیأت نظارت استان تسلیم نمایند.

ماده ۲۱ - ماده (۵۲) قانون مذکور و تبصره های آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۵۲ - گزارشها و شکایات موضوع تبصره ماده (۵۱) این قانون ظرف پنج روز پس از پایان مهلت دریافت شکایت، در جلسه هیأت نظارت استان رسیدگی و نتیجه صورتجلسه می شود و بلافاصله یک نسخه از صورتجلسه برای فرماندار یا بخشدار ارسال می گردد. چنانچه هیأت نظارت استان، نظر هیأت اجرائی را مبنی بر احراز عدم صلاحیت داوطلب تأیید نماید موظف است در این خصوص نظر هیأت مرکزی نظارت را کسب نماید.

تبصره ۱ - فرماندار یا بخشدار موظف است ظرف یک روز از دریافت نظر هیأت نظارت استان مراتب احراز عدم صلاحیت را کتباً به داوطلب ابلاغ کند تا در صورت اعتراض حداکثر ظرف مدت چهار روز شکایت خود را کتباً به شورای نگهبان تسلیم نماید.

تبصره ۲ - شورای نگهبان ظرف ده روز پس از پایان مهلت دریافت شکایات، نظر قطعی و نهائی خود را در خصوص داوطلبان واجد شرائط قانونی به وزارت کشور اعلام می نماید. وزارت کشور ظرف مدت یک روز نظر شورای نگهبان را به فرماندار و بخشدار ذی ربط ابلاغ می کند.

ماده ۲۲ - ماده زیر به عنوان ماده (۵۲) مکڑر به قانون مذکور الحاق می شود:

ماده ۵۲ مکڑر - چنانچه در مورد داوطلب یا داوطلبانی که هیأت اجرائی نظر به عدم صلاحیت آنها نداده است، هیأت نظارت استان پس از کسب نظر هیأت مرکزی نظارت، عدم صلاحیت آنها را احراز نماید، نظر خود را با ذکر دلائل و مدارک و مستندات

حداکثر ظرف مدت پنج روز از تاریخ وصول برای بررسی مجدد به هیأت اجرائی اعلام می‌نماید. هیأت اجرائی موظف است ظرف سه روز دلائل و مستندات هیأت نظارت را بررسی نماید و در صورت بقا بر نظر اولیه خود مراتب از طریق هیأت نظارت استان به شورای نگهبان اعلام خواهد شد. چنانچه شورای نگهبان پس از بررسی، نظر بر عدم صلاحیت داوطلب داشته باشد حداکثر ظرف پنج روز موضوع، با دلائل و مدارک و مستندات قانونی از طریق وزارت کشور به داوطلب ابلاغ می‌شود. داوطلبان رد صلاحیت شده موضوع این ماده و ماده (۵۲) این قانون در صورتی که نسبت به قانونی بودن یا صحت اسناد و مدارک مستند عدم صلاحیت خود و یا دلالت یا کفایت آنها اعتراض داشته باشند می‌توانند اعتراض خود را طی سه روز از تاریخ تحویل ابلاغیه به دیوان عالی کشور تسلیم نمایند.

دیوان عالی کشور موظف است برای رسیدگی به اعتراضات داوطلبان شعبه یا شعب ویژه‌ای تشکیل دهد. هر شعبه مرکب از سه نفر قضات دیوان عالی که دارای بالاترین رتبه و گروه و سابقه قضائی هستند (یک نفر به عنوان رئیس و دو نفر به عنوان مستشار) تشکیل می‌گردد. شعب مذکور ظرف یک ماه از تاریخ وصول اعتراض به موضوع رسیدگی و رأی خود را که قطعی و لازم الاجراء است صادر و به وزارت کشور و شورای نگهبان ابلاغ می‌نمایند. ملاک تصمیم در دادگاههای مذکور رأی اکثریت قضات شعبه می‌باشد.

تبصره ۱ - شورای نگهبان بنا به تقاضای دادگاه مکلف است ظرف چهل و هشت ساعت نسبت به ارسال اطلاعات و مدارک مورد تقاضا اقدام نماید.

تبصره ۲ - جلسات دادگاه با توجه به اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) علنی بوده و داوطلب و وکیل وی می‌توانند در جلسات

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۹۴.

دادگاه حضور یافته و اظهار نظر نمایند.

تبصره ۳ - در صورتی که در دیوان عالی کشور بیش از یک شعبه ویژه تشکیل گردد ارجاع پرونده‌ها به آنها بر اساس قرعه خواهد بود.

تبصره ۴ - در مورد داوطلبانی که ظرف یک ماه دادگاه رأی بر عدم صلاحیت آنان صادر ننماید، نظر هیأت اجرایی متبع است.

تبصره ۵ - چنانچه هیأت اجرایی پس از اعلام نظر هیأت نظارت استان برای بررسی مجدد از اظهار نظر خودداری نماید موضوع برای بررسی به شورای نگهبان ارجاع خواهد شد و عدم اظهار نظر هیأت اجرایی تخلف تلقی خواهد شد.

ماده ۲۳ - ماده (۵۳) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵۳ - در صورتی که معتمدین هیأت اجرایی در بررسی شرائط قانونی داوطلبان و سایر وظائف خود، مقررات قانونی انتخابات را رعایت ننمایند فرماندار یا بخشدار موظف است با اطلاع هیأت نظارت و وزارت کشور نسبت به تغییر هر یک از معتمدان یا به طور کلی تشکیل مجدد هیأت اجرایی اقدام نماید. تغییر عضو یا کل اعضاء هیأت اجرایی طبق مواد (۳۲) و (۳۵) این قانون انجام خواهد شد.

ماده ۲۴ - ماده (۵۵) قانون مذکور و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵۵ - در هر مرحله از انتخابات هر یک از نامزدها به تنهایی یا چند نامزد به طور مشترک می‌توانند به روش زیر برای شعب اخذ رأی با تعیین شعبه مورد نظر، نمایند به هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه معرفی نمایند:

الف - حوزه‌های دارای تا ده نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر شعبه یک نمایند.

ب - حوزه‌های دارای یازده تا بیست نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر دو شعبه یک نمایند.

ج - حوزه‌های دارای بیست و یک تا سی نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر سه شعبه یک نمایند.

د - حوزه‌های دارای سی و یک تا چهل نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر چهار شعبه یک نمایند.

ه - حوزه‌های دارای چهل و یک تا پنجاه نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر پنج شعبه یک نمایند.

و - حوزه‌های دارای پنجاه و یک تا صد نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر ده شعبه یک نمایند.

ز - حوزه‌های دارای بیش از یک صد نفر نامزد انتخاباتی به ازای هر سی شعبه یک نمایند.

این نمایندگان می‌توانند در محل شعبه اخذ رأی حضور داشته باشند و چنانچه تخلفی در شعبه اخذ رأی صورت گیرد بدون دخالت، مراتب را به هیأت‌های اجرایی و نظارت بخش یا مرکز شهرستان به طور کتبی اعلام نمایند. حضور نمایندگان نامزدها تا پایان اخذ رأی و شمارش آراء و تنظیم صورتجلسه بلامانع است. ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعب اخذ رأی ممنوع بوده و جرم محسوب می‌شود و متخلف به مجازات مقرر در ماده (۸۳) این قانون محکوم خواهد شد.

هیأت‌های اجرای موظف هستند ترتیبات لازم را جهت حضور نمایندگان نامزدها در شعب ثبت نام و اخذ رأی معمول دارند.

تبصره - حضور دیگر افراد به جز مسئولین (مسئولین و اعضاء صندوقهای اخذ رأی، ناظرین شورای نگهبان، نمایندگان و بازرسان رئیس جمهور و وزارت کشور، نمایندگان نامزدها) در شعب اخذ رأی تحت هر عنوان ممنوع است و جرم محسوب می‌گردد. مأمورین انتظامی و مسئولین صندوقهای اخذ رأی موظفند از حضور افراد غیرمسئول جلوگیری به عمل آورند. متخلفین به مجازات مقرر در ماده (۷۵) این قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۲۵ - ماده (۵۶) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵۶ - مدت فعالیت تبلیغات انتخاباتی برای کلیه داوطلبان تأیید شده موضوع مواد (۵۱)، (۵۲) و (۵۲ مکرر) و تبصره‌های آن یکسان بوده و هشت روز قبل از روز اخذ رأی (مرحله اول و دوم) آغاز و تا بیست و چهار ساعت قبل از روز اخذ رأی ادامه خواهد داشت.

ماده ۲۶ - بند (۲) ماده (۶۶) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۲- رأی گرفتن بدون شناسنامه یا با شناسنامه کسی که حضور ندارند.

ماده ۲۷ - ماده (۶۸) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود و تبصره‌های آن عیناً ابقاء می‌گردد:

ماده ۶۸ - هیأت‌های اجرائی مراکز حوزه‌های انتخابیه موظفند از تاریخ اعلام نهائی اسامی داوطلبان واجد شرایط تا دو روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات، شکایات واصله را بپذیرند و حداکثر ظرف هفت روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی در جلسه مشترک هیأت اجرائی و نظارت به آنها رسیدگی نمایند.

ماده ۲۸ - ماده (۷۰) قانون مذکور و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۰ - چنانچه هیأت‌های اجرائی یا نظارت در هر یک از مراحل انتخابات نظر بر توقف انتخابات داشته باشند، مراتب را همراه با دلائل قانونی از طریق فرماندار یا بخشدار به وزارت کشور اعلام می‌نمایند. در صورت که وزارت کشور نیز پس از بررسی، نظر بر توقف انتخابات داشته باشد مراتب را با دلائل قانونی به شورای نگهبان اعلام می‌کند و در صورت موافقت شورای نگهبان، وزیر کشور دستور توقف انتخابات در آن حوزه یا حوزه‌ها را صادر می‌نماید.

تبصره ۱ - توقف انتخابات در یک یا چند حوزه انتخابیه غیر از موارد مذکور در این ماده ممنوع می‌باشد.

تبصره ۲ - هیأت اجرائی پس از بررسی شکایات و گزارشها، چنانچه تشخیص دهد که

انتخابات در یک یا چند شعبه از جریان عادی خارج شده و صحیح انجام نگرفته است، یا تأیید هیأت نظارت، انتخابات یک یا چند شعبه مذکور را در صورتی که در سرنوشت انتخابات مؤثر نباشد، باطل اعلام می‌نماید.

ماده ۲۹ - ماده (۷۲) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۲ - هرگاه شورای نگهبان نظر بر ابطال انتخابات یک حوزه و یا تعدادی از آراء یک حوزه به نحوی که در نتیجه انتخابات مؤثر باشد داشته باشد، مکلف است دلائل و مدارک و مستندات قانونی خود را به وزارت کشور اعلام نماید.

وزارت کشور موظف است ظرف بیست و چهار ساعت موضوع را به اطلاع فرماندار و منتخب یا منتخبین برساند. در صورتی که فرد یا افراد منتخب و یا وزارت کشور به ابطال انتخابات اعتراض داشته باشند می‌توانند ظرف پنج روز پس از دریافت نظر شورای نگهبان شکایت خود را به شعبه‌ای که به این منظور در دیوان عالی کشور تشکیل می‌شود و شامل پنج نفر از قضات آن دیوان که دارای بالاترین رتبه و گروه و سابقه قضائی هستند (یک نفر به عنوان رئیس و چهار نفر به عنوان مستشار) تسلیم نمایند. شعبه مذکور موظف است طی یک ماه از تاریخ دریافت شکایت موضوع را بر اساس اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) به صورت علنی مورد رسیدگی قرار داده و رأی خود را اعلام نماید. ملاک تصمیم‌گیری در دادگاه مذکور رأی اکثریت کل قضات شعبه بوده و این رأی قطعی و لازم الاجرا است.

تبصره ۱ - در صورت عدم تسلیم شکایت ظرف مهلت مقرر در این ماده نظر شورای نگهبان لازم الاجرا است.

تبصره ۲ - در صورت تسلیم شکایت و عدم صدور رأی دادگاه مبنی بر ابطال انتخابات

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۹۴.

ظرف مدت یک ماه صحت انتخابات تأیید شده تلقی می‌گردد.

تبصره ۳ - شورای نگهبان بنا به تقاضای دادگاه مکلف است ظرف چهل و هشت ساعت نسبت به ارسال اطلاعات و مدارک مورد تقاضا اقدام نماید.

تبصره ۴ - شکات یا وکلای آنان حق حضور و اظهارنظر در جلسه دادگاه را دارند.

ماده ۳۰ - ماده (۷۳) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۳ - صدور اعتبارنامه منتخبین موکول به اعلام صحت انتخابات از سوی شورای نگهبان و یا اجرای ماده (۷۲) این قانون خواهد بود و وزارت کشور موظف است بلافاصله دستور صدور اعتبارنامه را بدهد.

ماده ۳۱ - در تبصره ماده (۷۴) قانون عبارت «پس از اعلام نظر شورای نگهبان» حذف می‌شود.

ماده ۳۲ - ماده (۹۴) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۹۴ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی است.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۲۷۱۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۱/۱۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۳۹۸۳۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۴ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۷۰۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۸؛^(۱) «لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی» مصوب جلسه مورخ چهاردهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۱- با توجه به اینکه از نظارت مذکور در اصل ۹۹ قانون اساسی استصوابی بودن نظارت و عموم آن در تمام مراحل و در کلیه امور مربوط به انتخابات استفاده می‌شود و شورای نگهبان در تفسیر رسمی شماره ۱۲۳۴ مورخ ۱۳۷۰/۳/۱^(۱) خود آن را اعلام داشته‌است و در این اصلاحیه هیچ یک از این موارد مراعات نشده و نظارت موضوع اصل مذکور را منحصر و محدود و تابع مفاد این قانون نموده‌است لذا ماده (۳) موضوع ماده (۱) مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی^(۲) شناخته‌شد.

۲- در صورتی که شورای نگهبان با برگزاری انتخابات مرحله اول یا دوم در هر سه زمانی که وزارت کشور مطابق ماده (۴) موضوع ماده (۳) پیشنهاد کرده‌است به دلیل اینکه نظارت بر انتخابات برای وی امکان ندارد موافقت نکند تجویز برگزاری انتخابات در این موارد که زمینه نظارت وجود ندارد، مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته‌شد.

۳- با توجه به عبارت «انتخابات مرحله دوم برگزار نخواهد شد» در قسمت اخیر ماده (۹) موضوع ماده (۵) باید معلوم شود که آیا مقصود این است که نامزدهای باقی مانده موضوع صدر آن، نماینده منتخب محسوب می‌شوند یا نه؟ پس از رفع ابهام اعلام نظر خواهد شد.

۴- تبصره (۳) ماده (۹) موضوع ماده (۶) از این نظر که بدون اعلام نظر شورای نگهبان در مدت مذکور، حکم صحت انتخابات نموده‌است، به معنای نفی عموم نظارت است لذا این تبصره مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته‌شد.

۵- تبصره ماده (۲۲) موضوع ماده (۹) از این نظر که شروع و ادامه روند اجرائی انتخابات را بدون حضور ناظر صحیح دانسته‌است مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته‌شد.

۶- اطلاق تبصره (۱) ماده (۲۵) موضوع ماده (۱۰) در خصوص اعزام بازرسان یا مأموران

(۱) جهت اطلاع از نظریه تفسیری شورای نگهبان در این خصوص به صفحه ۲۲۶ کتاب چهارم مجموعه نظرات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۰۹.

توسط رئیس جمهور و وزارت کشور، چون شامل وظیفه انحصاری نظارت شورای نگهبان می شود مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

۷- چون اجرای انتخابات از وظائف خاص وزارت کشور است و رئیس جمهور صرفاً مطابق اصل ۱۳۴ قانون اساسی^(۱) می تواند بر کار وزیران نظارت کند و تبصره (۱) ماده (۲۵) موضوع ماده (۱۰) اجازه اعزام بازرسان و مأموران از سوی رئیس جمهور را برای رسیدگی به حوزه های انتخابیه و شعب ثبت نام و اخذ رأی می دهد و این اختیار فراتر از نظارت بر کار وزیران است لذا تبصره مذکور از این جهت مغایر اصل ۱۳۷ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۸- در تبصره (۲) ماده (۲۵) موضوع ماده (۱۰) شاغلین غیر نظامی و انتظامی سازمان عقیدتی سیاسی از نظارت منع شده اند لذا این تبصره از این جهت که بدون ضرورت مانع استفاده نظارتی شورای نگهبان از این افراد می شود مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۹- در ماده (۲۸) موضوع ماده (۱۱) تصریح شده است که داوطلبان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند. اطلاق آن شامل افرادی می شود که شرایط بندهای (۱) و (۲) این ماده را ممکن است در فاصله ثبت نام تا برگزاری انتخابات از دست بدهند لذا این ماده از

(۱) اصل یکصد و سی و چهارم: ریاست هیأت وزیران با رئیس جمهور است که بر کار وزیران نظارت دارد و با اتخاذ تدابیر لازم به هماهنگی ساختن تصمیم های وزیران و هیأت دولت می پردازد و با همکاری وزیران، برنامه و خط مشی دولت را تعیین و قوانین را اجرا می کند.

در موارد اختلاف نظر و یا تداخل در وظایف قانونی دستگاه های دولتی که نیاز به تفسیر یا تغییر قانون نداشته باشد، تصمیم هیأت وزیران که به پیشنهاد رئیس جمهور اتخاذ می شود لازم الاجرا است.

رئیس جمهور در برابر مجلس مسئول اقدامات هیأت وزیران است.

(۲) اصل یکصد و سی و هفتم: هر یک از وزیران مسئول وظائف خاص خویش در برابر رئیس جمهور و مجلس است و در اموری که به تصویب هیأت وزیران می رسد مسئول اعمال دیگران نیز هست.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۲۰۹.

این جهت خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۶۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۱۰- با توجه به اینکه یکی از قوای حاکم که نقش مؤثر در شئون مختلف حاکمیت نظام اسلامی دارد مجلس شورای اسلامی است، حذف التزام علمی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران از بند (۱) ماده (۲۸) و حذف وفاداری به اصل مترقی ولایت مطلقه فقیه از بند (۳) این ماده و اطلاق اکتفا به شرط مسلمان بودن برای نمایندگی مجلس شورای اسلامی در بند (۱) ماده (۲۸) موضوع ماده (۱۱) مستلزم تجویز ورود افرادی به مجلس می شود که عامل به احکام اسلام نیستند و التزام عملی به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران ندارند و نیز وفادار به اصل مترقی ولایت مطلقه فقیه نمی باشند لذا بند اخیرالذکر از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر بند ۱ اصل ۳^(۲) و اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۱- در بند (۲) ماده (۲۸) موضوع ماده (۱۱) صرف ابراز وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در فرم ثبت نام کفایت نمی کند و باید وفاداری به آن احراز گردد لذا این بند مغایر اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱) اصل شصت و هفتم: نمایندگان باید در نخستین جلسه مجلس به ترتیب زیر سوگند یاد کنند و متن قسم نامه را امضا نمایند.

بسم الله الرحمن الرحيم

«من در برابر قرآن مجید، به خدای قادر متعال سوگند یاد می کنم و با تکیه بر شرف انسانی خویش تعهد می نمایم که پاسدار حریم اسلام و نگاهبان دستاوردهای انقلاب اسلامی ملت ایران و مبانی جمهوری اسلامی باشم، ودیعه ای را که ملت به ما سپرده به عنوان امینی عادل پاسداری کنم و در انجام وظائف وکالت، امانت و تقوا را رعایت نمایم و همواره به استقلال و اعتلای کشور و حفظ حقوق ملت و خدمت به مردم پایبند باشم، از قانون اساسی دفاع کنم و در گفته ها و نوشته ها و اظهارنظرها، استقلال کشور و آزادی مردم و تأمین مصالح آنها را مد نظر داشته باشم.»

نمایندگان اقلیتهای دینی این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد. نمایندگانی که در جلسه نخست شرکت ندارند باید در اولین جلسه ای که حضور پیدا می کنند مراسم سوگند را به جای آورند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

۱۲- مطابق شرائط مندرج در ذیل اصل ۶۴ قانون اساسی^(۱) اقلیتهای دینی صرفاً می توانند برای حوزه های مربوط به خود، داوطلب نمایندگی شوند لذا عدم تصریح به این قید در تبصره (۱) ماده (۲۸) موضوع ماده (۱۱) از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۱۳- اطلاق تبصره (۱) ماده (۲۸) موضوع ماده (۱۱) مستلزم تجویز ورود افرادی از اقلیتهای دینی به مجلس شورای اسلامی است که متجاهر به اعمال خلاف اسلام هستند لذا این تبصره از این جهت مغایر بند ۱ اصل ۳ و اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۴- شرائط مذکور در ماده (۲۸) موضوع ماده (۱۱) اثباتی است و باید احراز شود در اینجا اصل صحت جاری نیست، مفاد تبصره (۳) این ماده مستلزم تجویز ورود افراد فاقد شرائط فوق الذکر به مجلس شورای اسلامی است، لذا این تبصره از این جهت مغایر اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد مضافاً اینکه انحصار به طرق قانونی مستلزم نفی طرق معتبر شرعی است لذا این تبصره از این جهت نیز خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۵- در ماده (۳۰) موضوع ماده (۱۴) تصریح شده است انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام نباید مشمول موارد زیر باشند. اطلاق آن شامل افرادی می شود که پس از ثبت نام و قبل از برگزاری انتخابات مشمول موارد موضوع ماده مذکور قرار گیرند لذا این ماده از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

(۱) اصل شصت و چهارم: عده نمایندگان مجلس شورای اسلامی دوست و هفتاد نفر است و از تاریخ همه پرسی سال یکهزار و سیصد و شصت و هشت هجری شمسی پس از هر ده سال، با در نظر گرفتن عوامل انسانی، سیاسی، جغرافیایی و نظایر آنها حداکثر بیست نفر نماینده می تواند اضافه شود.

زرتشتیان و کلیمیان هر کدام یک نماینده و مسیحیان آقووری و کلدانی مجموعاً یک نماینده و مسیحیان ارمنی جنوب و شمال هر کدام یک نماینده انتخاب می کنند. محدوده حوزه های انتخابیه و تعداد نمایندگان را قانون معین می کند.

۱۶- حذف عبارت «کسانی که در جهت تحکیم مبانی رژیم سابق نقش مؤثر داشته‌اند» از بند (۱) ماده (۳۰) و حذف کلمه «هواداران» از ابتدای عبارت «احزاب و سازمانها و گروههای ضدانقلاب» از بند (۳) این ماده و نیز حذف عبارت «وابستگی و فعالیت» از ابتدای عبارت «احزاب و سازمانها و گروهها بعد از غیرقانونی اعلام شدن» در بند چهارم همان ماده و حذف عبارت «وابستگان به رژیم سابق از قبیل ...» از بند (۱۰) ماده (۳۰) و حذف بندهای (۴) و (۵) ماده (۳۰) که عبارتند از «کسانی که به جرم اقدام علیه جمهوری اسلامی ایران محکوم شده‌اند و محکومین به ارتداد به حکم محاکم صالحه قضائی» و عدم ذکر این موارد در بندهای ماده (۳۰) موضوع ماده (۱۴) چون مستلزم تجویز ورود این افراد به مجلس شورای اسلامی است لذا از این جهت مغایر بند ۱ اصل ۳ و اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۷- انحصار به استناد نظر کارشناسی وزارت اطلاعات در ماده (۳۰) موضوع ماده (۱۴) موجب تضییق نظارت و مستلزم نفی طرق معتبر شرعی می‌شود لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد. و نیز نسبت به شرائط و موانعی که از قانون اساسی در خصوص نمایندگان مجلس استفاده می‌شود مستلزم نفی طرق شرعی مثبت شده است لذا این ماده از این جهت مغایر بند ۱ اصل ۳ و اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۸- در بند (۴) ماده (۳۰) موضوع ماده (۱۴) محاکم قضائی مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات، مرجع اعلام غیرقانونی بودن احزاب، سازمانها و گروهها عنوان شده‌اند انحصار به این مرجع خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) تشخیص داده شد.

۱۹- در بند (۸) ماده (۳۰) موضوع ماده (۱۴) مرجع تشخیص غاصب زمینهای موات،

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

منحصر به دادگاه شده است چون این انحصار مستلزم نفی طرق معتبر شرعی دیگر است از این جهت خلاف موازین شرع تشخیص داده شد.

۲۰- در تبصره ماده (۳۰) موضوع ماده (۱۴) انتساب موارد مندرج در آن ماده به داوطلبان نمایندگی را منحصر به اسناد و مدارک مراجع ذی صلاح نموده که در برخی موارد مرجعی برای آن موارد وجود ندارد همچنین در ذیل این تبصره اصل بر صحت اظهارات داوطلب، در فرم ثبت نام گذاشته شده است این انحصار مستلزم نفی طرق معتبر شرعی است لذا از این جهت اطلاق آن خلاف موازین شرع و مغایر اصول ۶۷ و ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

۲۱- حذف این مطلب که صلاحیت معتمدان به تأیید هیأت نظارت می‌رسد از ماده (۳۲) و عدم ذکر آن در ماده (۳۲) موضوع ماده (۱۶) مصوبه مستلزم نفی نظارت در این مورد است لذا این ماده از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی تشخیص داده شد.

۲۲- در تبصره (۱) ماده (۳۲) موضوع ماده (۱۶) صرفاً موانعی را برای معتمدان ذکر کرده است با اینکه وظایفی که به عهده معتمدان گذاشته شده است امور بسیار مهمی از قبیل تعیین اعضای انتخابی هیأت اجرایی انتخابات و در نهایت تعیین صلاحیت داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی و تعیین اعضاء اجرائی شعب اخذ رأی و رسیدگی و اعلام نظر نسبت به شکایات از انتخابات می‌باشد، بنابراین عدم ذکر شرط التزام عملی به اسلام و قانون اساسی و حسن شهرت و دارا بودن وثوق و اعتماد به انجام صحیح وظائف مذکور برای آنان، مغایر اصول قانون اساسی مربوط به انتخابات است.

۲۳- در بندهای (۶) و (۷) تبصره (۱) ماده (۳۲) موضوع ماده (۱۶) اثبات نقش مؤثر داشتن در تحکیم رژیم سابق و ادامه عضویت در احزاب و سازمانها و گروهها بعد از غیرقانونی اعلام شدن را منحصر به نظر کارشناسی اطلاعات نموده که مستلزم نفی طرق معتبر شرعی است لذا از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر اصول قانون اساسی مربوط به انتخابات است.

۲۴- در این مصوبه داوطلبانی که عدم صلاحیت آنان با طی مراحل احراز گردد فاقد صلاحیت دانسته شده‌اند یعنی افرادی که عدم صلاحیت آنان اثبات نگردد و صلاحیت آنان نیز احراز نشود واجد شرایط دانسته شده‌اند. مثلاً مستفاد از ماده (۵۱) و تبصره آن موضوع ماده (۲۰) این است که داوطلبانی که صلاحیت آنان احراز نشود گرچه عدم صلاحیتشان ثابت نباشد، واجد شرایط محسوب می‌شوند که مستلزم تجویز ورود افراد غیر واجد شرایط به مجلس شورای اسلامی است لذا مغایر اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۵- در ماده (۵۱) حذف این مطلب که باید فرمانداران و بخشداران با سریعترین وسیله اسناد و مدارک رد صلاحیت را به هیأت نظارت استان برسانند، چون عدم ذکر آن در ماده (۵۱) موضوع ماده (۲۰) موجب اخلاف در اعمال نظارت شورای نگهبان می‌شود لذا مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

۲۶- در ماده (۵۲) موضوع ماده (۲۱) و تبصره آن رسیدگی هیأت نظارت را منحصر به احراز عدم صلاحیت نموده است لذا مغایر اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲۷- در تبصره (۲) ماده (۵۲) موضوع ماده (۲۱) با توجه به اینکه برای رسیدگی هیأت مرکزی نظارت مهلت خاصی منظور نشده و مهلت رسیدگی هیأت‌های نظارت استان ۵ روز است، با توجه به تعداد روزافزون داوطلبان عضویت در مجلس شورای اسلامی، منحصر کردن مهلت رسیدگی شورای نگهبان به مدت ۱۰ روز، موجب اخلاف در اعمال نظارت شورای نگهبان است لذا از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

۲۸- در ماده (۵۲) مکرر موضوع ماده (۲۲) ایرادهای ذیل وارد است:
الف) در این ماده چون میزان رد داوطلب نمایندگی را منحصر به احراز عدم صلاحیت نموده است لذا از این جهت مغایر اصل ۶۷ قانون اساسی شناخته شد.

ب) الزام هیأت نظارت استان، به اینکه مستندات رد خود را به هیأت اجرائی اعلام دارد تا هیأت اجرائی برای مرتبه دوم نسبت به صلاحیت و عدم صلاحیت داوطلب نظر دهد

چون تجویز ورود مرجع اجراء بعد از انجام نظارت است و به نحوی بر ناظر و موجب اخلال در اعمال نظارت شورای نگهبان است لذا از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد. بنابراین برای قسمت ذیل پاراگراف اول از عبارت «چنانچه شورای نگهبان پس از بررسی» تا عبارت «ابلاغ می شود» و نیز برای تبصره (۵) این ماده، موضوعی باقی نمی ماند.

ج) در خصوص مواردی که شورای نگهبان نسبت به آن اعمال نظارت نموده و رأی نظارتی داده است نظر این شورا نهائی می باشد لذا ارجاع آن به مرجع دیگری مانند دیوان عالی کشور مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی است بنابراین پاراگراف دوم و سوم و تبصره های (۱) لغایت (۴) ماده (۵۲) مکرر موضوع ماده (۲۲) مغایر این اصل شناخته شد.

۲۹- در ماده (۵۳) موضوع ماده (۲۳) در احراز تخلف معتمدین، نظر بخشدار یا فرماندار را قطعی دانسته و تأیید هیأت نظارت را لحاظ ننموده است لذا از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

۳۰- تبصره ماده (۵۵) موضوع ماده (۲۴) همان ایراد بندهای (۶) و (۷) را دارد.

۳۱- ماده (۷۰) موضوع ماده (۲۸) دارای ایرادات ذیل است:

الف) مستفاد از این ماده این است که هیأت های نظارت نمی توانند نظر خود مبنی بر توقف انتخابات را همراه با دلائل مستقیماً به شورای نگهبان اعلام دارد و مقرر شده است نظر خود را از طریق فرماندار یا بخشدار به وزارت کشور اعلام نمایند از این نظر مانع اعمال نظارت شورای نگهبان است و لذا از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

ب) حکم شورای نگهبان به ابطال انتخابات را متوقف بر نظر موافق قبلی وزارت کشور نموده است که قهراً مانع اعمال نظارت کامل آن شورا است لذا از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

ج) دستور توقف انتخابات را منحصرأ از اختیارات وزارت کشور دانسته و در نتیجه موجب سلب حق اعلام ابطال از طرف شورای نگهبان است لذا از این جهت نیز مغایر

اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

د) در تبصره (۱) این ماده وظیفه نظارتی شورای نگهبان منحصر و محدود به موارد مذکور در ماده شده است لذا از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

۳۲- در ماده (۷۲) موضوع ماده (۲۹) ایرادات ذیل وارد است:

الف) چون مانع از اعمال نظارت کامل و استصوابی شورای نگهبان شده است لذا از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

ب) نهائی ندانستن نظر شورای نگهبان و ارجاع امر به مرجع دیگری مانند دیوان عالی کشور، منافی استقلال و مخالف وظائف نظارتی شورای نگهبان است و لذا از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد. بنابراین تبصره‌های چهارگانه آن موضوعی ندارد.

۳۳- با توجه به عبارت «و یا اجرای ماده (۷۲) این قانون» در ماده (۷۳) موضوع ماده (۳۰)، همان ایراد بند (۳۲) در اینجا نیز وارد است.

۳۴- حذف عبارت «پس از اعلام نظر شورای نگهبان» از تبصره ماده (۷۴) موضوع ماده (۳۱)، صحت انتخابات را بدون نظارت شورای نگهبان تجویز می‌نماید که به منزله حذف نظارت موضوع اصل ۹۹ قانون اساسی در این مورد است لذا این ماده از این جهت مغایر این اصل شناخته شد.

۳۵- ماده (۹۴) موضوع ماده (۳۲) مبهم است پس از مشخص شدن قوانین و مقررات و رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.
تذکر:

افراد مذکور در ماده (۹۸۲) قانون مدنی کسانی هستند که تحصیل تابعیت ایرانی نموده‌اند بنابراین ذکر این قید در بند (۱) ماده (۳۰) موضوع ماده (۱۴) بی‌معنا است و در این بند اشتباهی رخ داده است که باید اصلاح گردد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

مغایرت و مخالفت لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظائف و اختیارات و مسئولیتهای ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی» با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۲۲۲۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۱/۲۴

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۳۱۱۰۷ مورخ ۱۳۸۱/۷/۱ دولت در مورد اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظائف و اختیارات و مسئولیتهای ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی» که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

متن لایحه

ماده ۱ - متن زیر و تبصره ذیل آن به انتهای ماده (۱۳) اضافه می‌شود:

رئیس جمهور می‌تواند وظائف مربوط به نظارت، کسب اطلاعات، بازرسی، پیگیری و بررسی را از طریق هیأتی متشکل از افراد صاحب نظر در امور حقوقی و اجرائی به نام هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، انجام دهد. کلیه دستگاههای حکومتی موظفند با هیأت منصوب از سوی رئیس جمهور همکاری لازم را نموده و به مکاتبات هیأت در ارتباط با قانون اساسی و چگونگی اجرا یا نقض آن در اسرع وقت مناسب، حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ وصول، پاسخ لازم را همراه با توضیحات کافی ارائه داده و کلیه اطلاعات، اسناد و مدارک درخواست شده را در اختیار هیأت قرار دهند و امکان بازرسی را فراهم نمایند. تبصره - متخلف به دادگاه صالح یا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری حسب مورد معرفی می‌شود و در صورت اثبات تخلف به مجازات سه ماه تا یک سال انفصال از خدمات دولتی محکوم خواهد شد.

ماده ۲ - ماده (۱۴) به شرح زیر اصلاح و سه تبصره به آن الحاق می‌شود:

ماده ۱۴ - در صورت توقف، نقض یا عدم اجرای اصلی از اصول قانون اساسی، رئیس جمهور در اجرای وظائف خویش برای اجرای قانون اساسی به نحو مقتضی اقدام می‌نماید و برای این منظور می‌تواند ضمن دستور توقف تصمیمات و اقدامات انجام شده برخلاف قانون اساسی، مراتب را به اطلاع بالاترین مقام مسئول مربوطه در هر یک از قوا و نهادهای حکومتی برساند و علت توقف، نقض یا عدم اجرا را خواستار گردد. مقام مسئول موظف است در اسرع وقت مناسب، حداکثر ظرف مدت دو ماه پاسخ خود را مشروحاً و با ذکر دلیل به اطلاع رئیس جمهور برساند. در صورتی که پس از بررسی و تشخیص رئیس جمهور، توقف یا نقض یا عدم اجرا همچنان ثابت باشد، رئیس جمهور نسبت به اجرای اصل یا اصول مربوطه و رفع عوارض ناشی از تخلف

اقدام لازم را معمول و از جمله دستور توقف تصمیمات و اقدامات انجام شده بر خلاف قانون اساسی را صادر می نماید و پرونده امر را برای تعقیب متخلف، به مراجع صالح اداری و قضائی ارسال می دارد. متخلف برای بار اول به یک تا سه سال و در صورت تکرار به انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم می شود.

تبصره ۱- رئیس جمهور اگر رأی قضائی را مغایر قانون اساسی تشخیص دهد نقض رای مذکور را از دیوان عالی کشور درخواست می نماید. این درخواست موجب توقف اجرا و آثار و تبعات رأی تا پایان رسیدگی می شود.

رئیس قوه قضائیه مکلف است شعبه ای خاص در دیوان عالی کشور متشکل از یک رئیس و دو مستشار که دارای پایه یازده قضائی باشند را برای رسیدگی به این درخواست تشکیل دهد.

اعضاء این شعبه به انتخاب هیأت عمومی دیوان عالی کشور و با حکم رئیس قوه قضائیه منصوب می شوند.

رسیدگی به درخواست رئیس جمهور توسط قضات شعبه مزبور انجام و نظر اکثریت ملاک عمل خواهد بود. هنگام رسیدگی هیأتی مرکب از سه حقوقدان به انتخاب مجلس شورای اسلامی و سه حقوقدان به انتخاب هیأت وزیران در جلسه حضور خواهند داشت و نظرات و توضیحات خود را به شعبه ارائه خواهند نمود. در صورت نقض رأی از سوی شعبه مزبور پرونده جهت رسیدگی به مرجع قضائی صالح ارسال می شود و آن مرجع مکلف به تبعیت از نظر شعبه خاص دیوان عالی کشور خواهد بود.

تبصره ۲- اقدامات نظارتی و مصوبات مجلس شورای اسلامی با رعایت ضوابط مقرر و تفسیر شورای نگهبان (در چارچوب قانون اساسی) از اصول قانون اساسی و

استیضاح موضوع بند (۲) اصل هشتاد و نهم (۸۹) قانون اساسی^(۱) و حکم دیوان عالی کشور موضوع بند (۱۰) اصل یکصد و دهم (۱۱۰) قانون اساسی^(۲)، از شمول این ماده مستثنی می‌باشند.

تبصره ۳ - رئیس جمهور می‌تواند نسبت به جبران خسارات و لطمه وارده به شهروندان به جهت نقض حقوق اساسی شناخته شده آنها از قانون اساسی از طریق پیش بینی اعتبار لازم در لوایح بودجه سالانه کل کشور اقدام نماید.

ماده ۳ - ماده (۱۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۵ - به منظور اجرای صحیح و دقیق قانون اساسی، رئیس جمهور می‌تواند در صورت احراز تخلف به هر یک از قوای مقننه و قضائیه و مجریه و نهادهای حکومتی تذکر و اخطار دهد.

۱) اصل هشتاد و نهم: ۱ - نمایندگان مجلس شورای اسلامی می‌توانند در مواردی که لازم می‌دانند هیأت وزیران یا هر یک از وزراء را استیضاح کنند، استیضاح وقتی قابل طرح در مجلس است که با امضای حداقل ده نفر از نمایندگان به مجلس تقدیم شود.

هیأت وزیران یا وزیر مورد استیضاح باید ظرف مدت ده روز پس از طرح آن در مجلس حاضر شود و به آن پاسخ گوید و از مجلس رأی اعتماد بخواهد. در صورت عدم حضور هیأت وزیران یا وزیر برای پاسخ، نمایندگان مزبور درباره استیضاح خود توضیحات لازم را می‌دهند و در صورتی که مجلس مقتضی بداند اعلام رأی عدم اعتماد خواهد کرد.

اگر مجلس رأی اعتماد نداد هیأت وزیران یا وزیر مورد استیضاح عزل می‌شود، در هر دو صورت وزرای مورد استیضاح نمی‌توانند در هیأت وزیرانی که بلافاصله بعد از آن تشکیل می‌شود عضویت پیدا کنند.

۲ - در صورتی که حداقل یک سوم نمایندگان مجلس شورای اسلامی رئیس جمهور را در مقام اجرای وظایف مدیریت قوه مجریه و اداره امور اجرایی کشور مورد استیضاح قرار دهند رئیس جمهور باید ظرف مدت یک ماه پس از طرح آن در مجلس حاضر شود و در خصوص مسائل مطرح شده توضیحات کافی بدهد. در صورتی که پس از بیانات نمایندگان مخالف و موافق و پاسخ رئیس جمهور، اکثریت دو سوم کل نمایندگان به عدم کفایت رئیس جمهور رأی دادند مراتب جهت اجرای بنده ده اصل یکصد و دهم به اطلاع مقام رهبری می‌رسد.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۷۶.

ترتیب اثر ندادن به تذکر و اخطار رئیس جمهور، می تواند به اقدامات مذکور در ماده (۱۴) این قانون و تبصره (۱) آن منجر شود.

ماده ۴ - ماده (۱۶) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۶ - رئیس جمهور سالی یک بار گزارش موارد توقف و عدم اجرا و یا نقض قانون اساسی را با تصمیمات متخذه و ذکر موانع و مشکلات، تنظیم و به اطلاع مجلس شورای اسلامی می رساند. گزارش رئیس جمهور در جلسه علنی مجلس قرائت می شود.

همچنین رئیس جمهور می تواند هرگاه لازم بداند، مستقیماً مردم را از طریق مقتضی در جریان موارد عدم اجرا یا نقض قانون اساسی و اقداماتی که انجام داده، قرار دهد. (۱)

(۱) فصل دوم قانون حدود و وظائف و اختیارات ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی به این شرح می باشد:

فصل دوم - مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی

ماده ۱۳ - به منظور پاسداری از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای اصل ۱۱۳ قانون اساسی، رئیس جمهور از طریق نظارت، کسب اطلاع، بازرسی، پیگیری، بررسی و اقدامات لازم مسئول اجرای قانون اساسی می باشد.

ماده ۱۴ - در صورت توقف یا عدم اجرای اصلی از قانون اساسی رئیس جمهور در اجرای وظائف خویش برای اجرای قانون اساسی به نحو مقتضی اقدام می نماید و برای این منظور می تواند مراتب را به اطلاع بالاترین مقام مسئول مربوطه برساند و علت توقف یا عدم اجرا را خواستار گردد. مقام مسئول موظف است پاسخ خود را مشروحاً و با ذکر دلیل به اطلاع رئیس جمهور برساند. در صورتی که پس از بررسی به تشخیص رئیس جمهور توقف یا عدم اجراء ثابت گردد، نسبت به اجرای اصل یا اصول مربوطه و رفع عوارض ناشی از تخلف اقدام و در صورتی که تخلف مربوط به نخست وزیر و وزراء باشد به مجلس شورای اسلامی ارجاع می دهد و در غیر این صورت پرونده امر به مرجع صالح ارسال خواهد شد.

ماده ۱۵ - به منظور اجرای صحیح و دقیق قانون اساسی، رئیس جمهور حق اخطار و تذکر به قوای سه گانه کشور را دارد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۲۹۴۴

تاریخ: ۸۲/۲/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۲۲۲ مورخ ۱۳۸۲/۱/۲۴ و پیرو نامه شماره ۲۸۴۲/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۲/۴^(۱) «لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظائف و اختیارات و مسئولیتهای ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی» مصوب جلسه مورخ نوزدهم فروردین ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- ماده یک:

الف: در مواردی که رهبری در دستگاههای زیر نظر خود اعمال ولایت نموده باشند دادن اختیار نظارت و کسب اطلاع..... ، به رئیس جمهور نسبت به آن خلاف شرع شناخته شد.

ب: عموم عبارت «کلیه دستگاههای حکومتی» نسبت به دستگاههایی که به نص قانون اساسی یا با اعمال اختیارات موضوع اصل ۵۷ قانون اساسی مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری می‌باشند مغایر اصول قانون اساسی از جمله اصول ۵۷،^(۲) ۱۱۰،^(۳) ۱۱۳،^(۴) و

ماده ۱۶ - رئیس جمهور می‌تواند سالی یک بار آمار موارد توقف، عدم اجرا و نقض و تخلف از قانون اساسی را با تصمیمات متخذة تنظیم کند و به اطلاع مجلس شورای اسلامی برساند.

(۱) تقاضای استمهال براساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۷۴.

(۴) اصل یکصد و سیزدهم: پس از مقام رهبری رئیس جمهور عالی‌ترین مقام رسمی کشور است و مسئولیت

۱۷۵^(۱) شناخته شد.

ج: چون ظاهر ماده، استقلال هیأت مذکور در مقام عمل است، لذا اصل تشکیل چنین هیأتی خلاف اصل ۱۱۳ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

د: شمول دستگاههای حکومتی، در مورد خبرگان رهبری و شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت و مجلس شورای اسلامی و قوه قضائیه و هر مقام و دستگاه دیگری که قانون اساسی به آنها اختیار یا وظیفه‌ای داده است نسبت به تشخیص، برداشت، نوع و کیفیت اعمال این اختیار و مسئولیت خلاف اصول مربوط قانون اساسی من جمله ۷۱، ۷۳، (۳)، ۸۵، (۵)، ۹۴، (۶)، ۹۶، (۷)، ۹۸، (۸)، ۹۹، (۹)، ۱۰۷، (۱۰)، ۱۰۸، (۱۱)، ۱۰۹، (۱۲)

اجرای قانون اساسی و ریاست قوه مجریه را جز در اموری که مستقیماً به رهبری مربوط می‌شود، بر عهده دارد.

(۱) اصل یکصد و هفتاد و پنجم: در صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور باید تأمین گردد.

نصب و عزل رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با مقام رهبری است و شورائی مرکب از نمایندگان رئیس جمهور و رئیس قوه قضائیه و مجلس شورای اسلامی (هر کدام دو نفر) نظارت بر این سازمان خواهند داشت.

خط مشی و ترتیب اداره سازمان و نظارت بر آن را قانون معین می‌کند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۳۸.

(۳) اصل هفتاد و یکم: مجلس شورای اسلامی در عموم مسائل در حدود مقرر در قانون اساسی می‌تواند قانون وضع کند.

(۴) اصل هفتاد و سوم: شرح و تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است. مفاد این اصل مانع از تفسیری که دادرسان، در مقام تمییز حق، از قوانین می‌کنند نیست.

(۵) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

(۶) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۷) اصل نود و ششم: تشخیص عدم مغایرت مصوبات مجلس شورای اسلامی با احکام اسلام با اکثریت فقهای شورای نگهبان و تشخیص عدم تعارض آنها با قانون اساسی بر عهده اکثریت همه اعضای شورای نگهبان است.

(۸) اصل نود و هشتم: تفسیر قانون اساسی به عهده شورای نگهبان است که با تصویب سه چهارم آنان انجام

۱۱۲، (۱۳)، ۱۵۶، (۱۴) شناخته شد.

کتاب می‌شود.

(۹) همین مجموعه، صفحه ۲۰۹.

(۱۰) **اصل یکصد و هفتم:** پس از مرجع عالی قدر تقلید و رهبر کبیر انقلاب جهانی اسلام و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت آیت الله العظمی امام خمینی «قدس سره» که از طرف اکثریت قاطع مردم به مرجعیت و رهبری شناخته و پذیرفته شدند، تعیین رهبر به عهده خبرگان منتخب مردم است. خبرگان رهبری درباره همه فقهائ و اجد شرائط مذکور در اصول پنجم و یکصد و نهم بررسی و مشورت می‌کنند هرگاه یکی از آنان را اعلم به احکام و موضوعات فقهی یا مسائل سیاسی و اجتماعی یا دارای مقبولیت عامه یا واجد برجستگی خاص در یکی از صفات مذکور در اصل یکصد و نهم تشخیص دهند او را به رهبری انتخاب می‌کنند و در غیر این صورت یکی از آنان را به عنوان رهبر انتخاب و معرفی می‌نمایند. رهبر منتخب خبرگان، ولایت امر و همه مسئولیت‌های ناشی از آن را بر عهده خواهد داشت.

رهبر در برابر قوانین با سایر افراد کف‌خور مساوی است.

(۱۱) **اصل یکصد و هشتم:** قانون مربوط به تعداد و شرائط خبرگان، کیفیت انتخاب آنها و آئین نامه داخلی جلسات آنان برای نخستین دوره باید به وسیله فقهاء اولین شورای نگهبان تهیه و با اکثریت آراء آنان تصویب شود و به تصویب نهائی رهبر انقلاب برسد. از آن پس هرگونه تغییر و تجدید نظر در این قانون و تصویب سایر مقررات مربوط به وظائف خبرگان در صلاحیت خود آنان است.

(۱۲) **اصل یکصد و نهم:** شرائط و صفات رهبر:

۱- صلاحیت علمی لازم برای افتاء در ابواب مختلف فقه.

۲- عدالت و تقوای لازم برای رهبری امت اسلام.

۳- بینش صحیح سیاسی و اجتماعی، تدبیر، شجاعت، مدیریت و قدرت کافی برای رهبری.

در صورت تعدد واجدین شرائط فوق، شخصی که دارای بینش فقهی و سیاسی قوی‌تر باشد مقدم است.

(۱۳) **اصل یکصد و دوازدهم:** مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تشخیص مصلحت در مواردی که مصوبه مجلس شورای اسلامی را شورای نگهبان خلاف موازین شرع و یا قانون اساسی بداند و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام نظر شورای نگهبان را تأمین نکند و مشاوره در اموری که رهبری به آنان ارجاع می‌دهد و سایر وظایفی که در این قانون ذکر شده است به دستور رهبری تشکیل می‌شود.

اعضاء ثابت و متغیر این مجمع را مقام رهبری تعیین می‌نمایند.

مقررات مربوط به مجمع توسط خود اعضاء تهیه و تصویب و به تأیید مقام رهبری خواهد رسید.

(۱۴) همین مجموعه، صفحه ۱۲۲.

۵- عموم عبارت کلیه دستگاهها شامل دستگاهی می شود که در قانون اساسی مرجع تشخیص مغایرت یا اصول قانون اساسی تعیین شده است، لذا از این جهت مغایر اصول ۹۴ و ۹۶، ۹۸ قانون اساسی شناخته شد.

۲- تبصره ماده یک:

الف: چون تبصره ذیل این ماده مبتنی بر مفاد ماده مذکور است با توجه به ایرادات وارده بر آن باید اصلاح شود سپس اظهار نظر خواهد شد.

۳- ماده دو:

الف: صدور دستور توقف در خصوص تصمیمات و اقداماتی که مطابق قانون اساسی مسئول مشخص دارد خلاف اصول متعدد قانون اساسی من جمله اصول ۷۱، ۸۵، ۹۴، ۹۶، ۹۸، ۹۹، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۵۹^(۱)، ۱۵۶، ۱۱۲، ۱۷۵، شناخته شد.

و نیز عبارت «هر یک از قوا و نهادهای حکومتی» همان ایرادات شرعی و قانون اساسی جزءهای «الف، ب، د، ه» بند «۱» را دارد.

ب: اطلاق ظاهر عبارت «پرونده امر را برای تعقیب متخلف به مراجع صالح قضائی ارسال می دارد» نسبت به موردی که قاضی تشخیص تخلف ندهد خلاف اصل ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد.

۴- تبصره یک ماده دو:

الف: چون مستفاد از اصول قانون اساسی این است که رسیدگی قضائی در تمام مراحل از ابتدا تا قطعیت حکم به عهده قوه قضائیه و محاکم دادگستری می باشد ورود رئیس جمهور در پرونده های قضائی و احکام صادره از این جهت مغایر اصول ۳۶^(۲)، ۱۵۶، ۱۵۹، قانون اساسی شناخته شد و الزام قوه قضائیه و محاکم و قضات به رسیدگی، به

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲۳.

(۲) اصل سی و هشتم: حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد.

صرف درخواست رئیس جمهور دخالت در امر قضاء و موجب اخلال در وظائف و اختیاراتی است که به نص قانون اساسی بر عهده این قوه نهاده شده است از این جهت نیز مغایر اصول ۵۷ و ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد ضمناً چون درخواست مذکور موجب توقف اجرا و آثار و تبعات رأی می گردد همان ایراد مربوط به قوه قضائیه موضوع جزء «الف» بند «۳» را دارد.

ب: ملزم نمودن رئیس قوه قضائیه، به انتخاب کسانی که هیأت عمومی دیوان عالی کشور انتخاب نموده است خلاف بند «۳» اصل ۱۵۸ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

ج: الزام دادگاه به پذیرفتن حضور حقوقدانان ششگانه در دادگاه مذکور مستلزم دخالت قوه مقننه و مجریه در قوه قضائیه و تجاوز از حدود و اختیاراتشان در قانون اساسی و مخل استقلال قوه قضائیه است لذا از این جهت مغایر اصول ۵۷ و ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد.

د: الزام قاضی به تبعیت از حکم شعبه خاص دیوان عالی کشور خلاف موازین شرع شناخته شد همچنین استفاده از اصل ۱۶۷ قانون اساسی^(۲) آن است که قاضی مکلف است منحصرأ مطابق قوانین مدونه حکم صادر کند و چنانچه حکم قضیه را در قوانین مدونه نیابد با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر حکم صادر نماید و طریق دیگری

(۱) اصل یکصد و پنجاه و هشتم: وظایف رئیس قوه قضائیه به شرح زیر است:

۱- ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسئولیتهای اصل یکصد و پنجاه و هشتم.

۲- تهیه لوایح قضائی متناسب با جمهوری اسلامی.

۳- استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری، طبق قانون.

(۲) اصل یکصد و شصت و هفتم: قاضی موظف است کوشش کند حکم هر دعوا را در قوانین مدونه بیابد و اگر نیابد با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر حکم قضیه را صادر نماید و نمی تواند به بهانه سکوت یا نقص یا اجمال یا تعارض قوانین مدونه از رسیدگی به دعوا و صدور حکم امتناع ورزد.

پیش بینی نشده است لذا از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۵- تبصره دو ماده دو:

الف: منظور از اقدامات نظارتی موضوع صدر این تبصره، و اینکه مربوط به چه دستگاه یا دستگاههایی است مشخص شود تا اظهار نظر گردد.

ب: مفاد و مفهوم این تبصره همان ایرادات جزءهای «د»، «ه» بند «۱» و جزء «الف» بند «۴» را دارد پس از رفع اشکال اظهار نظر خواهد شد.

۶- تبصره سه ماده دو:

الف: اطلاق پرداخت خسارت وارده توسط اشخاص از بیت المال در شرایطی که مصارف اهمی جهت رفع نیازهای ضروری مردم در میان باشد خلاف موازین شرع شناخته شد.
ب: اطلاق این تبصره شامل مواردی می شود که تشخیص ورود خسارت و مقصر و میزان آن نیازمند رسیدگی قضائی است لذا این تبصره مغایر با اصول مربوط به قضا و تفکیک قوا (اصول ۵۷ و ۱۵۶ قانون اساسی) می باشد.

۷ - ماده سه:

الف: این ماده ایرادات جزءهای «الف، ب، د، ه» بند «۱» و بندهای «۳» و «۴» را دارد.
۸- ماده چهار:

الف: قرائت گزارش موضوع این ماده در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی بدون رعایت اصل ۶۹ قانون^(۱) مغایر این اصل می باشد.

۹- در تبصره ماده «۱» و ماده «۲» و ذیل ماده «۳» معرفی به دادگاه برای ضمانت اجرا

(۱) اصل شصت و نهم: مذاکرات مجلس شورای اسلامی باید علنی باشد و گزارش کامل آن از طریق رادیو و روزنامه رسمی برای اطلاع عموم منتشر شود. در شرائط اضطراری، در صورتی که رعایت امنیت کشور ایجاب کند، به تقاضای رئیس جمهور یا یکی از وزراء یا ده نفر از نمایندگان، جلسه غیر علنی تشکیل می شود. مصوبات جلسه غیر علنی در صورتی معتبر است که با حضور شورای نگهبان به تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان برسد. گزارش و مصوبات این جلسات باید پس از برطرف شدن شرائط اضطراری برای اطلاع عموم منتشر گردد.

موجب تداخل قوای گرد و از این جهت مغایر اصول ۵۷ و ۱۵۶ قانون اساسی می باشد.
 ۱۰- عموم و اطلاق ماده «۲» و تبصره «۱» آن و ماده «۳» موجب معتبر دانستن برداشت
 رئیس جمهور از قانون اساسی در موارد اختلاف است لذا از این جهت مغایر اصل ۹۸
 قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۳۹.

اصلاحیه (مرحله پنجم) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح هیأت منصفه

شماره: ۲۲۲۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱/۲۲

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۸۵۹ مورخ ۸۱/۸/۲۳ و پیرو نامه شماره ۲۳۷۱-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۴ طرح هیأت منصفه^(۱) که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱ - رسیدگی به جرائم سیاسی و مطبوعاتی علنی است و با حضور هیأت منصفه در دادگاه صالحه صورت می گیرد.

هیأت منصفه در دادگاههای تحت نظر قوه قضائیه طبق این قانون تشکیل می گردد.

ماده ۲ - اعضای هیأت منصفه از بین اصناف و گروههای مختلف اجتماعی نظیر

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور در مجلس شورای اسلامی و نظریات شورای نگهبان به صفحات ۳۲۸ تا ۳۵۷ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

روحانیون، اساتید دانشگاه، دانشجویان، پزشکان، مهندسان، کارگران، کشاورزان، نویسندگان، روزنامه‌نگاران، معلمان، وکلای دادگستری، کارمندان، هنرمندان، پیشه‌وران و تجار برای مدت چهار سال انتخاب می‌گردند.

ماده ۳ - انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل هیأت منصفه هر استان از بین اقشار و صنوف مختلف از طریق اعلام عمومی و جمع‌آوری تقاضاهای داوطلبان عضویت در هیأت منصفه به قید قرعه و به صورت علنی خواهد بود. هیأت منصفه هر استان در اولین جلسه خود یکی از اعضاء را برای مدت دو سال به عنوان دبیر هیأت منصفه انتخاب خواهد کرد. دبیر، مسئولیت اداره دبیرخانه را به عهده دارد. حداقل یک ماه قبل از اتمام دوره مسئولیت دبیر، دبیر جدید به وسیله هیأت منصفه استان انتخاب خواهد شد.

امور اجرایی این ماده در هر استان زیر نظر هیأتی مرکب از رئیس کل دادگستری استان، رئیس شورای استان و در غیاب وی رئیس شورای شهر مرکز استان خواهد بود. در هر استان یکی از نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس به عنوان ناظر در جلسات هیأت شرکت خواهد نمود.

ماده ۴ - اعضاء هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

۲- مسلمان بودن.

۳- التزام عملی به قانون اساسی.

۴- حداقل سی سال سن.

۵- عدم محرومیت از فعالیتهای اجتماعی.

۶- داشتن حداقل مدرک دیپلم متوسطه یا معادل آن در علوم حوزوی.

ماده ۵ - تعداد اعضاء هیأت منصفه در استان تهران پانصد نفر و در استانهای با جمعیت بیش از یک میلیون نفر دویست و پنجاه نفر و در استانهای با جمعیت کمتر از یک

میلیون نفر، یکصد و پنجاه نفر می‌باشد.

تبصره ۱ - پس از تعیین دو سوم اعضا، هیأت منصفه رسمیت می‌یابد.
تبصره ۲ - شورای مذکور در ماده (۳) حداقل سه ماه قبل از پایان دوره هیأت منصفه برای انتخاب هیأت منصفه جدید اقدام خواهد کرد. ترتیب انجام امور باید به نحوی باشد که حداقل یک ماه قبل از اتمام دوره هیأت منصفه، اعضاء هیأت منصفه بعدی مشخص شده باشند.

ماده ۶ - هیأت منصفه هر محکمه بر اساس قرعه در تهران بیست و یک نفر و در سایر مراکز استانها چهارده نفر انتخاب می‌شوند. دبیر هیأت منصفه ده روز قبل از زمان برگزاری دادگاه با دعوت از نمایندگان دادگستری و شورای شهر مرکز استان و وکیل یا نماینده متهم و شاکی قرعه کشی را انجام می‌دهد. حضور نمایندگان دادگستری و شورای شهر در مراسم قرعه کشی الزامی است.

تبصره ۱ - در ترکیب هیأت منصفه هر محکمه از یک صنف یا گروه اجتماعی نباید بیش از دو نفر از طریق قرعه کشی انتخاب شوند.

تبصره ۲ - در صورتی که به تشخیص دادگاه رسیدگی به اتهام فوریت داشته باشد و امکان رسیدگی نیز فراهم باشد، رعایت ده روز مذکور در این ماده الزامی نیست. و دبیر هیأت منصفه موظف است ضمن همکاری با قاضی مربوطه اعضاء هیأت منصفه دادگاه را در موعد مقرر معرفی نماید.

ماده ۷ - در تهران دادگاه با حضور حداقل یازده نفر و در استانها با حضور نه نفر از اعضاء هیأت منصفه تشکیل شده و رسمیت خواهد یافت. ملاک تصمیم‌گیری هیأت منصفه آراء اکثریت حاضران خواهد بود.

اعضاء هیأت منصفه موظفند تا پایان جلسات دادگاهها حضور داشته باشند.

ماده ۸ - دبیرخانه هیأت منصفه زیر نظر هیأت منصفه انجام وظیفه می‌کند و بودجه آن از محل کمک‌های اهدائی تأمین خواهد شد.

ماده ۹ - چنانچه هر یک از اعضای هیأت منصفه بدون عذر موجه در چهار جلسه متوالی یا شش جلسه متناوب در دادگاه حاضر نشوند و یا به همین ترتیب از شرکت در اتخاذ تصمیمات خودداری کنند یا حکم همان دادگاه به دو سال محرومیت از عضویت در هیأت منصفه محکوم می‌شوند.

تبصره - هر یک از اعضای هیأت منصفه که با عذر موجه نتواند در جلسه دادگاه حاضر شود موظف است دو روز قبل از جلسه دادرسی، مراتب معذورت خود را به طور کتبی و مستدل به استحضار دادگاه برساند. در صورتی که سبب عذر بعداً حادث گردد باید در اولین فرصت ممکن مراتب به اطلاع دادگاه رسانده شود. در غیر این صورت عذر وی غیرموجه محسوب می‌گردد. عذر موجه در قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب - در امور کیفری - مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی^(۱) احصاء شده است.

ماده ۱۰ - اعضای هیأت منصفه بعد از انتخاب در جلسه‌ای در برابر قرآن کریم به خداوند متعال سوگند یاد می‌کنند که بدون در نظر گرفتن گرایشهای شخصی، گروهی و با رعایت صداقت، تقوی و امانت‌داری در راه احقاق حق و ابطال باطل انجام وظیفه کنند.

ماده ۱۱ - رد صلاحیت اعضاء هیأت منصفه مطابق قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی همانند رد صلاحیت قضات^(۲) خواهد بود.

ماده ۱۲ - هرگاه در حین محاکمه، اعضای هیأت منصفه سوالی داشته باشند مراتب را کتباً جهت طرح، تسلیم رئیس دادگاه می‌کنند.

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد سوم صفحه ۱۳۲۳ (ماده ۱۱۶).

(۲) همان، صفحه ۱۳۱۳ (بحث دوم - رد دادرسان و قضات تحقیق).

ماده ۱۳ - پس از اعلام ختم رسیدگی بلافاصله اعضاء هیأت منصفه به شور پر داخه و نظر کتبی خود را در مورد زیر به دادگاه اعلام می دارند:

الف - متهم بزهکار است یا خیر؟

ب - در صورت بزهکاری، آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟

تبصره - پس از اعلام نظر هیأت منصفه، دادگاه در خصوص مجرمیت یا برائت متهم اتخاذ تصمیم نموده و طبق قانون مبادرت به صدور رأی می نماید.

ماده ۱۴ - با تصویب این قانون کلیه قوانین مغایر ملغی می گردد.

ماده ۱۵ - آئین نامه اجرائی این قانون از زمان تصویب ظرف مدت سه ماه به وسیله وزارتخانه های دادگستری، کشور و فرهنگ ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

نظریه (مرحله ششم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۲۹۲۱

تاریخ: ۸۲/۲/۱۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۲۲۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۱/۲۴ و شماره ۲۳۷۱ - ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۴ و شماره ۲۱۹۲ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱ و شماره ۲۰۴۰ - ق مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۲ و شماره ۱۹۳۹ - ق مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۹ و شماره ۱۵۹۰ - ق مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۵ و پیرو نامه های شماره ۸۲/۳۰/۲۸۴۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۴^(۱) و شماره ۸۱/۳۰/۱۸۵۹ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳ و شماره ۸۱/۳۰/۱۷۹۹ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۴ و شماره ۸۱/۳۰/۱۲۹۵ مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۰ و شماره ۸۱/۳۰/۱۲۲۹ مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۰ و شماره

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۸۱/۳۰/۶۰۳ مورخ ۱۳۸۱/۳/۷ و شماره ۸۱/۳۰/۴۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۶ و شماره
 ۸۱/۳۰/۲۰۲ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲ و شماره ۸۱/۳۰/۱۷۴ مورخ ۱۳۸۱/۱/۲۸ و شماره
 ۸۰/۲۱/۳۰۳۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۸ و شماره ۸۰/۲۱/۳۰۱۲ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۶؛
 «طرح هیأت منصفه» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نوزدهم فروردین ماه یکهزار و
 سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ
 ۱۳۸۲/۲/۱۴ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:
 «ایراد بندهای (۱) و (۳) قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

مغایرت و مخالفت لایحه وظائف و اختیارات و تغییرنام وزارت پست و تلگراف و تلفن
با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۵۱۸۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۲/۱

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۴۸۱۵/۲۳۸۸۶ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۱ دولت در مورد وظائف و
اختیارات و تغییرنام وزارت پست و تلگراف و تلفن که در جلسه علنی روز سه شنبه
۱۳۸۱/۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای
اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و
اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱ - نظر به تحول چشمگیر علوم و فنون مرتبط با صنایع الکترونیک، مخابرات،
ارتباطات رادیویی و رایانه‌ای و نقش مهم و مؤثر خدمات پستی، مخابراتی، پست
بانک و سنجش از راه دور، در امور فرهنگی و اقتصادی، تعمیق علایق و پیوستگی بین
جوامع انسانی، تحول نظام اداری، کاهش مسافرتها، غیر ضرور، حفظ محیط زیست
و تشخیص منابع زمینی، هواشناسی، اقیانوس شناسی در برنامه ریزی توسعه و لزوم

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

تدوین و تعیین وظائف و اختیارات قانونی برای دستگاه متولی نظارت بر عرضه خدمات مذکور و هماهنگ کردن نام و عنوان این دستگاه، متناسب با ضرورتها و نیازهای زمان، قانون تغییر نام وزارت پست و تلگراف و تلفن و تعیین وظائف و اختیارات و تجدید تشکیلات آن به شرح مواد آتی تدوین می‌شود.

ماده ۲ - به منظور اعمال حاکمیت بر طیف فرکانس و حفاظت از حقوق رادیویی کشور در سطح منطقه و بین الملل و تمرکز امور سیاستگذاری، تدوین ضوابط و استانداردها و نظارت بر حسن اجرای آنها در بخشهای مختلف ارتباطات پستی و مخابراتی نظیر خدمات جدید و متعارف پستی، مخابراتی، ارتباطات فضائی، ارتباطات رادیویی، انتقال داده‌ها، انتقال صدا و تصویر، سنجش از راه دور، ارتباطات رایانه‌ای و ایجاد بستر مناسب برای اطلاع رسانی و آمایش و پردازش اطلاعات و روشهای دورستجی و پشتیبانی آنها و همچنین سیاستگذاری در زمینه توسعه امکانات و خدمات ارتباطی مذکور، هماهنگ با آخرین پیشرفتهای علمی، تجربی و فناوری اطلاعات در جهان، به موجب این قانون نام وزارت پست و تلگراف و تلفن به «وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات» تغییر می‌یابد و کلیه وظائف، اختیارات و مسئولیتهای وزیر و وزارت پست و تلگراف و تلفن به وزیر و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تفویض می‌گردد.

ماده ۳ - وظائف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات:

- الف - تدوین سیاستها و ضوابط کلی در زمینه ارتباطات و فناوری اطلاعات.
- ب - سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان و هدایت نظارت بر شبکه‌های پستی، پست بانک و مخابراتی و فناوری اطلاعات کشور.
- ج - ایجاد، نگهداری، بهره‌برداری و توسعه شبکه‌های مادر پستی و مخابراتی کشور.
- د - تنظیم، مدیریت و کنترل فضای فرکانسی کشور و تدوین مقررات و تصویب ضوابط و جداول و معیارهای استفاده بهینه از فرکانس و مدارهای ماهواره‌ای و نظارت

و حاکمیت بر طیف و جدول ملی فرکانس کشور.

ه- زمینه سازی برای مشارکت بخش تعاونی، خصوصی در طراحی، مهندسی نصب و راه اندازی و نگهداری و بهره برداری شبکه های پستی و مخابراتی کشور و ایجاد و بهره برداری شبکه های غیر مادر.

و - فراهم نمودن زمینه مشارکت بخش تعاونی و خصوصی در ایجاد و اداره و بهره برداری از شبکه پستی کشور و ارائه خدمات خاص.

ز - نظارت کلان بر فعالیتهای بخش غیردولتی در امور مربوط به مخابرات، پست، پست بانک، خدمات هوایی پیام و فناوری اطلاعات.

ح - صدور مجوز تأسیس و بهره برداری واحدهای ارائه خدمات پستی و مخابراتی و فناوری اطلاعات در سطح کشور.

ط - طراحی و تدوین نظام ملی فناوری اطلاعات کشور.

ی - توسعه و ترویج ارتباطات و فناوری اطلاعات در کشور و تأمین زیر ساختهای مورد نیاز آن به منظور دسترسی آحاد مردم به خدمات پایه ذی ربط.

ک - حمایت از تحقیق و توسعه برای استفاده وسیعتر. فناوری جدید در زمینه فناوری اطلاعات و اشاعه فرهنگ کاربرد آنها.

ل - تدوین و پیشنهاد استانداردهای ملی مربوط به ارتباطات و فناوری اطلاعات در کشور به مراجع ذی ربط.

م - اعمال استانداردها، ضوابط و نظامهای کنترل کیفی و تأیید نمونه تجهیزات (Type Approvall) در ارائه خدمات و توسعه و بهره برداری از شبکه های مخابراتی، پستی و فناوری اطلاعات در کشور.

ن - فراهم نمودن زمینه مشارکت بخش غیردولتی در توسعه ارتباطات و فناوری اطلاعات.

س - تدوین ضوابط حل اختلاف و تعیین اسناد مورد قبول محاکم قضائی در

اختلافات و تخلفات مربوط به ارتباطات و فناوری اطلاعات و ارائه به دولت جهت تصویب.

ع - عضویت در اتحادیه‌ها و مجامع بین‌المللی ارتباطی و فناوری اطلاعات به نمایندگی از سوی دولت و اهتمام به انجام تعهدات و قراردادهای بین‌المللی و دو جانبه پستی و پست بانک و مخابراتی و فناوری اطلاعات.

ف - تصویب سیاستها و هدایت امور مربوط به طرح و چاپ و انتشار تمبر و اوراق بهادار پستی و صدور اجازه ورود و استفاده و ساخت ماشین‌های نقش تمبر و اعمال نظارت بر کلیه امور مربوط به آن.

ص - حفاظت و حراست و عدم ضبط و افشای انواع مراسلات و امانات پستی و همچنین مکالمات تلفنی و مبادلات شبکه اطلاع رسانی و اطلاعات مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی طبق قانون.

ماده ۴ - به منظور سیاستگذاری و تدوین راهبردهای ملی در قلمرو فناوری اطلاعات، تدوین برنامه‌های میان مدت و بلند مدت برای توسعه پژوهشهای بنیادی و کاربردی در قلمرو فناوری اطلاعات و همچنین گسترش کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور و برنامه‌های توسعه بخشهای مختلف، شورای عالی فناوری اطلاعات تشکیل می‌گردد.

الف - ریاست شورای عالی با رئیس جمهور بوده و در غیاب ایشان، معاون اول وی این وظیفه را به عهده خود هدا داشت.

ب - دبیرخانه شورای عالی در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تشکیل و دبیر آن به پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با حکم ریاست جمهور منصوب می‌شود.

ج - ترکیب اعضای شورا و شرح وظائف تفصیلی و اساسنامه شورای عالی توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی

کشور تهیه و به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

د - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است تشکیلات لازم متناسب با اهداف و وظائف این شورای عالی را با هماهنگی دبیرخانه شورای عالی تهیه و تصویب نموده و برای اعتبارات مربوط، ردیف مستقل در نظر بگیرد.

ه - وظائف شورای عالی فناوری اطلاعات به شرح ذیل می‌باشد:

۱- تصویب اهداف کلان و راهبردی توسعه فناوری اطلاعات در کشور.

۲- سیاستگذاری و تصویب راهبردهای لازم برای گسترش بکارگیری فناوری اطلاعات در زمینه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی.

۳- تمهید و تصویب نظام جامع فناوری اطلاعات و تعیین وظائف بخشهای مختلف کشور در نظام جامع مذکور.

۴- تصویب مقررات و آئین نامه‌ها و ضوابط لازم برای قلمرو فناوری اطلاعات.

۵- تصویب برنامه‌های کلان پژوهش در جهت توسعه فناوری اطلاعات در کشور.

۶- تصویب برنامه‌های همکاری‌های ارتباطات بین المللی در قلمرو فناوری اطلاعات.

ماده ۵ - کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات با اختیارات و وظائف ذیل تشکیل می‌گردد:

الف - اصلاح و تجدید ساختار بخشهای ارتباطی کشور.

ب - مدیریت آزادسازی و خصوصی سازی در بخش ارتباطی کشور با بهره‌گیری از سرمایه‌های داخلی و خارجی.

ج - تعیین سیاست نرخ گذاری بر کلیه خدمات در بخشهای مختلف ارتباطات و فناوری اطلاعات و تصویب جداول تعرفه‌ها و نرخهای کلیه خدمات ارتباطی.

د - تدوین و اعمال مقررات ارتباطی کشور و نظارت بر حسن اجرای آن.

ه - سیاستگذاری در خصوص صدور مجوز فرکانس و تعیین و دریافت حق الامتیاز صدور مجوز.

- و - تحقق اهداف مورد نظر در بخش ارتباطات رادیویی و رادیو آماتوری.
- ماده ۶ - کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات از افراد زیر تشکیل می‌گردد:
- الف - وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات (رئیس)
- ب - معاون وزیر رئیس سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی (دبیر).
- ج - نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
- د - نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی.
- ه - سه نفر صاحب نظر با پیشنهاد وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات و تصویب هیأت وزیران.
- تبصره - آئین نامه اجرایی مربوط به وظائف و طرز کار کمیسیون ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون به وسیله وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران به موقع اجرا گذارده خواهد شد.
- ماده ۷ - در جهت اجرای مصوبات کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات و تحقق اهداف مورد نظر در بخش ارتباطات رادیویی و ایفای وظائف، سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تأسیس می‌شود و رئیس سازمان معاون وزیر خواهد بود.
- تبصره ۱ - دبیرخانه کمیسیون در سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی تشکیل می‌گردد. دبیرخانه دارای ردیف خاص اعتباری در بودجه سالانه کشور خواهد بود و تشکیلات آن با پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون تهیه و اعلام خواهد شد.
- تبصره ۲ - سازمان مذکور که وظائف و اختیارات حاکمیتی، نظارتی و اجرایی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را در بخش تنظیم مقررات ارتباطی و ارتباطات رادیویی ایفاء خواهد کرد دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و اعتبارات جاری و

عمرانی مورد نیاز آن همه ساله از محل وجوه و اعتبارات عمومی زیر ردیف بودجه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سالانه کل کشور پیش بینی و تأمین خواهد شد.

تبصره ۳- اساسنامه سازمان مذکور حداکثر ظرف مدت شش ماه توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۸- به منظور استفاده از فناوری های فضائی و استفاده صلح آمیز از فضای ماورای جو و حفظ منافع ملی و بهره برداری منسجم از علوم و فناوری فضائی در جهت توسعه اقتصادی، فرهنگی، علمی و فناوری کشور، شورای عالی فضائی با ریاست رئیس جمهور با وظائف زیر تشکیل می گردد:

الف - سیاستگذاری کلان برای استفاده از فناوری های فضائی در بخش های امنیتی و استفاده صلح آمیز از فضای ماورای جو.

ب - سیاستگذاری ساخت و پرتاب و استفاده ماهواره های ملی تحقیقاتی.

ج - ایجاد هماهنگی لازم میان کلیه دستگاه های ذی ربط.

د- تأیید و تصویب برنامه های مربوط به امور فضائی دستگاه ها و سازمان های دولتی و غیردولتی.

ه - تصویب برنامه های بلند مدت و میان مدت در بخش فضائی کشور.

و - هدایت و حمایت از فعالیتهای بخش خصوصی و تعاونی در امر استفاده بهینه از فضا.

ز - تعیین خط مشی در مورد همکاری های منطقه ای و بین المللی در مسائل فضائی و تعیین مواضع دولت جمهوری اسلامی ایران در مجامع یاد شده.

تبصره ۱- ترکیب اعضای شورای عالی و آئین نامه آن ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون از طرف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- دبیرخانه شورای عالی در سازمان فضائی ایران تشکیل و رئیس سازمان فضائی ایران دبیر شورای عالی خواهد بود.

ماده ۹- به منظور انجام مصوبات شورای عالی فضائی کشور و امور مطالعاتی و پژوهشی و طراحی و مهندسی و اجرا در زمینه فناوری های خدمات فضائی و سنجش از راه دور و تقویت شبکه های ارتباطی و فناوری فضائی در داخل و خارج از کشور و تجمیع فعالیتهای حاکمیتی مرکز سنجش از راه دور ایران و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مؤسسات تابعه سازمان فضائی ایران وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تشکیل می گردد.

سازمان مذکور دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و برابر اساسنامه خود اداره خواهد شد و موارد پیش بینی نشده تابع قانون تجارت خواهد بود و رئیس سازمان معاون وزیر خواهد بود.

اساسنامه سازمان مذکور ظرف مدت شش ماه توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۰- هر کس به تمام یا قسمتی از امکانات، تاسیسات، تجهیزات و دستگاههای ارتباطی مربوط به شبکه های عمومی پست، پست بانک، خدمات هوایی (پیام)، مخابرات، اطلاع رسانی، مایکروویو، مراکز فرکانسی، خطوط انتقال مخابرات (کابل های هوایی یا زمینی یا نوری) و تجهیزات ماهواره ای و سنجش از راه دور اعم از دولتی و غیردولتی که حسب استانداردهای لازم احداث شده است به هر نحوی صدمه وارد نماید، به جبران خسارت وارده به تاسیسات و تجهیزات مذکور ملزم می گردد.

ماده ۱۱- به منظور صیانت از منابع ملی، نیل به عدالت اجتماعی، توسعه ارتباطات به نقاط غیر برخوردار، بالابردن بازده ملی و بازده بخش، شفاف سازی اقتصادی و بهبود رفاه اجتماعی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات می تواند موارد زیر را به اجراء گذارد:

الف - جابجائی اعتبارات شرکتهای مخابرات استانی و ایران به یکدیگر در چارچوب سهم دولت.

ب - وجوه سرمایه‌گذاری شده در طرحهای مصوب شرکتهای مخابراتی (استانی و ایران) و پستی و دیگر مؤسسات، سازمانها و شرکتهای وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و طرحهای عمرانی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از محل درآمدها و منابع داخلی خود آنها و یا از محل منابع داخلی شرکتهای مخابراتی به عنوان افزایش سرمایه دولت و یا شرکت مخابرات ایران (حسب مورد) منظور می‌گردد و مشمول ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۵ نمی‌باشد.

ماده ۱۲- شرکتهای و سازمانها و مراکز تابعه و وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظفند در موقع تهیه و تنظیم بودجه سالانه شرکت یا سازمان و یا مرکز حداقل دو درصد (۲٪) از بودجه خود را جهت فعالیتهای تحقیقاتی و توسعه فناوریهای نوین در زمینه ارتباطات و فناوری اطلاعات، در فصل تحقیقات پیش‌بینی و به دولت جهت درج در لایحه بودجه سالانه کل کشور ارائه نمایند.

ماده ۱۳- شرح وظائف تفصیلی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون بر اساس مفاد این قانون و بندهای لازم‌الرعایه مندرج در ماده (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و با جهت‌گیری واگذاری وظائف اجرایی به بخش غیردولتی، حذف وظائف تکراری و غیرضروری و انتقال وظائف قابل واگذاری به دیگر وزارتخانه‌ها توسط وزارتخانه و سازمان ذی‌ربط به تفکیک وظائف ملی و استانی (واحد ستادی و واحد استانی) تنظیم و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در حدود مقررات و با رعایت اصل یکصد و سی و سوم (۱۳۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی

ایران^(۱) به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۴- به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۸۲، حسب پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در محدوده اعتبارات مصوب نسبت به هرگونه جابجائی، تغییر ردیف، کاهش یا افزایش اعتبارات ردیف‌های بودجه‌ای آن‌هابه نحوی که حداکثر تسهیلات لازم را جهت اجرای این قانون فراهم نموده و اختلالی در اداره امور مربوط ایجادنشود، اقدام نماید.

ماده ۱۵- این قانون از زمان تصویب لازم‌الاجراء است و کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۲۹۷۲

تاریخ: ۸۲/۲/۲۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۵۱۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۲۸۸۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۹؛^(۲) «لایحه وظائف و اختیارات و تغییر نام وزارت پست و تلگراف و تلفن» مصوب جلسه مورخ بیست و ششم فروردین ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- مفاد مواد «۱» و «۲»، بندهای «د»، «ط»، «م»، «ع» ماده «۳»، ماده «۴» جزءهای ششگانه

(۱) اصل یکصد و سی و سوم: وزراء توسط رئیس جمهور تعیین و برای گرفتن رأی اعتماد به مجلس معرفی می‌شوند با تغییر مجلس، گرفتن رأی اعتماد جدید برای وزراء لازم نیست. تعداد وزیران و حدود اختیارات هر یک از آنان را قانون معین می‌کند.

(۲) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

بند «ه» ماده «۴» بندهای ششگانه ماده «۵» نسبت به صدا و سیما و بند «د» آن نسبت به نیروهای مسلح و ماده «۷» به تبع آن، ماده «۸» و بندهای آن و ماده «۹» چون در مواردی شامل برخی از وظائف و اختیارات نیروهای مسلح و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران می‌شود مغایر اصل ۵۷^(۱) و بند «۴» اصل ۱۱۰^(۲) و اصل ۱۷۵^(۳) قانون اساسی شناخته شدند.

۲- مفاد بند «س» ماده «۳» و اطلاق ترکیب اعضاء و شرح وظائف تفصیلی موضوع بند «ج» ماده «۴»، تصویب اهداف کلان جزء «۱» بند «ه» ماده «۴»، تصویب نظام جامع فن آوری موضوع جزء «۳» بند «ه» ماده «۴»، تصویب مقررات و ضوابط موضوع جزء «۴» بند «ه» ماده «۴»، اطلاق تصویب برنامه‌های کلان موضوع جزء «۵» بند «ه» ماده «۴»، اطلاق تصویب برنامه‌های همکاری موضوع جزء «۶» بند «ه» ماده «۴»، تعیین سیاست نرخ گذاری در بند «ج» ماده «۵»، تدوین مقررات بند «د» ماده «۵»، سیاستگذاری موضوع بند «ه» ماده «۵»، سیاستگذاری موضوع بندهای «الف» و «ب» ماده «۸» تصویب برنامه‌های موضوع بندهای «د»، «ه»، «۸»، تعیین خط مشی بند «ز» ماده «۸»، ترکیب اعضای شورای عالی موضوع تبصره «۱» ماده «۸» چون از امور تقنینی است از این جهت مغایر اصل (۸۵)^(۴) شناخته شدند. ضمناً تصویب آئین نامه توسط شورای عالی فن آوری اطلاعات موضوع جزء «۴» بند «ه» ماده «۴» مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۵) شناخته شد.

۳- بندهای «ب» و «د» ماده «۴» و در مواردی شورای عالی فن آوری موضوع این ماده تشکیل کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات موضوع مواد «۵» و «۶»، تشکیل سازمان در

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۷۴.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۲۳۹.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

(۵) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

ماده «۷» و تشکیل دبیرخانه موضوع تبصره «۱» این ماده و همچنین تبصره «۲» آن، تشکیل شورای عالی فضائی موضوع ماده «۸» و دبیرخانه آن، موضوع تبصره «۲» این ماده و تشکیل سازمان موضوع ماده «۹» از این جهت که موجب افزایش هزینه عمومی است لذا مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شدند.

۴- اطلاق بندهای «الف» و «ب» ماده «۳» و اطلاق ماده «۴» و جزء «۲» بند «ه» ماده «۴» و بند «الف» ماده «۸» مغایر بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۵- در بند «ه» ماده «۳» اجازه نگهداری و بهره برداری شبکه های پستی و مخابراتی و در بند «و» ایجاد و اداره و بهره برداری از شبکه های پستی به بخش های تعاونی و خصوصی و بندهای «ح» ماده «۳» و بند «ب» ماده «۵» از جهت واگذاری به بخش غیر دولتی مغایر اصل ۴۴ قانون اساسی^(۳) شناخته شدند.

۶- چون مفاد ماده «۲» شامل مواردی از وظیفه و اختیار موضوع بند «۲۰» وظائف و

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۷۴.

(۳) اصل چهل و چهارم: نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است.

بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تأمین نیرو، سدها و شبکه های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.

بخش تعاونی شامل شرکتها و مؤسسات تعاونی و تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می شود.

بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می شود که مکمل فعالیتهای اقتصادی دولتی و تعاونی است.

مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مایه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است. تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر سه بخش را قانون معین می کند.

اختیارات شورای عالی انقلاب فرهنگی و مفاد ماده «۴» شامل مواردی از وظائف و اختیارات موضوع بندهای «۱»^(۱) و «۲۰»^(۲) این شورا می شود لذا از این جهت مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۳) شناخته شدند.

۷- جابجائی اعتبار در بند «الف» ماده «۱۱» و جابجائی، تغییر و کاهش یا افزایش اعتبار موضوع ماده «۴» مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی^(۴) شناخته شد.

۸- بند «ز» ماده «۸» مغایر اصول «۶۰»^(۵) و «۱۳۷»^(۶) قانون اساسی است و چون شورای مذکور در بند «هـ» ماده «۴» و شورای موضوع ماده «۸» در تصمیم گیری مستقل هستند لذا از این جهت مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی شناخته شدند.

۹- در ماده «۹» موارد قانون تجارت مشخص شود تا اظهار نظر گردد.

۱۰- در بند «ه» ماده «۶» شرائط و خصوصیات سه نفر صاحب نظر روشن شود تا اظهار نظر گردد.

۱۱- در بند «ب» ماده «۵» مدیریت و دخالت و واگذاری بخش ارتباطات به اشخاص خارجی چون شامل امور امنیتی است خلاف موازین شرع است.

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

سیدرضا زواره‌ئی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۷۶.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۷۸.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

(۵) اصل شصتم: اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً بر عهده رهبری گذارده شده، از طریق رئیس جمهور و وزراء است.

(۶) همین مجموعه، صفحه ۲۲۵.

مغایرت و مخالفت طرح تجارت الکترونیکی با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۱۰۸۳۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۲/۲۲

طرح تجارت الکترونیکی که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح^(۲)

ماده ۱- این قانون مجموعه اصول و قواعدی است که برای مبادله آسان و ایمن اطلاعات در واسطه های الکترونیکی و با استفاده از سیستمهای ارتباطی جدید به کار می رود.

.....

ماده ۱۸ - در موارد زیر «داده پیام» منسوب به اصل ساز است:
الف - اگر توسط اصل ساز و یا به وسیله شخصی ارسال شده باشد که از جانب اصل

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) در این قسمت فقط به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

ساز مجاز به این کار بوده است.

ب - اگر به وسیله سیستم اطلاعاتی برنامه ریزی شده یا تصدی خودکار از جانب اصل ساز ارسال شود.

ماده ۱۹ - «داده پیام»ی که بر اساس یکی از شروط زیر ارسال می شود مخاطب حق دارد آن را ارسال شده محسوب کرده، و مطابق چنین فرضی (ارسال شده) عمل نماید:
الف - قبلاً به وسیله اصل ساز روشی معرفی و یا توافق شده باشد که معلوم کند آیا «داده پیام» همان است که اصل ساز ارسال کرده است،

ب - «داده پیام» دریافت شده توسط مخاطب از اقدامات شخصی ناشی شده که رابطه اش با اصل ساز، یا نمایندگان وی باعث شده تا شخص مذکور به روش مورد استفاده اصل ساز دسترسی یافته و «داده پیام» را به مثابه «داده پیام» خود بشناسد.
ماده ۲۰ - این قانون شامل موارد زیر نیست:

الف - در زمانی که مخاطب از اصل ساز اختطاری مبنی بر این که «داده پیام» از جانب اصل ساز نیست دریافت کند و وقت معقولی برای اقدام داشته باشد؛

ب - از لحظه ای که مخاطب به نحو معقول بداند یا باید بداند که «داده پیام» از اصل ساز صادر نشده و یا به طور اشتباه ارسال شده است.

ماده ۲۱ - مخاطب حق دارد هر «داده پیام» را به عنوان یک «داده پیام» مجزا در نظر گرفته و بر اساس آن عمل کند، مگر آن که به نحو معقول بداند یا باید بداند که آن «داده پیام» نسخه مجددی از «داده پیام» اولیه است.

ماده ۲۲ - هرگاه قبل یا به هنگام ارسال «داده پیام» اصل ساز از مخاطب بخواهد یا توافق کنند که دریافت «داده پیام» تصدیق شود به شرح مواد آتی عمل خواهد شد.

ماده ۲۳ - اگر به شکل یا روش تصدیق نشده باشد به هر نوع ارتباط خودکار یا مکاتبه یا اتخاذ هر نوع تدبیر مناسب از سوی مخاطب که اصل ساز را به نحو معقول از دریافت «داده پیام» مطمئن کند.

ماده ۲۴- اگر اصل ساز به طور صریح هرگونه اثر حقوقی «داده پیام» را مشروط به تصدیق دریافت آن نکرده باشد اصل ساز می تواند اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - به مخاطب اعلام کند که تصدیقی دریافت نشده و با دادن یک وقت معقول از مخاطب بخواهد که دریافت «داده پیام» را تصدیق کند.

ب - اگر در مدت زمان فوق تصدیقی نرسد، اصل ساز با ارسال یک پیام تکمیلی اعلام کند که «داده پیام» ارسال نشده تلقی و آثار حقوقی بر آن مترتب نیست.

.....

ماده ۴۱- در صورتی که تأمین کننده به دلیل عدم موجودی کالا و یا عدم امکان اجرای خدمات از انجام تعهد خودداری نماید باید مبلغ دریافتی را فوراً مسترد نماید مگر این که معلوم شود تأمین کننده از ابتدا عدم امکان ایفای تعهد خود را می دانسته که در این صورت به حداکثر مجازات مقرر در این قانون محکوم خواهد شد.

ماده ۴۲- تأمین کننده می تواند کالا یا خدمات مشابه آنچه را که به مصرف کننده وعده کرده تحویل یا ارائه نماید مشروط بر آن که قبل از معامله یا در حین انجام معامله آن را اعلام کرده باشد.

ماده ۴۳- اعلام ارائه کالا یا خدمات مشابه به مصرف کننده باید با رعایت شرایط ماده (۴۱) این قانون بوده و در صورت اعراض مشتری و استفاده از حق انصراف، هزینه ارجاع کالا به عهده تأمین کننده خواهد بود.

.....

ماده ۵۸- تأمین کنندگان در تبلیغات باید مطابق با رویه حرفه‌ای عمل نمایند. ضوابط آن به موجب آئین نامه‌ای است که در ماده (۸۲) این قانون خواهد آمد.

ماده ۵۹- تبلیغ و بازاریابی برای کودکان و نوجوانان زیر سن قانونی به موجب آئین نامه‌ای است که در ماده (۸۲) این قانون خواهد آمد.

.....

ماده ۶۱- در صورت رضایت شخص موضوع «داده پیام» نیز ذخیره، پردازش و توزیع «داده پیام» های شخصی در بستر مبادلات الکترونیکی باید با رعایت شرایط زیر صورت پذیرد:

الف - اهداف آن مشخص بوده و به طور واضح شرح داده شده باشند.

ب - «داده پیام» باید تنها به اندازه ضرورت و متناسب با اهدافی که در هنگام جمع آوری برای شخص موضوع «داده پیام» شرح داده شده جمع آوری گردد و تنها برای اهداف تعیین شده مورد استفاده قرار گیرد.

ج - «داده پیام» باید صحیح و روزآمد باشد.

د- شخص موضوع «داده پیام» باید به پرونده های رایانه ای حاوی «داده پیام» های شخصی مربوط به خود دسترسی داشته و بتواند «داده پیام» های ناقص و یا نادرست را محو یا اصلاح کند.

.....

ماده ۶۴- حق تکثیر، اجراء و توزیع (عرضه و نشر) آثار تحت حمایت قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۲۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴^(۱)، به صورت «داده پیام» منحصرأ در اختیار مؤلف است. کلیه آثار و تألیفاتی که در قالب «داده پیام» می باشند، از جمله اطلاعات، نرم افزارها و برنامه های رایانه ای، ابزار و روشهای رایانه ای و پایگاههای داده مشمول قوانین مذکور در این ماده خواهند بود.

ماده ۶۶- حمایت از حقوق مالکیت های فکری در بستر مبادلات الکترونیکی شامل حق اختراع، حق طراحی، حق مؤلف، حقوق همجوار با حق مؤلف، حمایت از

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۲۸۱ مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۲۵.

پایگاه‌های داده، حمایت از توپوگرافی تراشه (طرح‌های ساخت مدارهای یکپارچه)، حمایت از اسرار تجاری و حمایت از رقابت‌های مشروع به موجب آئین نامه‌ای است که در ماده (۸۲) این قانون خواهد آمد.

.....

ماده ۷۷ - هر کس در بستر مبادلات الکترونیکی یا تکثیر، اجرا و توزیع (عرضه و نشر) مواردی که در قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴ تصریح شده حقوق مؤلفان را نقض نماید به مجازات سه ماه تا یک سال حبس و جزای نقدی به میزان پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

.....

ماده ۸۲ - وزارت بازرگانی موظف است زمینه‌های مرتبط با تجارت الکترونیکی را که در اجرای این قانون مؤثر می‌باشند شناسائی کرده و با ارائه پیشنهاد و تأیید شورای عالی فناوری اطلاعات، خواستار تدوین مقررات مربوطه و آئین نامه‌های این قانون توسط نهادهای ذی ربط شود. این آئین نامه‌ها و مقررات پس از تصویب هیأت وزیران به مرحله اجرا در خواهند آمد. سایر آئین نامه‌های مورد اشاره در این قانون به ترتیب ذیل تهیه خواهند شد:

- الف - آئین نامه مربوط به مواد (۴۰) و (۴۴) این قانون به پیشنهاد وزارتخانه‌های بازرگانی، امور اقتصادی و دارائی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
- ب - آئین نامه مربوط به مواد (۵۸) و (۵۹) این قانون به پیشنهاد وزارتخانه‌های بازرگانی و فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ج - آئین نامه مربوط به ماده (۶۲) این قانون به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

د - آئین نامه مربوط به ماده (۶۶) این قانون به پیشنهاد وزارتخانه های بازرگانی و دادگستری و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

.....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۱۶۸

تاریخ: ۸۲/۳/۱۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۰۸۳۷ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۰۳۴ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۱؛^(۱) «طرح تجارت الکترونیکی» مصوب جلسه مورخ شانزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

۱- در بند «الف» و «ب» ماده (۲۰) تقیید بند «الف» به اینکه «وقت معقولی برای اقدام داشته باشد» و تقیید بند «ب» به «از لحظه ای که بداند یا باید بداند» موهم این است که با نبود وقت معقول - در بند «الف» - و نسبت به لحظات قبل در بند «ب» اعمال انجام شده صحیح است در صورتی که شرعاً در این دو فرض آن اعمال باطل است لذا باید عبارت هر دو بند اصلاح شود تا شبهه شرعی برطرف گردد.

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۲- ماده (۲۱) موهم این است که هر داده پیام را مجزا و مستقل به حساب آورده است، اگر چه مجزا بودن آن دو برای مخاطب ثابت نشده باشد و این مطلب خلاف شرع است لذا باید به نحوی که شبهه شرعی برطرف شود اصلاح گردد.

۳- در ماده (۲۴) اطلاق آن در صورتی که «داده پیام» ایجاب عقد باشد و مخاطب به استناد آن قبول کرده باشد دادن حق الزام مخاطب به تصدیق وصول داده پیام و اگر تصدیق نکرد اثری بر ایجاب بار نیست، خلاف شرع است.

۴- صدر ماده (۴۱) که حکم به برگرداندن مبلغ دریافتی کرده است اگر شامل موردی شود که در حین معامله امکان ایفای تعهد بوده است و سپس غیرممکن شده است و همچنین شامل موردی شود که برای همیشه وفای به تعهد غیرممکن نباشد و خریدار و خواهان خدمات آماده صبرکردن تا پیدا شدن و امکان ایفای تعهد باشند اطلاق آن خلاف شرع است و اگر مقصود غیر این دو صورت باشد بدون اشکال است پس از بیان مقصود اظهار نظر شرعی خواهد شد.

ب) در ذیل ماده مذکور، عبارت «مگر اینکه...» چون موهم این است که در این صورت برگرداندن مبلغ دریافتی لازم نیست و آن خلاف شرع است لازم است ابهام برطرف شود، و اگر به این صورت اصلاح شود: «که در این صورت علاوه بر استرداد مبلغ دریافتی به حداکثر مجازات مقرر در این قانون محکوم خواهد شد» ایراد رفع خواهد شد.

۵- اعلام ارائه کالا یا خدمات مشابه به مصرف کننده در ماده (۴۳) به شرایط ماده (۴۱) ارجاع شده است در صورتی که در آن ماده شرطی وجود ندارد لذا از این جهت ابهام دارد باید روشن شود تا اظهار نظر گردد.

۶- شمول اطلاق ماده (۶۱) نسبت به مواردی که محتوای داده پیام از اموری باشد که نشر آن از نظر اسلام حرام است - مانند فحشاء و دعوت به فحشاء و کارهای حرام و دعوت به افساد و مقابله با نظام اسلامی و مانند اعلام اعتقادات باطله و دعوت به فراگیری آن توسط اصل ساز یا دیگری - خلاف موازین شرع است.

۷- مواد (۶۴) و (۷۷) از این نظر که برای پدید آوردندگان آثار تحت حمایت قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲ همان حقوق مذکور در این دو قانون را برای مؤلف قرار داده است لذا شمول اطلاق آن نسبت به آثاری که در ماده (۲) قانون مصوب ۱۳۴۸ و مواد قانون مصوب ۱۳۵۲ ذکر شده در صورتی که مشتمل بر مسائل خلاف شرع یا مفسده‌زا باشد خلاف شرع و مغایر بند (۱) اصل سوم قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۸- چون اطلاق ماده (۶۶) شامل مواردی می‌شود که نیاز به قانون دارد از این جهت واگذاری آن به آئین نامه‌ای که مطابق بند «د» ماده (۸۲) نهایتاً به تصویب هیأت وزیران می‌رسد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

تذکر: عبارت (به شرح مواد آتی عمل خواهد شد) در قسمت اخیر ماده (۲۲) با توجه به مفاد مواد بعدی اشتباه است و برای اصلاح باید این عبارت حذف و ماده (۲۳) به آخر ماده (۲۲) اضافه شود.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

مقایرت لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها P.P.W با قانون اساسی

شماره: ۱۲۶۵۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۲/۲۸

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۱۸۴۸۷/۴۸۴۸۲ مورخ ۱۳۸۱/۳/۲۲ دولت در مورد الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها P.P.W که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۳ مجلس شورای اسلامی عیناً به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - به دولت (راه آهن جمهوری اسلامی ایران) اجازه داده می‌شود به منظور تسهیل و انجام امور مربوط به حمل و نقل بین المللی کالا، عضویت مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها P.P.W را پذیرفته و آئین نامه‌ها و مقررات تصویبی و تعرفه‌ها و ضمایم مربوط به آنها را اجرا نماید.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۲۰۶

تاریخ: ۸۲/۳/۱۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۲۶۵۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۸ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۱۴۱ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۰؛^(۱) «لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها (P.P.W)» مصوب جلسه مورخ بیست و سوم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- عبارت P.P.W در ماده واحده و عبارت RIC در ۴-۲-۲ ماده (۴)^(۲) مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۲- متن قرارداد سازمان همکاری راه آهن (O.S.J.D) پیوست نبود، لازم است ارسال شود تا نسبت به آن اظهار نظر شود.

تذکر:

۱- کلیه کلمات و عبارات در متن رسمی مطابق اصل ۱۵ قانون اساسی باید با خط و زبان فارسی باشد و کلمات و عبارات غیرفارسی معادل، می‌تواند در پرانتز پس از کلمات و عبارات فارسی درج گردد.

۲- غلط‌های تایپی متعدد در این متن [من جمله «با شماره» در بند ۵-۲ ماده (۲)، «واگنها» در بند ۱-۳ ماده (۳) و «نقل» در بند ۲-۳ ماده (۳) و «خاص» در پاورقی ۱ صفحه ۵ و «راه‌آهنهای» در بند ۲-۲-۴ ماده (۴)] وجود دارد که باید اصلاح شود.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) در این ماده عبارت RIC به فارسی برگردانیده نشده و فقط به زبان انگلیسی آمده است.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۸۶.

مغایرت موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان با قانون اساسی

شماره: ۱۳۲۱۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۲/۳۱

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۱۷۵/۳۰۱۲۴۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۵ دولت در مورد موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۳ مجلس شورای اسلامی عیناً به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

ماده واحده - موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان مشتمل بر یک مقدمه، بیست و یک ماده و یک پیوست به شرح ضمیمه تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می شود.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) از آنجا که متن لایحه موافقتنامه طولانی بوده و درج همه مواد آن ضرورت ندارد لذا فقط به ماده مورد ابراد شورای نگهبان اشاره شده است.

مقدمه:

دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان که از این پس «طرفهای متعاقد» خوانده می‌شوند و از اعضای کنوانسیون هواپیمایی کشوری بین المللی می‌باشند که در تارخی ۱۳۲۳/۹/۱۶ هجری شمسی مطابق با هفتم دسامبر ۱۹۴۴ میلادی در شیکاگو جهت امضاء مفتوح گردید،

با تمایل به توسعه همکاری در زمینه حمل و نقل هوایی و مساعدت در پیشرفت هواپیمایی کشوری بین المللی، با تمایل یکسان به انعقاد موافقتنامه‌ای به منظور تأسیس و بهره‌برداری از سرویس‌های هوایی منظم بین سرزمینهای خود و ماورای این سرزمینها نسبت به موارد ذیل موافقت نمودند:

ماده ۱- تعاریف:

.....

ماده ۱۵ - حل اختلافات

۱- هرگاه در مورد تفسیر یا اجرای این موافقتنامه و پیوست (پیوستهای) آن بین طرفهای متعاقد اختلافی بروز نماید، طرفهای متعاقد در مرحله نخست اهتمام خواهند کرد که اختلاف را از طریق مذاکره حل و فصل نمایند.

۲- هرگاه طرفهای متعاقد نتوانند اختلاف را از طریق مذاکره حل و فصل کنند، می‌توانند با توافق موضوع جهت کسب نظر مشورتی به هر شخص یا هیأت مورد توافق دو جانبه ارجاع دهند، یا اینکه هر طرف متعاقد می‌تواند طبق قوانین و مقررات مربوط، اختلاف را به یک دیوان داوری سه نفره ارجاع دهد. هر طرف متعاقد یک داور را معین خواهد کرد و دو داور تعیین شده داور سوم را تعیین خواهند نمود. هر یک از طرفهای متعاقد باید ظرف مدت شصت روز پس از وصول تقاضای طرف دیگر از طریق مجاری سیاسی برای ارجاع اختلاف به دیوان داوری نسبت به معرفی یک داور اقدام کند و داور سوم نیز ظرف شصت روز بعد از آن تعیین خواهد شد. چنانچه هر یک

از طرفهای متعاقد ظرف مدت مقرر داور خود را تعیین نکند یا در صورتی که داور سوم ظرف مدت مقرر تعیین نشود، بنابر تقاضای هر یک از طرفهای متعاقد، رئیس شورای سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری بر حسب مورد داور یا داورها را تعیین خواهد نمود. چنانچه رئیس شورای سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری از اتباع یکی از طرفهای متعاقد باشد، نایب رئیس ارشد شورا که چنین وضعیتی ندارد، انتصاب را انجام خواهد داد. در تمامی موارد، داور سوم محل برپایی دیوان را مشخص می نماید.

۳- طرفهای متعاقد تعهد می نمایند تصمیمات متخذه به موجب بند (۲) را رعایت کنند.

۴- هر یک از طرفهای متعاقد مخارج داوری را که تعیین کرده است پرداخت خواهد کرد. مخارج باقی مانده داوری به نسبت مساوی بین طرفهای متعاقد تقسیم خواهد گردید.

۵- چنانچه و مادامی که هر طرف متعاقد تصمیمات متخذه را به موجب بند (۲) این ماده رعایت نکند طرف متعاقد دیگر می تواند حقوق یا امتیازاتی را که به موجب این موافقتنامه به طرف متعاقد خاطی یا شرکت هواپیمایی تعیین شده خاطی اعطاء کرده محدود، لغو یا از اعطای آنها امتناع نماید.

.....

نظر به (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۱۵۳

تاریخ: ۸۲/۳/۱۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۳۲۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۱؛ «لایحه موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان» مصوب جلسه

مورخ بیست و سوم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۸ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«بند (۲) ماده (۱۵) مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.»

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

سیدرضا زواره‌ئی

(۱) اصل یکصد و سی و نهم: صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به داوری در هر مورد موکول به تصویب هیأت وزیران است و باید به اطلاع مجلس برسد. در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد و در موارد مهم داخلی باید به تصویب مجلس نیز برسد. موارد مهم را قانون تعیین می‌کند.

مغایرت لایحه موافقتنامه مربوط به سازمان بین المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه اینترنت) با قانون اساسی

شماره: ۱۳۹۵۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۲

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۶۸۸۰/۳۶۲۹۸ مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۸ دولت در مورد موافقتنامه مربوط به سازمان بین المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه اینترنت) که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۳ مجلس شورای اسلامی عیناً به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

ماده واحده - موافقتنامه مربوط به سازمان بین المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه اینترنت) مشتمل بر یک مقدمه و بیست و یک ماده و یک ضمیمه به شرح پیوست تصویب و اجازه الحاق به آن داده می‌شود.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) از آنجا که متن لایحه موافقتنامه طولانی می‌باشد لذا در این قسمت فقط به موارد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

.....

ماده ۱ - تعاریف

ح - اصطلاح «تعهدات ناظر به ارتباط مستقیم» یا (LCO) عبارتست از تعهدات پیش بینی شده از طریق شرکت که در قرارداد LCO برای تأمین خدمات مخابراتی مستمر برای مشتریان LCO پیش بینی شده است؛

ن - اصطلاح «ارتباط جهانی» عبارتست از امکانات ارتباطی موجود برای مشتریان شرکت که از طریق پوشش جهانی شرکت به منظور برقراری ارتباط ممکن میان پنج منطقه اتحادیه بین المللی مخابرات که توسط فراهمایی نمایندگان تام الاختیار (ITU) در مونترئو در سال ۱۹۶۵ تصویب شده اند، تأمین می شوند؛

.....

ماده ۳ - اهداف اصلی و اصول اساسی ایتسو

الف - با در نظر گرفتن تأسیس شرکت هدف اصلی ایتسو آن است که به وسیله موافقتنامه خدمات عمومی تضمین نماید که شرکت بریک مبنای تجاری و به منظور اجرای اصول اساسی، سرویس مخابراتی عمومی بین المللی را تأمین نماید.

ب - اصول سیاسی عبارتند از:

۱- نگهداری ارتباط جهانی و پوشش جهانی

۲- ارائه خدمات خط نجات ارتباطی به مشتریان LCO

Servr its lifeline connectivity

.....

ماده ۹ - مجمع اعضاء

الف - «مجمع اعضا» از کلیه «طرفها» ترکیب می شود و مهمترین واحد ایتسو است.

ب - «مجمع اعضا» خط مشی کلی و هدفهای بلند مدت ایتسو را مورد توجه قرار خواهد داد.

ج - «مجمع اعضا» موضوعاتی را که برای اعضاء به عنوان کشورهای مستقل در درجه اول از اهمیت است مورد توجه قرار خواهد داد و به ویژه تضمین خواهد کرد که شرکت بر یک مبنای تجاری، سرویسهای مخابراتی عمومی بین المللی را تأمین نماید.
به منظور:

- ۱- نگهداری ارتباط جهانی و پوشش جهانی.
- ۲- ارائه خدمات خط نجات ارتباطی به مشتریان LCO
- ۳- تأمین دسترسی غیر تبعیض آمیز به سیستم شرکت.

.....

ماده ۱۰ - مدیر کل

الف - ریاست واحد اجرایی با مدیر کل است که در برابر «مجمع اعضا» مسئول خواهد بود.

.....

و - «مدیر کل»

- ۱- بر رعایت اصول اساسی توسط شرکت به منظور ارائه خدمات به مشتریان LCO از طریق ایفای قراردادهای LCO نظارت خواهد کرد.
- ۲- تصمیمات اتخاذی شرکت را در رابطه با واجد صلاحیت بودن درخواستهای ارائه شده برای انعقاد قرارداد LCO بررسی خواهد کرد.
- ۳- به مشتریان LCO در حل کردن اختلافاتشان با شرکت از طریق ایجاد سرویسهای سازش کمک خواهد نمود.
- ۴- در مواقعی که مشتری LCO تصمیم به ارجاع دعوی علیه شرکت به داوری بگیرد، به او در انتخاب مشاورین و داورها خدمات مشتری ارائه خواهد کرد.

.....

ماده ۱۲ - واگذاری فرکانسها

الف - «طرفهای» ایتسو تا زمانی که اداره (یا ادارات) ابلاغ منتخب، ابلاغیه خود را به «امین اسناد» مبنی بر اینکه این «موافقتنامه» را تصویب، پذیرش یا تنفیذ نموده‌اند، تحویل نمایند مدارات خاص و فرکانسهای واگذاری در مرحله همکاری یا ثبت شده از سوی «اعضا» طبق مفاد مندرج در مقررات رادیویی (ITU) را حفظ خواهند کرد. «اعضا» از میان اعضاء ایتسو یک «عضو» را برای نمایندگی کلیه «اعضای» عضو ایتسو با (ITU) در خلال مدتی که «اعضای» ایتسو این واگذاریها را حفظ می نمایند، انتخاب خواهند کرد.

.....

ج - هر «عضوی» که به عنوان اداره ابلاغ شرکت انتخاب می شود، به موجب آئین نامه داخلی قابل اجرا:

۱- به شرکت تا آن اندازه که می تواند اصول اساسی را ایفا نماید، اجازه استفاده از آن فرکانسهای واگذاری را خواهد داد.

۲- در مواقعی که استفاده بیش از مقدار موجود مجاز نباشد و یا اینکه شرکت نیاز بیشتری به فرکانسهای واگذاری نداشته باشد، واگذاری این فرکانسها را طبق مقررات ITU لغو خواهد کرد.

د - صرف نظر از دیگر مقررات این «موافقتنامه» در مواردی که عضویت «عضو» منتخب برای اداره ابلاغ شرکت، در ایتسو به موجب ماده چهاردهم متوقف گردد آن «عضو» تا اینکه واگذاری فرکانسها به «عضو» دیگر انجام شود تابع مقررات مربوط مندرج در این «موافقتنامه» و مقررات رادیویی ITU بوده و موظف به رعایت آنها خواهد بود.

ه - «عضوی» که به موجب بند (ج) برای اداره ابلاغ انتخاب می شود:

۱- حداقل سالی یک مرتبه عملکرد تهیه شده به وسیله اداره ابلاغ به شرکت را به «مدیرکل» به خصوص راجع به رعایت «عضو» به تعهدات خود طبق بند (ج) ماده

یا زدهم گزارش خواهد نمود.

۲- از طرف ایتسو دیدگاههای «مدیرکل» را راجع به اقدامات لازمی که شرکت برای انجام اصول سیاسی اتخاذ نماید درخواست کرد.

۳- از طرف ایتسو با «مدیرکل» در خصوص فعالیتهای بالقوه اداره (یا ادارات) ابلاغ برای گسترش دسترسی به کشورهای در خط نجات همکاری خواهد کرد.

۴- به «مدیرکل» در خصوص هماهنگیهای سیستم ماهواره ای ITU که از طرف شرکت بر عهده گرفته شده است. به منظور تضمین ارتباط جهانی و ارائه خدمات به مشتریان LCO اطلاع و مشورت خواهد داد.

۵- با اتحادیه بین المللی مخابرات در خصوص نیازهای مخابراتی ماهواره ای مشتریان LCO مشورت خواهد کرد.

.....

ماده ۱۶ - حل اختلافات

الف - کلیه اختلافات حقوقی ناشی از حقوق و تعهدات موضوع این «موافقتنامه» که بین اعضاء نسبت به یکدیگر یا بین ایتسو و یک یا چند «عضو» بروز کند در صورتی که ظرف مدت مناسبی به طریق دیگری حل و فصل نشود طبق مفاد ضمیمه (الف) این «موافقتنامه» به داوری ارجاع خواهد گشت.

ب - کلیه اختلافات حقوقی مربوط به حقوق و تعهدات ناشی از این «موافقتنامه» بین یک «عضو» و دولتی که دیگر «عضو» نیست یا بین ایتسو و دولتی که «عضو» نیست پس از پایان مدت عضو بودن دولت مزبور بروز کند. در صورتی که ظرف مدت زمان مناسبی رفع نگردد طبق مفاد ضمیمه (الف) این «موافقتنامه» به داوری ارجاع خواهد گشت مشروط بر اینکه دولتی که دیگر «عضو» نیست با آن موافق باشد. هرگاه دولتی کناره گیری کند پس از رجوع اختلاف به داوری که آن دولت طرف آن دعوی است طبق بند (الف) این ماده جریان داوری تا اخذ نتیجه ادامه یافت.

ج- کلیه اختلافات حقوقی ناشی از موافقتنامه‌هایی که بین ایتسو و «عضوی» منعقد می‌گردد تابع مقررات حل اختلاف مندرج در آن موافقتنامه خواهد بود. در صورت فقدان چنین مقرراتی این قبیل اختلافات در صورتی که به نحو دیگری حل نگردد ممکن است طبق مفاد ضمیمه (الف) این «موافقتنامه» در صورت موافقت طرفین دعوی به داوری ارجاع گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۲۴۸

تاریخ: ۸۲/۳/۲۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۳۹۵۹ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۱۵۵ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۱؛^(۱) «لایحه موافقتنامه مربوط به سازمان بین‌المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه اینترنت)» مصوب جلسه مورخ بیست و سوم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- عبارت LCO در بند «ح»، «ن» و «ص» ماده (۱) و جزء (۲) بند «ب» ماده (۳) و جزء ۲ بند «ج» ماده (۹) و اجزاء چهارگانه بند «و» ماده (۱۰) و بند «الف» و جزء (۲) بند «ج» و جزء (۴) و (۵) بند «ه» و بند «د» ماده (۱۲)

و عبارت ITU در بند «د» و جزء (۴) بند «ه» ماده (۱۲) مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۸۶.

۲- اطلاق ماده (۱۶) چون شامل ارجاع به داوری در خصوص اموال عمومی و دولتی نیز می شود، لذا این ماده از این جهت مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی^(۱) شناخته شد. تذکر:

کلیه کلمات و عبارات در متن رسمی مطابق اصل ۱۵ قانون اساسی باید با خط و زبان فارسی باشد و کلمات و عبارات غیر فارسی معادل، می تواند در پروانتز پس از کلمات و عبارات فارسی درج گردد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۷۷.

مفایرت و مخالفت طرح استانی شدن حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۱۳۹۰۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۲

ریاست محترم نگهبان

طرح استانی شدن حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۱ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - حوزه انتخابیه در انتخابات مجلس شورای اسلامی محدوده جغرافیایی هر استان خواهد بود.

تبصره ۱ - داوطلبان نمایندگی می‌بایست در یکی از شهرستانهای استان نامزد شوند.

تبصره ۲ - در هر شهرستان داوطلب یا داوطلبانی که بالاترین رأی را در کل استان به دست آورده‌اند نماینده یا نمایندگان استان از آن شهرستان محسوب می‌شوند.

تبصره ۳ - ملاک در تعیین تعداد نمایندگان شهرستان‌ها قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۱/۳۰ و اصلاحیه‌های

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

بعدی آن خواهد بود.

تبصره ۴ - علاوه بر شرایط مندرج در قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی هر داوطلب می‌بایست متولد شهرستان محل ثبت نام باشد، یا سابقه نمایندگی مجلس شورای اسلامی از آن شهرستان و یا سابقه حداقل دو سال سکونت در آن شهرستان را داشته باشد.

تبصره ۵ - اقلیتهای دینی از این قانون مستثنی می‌باشند.

تبصره ۶ - قوانین مغایر با این قانون ملغی الاثر خواهد بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۲۳۹

تاریخ: ۸۲/۳/۲۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۳۹۰۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۱۵۴ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۱؛^(۱) «طرح استانی شدن حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی» مصوب جلسه مورخ سی و یکم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- برگزاری انتخابات استانی مطابق مفاد مصوبه چون موجب بروز و ازدیاد اختلافات محلی، قومی، قبیله‌ای و مذهبی می‌گردد و این اختلافات خلاف همبستگی و وحدت ملی است و عامل از بین رفتن توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم می‌شود بنابراین خلاف موازین شرع و مغایر بند ۱۵ اصل سوم قانون اساسی^(۲)

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

شناخته شد.

۲- برگزاری انتخابات به صورت استانی مطابق مفاد مصوبه و میاندوره‌ای چون موجب افزایش هزینه عمومی است مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۳- بر حسب تبصره (۲) ماده واحده در موردی که رأی داوطلبی در شهرستان پایین تراز سایر داوطلبان شهرستان بوده و در استان نیز رأی وی از بسیاری از افراد دیگر داوطلب در شهرستانهای دیگر استان کمتر باشد نماینده محسوب شده است به عبارت دیگر افرادی که در شهرستان و یا در کل استان رأی بیشتری دارند حذف شده - در صورتی که تعداد رأی دهنده برای کلیه داوطلبان یکسان است - و کسی که نه اکثریت آراء را در شهرستان کسب نموده و نه در کل استان اکثریت آراء را در بین داوطلبین شهرستانهای دیگر استان بدست آورده است نماینده محسوب گردیده لذا این تبصره از این جهت مغایر بند ۹ اصل سوم^(۲) و اصول ۶^(۳) و ۶۲^(۴) قانون اساسی شناخته شد.

۴- برگزاری انتخابات استانی مطابق مفاد مصوبه چون باعث کاهش مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت خودشان می شود از این جهت مغایر بند ۸ اصل سوم قانون اساسی شناخته شد.

دبیر شورای نگهبان
احمد جنتی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) اصل ششم: در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به انکاء آراء عمومی اداره شود، از راه انتخابات: انتخاب رئیس جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراها و نظایر اینها، یا از راه همه پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین می گردد.

(۴) اصل شصت و دوم: مجلس شورای اسلامی از نمایندگان ملت که به طور مستقیم و با رأی مخفی انتخاب می شوند تشکیل می گردد.

مغایرت و مخالفت لایحه ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۱۳۹۰۲

تاریخ: ۸۲/۳/۴

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۵۷۹۰۶/۲۱۳۰۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ دولت در مورد بذر و نهال کشور که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

ماده ۱ - به موجب این قانون وزارت جهاد کشاورزی موظف است به منظور حفاظت از منافع ملی، ساماندهی امر کنترل و گواهی بذر و نهال و حفظ حقوق مالکیت معنوی به نژادگران، نسبت به شناسائی و ثبت ارقام جدید گیاهی و کنترل و نظارت بر امور بذر و نهال کشور اقدام نماید.

.....

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) در این قسمت فقط به موارد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

ماده ۳ - ارقام گیاهی جدید چنانچه واجد شرایط زیر باشند ثبت می‌شوند:
الف - جدید بودن رقم^(۱) به شکلی که با ارقام ثبت یا شناخته‌شده قبلی از نظر خصوصیات ژنتیکی تمایز داشته باشد. ارقام تراریخته^(۲) نیز مشمول این بند خواهند بود.

ب - رقم جدید از نظر ژنتیکی و ظاهری و یا هر دو مورد یکنواخت باشد.
ج - خصوصیات رقم اعم از هیبرید (دورگ) و یا غیر هیبرید (غیر دورگ) در سالهای تولید و تکثیر ثابت بماند.

تبصره ۱ - ذخایر ژنتیک گیاهی اصلاح نشده و وحشی به عنوان ذخایر ملی تلقی گردیده و ثبت آنها تحت نام بخشهای غیردولتی مجاز نمی‌باشد. ثبت این گونه ذخایر بر اساس تقاضای دستگاههای دولتی تحت نام دولت جمهوری اسلامی ایران انجام خواهد شد.

تبصره ۲ - آئین نامه معرفی و ثبت ارقام گیاهی توسط مؤسسه تهیه و پس از تصویب هیأت امناء سازمان قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۳ - مؤسسه موظف است در صورت دریافت پیشنهاد از طرف دانشگاهها، مؤسسات تحقیقاتی و اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر نسبت به ثبت ارقام شناخته‌شده قبلی (رایج) و لاین‌های خالص، امیدبخش، لاین‌های نر عقیم و اینبرد که در تولید رقم نقش اساسی دارد، اقدام نماید.

تبصره ۴ - مؤسسه موظف است ثبت ارقام رایج کشور را در اولویت قرار دهد.

.....

ماده ۶ - به مؤسسه اجازه داده می‌شود:

(۱) (Cultivar)

(۲) (Transgenic)

الف - نسبت به صدور مجوز به واحدها و اشخاص حقیقی و حقوقی ذی صلاح که زیر نظر و یا اخذ مجوز از مؤسسه به امر نظارت و کنترل و گواهی بذر و نهال در کلیه مراحل تولید و فرآوری بذر و نهال مبادرت می‌کنند، اقدام نماید.

ب - نسبت به صدور مجوز تولید برای واحدها و اشخاص حقیقی و حقوقی ذی صلاح که با نظارت مراجع ذی ربط به تولید بذر و نهال مبادرت می‌نمایند، اقدام نماید.

ج - جهت ارائه خدمات فنی، شناسائی ارقام، کنترل کیفی بذر و نهال و دیگر وظائف محوله بر اساس تعرفه‌ای که به تصویب هیأت امناء سازمان خواهد رسید، بخشی از هزینه‌های شناسائی و ثبت ارقام گیاهی و کلیه هزینه‌های کنترل و گواهی بذر و نهال را دریافت و به حساب خزانه واریز و در جهت خدمات فوق و ارتقاء توان علمی و تحقیقاتی خود هزینه نماید.

تبصره - ثبت ذخایر ژنتیکی اصلاح نشده تحت نام جمهوری اسلامی ایران بدون اخذ هزینه انجام خواهد شد.

د - استاندارد طبقات مختلف بذر (سوپرالیست، الیت، مادری، گواهی شده، هیبرید و غیره) را تعیین و پس از تصویب هیأت امناء سازمان اعلام نماید.

ماده ۷ - موارد زیر تخلف محسوب و با متخلفان مطابق قوانین و مقررات رفتار خواهد شد:

الف - ثبت و معرفی ارقام ثبت شده متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر به نام خود.

ب - عدم رعایت اصول فنی مرتبط با تکثیر بذر و نهال که توسط مؤسسه ابلاغ شده و موجب ضرر و زیان به اشخاص حقیقی و حقوقی ذی نفع شود.

ج - عدم رعایت مقررات قرنطینه گیاهی کشور.

د - بهره‌برداری از ارقام ثبت شده بدون کسب مجوزهای قانونی از اشخاص حقیقی و

حقوقی که رقم یاد شده به نام آنها ثبت گردیده است.

ه- تولید و تکثیر بذر و نهال برای عرضه به بازار بدون کسب گواهی مؤسسه.

تبصره - مراجع قضائی کشور مکلفند بر اساس شکایت مؤسسه و سایر اشخاص ذی نفع و گزارش کارشناسی مؤسسه (به عنوان تنها مرجع تشخیص و کارشناسی) به موضوع رسیدگی نموده و در صورت احراز تخلف، مرتکبین را به پرداخت جزای نقدی معادل یک الی سه برابر ضرر و زیان وارده و همچنین به پرداخت ضرر و زیان وارده به شاکی به نرخ زمان صدور حکم محکوم نماید.

.....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۲۰۷

تاریخ: ۸۲/۳/۱۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۳۹۰۴ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۱۶۶ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۲؛^(۱) «لایحه ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال» مصوب جلسه مورخ سی‌ام اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۸ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- مطابق اصل ۱۵ قانون اساسی^(۲)، متون رسمی باید به زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران که فارسی است، باشد لذا به کار رفتن لفظ (هیبرید) و (غیر هیبرید) در متن بند

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۸۶.

«ج» ماده (۳) و قرار دادن کلمات (دو رگ) و (غیر دو رگ) که فارسی است در داخل پراکنش و استفاده از کلمات لاین و اینبرد در متن تبصره (۳) ماده مذکور و استعمال کلمات سوپرالیت، الیت و هیبرید در متن بند «د» ماه (۶) مغایر این اصل شناخته شد.

۲- در ذیل بند «ج» ماده (۶) اجازه هزینه نمودن مبالغی که به خزانه واریز می شود بدون تعیین سقف مشخص داده شده است لذا از این جهت مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۳- در تبصره ماده (۷) عبارت (و گزارش کارشناسی مؤسسه) اگر مقصود از آن تسمیم شکایت باشد که بدون این گزارش شکایت پذیرفته نشود خلاف شرع است و اگر مقصود اعتبار قانونی دادن به این گزارش به عنوان شاهد باشد اولاً اعتبار دادن به این شهادت در موردی که مؤسسه شاکی باشد خلاف شرع است (زیرا شاکی خود شاهد شده است) و ثانیاً منحصر نمودن شاهد به خصوص کارشناس مؤسسه خلاف شرع است.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

مغایرت و مخالفت طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴ با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۱۹۷۴۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۲۲

ریاست محترم نگهبان

طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴ که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح^(۲)

فصل اول - تعریف، اهداف

ماده ۱ - سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران که در این قانون «سازمان» نامیده می شود، سازمانی است مستقل دارای شخصیت حقوقی که به منظور تحقق بخشیدن به اهداف و انجام وظائف مقرر در این قانون تشکیل می گردد.

.....

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) در این قسمت فقط به موارد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

فصل دوم - وظائف و اختیارات

ماده ۳ - وظائف و اختیارات سازمان با توجه به اهداف فوق به شرح زیر می باشد:
الف - اظهار نظر مشورتی در تهیه و تدوین لوایح، طرحها، تصویب نامه ها و آئین نامه های مرتبط با امور پزشکی.

ب - تنظیم دستورالعمل های تبلیغاتی و آگهی های دارویی و مواد خوراکی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی و امور پزشکی و اعلام به مراجع ذی ربط.
تبصره - سازمان نظام پزشکی موظف است حداکثر ظرف مدت پانزده روز از تاریخ وصول استعلامیه، نظر خود را به مراجع ذی ربط اعلام نماید.

ج - تدوین و تصویب مقررات و ضوابط خاص صنفی مربوط به استاندارد کردن تابلوها و سر نسخه های مؤسسات پزشکی و پزشکان شاغل حرف پزشکی و وابسته پزشکی.

د - اجرای برنامه های آموزش مداوم اعضاء موضوع این قانون در راستای قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی با مجوز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
ه - صادر نمودن کارت عضویت برای اعضاء سازمان موضوع این قانون.

و - رسیدگی انتظامی به تخلفات صنفی و حرفه ای شاغلین حرف پزشکی که عنوان جرائم عمومی را نداشته باشند.

ز - اظهار نظر کارشناسی در مورد جرائم پزشکی به عنوان مرجع رسمی به دادگاهها و دادسراها.

ح - همکاری با مراجع ذی صلاح در جهت رسیدگی به تخلفات غیر صنفی و جرائم شاغلین به حرف پزشکی و وابسته و اظهار نظرهای کارشناسی مشورتی در این رابطه با مراجع ذی ربط.

ط - همکاری با مراجع ذی صلاح در جهت حفظ احترام و شئون پزشکی در جامعه.

ی - همکاری با مراجع ذی ربط در جهت گسترش فعالیت های علمی و تحقیقاتی و

انتشارات پزشکی.

ک - اظهار نظر و مشارکت فعال به هنگام تعیین یا تجدیدنظر در تعرفه‌های خدمات بهداشتی و درمانی بخش دولتی و تعیین تعرفه‌ها در بخش غیردولتی و همکاری با مراجع ذی صلاح در اجرای آن.

تبصره - در صد تعهد سازمانهای بیمه‌گر در قبال تعرفه‌های فوق توسط شورایی عالی بیمه خدمات درمانی همه ساله تعیین خواهد شد.

ل - اظهار نظر و مشارکت فعال در تعیین و یا تجدیدنظر در میزان مالیات و عوارض مشاغل مؤسسات و شاغلان حرف پزشکی و همکاری با مراجع ذی صلاح در وصول آن.

م - مشارکت در تدوین آئین‌نامه‌ها و دستورالعملهای نظارتی در مورد مطب‌ها، مؤسسات درمانی و بهداشتی و دیگر مراکز پاراکلینیک در بخش خصوصی.

ن - صدور پروانه اشتغال مطب‌های پزشکی و حرف وابسته و تمدید آنها و مشارکت در صدور پروانه مؤسسات پزشکی بر اساس مقررات و ضوابط بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ق - عضویت در شوراهای گسترش و برنامه‌ریزی دانشگاهها و مشارکت در تعیین ظرفیت دانشگاههای دولتی و غیردولتی.

ر - همکاری در تدوین آئین‌نامه‌های ارزشیابی و مشارکت در اجرای آن برای مراکز درمانی و بیمارستانی.

ش - کمک به رفع مشکلات رفاهی و مالی شاغلان حرف پزشکی کم درآمد و خسارت دیده از طریق صندوق تعاون و رفاه.

ت - همکاری با مراجع ذی‌ربط در ارائه خدمات امدادی، بهداشتی و درمانی به هنگام بروز حوادث و سوانح غیرمترقبه از طریق تشویق و بسیج اعضاء سازمان.

س - مشارکت فعال در تدوین برنامه‌های آموزشی گروه پزشکی.

ع - همکاری و مشارکت در جهت اشتغال فارغ التحصیلان گروه پزشکی.
 ف - انجام کلیه مسئولیت‌ها، وظائف و اختیاراتی که تا کنون در قوانین مختلف از سوی مجلس شورای اسلامی به سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران محول گردیده است.

.....

ماده ۶ - ترکیب مجمع سازمان به شرح زیر می باشد:

هیأت مدیره نظام پزشکی هر یک از شهرستانها با توجه به تعداد شرکت کنندگان در انتخابات هیأت مدیره شهرستان مذکور، یک یا چند نفر را به عنوان نماینده خود برای تشکیل مجمع عمومی به ترتیب زیر معرفی می نماید:

الف - تا پانصد نفر شرکت کننده در انتخابات، یک نفر
 ب - از پانصد و یک تا هزار نفر شرکت کننده در انتخابات، دو نفر.
 ج - از هزار و یک تا هزار و پانصد نفر شرکت کننده در انتخابات، سه نفر.
 و به همین ترتیب تا حداکثر هشت نفر به عنوان نماینده حوزه مربوطه به عنوان عضو مجمع عمومی انتخاب می شوند.

.....

ماده ۱۹ - ترکیب هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات که برای مدت چهار سال انتخاب می گردند به شرح زیر خواهد بود:

الف - یک نفر نماینده دادستان کل کشور.
 ب - یک نفر نماینده وزارت کشور.
 ج - دو نفر از کادر پزشکی به انتخاب و معرفی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
 د - سه نفر کادر پزشکی به معرفی کمیسیون بهداشت و درمان و با انتخاب مجلس شورای اسلامی.

تبصره ۱ - هیأت مرکزی نظارت می تواند برای هر شهرستان سه تا پنج نفر را جهت نظارت بر حسن اجرای انتخابات نظام پزشکی آن شهرستان تعیین نماید.

تبصره ۲ - تجدید انتخاب اعضاء هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات برای دوره های بعدی بلاشکال است.

.....

ماده ۲۳ - شرایط انتخاب شوندگان هیأت های مدیره سازمان نظام پزشکی و شورای عالی نظام پزشکی به شرح زیر می باشد:

الف - تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران.

ب - نداشتن فساد اخلاقی و مالی.

ج - داشتن حسن شهرت اجتماعی و شغلی در عمل به اجرای اصول پزشکی و رعایت اخلاق و شئون پزشکی.

د - داشتن حسن شهرت در تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام و وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

تبصره - اقلیت های دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تابع احکام دین اعتقادی خود می باشند.

ه - دارا بودن حداقل سه سال سابقه عضویت در نظام پزشکی.

تبصره - اعضاء هیأت اجرایی و نظارت نمی توانند به عنوان انتخاب شونده ثبت نام نمایند.

فصل ششم - هیأت های انتظامی پزشکی

ماده ۲۸ - سازمان نظام پزشکی به منظور رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته در مرکز دارای هیأت های عالی انتظامی پزشکی و در مراکز استانها دارای هیأت های بدوی و تجدیدنظر و در شهرستانها دارای هیأت های بدوی انتظامی پزشکی خواهد بود که مطابق مواد بعدی این قانون تشکیل می گردند.

تبصره ۱ - عدم رعایت موازین شرعی و قانونی و مقررات صنفی و حرفه‌ای و شغلی و سهل انگاری در انجام وظائف قانونی به وسیله شاغلین حرف پزشکی و وابسته به پزشکی تخلف محسوب و متخلفین با توجه به شدت و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن حسب مورد به مجازاتهای زیر محکوم می‌گردند:

- الف - تذکر یا توبیخ شفاهی در حضور هیأت مدیره نظام پزشکی محل.
 - ب - اخطار یا توبیخ کتبی یا درجه در پرونده نظام پزشکی محل.
 - ج - توبیخ کتبی یا درج در پرونده نظام پزشکی و نشریه نظام پزشکی محل یا الصاق رأی در تابلو اعلانات نظام پزشکی محل.
 - د - محرومیت از اشتغال به حرفه‌های پزشکی و وابسته از سه ماه تا یک سال در محل ارتكاب تخلف.
 - هـ - محرومیت از اشتغال به حرفه‌های پزشکی و وابسته از سه ماه تا یک سال در تمام کشور.
 - و - محرومیت از اشتغال به حرفه‌های پزشکی از بیش از یک سال تا پنج سال در تمام کشور.
 - ز - محرومیت دائم از اشتغال به حرفه‌های پزشکی و وابسته در تمام کشور.
- تبصره ۲ - آئین نامه‌های ذی ربط در این باره به قوت خود باقی است و اجرا خواهد شد و در صورت نیاز به هرگونه تغییر با تصویب شورای عالی نظام پزشکی قابل تغییر و اجرا می‌باشد.

.....

ماده ۳۵ - هیأت‌های بدوی انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای هیأت مدیره‌های نظام پزشکی که مرجعی است صلاحیتدار با مسئولیت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته پزشکی که از طرف دادسرای انتظامی طبق آئین دادرسی ارجاع می‌گردد و تعیین مجازاتهای انتظامی مناسب برای

آنها متشکل از سیزده نفر به شرح ذیل خواهد بود:

الف - یک نفر قاضی به معرفی ریاست قوه قضائیه برای تهران و با معرفی رئیس دادگستری شهرستانها برای شهرستان مربوطه.

ب - مسئول پزشکی قانونی شهرستان مربوطه یا نماینده وی.

ج - پنج نفر از پزشکان شهرستان مربوطه.

د - یک نفر از دندانپزشکان شهرستان مربوطه.

هـ - یک نفر از دکترهای داروساز شهرستان مربوطه.

و - یک نفر از متخصصین علوم آزمایشگاهی و یا دکترای علوم آزمایشگاهی تشخیص طبی شهرستان مربوطه.

ز - یک نفر از کارشناسان پروانه دار گروه پزشکی یا بالاتر شهرستان مربوطه.

ح - یک نفر پرستار به پیشنهاد سازمان نظام پرستاری.

ط - یک نفر از لیسانسیه‌های گروه مامایی و بالاتر شهرستان مربوطه.

تبصره ۱ - افراد موضوع بندهای (ج)، (د)، (و)، (ه)، (ز)، (ح) و (ط) این ماده که افراد متدین به دین اسلام یا یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه شهرستان مربوطه با تجربه حداقل پنج سال در حرفه مربوطه خواهند بود با پیشنهاد هیأت مدیره نظام پزشکی شهرستان مربوطه و تأیید و حکم رئیس کل سازمان منصوب می‌گردند.

تبصره ۲ - افراد موضوع بندهای (ز)، (ح) و (ط) صرفاً در بررسی پرونده‌هایی که به تشخیص رئیس هیأت مدیره شهرستان مربوطه به رشته آنها مربوط باشد عضو هیأت بدوی انتظامی خواهند بود.

تبصره ۳ - هر یک از هیأت‌های بدوی انتظامی پزشکی شهرستانها علاوه بر این که مسئولیت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته به پزشکی را بر عهده دارند مراجعی هستند صلاحیتدار در امر اعلام نظر کارشناسی و

تخصصی به مراجع ذی صلاح قضائی در رابطه با رسیدگی به تخلفات غیر صنفی و غیر حرفه‌ای و جرائم شاغلین به حرف پزشکی و وابسته پزشکی.

تبصره ۴ - هر یک از هیأت‌های بدوی انتظامی پزشکی می‌توانند در امر رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای موضوع این ماده نظرات کارشناسی کمیسیون‌های تخصصی مشورتی نظام پزشکی شهرستان مربوطه را درخواست نمایند. کمیسیون‌های مذکور موظفند حداکثر ظرف مدت پانزده روز نظرات کارشناسی خود را در اختیار هیأت‌های بدوی انتظامی قرار دهند.

تبصره ۵ - در صورتی که هر یک از طرفین یا نمایندگان قانونی آنان نسبت به نظریه کارشناسی هیأت بدوی ذی‌ربط معترض باشند دادگاه و دادسرا در صورت لزوم می‌توانند نظریه هیأت تجدیدنظر انتظامی پزشکی استان و یا هیأت عالی انتظامی نظام پزشکی را به عنوان مرجع تخصصی ذی‌ربط استعمال نمایند.

ماده ۳۶ - به منظور رسیدگی مجدد به پرونده‌هایی که پس از صدور رأی هیأت‌های بدوی انتظامی مورد اعتراض هر یک از طرفین قرار گیرد، هیأتی به نام هیأت تجدیدنظر انتظامی استان با ترکیب زیر در محل نظام پزشکی شهرستان مرکز استان تشکیل می‌گردد:

الف - یک نفر از قضات دادگاه‌های تجدیدنظر استان با معرفی رئیس کل دادگستری استان مربوطه.

ب - مدیر کل پزشکی قانون استان مربوطه.

ج - پنج نفر از پزشکان استان مربوطه.

د - یک نفر از دندانپزشکان استان مربوطه.

ه - یک نفر از دکترهای داروساز استان مربوطه.

و - یک نفر از متخصصین علوم آزمایشگاهی یا دکترای حرفه‌ای علوم آزمایشگاهی استان مربوطه.

- ز - یک نفر لیسانس یا بالاتر پروانه دار گروه پزشکی استان مربوطه.
- ح - یک نفر از لیسانسیه های مامایی یا بالاتر استان مربوطه.
- ط - یک نفر از پرستاران استان مربوطه به پیشنهاد سازمان نظام پرستاری.
- تبصره ۱ - افراد موضوع بندهای (ج)، (د)، (ه)، (و)، (ز)، (ح) و (ط) این ماده که از افراد مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه استان مربوطه بوده و حداقل هفت سال تجربه در حرفه مربوطه خود داشته باشند به پیشنهاد شورای هماهنگی استان و حکم رئیس کل منصوب خواهند شد و عزل آنان توسط رئیس کل خواهد بود.
- تبصره ۲ - افراد موضوع بندهای (ز)، (ح) و (ط) در بررسی پرونده هایی که به تشخیص رئیس شورای هماهنگی استان مربوط به رشته های آنها می شود عضو هیأت تجدیدنظر خواهند نمود.
- ماده ۳۷ - آراء هیأت های تجدیدنظر انتظامی پزشکی استان تا حد مجازات های بندهای (الف)، (ب) و (ج) تبصره (۱) ماده (۲۸) قطعی است.
- ماده ۳۸ - به منظور رسیدگی به اعتراضات و شکایات اشخاص (حقیقی - حقوقی) از طرز کار هیأت های بدوی و تجدیدنظر انتظامی موضوع ماده (۳۵) و (۳۶) این قانون، نظارت عالی بر کار هیأت های بدوی و تجدیدنظر انتظامی و ایجاد هماهنگی بین آنها و تجدیدنظر در احکام صادره از سوی هیأت های تجدیدنظر انتظامی، هیأت های عالی انتظامی با ترکیب زیر در سازمان مرکزی نظام پزشکی تشکیل می گردد:
- الف - یک نفر از قضات با تقوی و با تجربه به معرفی رئیس قوه قضائیه.
- ب - رئیس سازمان پزشکی قانونی کشور یا نماینده تام الاختیار وی.
- ج - پنج نفر از پزشکان متخصص، مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

د - یک نفر از دندانپزشکان مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

ه - یک نفر از دکترهای داروساز مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

و - یک نفر از متخصصین و یا دکترهای علوم آزمایشگاهی تشخیص طبی مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

ز - یک نفر از لیسانسیه‌ها یا بالاتر پروانه دار گروه پزشکی مسلمان متدین به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

ح - یک نفر پرستار به پیشنهاد سازمان نظام پرستاری.

ط - یک نفر از لیسانسیه‌ها یا بالاتر مامایی مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

تبصره ۱ - شورای عالی می‌تواند مسئولیت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته پزشکی چند شهرستان را به یک هیأت بدوی انتظامی محول و واگذار نماید.

تبصره ۲ - افراد مذکور در بندهای (ج)، (د)، (ه)، (و)، (ز)، (ح) و (ط) این ماده با پیشنهاد رئیس کل سازمان و تصویب شورای عالی نظام پزشکی با حکم رئیس کل سازمان برای مدت چهار سال منصوب می‌گردند. عزل آنها قبل از انقضای مدت چهار سال با رئیس کل سازمان خواهد بود و تجدید انتخاب آنها برای دوره‌های بعدی

بلااشکال است.

تبصره ۳ - حضور افراد مذکور در بندهای (ز)، (ح) و (ط) در بررسی پرونده‌هایی که به تشخیص رئیس هیأت عالی انتظامی به رشته آنها مربوط می‌باشد در هیأت عالی الزامی خواهد بود.

.....

ماده ۴۰ - چنانچه رئیس کل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران آراء قطعی هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر انتظامی استان را خلاف قانون تشخیص دهد می‌تواند از نظر هیأت عالی درخواست بررسی مجدد نماید، رأی هیأت عالی قطعی است.

ماده ۴۱ - هیأت‌های بدوی انتظامی نظام پزشکی هر یک از شهرستانها موظفند نظر مشورتی کارشناسی و تخصصی خود را نسبت به هر یک از پرونده‌های مربوط به رسیدگی به اتهام بزه ناشی از حرفه صاحبان مشاغل پزشکی در اختیار دادگاهها و دادرهای شهرستان مربوطه قرار دهند.

تبصره ۱ - اعلام نظر کارشناسی و تخصصی مشورتی هیأت‌های بدوی انتظامی نظام پزشکی هر یک از شهرستانها به دادگاهها و دادرهای ذی ربط پیرامون پرونده‌های مربوط به رسیدگی به اتهام بزه ناشی از حرفه صاحبان مشاغل پزشکی نباید بیش از دو ماه از تاریخی که دادگاهها و دادرهای شهرستان مربوطه درخواست می‌نمایند بگذرد.

تبصره ۲ - دادگاهها و دادرهای جمهوری اسلامی ایران در هر یک از شهرستانها باید حداقل چهل و هشت ساعت قبل از احضار و جلب هر یک از صاحبان مشاغل پزشکی به دادگاه و یا دادر به خاطر رسیدگی به اتهام بزه ناشی از حرفه صاحبان مشاغل پزشکی مراتب را به اطلاع هیأت بدوی انتظامی نظام پزشکی شهرستان مربوطه برسانند.

.....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۳۹۹

تاریخ: ۸۲/۴/۱۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

- عطف به نامه شماره ۱۹۷۴۰ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۴ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۳۳۸ مورخ ۱۳۸۲/۴/۲؛^(۱) «طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران» مصوب جلسه هجدهم خرداد ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:
- ۱- تعیین تعرفه‌ها در بخش غیردولتی در ذیل بند «ک» ماده (۳) نیاز به ضابطه دارد لذا واگذاری آن به سازمان نظام پزشکی مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.
 - ۲- در ماده (۶) اگر منظور این است که هیأت مدیره افرادی را از بین خود برای تشکیل مجمع عمومی معرفی کند نیاز به تصریح دارد و الا حداقل باید همان شرایط ماده (۲۳) را داشته باشند پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.
 - ۳- اطلاق ماده (۱۹) چون مستلزم تجویز عضویت افراد غیر صالح است لذا از این جهت مغایر بند ۱ اصل ۳ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.
 - ۴- تبصره بند «د» ماده (۲۳) و نیز بندهای «ج»، «د»، «ه»، «و»، «ز» و «ط» ماده (۳۸) و تبصره (۱) ماده (۳۵) و تبصره (۱) ماده (۳۶) در موضوع تبصره بند «د» ماده (۲۳) خلاف موازین شرع شناخته شد.
 - ۵- تعیین موارد تخلف و مجازات‌های آن مذکور در تبصره (۱) ماده (۲۸) نیاز به تقنین

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲۴).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

دارد لذا از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۶- عبارت «هرگونه تغییر با تصویب شورای عالی نظام پزشکی» در تبصره (۲) ماده (۲۸) مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۷- تعیین یک نفر قاضی با معرفی رئیس دادگستری شهرستان در بند «الف» ماده (۳۵) و یک نفر از قضات با معرفی رئیس کل دادگستری استان در بند «الف» ماده (۳۶) مغایر بند ۳ اصل ۱۵۸ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۸- اگر مقصود از قطعی بودن رأی در ذیل مواد (۳۷) و (۴۰) این است که شخص محکوم علیه حق مراجعه به مراجع صالحه قضائی را ندارد، خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۱۵۹ قانون اساسی^(۴) شناخته شد و الا باید روشن شود تا اظهار نظر گردد.

۹- تبصره (۲) ماده (۴۱) از این جهت که مستلزم محدود کردن اختیارات قاضی و رسیدگی قضائی است لذا از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر بند ۱ اصل ۱۵۶ قانون اساسی^(۵) شناخته شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۲۴۲.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۱۲۳.

(۵) همین مجموعه، صفحه ۱۲۲.

مغایرت لایحه یک فوریتی اصلاح مواد (۱) و (۲) و (۷) قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱^(۱) با قانون اساسی

شماره: ۱۹۷۴۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۲/۲۳

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۸۵۳۵/۴۳۹۰ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۱ دولت در مورد اصلاح مواد (۱) و (۲) قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۳ تصویب و در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۰ مجلس شورای اسلامی بالحاظ لایحه اصلاح ماده (۷) قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات

۱) ماده ۱ - به منظور پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، پرورشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم و نظارت بر امور روستا، بخش، شهر و شهرک، شوراهایی به نام شورای اسلامی روستا، بخش، شهر و شهرک براساس مقررات این قانون تشکیل می‌شود.

ماده ۲ - مقصود از «شورا» در این قانون شوراهای اسلامی روستا، بخش، شهر و شهرک می‌باشد.

ماده ۷ - تعداد اعضای شوراهای اسلامی شهر و شهرک به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - شهرک‌ها از دویست خانوار تا هزار خانوار، سه نفر و از هزار خانوار به بالا ۵ نفر.

ب - شهرهای تا ۵۰ هزار نفر، ۵ نفر.

ج - شهرهای بیش از ۵۰ هزار تا دویست هزار نفر جمعیت، ۷ نفر.

د - شهرهای بیش از ۲۰۰ هزار تا یک میلیون نفر جمعیت، ۹ نفر.

ه - شهرهای بیش از یک میلیون نفر جمعیت، ۱۱ نفر.

و - شهر تهران، ۱۵ نفر.

تبصره - ملاک تشخیص جمعیت هر شهر و روستا آخرین مرشماری جمعیت خواهد بود.

[مجموعه قوانین چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی جلد دوم صفحات ۱۲۱۸ و ۱۲۱۹].

شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵، با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱ - ماده (۱) قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۱ - برای پیشبرد برنامه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی، با مشارکت مردم، شوراهایی به نام شورای اسلامی روستا، بخش، شهر، شهرستان، استان و شورای عالی استانها بر اساس این قانون تشکیل می شود.

ماده ۲ - ماده (۲) قانون به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۲ - مقصود از شورا در این قانون و سایر قوانین معتبر در خصوص شوراهای اسلامی کشوری شوراهای روستا، بخش، شهر، شهرستان، استان و عالی استانها می باشد.

ماده ۳ - ماده (۷) قانون به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۷ - تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای شهر به شرح زیر می باشد:
الف - شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت، پنج نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی البدل.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

- ب - شهرهای از بیست هزار نفر تا پنجاه هزار نفر جمعیت، هفت نفر عضو اصلی و سه نفر عضو علی البدل.
- ج - شهرهای از پنجاه هزار نفر تا یکصد هزار نفر جمعیت، نه نفر عضو اصلی و چهار نفر عضو علی البدل.
- د - شهرهای از یکصد هزار نفر تا دویست هزار نفر جمعیت، یازده نفر عضو اصلی و پنج نفر عضو علی البدل.
- ه - شهرهای از دویست هزار نفر تا پانصد هزار نفر جمعیت، سیزده نفر عضو اصلی و شش نفر عضو علی البدل.
- و - شهرهای از پانصد هزار نفر تا یک میلیون نفر جمعیت، پانزده نفر عضو اصلی و هفت نفر عضو علی البدل.
- ز - شهرهای از یک میلیون نفر تا دو میلیون نفر جمعیت، بیست و یک نفر عضو اصلی و هشت نفر عضو علی البدل.
- ح - شهرهای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، بیست و پنج نفر عضو اصلی و ده نفر عضو علی البدل.
- ط - شهر تهران سی و یک نفر عضو اصلی و دوازده نفر عضو علی البدل.
- تبصره - ملاک تشخیص جمعیت هر شهر و روستا، آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن با اعلام رسمی مرکز آمار ایران خواهد بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۵۰

تاریخ: ۸۲/۴/۱۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۹۷۴۱ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۴ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۳۳۹

مورخ ۱۳۸۲/۴/۲؛^(۱) «لایحه اصلاح مواد (۱)، (۲) و (۷) قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی می شود و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵» مصوب جلسه مورخ بیستم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۴/۴ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

۱- در ماده (۱) وظایفی خارج از موارد موضوع اصول ۱۰۱^(۲) و ۱۰۲^(۳) قانون اساسی به عهده شورای عالی استانها گذاشته شده است لذا این ماده از این جهت مغایر اصول مذکور شناخته شد.

۲- شوراهای موضوع اصل ۱۰۰ قانون اساسی^(۴) وظیفه نظارتی دارند چون نظارت در ماده (۱) ذکر نشده است لذا این ماده از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.
تذکر:

در بند «ز» ماده (۷) ماده واحده لایحه دولت عبارت (شهرهای بیشتر از یک میلیون نفر تا دو میلیون نفر جمعیت) آمده است ولی در بند «ز» ماده (۷) ماده واحده مصوب مجلس عبارت (شهرهای از یک میلیون نفر تا دو میلیون نفر جمعیت) ذکر شده است، لازم است مطابق متن لایحه دولت اصلاح گردد.

دبیر شورای نگهبان

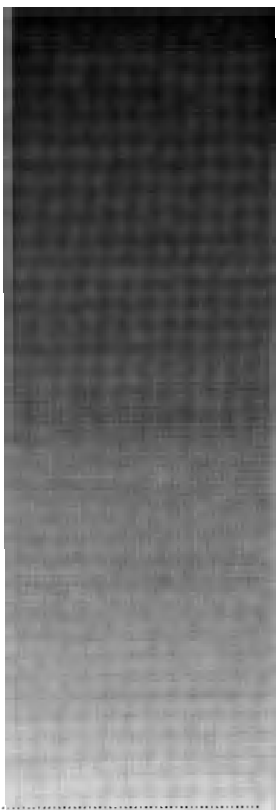
احمد جنتی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۱۸.

(۳) اصل یکصد و دوم: شورای عالی استانها حق دارد در حدود وظائف خود طرحهایی تهیه و مستقیماً یا از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد کند. این طرحها باید در مجلس مورد بررسی قرار گیرد.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۴۹.

فصل چهارم
مصوبات ارجاع شده
به مجمع تشخیص
مصلحت نظام

مخالفت طرح الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم
به بنیاد شهید انقلاب اسلامی با شرع

شماره: ۲۳۷۶ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۷

شورای محترم نگهبان

طرح الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی به بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ایجاد تشکیلات برای تأمین نیروی انسانی بهداشتی درمانی مورد نیاز واحدهای بهداشتی درمانی بنیاد شهید انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۸^(۱) که یک فوریت آن در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۵/۲ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۸/۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - تبصره ذیل به عنوان تبصره (۱) به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم به بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ایجاد تسهیلات برای تأمین نیروی انسانی بهداشتی درمانی مورد نیاز واحدهای بهداشتی درمانی بنیاد شهید انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۸/۹/۱۳ الحاق و شماره تبصره های موجود به ترتیب اصلاح می گردد:

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین سومین دوره مجلس شورای اسلامی، صفحه ۲۴۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

تبصره ۱ - در صورت تغییرکاری و یا عدم رعایت شرائط مقرر در این قانون مبنی بر ارائه خدمات درمانی به خانواده شهداء و اسراء و مفقودین و مستضعفین جامعه و جانبازان (موضوع ماده واحده) در بیمارستان مزبور، دولت موظف است حسب ضوابط قانونی و شرعی نسبت به استرداد آن اقدام و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی آن را اداره نماید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۴۰/۱۸۱۹

تاریخ: ۸۱/۸/۱۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۳۷۶ - ق مورخ ۸۱/۸/۷؛ «طرح الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم به بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ایجاد تسهیلات برای تأمین نیروی انسانی بهداشتی درمانی مورد نیاز واحدهای بهداشتی درمانی بنیاد شهید انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۸» که در جلسه مورخ پنجم آبانماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۸۱/۸/۱۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

«استرداد خلاف شرع است»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام

در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۱)

نایب رئیس (بهزاد نبوی) - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - اصلاحیه بعدی باز اعاده شده از شورای محترم نگهبان است. گزارش کمیسیون قضائی و حقوقی در مورد طرح الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم به بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ایجاد تسهیلات برای تأمین نیروی انسانی بهداشتی درمانی مورد نیاز واحدهای بهداشتی درمانی بنیاد شهید انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۸. آقای عابدین پور بفرماید.

ابوالقاسم عابدین پور (عضو کمیسیون قضائی و حقوقی) - بسم الله الرحمن الرحيم گزارش کمیسیون قضائی و حقوقی به مجلس شورای اسلامی

طرح الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم به بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ایجاد تسهیلات برای تأمین نیروی انسانی بهداشتی درمانی مورد نیاز واحدهای بهداشتی درمانی بنیاد شهید انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۸ که پس از تصویب مجلس شورای اسلامی مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۲ با حضور نمایندگان محترم آن شورا و کارشناسان مربوطه مطرح گردید و پس از بحث و تبادل نظر، نهایتاً کمیسیون بر مصوبه قبلی خود اصرار نمود و مجدداً آن را مورد تصویب قرار داد. اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون قضائی و حقوقی - سیدناصر قوامی

همانطور که همکاران محترم مستحضر هستند طبق اصل (۸۳) قانون اساسی^(۱) اموال دولتی امکان واگذاری به بخش عمومی یا خصوصی ندارد مگر با مصوبه مجلس شورای اسلامی. مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۶۸ بیمارستان را به صورت مشروط به بنیاد شهید واگذار کرده و این مشروطیت مبنی بر این بوده که حتماً خدمات درمانی به خانواده شهداء، اسراء، مقنودین و مستضعفین جامعه و جانبازان داده شود. بعد از این عمل بنیاد در سال ۷۴ این بیمارستان را به دانشگاه فاطمیه فروخته است

(۱) اصل هشاد و سوم: بناها و اموال دولتی که از نقایس ملی باشد قابل انتقال به غیر نیست مگر با تصویب مجلس شورای اسلامی، آن هم در صورتی که از نقایس منحصر به فرد نباشند.

و دانشگاه فاطمیه تا سال ۷۹ این بیمارستان را اداره می‌کرده. فعلاً بیمارستان تعطیل است. نظر مجلس و کمیسیون هم چون این واگذاری را مشروط می‌دانستند و حدس من بر این است که این هبه مشروط است، معتقدند که بعد از انتقال به غیر، قابل رجوع است. بنابراین باید این بیمارستان به دولت برگردد. دولت هم اداره آن را پذیرفته و مضافاً اینکه بیمارستان (۶۰۰) تخت خالی دارد که با توجه به موقعیت شهر قم و نیاز و مشکلاتی که در این منطقه هست مسلماً برگشت آن به دولت می‌تواند مشکلات زیادی را حل کند، متشکرم.

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، نظر کمیسیون ابقاء بر نظر قبلی است و مصوبه قبلی را مجدداً مورد تصویب قرار داده‌اند.

نایب رئیس - ارجاع به مجمع تشخیص مصلحت است.

منشی (جبارزاده) - بله، یعنی بر مصوبه قبلی اگر مجلس تأکید بکند به مجمع تشخیص مصلحت ارجاع خواهد شد. لذا مصوبه قبلی را مجدداً حضرت عالی به رأی بگذارید.

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، طرح الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم به بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ایجاد تسهیلات برای تأمین نیروی انسانی بهداشتی درمانی مورد نیاز واحدهای بهداشتی درمانی بنیاد شهید انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۸ مورد تصویب مجدد کمیسیون قضائی قرار گرفته و ایراد شورای نگهبان مورد توجه قرار نگرفته، لذا اگر مجلس محترم دوباره رأی بدهد، به مجمع تشخیص ارجاع می‌شود. موافقان با نظر کمیسیون در مورد این طرح قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلد ۲۷۶ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۵. ضمناً جهت اطلاع از مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در این خصوص به فصل پنجم همین مجموعه مراجعه نمایید.

مغایرت و مخالفت طرح الحاق یک ماده و (۵) تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۲۲۲۹ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۱۳

شورای محترم نگهبان

طرح الحاق یک ماده و چهار تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲^(۱) که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۵/۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - یک ماده و چهار تبصره به شرح ذیل به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲/۲/۲۷^(۳) به عنوان ماده (۳۰) افزوده

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین اولین دوره مجلس شورای اسلامی صفحات ۵۸۲ تا ۵۸۸.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۳) تاریخ تصویب اساسنامه مذکور ۱۳۶۲/۷/۲۷ صحیح است که در متن قانون ارسالی از مجلس اشتباه درج شده است.

می‌گردد و شماره ماده (۳۰) به ماده (۳۱) اصلاح می‌شود:

ماده ۳۰ - چنانچه در برنامه‌های پخش شده سازمان (اعم از خبری، گزارش، تولیدی در قالب‌های مختلف بیانی، تصویری و نمایشی) از شبکه‌های محلی، سراسری و بین‌المللی و یا در اطلاعیه‌های صادره از سوی آن سازمان مطالبی مشتمل بر توهین، افتراء یا خلاف واقع نسبت به هر شخص (اعم از حقیقی و یا حقوقی) باشد و یا به هر نحوی اظهارات اشخاص تحریف گردد، به درخواست ذی‌نفع، سازمان مکلف است توضیحات و پاسخ ذی‌نفع را مشروط بر آن که متضمن توهین و افتراء به کسی نباشد تا حداکثر دو برابر مدت زمان مطلب اصلی تا حداکثر بیست و چهار ساعت پس از دریافت جوابیه‌ای که به تأیید مرجع موضوع تبصره (۴) این ماده رسیده باشد، در همان برنامه و همان شبکه و در صورت عدم امکان در برنامه هفتگی ویژه‌ای که سازمان صدا و سیما به همین منظور پیش‌بینی خواهد کرد به طور مجانی پخش نماید.

تبصره ۱ - رئیس سازمان در خصوص مطالب پخش شده در شبکه‌های سراسری و بین‌المللی و مدیران مراکز استانها در خصوص شبکه‌های محلی مسئولیت قانونی دارند.

تبصره ۲ - اگر سازمان علاوه بر پخش پاسخ مذکور، مطالب یا توضیحات مجددی که متضمن توهین، افتراء یا تحریف باشد را پخش نماید، ذی‌نفع حق پاسخگویی مجدد دارد. پخش قسمتی از پاسخ و یا افزودن مطالبی به آن در حکم عدم پخش است.

تبصره ۳ - مسئولینی که مانع از پخش پاسخ گردند با اعلام شورای نظارت یا شکایت شاکی، به دادگاه صالحه معرفی می‌گردند و با تشخیص این مرجع و احراز تخلف، به انفصال از خدمات دولتی از شش ماه تا دو سال محکوم خواهند شد.

دادگاه مکلف است به این شکایات خارج از نوبت رسیدگی نماید.

تبصره ۴ - شورای نظارت بر صدا و سیما موظف است پس از دریافت جوابیه و شکایات موضوع این قانون، نسبت به آنها رسیدگی و حداکثر ظرف مدت یک هفته اظهارنظر و مراتب را جهت اجرا به رئیس سازمان صدا و سیما اعلام نماید. عدم رسیدگی شورای نظارت در مدت تعیین شده، به منزله تأیید شکایت خواهد بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۴۰۱

تاریخ: ۸۱/۶/۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۲۲۹ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۳ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۳۴۰ مورخ ۸۱/۳۰/۲۳/۱۳۸۱/۵^(۱)؛ «طرح الحاق یک ماده و چهار تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲» مصوب جلسه مورخ نهم مرداد ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به موارد ذیل:

۱- هرگونه توهین، افتراء، نسبت ناروا حرمت شرعی دارد و هرکس نسبت به این جرائم حق رجوع به محاکم صالحه را دارد.

۲- مطابق اصل ۱۷۵ قانون اساسی و نظریه تفسیری آن، سازمان صدا و سیما زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری مدظله العالی می باشد، بنابراین سیاستگذاری، هدایت، و تدابیر لازم در همه ابعاد خصوصا در راستای تحقق آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور در همه شئون و مراتب که در صدر اصل مذکور به آن اشاره شده است از اختیارات اختصاصی معظم له می باشد.

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۳- مطابق بند (۲) اصل سوم یکی از وظائف سازمان صدا و سیما اطلاع رسانی و بالابردن سطح آگاهیهای عمومی در همه زمینه‌ها می‌باشد.

۴- این طرح مشکلات اجرایی فراوانی دارد به نحوی که خلل جدی به وظائف اصلی صدا و سیما وارد می‌سازد.

نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- این طرح موجب اختلال در اطلاع رسانی و برنامه‌ها و وظائف اصلی سازمان صدا و سیما می‌گردد (به نحوی که تهیه کنندگان با توجه به آثار این طرح نمی‌توانند برنامه‌ریزی نمایند) لذا مغایر بند دوم اصل سوم^(۱) و اصل ۱۷۵^(۲) و نظریه تفسیری آن^(۳) شناخته شد.

۲- در ماده (۳۰) تصریح شده است، در صورت وقوع موارد موضوع آن در برنامه‌ها (اعم از تصویری و نمایشی و غیر آن) به درخواست ذینفع، سازمان مکلف است توضیحات و پاسخ آنان را تا حد اکثر دو برابر مدت زمان مطلب اصلی به طور مجانی پخش نماید. این امر مستلزم افزایش هزینه عمومی می‌باشد و طریق جبران آن در طرح پیش بینی نشده است لذا این ماده مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۳- ماده (۳۰) شامل اشخاصی می‌شود که حرمت شرعی ندارند لذا از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.

۴- با استظهار به اینکه تبصره (۱) ماده (۳۰) شامل مواردی می‌شود که رئیس سازمان صدا و سیما در خصوص مطالب پخش شده در شبکه‌های سراسری و بین المللی و مدیران مراکز استانها در خصوص پخش شبکه‌های محلی هیچگونه مباشرت یا مشارکت یا

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۳۹.

(۳) برای اطلاع بیشتر در این زمینه به صفحه ۲۸۲ کتاب چهارم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

معاونتی نداشته‌اند لکن آنان را مسئول دانسته‌است از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.

۵- اطلاق تبصره (۳) ماده (۳۰) شامل مواردی می‌شود که موضوع جنبه شخصی و خصوصی داشته و آن شخص شاکی نباشد لکن با اعلام شورای نظارت موضوع را قابل رسیدگی در محاکم صالحه دانسته‌است از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.

۶- وظائف و اختیارات اجرائی و قضائی که در تبصره (۴) ماده (۳۰) به شورای نظارت بر صدا و سیما محول شده‌است خلاف وظائف نظارتی این شورا می‌باشد لذا این تبصره مغایر اصل ۱۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۲۱۱۷۳

تاریخ: ۱۳۸۱/۹/۲۳

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۱۴۰۱/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۶/۳ و پیرو نامه شماره ۲۲۲۹-ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۳، طرح الحاق یک ماده و چهار تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲ که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده‌است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری

اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - یک ماده و پنج تبصره به شرح ذیل به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲/۲/۲۷ به عنوان ماده (۳۰) افزوده می‌گردد و شماره ماده (۳۰) به ماده (۳۱) اصلاح می‌شود:

ماده ۳۰ - چنانچه در برنامه‌های پخش شده سازمان (اعم از خبری، گزارش، تولیدی در قالب‌های مختلف بیانی، تصویری و نمایشی) از شبکه‌های محلی، سراسری و بین‌المللی و یا در اطلاعیه‌های صادره از سوی آن سازمان مطالبی مشتمل بر توهین، افترا یا خلاف واقع نسبت به هر شخص (اعم از حقیقی و یا حقوقی) باشد و یا به هر نحوی اظهارات اشخاص تحریف گردد، به درخواست ذی نفع، سازمان مکلف است توضیحات و پاسخ ذی نفع را مشروط بر آن که متضمن توهین و افترا به کسی نباشد تا حداکثر دو برابر مدت زمان مطلب اصلی تا حداکثر بیست و چهار ساعت پس از دریافت جوابیه در همان برنامه و همان شبکه و در صورت عدم امکان در برنامه هفتگی ویژه‌ای که سازمان صدا و سیما به همین منظور پیش‌بینی خواهد کرد به طور رایگان پخش نماید.

تبصره ۱ - بیان مطالب واقعی در مورد افرادی که رعایت حرمت قانونی آنان لازم

نیست از شمول این حکم خارج است.

تبصره ۲- رئیس سازمان در خصوص مطالب پخش شده در شبکه‌های سراسری و بین‌المللی و مدیران مراکز استانها در خصوص شبکه‌های محلی مسئولیت قانونی دارند و ملزم به پخش پاسخ ذی نفع می‌باشند.

تبصره ۳- اگر سازمان علاوه بر پخش پاسخ مذکور، مطالب یا توضیحات مجددی را که متضمن توهین، افترا یا تحریف باشد پخش نماید، ذی نفع حق پاسخگویی مجدد دارد. پخش قسمتی از پاسخ و یا افزودن مطالبی به آن در حکم عدم پخش است.

تبصره ۴- در صورت عدم پخش پاسخ و بنابر شکایت شاکی، دادگاه صالحه نسبت به موضوع رسیدگی و علاوه بر الزام صدا و سیما به پخش پاسخ، حکم مقتضی صادر می‌نماید.

دادگاه مکلف است به این شکایات خارج از نوبت رسیدگی نماید.

تبصره ۵- هزینه‌های احتمالی مترتب بر اجرای این ماده از محل صرفه‌جویی در تولید و پخش برنامه‌های منظور شده در همان زمان پخش جوابیه تأمین می‌گردد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۰/۳۰/۲۲۰۵

تاریخ: ۸۱/۱۰/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۲۱۱۷۳- مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۴ و شماره ۲۲۲۹- ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۳ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۲۱۲۵ مورخ ۸۱/۱۰/۲ و شماره (۱) ۱۳۸۱/۵/۱۴۰۱ مورخ ۸۱/۳۰/۱۳۴۰ و شماره ۸۱/۳۰/۱۳۴۰ مورخ ۸۱/۵/۲۳؛ طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

ایران مصوب ۱۳۶۲» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیستم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

۱- با توجه به اینکه تغییری در مفاد ماده (۳۰) داده نشده است اشکال بند (۱) قبلی کماکان به قوت خود باقی است، و تبصره (۵) نیز رافع اشکال نمی باشد، ضمناً با عنایت به تبصره (۱) اشکال بند (۳) قبلی نیز کماکان به قوت خود باقی می باشد.

۲- ایراد بند (۴) قبلی شورا به قوت خود باقی است.

۳- ذیل تبصره (۲) همان اشکال بندهای (۱) و (۲) قبلی را دارد.

۴- با توجه به مفاد تبصره (۴) قاضی مکلف است در مواردی که جرائم موضوع ماده (۳۰) را احراز ننماید، صدا و سیما را ملزم به پخش پاسخ نماید لذا این تبصره از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر بند (۱) اصل ۱۵۶ قانون اساسی^(۱) شناخته شد. ضمناً علاوه بر آن ایراد بند (۱) قبلی نیز به این تبصره وارد می باشد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام
در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۲)

نایب رئیس (بهزاد نبوی) - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی گزارش کمیسیون فرهنگی در مورد طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲ است. آقای دکتر شعردوست بفرمایید.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

علی اصغر امیرشعردوست (مخبر کمیسیون فرهنگی) - بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش کمیسیون فرهنگی به مجلس شورای اسلامی

طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲ که در جلسه علنی مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۰ مجلس شورای اسلامی بر اساس گزارش کمیسیون فرهنگی مبنی بر اصلاحات جهت تأمین نظر شورای محترم نگهبان به تصویب رسیده بود، مجدداً شورای محترم نگهبان بر اساس نامه شماره ۸۰/۳۰/۲۲۰۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۵ همان موارد را مورد ایراد قرار داده است که موضوع در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۴ کمیسیون مجدداً مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نهایتاً کمیسیون بر نظریه قبلی خود باقی ماند. اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون فرهنگی - احمدپورنجاتی

دوستان و همکاران محترم در جریان هستند که طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران دوبار در مجلس مطرح شده، در بار نخست ایرادهایی که شورای محترم نگهبان بر این طرح گرفته بود تاحدی که ممکن بود در کمیسیون فرهنگی مرتفع شد، مجدداً برای شورای محترم نگهبان ارسال شد، باز هم عنوان شده که ایرادهای قبلی به جای خود باقی است، کمیسیون بررسی کرد. روح این طرح این است که برای دفاع از حقوق شهروندان و برای دفاع از حقوق مردم و برای اینکه کرامت انسانی بتواند پایدار بماند چنین طرحی تقدیم شده، شورای محترم نگهبان هم بر اساس ایرادهایی که مستند به قانون اساسی می‌کنند این طرح را مورد ایراد قرار دادند. حالا به نظر ما بعد از بررسی آخری که در کمیسیون انجام گرفت، به نظر می‌آید که باید مصلحت جامعه را مجمع تشخیص، تشخیص بدهند. اگر همکاران به این رأی بدهند طبعاً در کمیسیون فرهنگی اصلاح دیگری میسر نبود و کمیسیون بر نظر قبلی خود باقی ماند، متشکرم.

منشی (جبارزاده) - خیلی ممنون. همان طوری که مخبر محترم کمیسیون توضیح

دادند، کمیسیون فرهنگی بر مصوبه قبلی خود در طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲ باقی است.

قربانی - ما می‌توانیم مخالف صحبت کنیم؟

منشی (جبارزاده) - آقای قربانی! تغییری نداده‌اند، چیز جدیدی اتفاق نیفتاده که شما مخالفت کنید، مجلس قبلاً تصویب کرده بود.

نایب رئیس - بر مصوبه خودشان باقی ماندند.

منشی (جبارزاده) - در حقیقت بر مصوبه قبلی مجلس.

نایب رئیس - چه چیزی می‌خواهید بگویند، تذکر آئین نامه‌ای یا مخالف یا موافق (قربانی - مخالفم) مخالف چه؟ مخالف ارجاع به مجمع؟ چون مصوبه مجلس است، مخالفت با آن وجهی ندارد. آقای قربانی بفرمایید.

موسی قربانی - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای نبوی! عرض بنده این است که ما حتی الامکان باید در مقام این باشیم که ایرادهای شورای نگهبان را مورد بررسی قرار بدهیم و در صورتی که می‌توانیم، آنها را مرتفع کنیم. بنده معتقدم که ایرادهای مطرح شده قابل رفع است. بنابراین همانطور که مشاهده شده در بعضی از موارد

نایب رئیس - آقای قربانی ببخشید، این فرمایش شما هیچ وجهی ندارد. چون اعتقاد شخصی شما این است.

قربانی - یک سؤال می‌کنم، بنده می‌توانم اینجا به عنوان مخالف با مصوبه کمیسیون صحبت کنم یا نمی‌توانم؟

نایب رئیس - مصوبه کمیسیون تغییری نکرده.

قربانی - کمیسیون تصویب کرده که بر نظر قبلی باقی هستیم به مجمع تشخیص برود. این مصوبه کمیسیون است. حضرت عالی از نظر آئین نامه بفرمایید بنده این اختیار را دارم که مخالفت بکنم یا نه؟

نایب رئیس - من نمی دانم که از نظر آئین نامه ای چه می شود، یعنی شما اگر مخالفت کنید باید مثلاً پیشنهادی داشته باشید.

قربانی - خوب، پیشنهاد هم دارم که به کمیسیون برگردد، ما می رویم آنجا پیشنهاد اتمان را می دهیم.

نایب رئیس - خوب، چرا به کمیسیون تشریف نبردید این پیشنهاد را بدهید؟ اصلاً الآن وجهی ندارد. من نمی توانم این را برگردانم. الآن برای من مبهم است.

قربانی - به هر حال حضرت عالی رئیس جلسه هستید. از نظر آئین نامه ای اگر صلاح نمی دانید بنده صحبت نمی کنم. بنده اعلام کردم که در مخالفت می خواهم صحبت کنم. تشخیص آن با حضرت عالی است که من برابر آئین نامه چنین حقی دارم یا ندارم؟ اگر ندارم بفرمایید سرجایم می نشینم، اگر دارم بفرمایید صحبت کنم!

نایب رئیس - واللّه من طبق آئین نامه بعید می دانم پیش بینی شده باشد.

قربانی - مثل علماء فتوا ندهید، «احوط و احتیاط این است!».

نایب رئیس - خوب، آخر نمی دانم، باید بررسی کنم. (قربانی - بعید می دانم...) می خواهید بنشینید، البته بعداً هم دیگر فایده ای ندارد. حالا صحبت بکنید، عیب ندارد چون نمی توانم الآن قاطع بگویم نمی توانید، بالاخره این مصوبه کمیسیون است. شما مخالف آن نظر می دهید.

قربانی - خیلی ممنون. البته من این قصور را از خودم هم می پذیرم که باید کمیسیون می رفتیم و پیشنهاد اتمان را می دادیم ولی به جهت اینکه حالا هم در کمیسیون تلفیق مشغول بودیم و هم گرفتارهای دیگر، من توجه به دستور کار کمیسیون فرهنگی نداشتم که می رفتیم پیشنهادات خودمان را می دادیم، ولی الآن عرض می کنم که به اعتقاد بنده ایراداتی که شورای نگهبان گرفته قابل رفع است و مجلس محترم اگر عنایت بکنند ما موارد متعدد این طوری هم داشتیم. در کمیسیون قضائی خود ما دو، سه مرتبه پیش آمد. مثلاً در ماده (۱۸۷) برنامه این اتفاق افتاد که کمیسیون گفت به مجمع تشخیص برود، در صحن مجلس آمد، مجلس رأی نداد و گفتند دوباره به کمیسیون

باید اصلاح بشود. حالا هم امکان اینکه دوباره برود به کمیسیون و آنجا پیشنهادات داده شود و اصلاح بشود وجود دارد، هم در خود صحن مجلس اگر مصوبه کمیسیون رأی نیاورد در همینجا پیشنهادات اصلاحی نمایندگان قابل پذیرش است. بنابراین اعتقاد ما این است که اگر همکاران محترم عنایت بفرمایند مصوبه کمیسیون رأی نیاورد، هم در صحن مجلس امکان طرح پیشنهادات وجود دارد و هم می شود آن را به کمیسیون برای اصلاحات ارجاع داد. روی این جهت بنده پیشنهاد می کنم که یکی از این دو راه را انتخاب بفرمایید.

نایب رئیس - یعنی شما الآن پیشنهاد چاپ شده ای ندارید؟

می خواهید دوباره به کمیسیون برگردد و فرصتی باشد و پیشنهادی هم داشته باشید. موافق را دعوت بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - آقای هادیزاده موافق هستند، بفرمایید.

علی اصغر هادیزاده - بسم الله الرحمن الرحيم

البته جناب آقای قربانی هیچ توضیحی ندادند که کدام یک از بندها یا تبصره ها را پیشنهاد دارند. امکان تغییر در آن وجود داشته و می شود آن را اصلاح کرد. ما انتظار داشتیم که آقای قربانی حداقل یک مورد آن را بیان بکنند، بگویند مثلاً در این بند قابل اصلاح بود. می شد اشکال این موضوع را برطرف کرد. همکاران محترم حضور ذهن دارند، من برای اینکه بیشتر حضور ذهن پیدا بکنند عرض می کنم که در واقع این طرح درخواست کرده که اگر تلویزیون، رادیو مطلب خلاف واقعی را یا خدای ناکرده افتراقی نسبت به شخصی داد، این شخص حق دارد که اعتراض بکند و اعتراض او از تلویزیون و رادیو پخش بشود. کما اینکه در مطبوعات هم ما این قانون را داریم. در مجلس هم هست، در همه ارگانهای دیگر هم داریم، به خصوص در مطبوعات که اگر احیاناً کسی خلاف واقع چیزی را چاپ کرد، فرد می تواند دو برابر آن را مطلب بدهد مطبوعات چاپ بکنند.

اگر مطبوعات چاپ نکردند این حق شاکی است که به دادگاه مراجعه بکند و دادگاه

این حکم را صادر بکند. دقیقاً ما این را برای صدا و سیما هم پیش بینی کرده ایم و ما هم سعی کرده ایم نظرات شورای محترم نگهبان را اعمال بکنیم و فکر نمی کنیم واقعاً دیگر موردی در اینجا وجود داشته باشد که مجلس محترم بخواهد آن را اصلاح بکند. ضمن اینکه این فرصت برای همه نمایندگان محترم وجود داشت که زمانی که در کمیسیون مورد بحث و تبادل نظر بود، عزیزان پیشنهادشان را آنجا بیاورند و مطرح بکنند. الآن هم صحبتی که جناب آقای قربانی فرمودند، فقط راهش این است که باز به کمیسیون برگردانیم که خوب، این باز گرفتن وقت مجلس و کمیسیون است و راه دیگری وجود ندارد. بنابراین پیشنهاد می کنیم که همکاران محترم به مصوبه کمیسیون رأی بدهند و اجازه بدهند که دیگر مجمع تشخیص مصلحت هر طور که تشخیص داد، عمل بکنند، خیلی متشکرم.

منشی (جبارزاده) - خیلی ممنون، کمیسیون فرهنگی طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲ را بر مصوبه قبلی مجلس باقی مانده و اصلاح نکرده اند. ما نظر کمیسیون فرهنگی مبنی بر بقاء مصوبه قبلی را به رأی می گذاریم.

نایب رئیس - حضار ۱۹۷ نفر، موافقان با ابقاء بر مصوبه قبلی مجلس در مورد طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲ قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. با توجه به مصوبه ای که الآن مجلس محترم داشت، این طرح به مجمع تشخیص ارجاع خواهد داشت.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۲۸۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷.

مخالفت طرح الحاق یک تبصره به ماده (۹۴۸) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷ با موازین شرع

شماره: ۲۲۲۵ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۱۴

ریاست محترم نگهبان

طرح الحاق یک تبصره به ماده (۹۴۸) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷^(۱) که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۵/۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - یک تبصره به ماده (۹۴۸) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷/۲/۱۸ به شرح زیر

(۱) ماده ۹۲۷ قانون مدنی = زوجه از قیمت ابنیه و اشجار ارث می‌برد و نه از عین آنها و طریق تقویم آن است که ابنیه و اشجار با فرض استحقاق بقاء در زمین بدون اجرت تقویم می‌گردد.

ماده ۹۲۸ قانون مدنی = هرگاه در مورد ماده قبل ورثه از اداء قیمت ابنیه و اشجار امتناع کند زن می‌تواند حق خود را از عین آنها استیفاء نماید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

الحاق می‌گردد:

تبصره - زوجه می‌تواند اجرت المثل ایام زندگی مشترک خود را از ماترک زوج متوفی با جلب نظر کارشناس و با رعایت بند (الف) تبصره (۶) قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۸^(۱) مطالبه کند.

(۱) قانون «اصلاح مقررات مربوط به طلاق» در تاریخ ۱۳۷۰/۱۲/۲۱ در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید که تبصره (۶) آن مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفت و از آنجا که مجلس بر مصوبه خود اصرار داشت لذا جهت حل اختلاف و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ...)، به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردید و مجمع نیز در جلسه ۱۳۷۱/۸/۲۸ خود با اصلاحاتی آن را به تصویب رسانید که به شرح زیر می‌باشد:

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون زوجیهایی که قصد طلاق و جدایی از یکدیگر را دارند بایستی جهت رسیدگی به اختلاف خود به دادگاه مدنی خاص مراجعه و اقامه دعوی نمایند. چنانچه اختلاف فی‌مابین از طریق دادگاه و حکمین از دو طرف که برگزیده دادگاهند (آنطور که قرآن کریم فرموده است) حل و فصل نگردید دادگاه با صدور گواهی عدم امکان سازش آنان را به دفتر رسمی طلاق خواهد فرستاد. دفاتر رسمی طلاق حق ثبت طلاقهایی را که گواهی عدم امکان سازش برای آنها صادر نشده است ندارند. در غیر این صورت از سردفتر خاطی سلب صلاحیت به عمل خواهد آمد.

تبصره ۱ -

.....

تبصره ۲ - پس از طلاق در صورت درخواست زوجه مبنی بر مطالبه حق الزحمه کارهایی که شرعاً به عهده وی نبوده است دادگاه بدو از طریق تصالح نسبت به تأمین خواسته زوجه اقدام می‌نماید. و در صورت عدم امکان تصالح، چنانچه ضمن عقد یا عقد خارج لازم، در خصوص امور مالی، شرطی شده باشد طبق آن عمل می‌شود، در غیر این صورت، هرگاه طلاق بنا به درخواست زوجه نباشد، و نیز تقاضای طلاق ناشی از تخلف زن از وظایف همسری یا سوء اخلاق و رفتار وی نباشد، به ترتیب زیر عمل می‌شود:

الف - چنانچه زوجه کارهایی را که شرعاً به عهده وی نبوده به دستور زوج و با عدم قصد تبرع انجام داده باشد و برای دادگاه نیز ثابت شود، دادگاه اجرت المثل کارهای انجام گرفته را محاسبه و به پرداخت آن حکم می‌نماید.

ب - در غیر مورد بند «الف» با توجه به سنوات زندگی مشترک و نوع کارهایی که زوجه در خانه شوهر انجام داده و وسع مالی زوج، دادگاه مبلغی را از باب بخشش (نحله) برای زوجه تعیین می‌نماید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۱۳۹۷

تاریخ: ۸۱/۶/۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۲۳۵ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۴ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۳۳۹ مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۳^(۱)؛ «طرح الحاق یک تبصره به ماده (۹۴۸) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷» مصوب جلسه مورخ نهم مردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۵/۳۰ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«اطلاق تبصره ماده واحده نسبت به مواردی که کار زوجه به دستور زوج با عدم قصد تبرع زوجه باشد ولی دستور زوج ظهور یا صراحت در مجانیت داشته باشد یا جری عرفی بر مجانیت باشد خلاف موازین شرع تشخیص داده شد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۲)

ریس - دستور را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - بسم الله الرحمن الرحيم

اولین دستورگزارش کمیسیون قضائی و حقوقی در مورد طرح الحاق یک تبصره

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

به ماده (۹۴۸) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷ (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است. آقای کاظمی مخبر محترم کمیسیون بفرماید.

محمد کاظمی (مخبر کمیسیون قضائی و حقوقی) -

گزارش کمیسیون قضائی و حقوقی به مجلس شورای اسلامی

طرح الحاق یک تبصره به ماده (۹۴۸) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷ که پس از تصویب مجلس شورای اسلامی مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۸ کمیسیون با حضور نماینده محترم آن شورا مطرح گردید و پس از بحث و تبادل نظر، کمیسیون بر نظر قبلی خود اصرار نمود و مجدداً آن را تصویب کرد. اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون قضائی و حقوقی - سیدناصر قوامی

خلاصه طرح، خدمت همکاران محترم عرض کنم که طرح الحاق یک تبصره به ماده (۹۴۸) این است.

همچنانکه بند «الف» تبصره (۶) قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق در سال ۱۳۷۱ به زوجه اجازه می‌دهد که در هنگام طلاق اجرت المثل کارهایی را که در ایام زندگی مشترک با شوهرش به طور مجانی انجام نداده بخواند و دادگاه هم بر اساس نظر کارشناسی موظف باشد که مبلغ این اجرت المثل را در حکم بیاورد و زوج موظف به پرداخت آن بشود.

این تبصره در رابطه با زمان فوت شوهر و زوج هم عمل بشود، یعنی زنی که همسرش فوت شده بتواند اجرت المثل کارهایی را که در ایام زندگی مشترک با همسرش به صورت غیرمجانی و غیرتبرعی انجام داده از دادگاه بخواند و این مبلغ و این میزان از ما ترک متوفی کسر بشود و به زوجه پرداخت بشود.

ایرادی که شورای محترم نگهبان به این تبصره آورده است این است که ممکن است زوجه بعضی از کارهایی که برای شوهرش انجام داده واقعاً قصدش این نبوده که

مجانی این کار را انجام بدهد، ولی از طرفی در مقابل ممکن است با دستور شوهر این کار را انجام داده باشد و نیت شوهر هم این بوده باشد که همسرش این کارها را تبرعی و مجانی انجام بدهد و از طرفی عرفاً هم در زندگی های مشترک زناشویی بسیاری از کارهایی را که زوجه انجام می دهد، عرف این حمایت را دارد که به هر حال همسر این کارها را تبرعی و مجانی انجام می دهد.

بلحاظ این دو مورد شورای محترم نگهبان این مصوبه را خلاف شرع دانسته است. اما آنچه که در کمیسیون مطرح شد این بود اولاً با توجه به اینکه همسر فوت کرده است، واقعاً احراز این مطلب که آیا قصد همسر از کارهایی که به زوجه اش می داده تبرعی بوده یا غیر تبرعی، واقعاً احراز قصدی ممکن نیست و از طرفی هم این طرح به انگیزه حمایت مالی از زنان شوهر مرده ای است که در طول زندگی مشترک با همسرشان توانایی خودشان را برای جمع آوری اموال و داراییها و مایملک همسرشان فراهم کرده اند و زحمت کشیده اند و حالا بعد از مرگ شوهرشان بایستی دست خالی خانه را ترک کنند و چیزی به آنها تعلق نگیرد.

در واقع بلحاظ حمایت مالی از همسرانی است که شوهرشان فوت شده تنظیم شده و از طرفی اصل اصلاح قانون مقررات طلاق را خود مجمع تشخیص مصلحت نظام در سال ۷۱ تصویب کرده و ممکن است این مصوبه اگر به مجمع برود در مجمع به سیاق مواد قبلی ان شاء الله تصویب بشود.

فلذا نظر کمیسیون بر این است که این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام برود، همکاران محترم هم ان شاء الله رأی خواهند داد.

والسلام علیکم ورحمة الله

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، مخالف آقای دکتر شیخ هستند، بفرمایید.

محمد علی شیخ - بسم الله الرحمن الرحيم

می دانیم که یکی از مبانی قوانین، عرف است. در مورد زندگی مشترک زوجین هم ما عرف اسلامی داریم که بر اساس تفاهم و حسن معاشرت و اینهاست.

من نمی دانم از طرفی دیگر هم قانون مدنی باما که ام القوانین است، از لحاظ عبارت و از لحاظ محتوا یکی از مجموعه قوانین معتبری است که همه جا قبولش دارند (نه تنها ایران) حالا ما چرا با این به اسم الحاق و طرح و از این قبیل مسائل می آییم وارد یک قوانینی می شویم که واقعاً از استحکام لازم برخوردار است؟

اینجا گفته ایم زوجة اجرت المثل زندگی مشترک خود را می تواند از ترکه همسرش مطالبه کند. ملاحظه بفرمایید، بیشتر کارهایی که زوجة در زندگی مشترک انجام می دهد، پذیرایی از میهمان است، نظافت محل مسکونی شان است، همه می دانیم اینها تبرعی است، و الا باید اگر میهمانی برای همسرش رسید و یک کمی به آب آبگوشت اضافه کرد باید یک دفتر جلوی او باشد و از طرف امضاء بگیرد که امروز (۴) نفر میهمان آمده است و من بیشتر پذیرایی کرده ام و استدلالی که مخبر محترم داشتند برای اینکه ما نمی دانیم، همسر الآن وجود ندارد، همسر فوت کرده و نمی دانیم قصد تبرع داشته است یا نه، اینها را واقعاً عرف حل کرده است. یعنی اگر هر دو آنها هم بودند و در یک مسائلی گفتگویشان شد، واقعاً اینجا ما دلیلی بر مسأله نداریم و هر کاری که وظیفه شخص نباشد اگر انجام داد مسلم است که اجرت طلب دارد. اگر معلوم شد که واقعاً زوجة کاری فوق العاده و رای آن وظائف و تکالیف زوجیت خود انجام داده، اینها را قوانین معین کرده است و مسلم است که هر کاری اجرت خودش را دارد. اگر اجرت معین باشد که همان خواهد بود، اگر معین نشده اجرت المثل می گیرد. این احتیاج ندارد که ما این قانون را بیاوریم.

ما باید قبول کنیم بعضی جاها شورای نگهبان واقعاً با دقت برخورد می کند. نهادهای ما که باید با هم تفاهم داشته باشند، اگر یک جایی ایراد، منطقی باشد قبول کنیم. واقعاً ایراد شورای نگهبان اینجا وارد است. حالا بنده می خواهم عرض کنم یک جای دیگر ممکن است من هم شخصاً نظر شورای نگهبان را قبول نداشته باشم و واقعاً استدلال شورای نگهبان که جناب آقای کاظمی هم نقل کردند بسیار استوار و محکم است. اصلاً نیازی به این نداریم. من نمی دانم اصلاً کمیسیون از این الحاقیه چه

منظوری دارد و ما زندگی مشترک را مخدوش نکنیم، بگذاریم با تفاهم زندگی کنند، زوجه ارث خودش را می برد و اگر آن ارثیه هم کفاف نداد، زوجه که واجب التفقه فرزنداناش است خرجش را می دهند. حالا چه چیزی است که ما بیایم اینها را اضافه کنیم و واقعاً قانونی به آن محکمی که قانون مدنی ماست با این الحاقات که به هر حال هیچ تناسبی با اصل ندارد، ما آن قانون محکم را متزلزل کنیم. من استدعا می کنم نظر شورای نگهبان را اینجا قبول کنیم و واقعاً به این الحاقیه رأی ندهیم.

منشی (خالقی) - موافق، آقای سلیمانی بفرماید.

حسن سلیمانی - بسم الله الرحمن الرحيم

استدعایی که خدمت همکاران دارم توجه به این مسأله است که برای خانمها حساسیت دارد و استاد عزیزم جناب آقای دکتر شیخ هم مطالبی که فرمودند یک مقدار باز بشود که آیا کمیسیون قضائی خواسته است برخلاف شرائط عرفی و وضعیت موجود عمل کند یا نه، حقی را که برای خانمها به عنوان یک حق وجود دارد، دنبال احقاقش است.

ملاحظه می فرمایید که در آنجا شرط تعلق این امر انجام عمل بدون قصد تبرع و بدون آنکه وظیفه اش باشد هست و مبنای آن هم مطالبه است. بنابراین اگر یک عمل عرفی انجام گرفت و مطالبه ای هم در پی نداشت که پولی به زن داده نخواهد شد. زن باید یک عمل غیر متعارف انجام داده باشد، به نحوی که در استدلال شورای محترم نگهبان آمده است دستور هم ظهورش در مجانیت نباشد یا عرفاً انجام آن امر مجانیت را در پی نداشته باشد. برای این قسمت که کسی حرفی ندارد. باز جایی است که مرد دستور داده، زن انجام داده و زیادتی در ثروت مرد حاصل شده است. اگر که مردی مطابق مقررات قانونی حق ندارد به زن خود دستور بدهد و مطابق همان مقررات اولیه اسلامی زن هیچ وظیفه ای برای انجام کار در منزل جز تمکین ندارد.

خوب، وقتی غیر از این ایفای وظیفه زوجیت، زن وظیفه ای ندارد، هر وظیفه ای

انجام می‌دهد خارج از آن وظیفه اصلی قانونی‌اش است. حالا این وظائف کم و زیاد می‌شود. ما اسم عرف را آورده‌ایم برای اینکه مقررات شرع را عوض کنیم. وقتی مقررات شرع است یعنی آنچه را که باید بگویند گفته‌اند، مسائل عرفی که نمی‌تواند مسائل شرعی را تحت تاثیر قرار بدهد و حق زن را اینجا ضایع کند و همین حق هم در رابطه با طلاق داده‌شده. گفتند اگر زنی به دستور مردش کاری کرد و آن کار باعث زیادت ثروت شد در آن حقی دارد. حالا این حق در زمان حیات مرد امکان اداء ندارد. گفته‌است بعد از فوت اگر زن مطالبه کرد. مطالبه نکرد که دادگاه دنبال آن نمی‌گردد که بگوید خانم بیا شوهرت مرده‌است ما یک پولی به تو بدهیم یا اینکه ورثه خودشان نمی‌روند که دادخواست بدهند. این زن در استیصال قرار می‌گیرد، فرزندان نااهل دارد، حق و حقوقش را نمی‌دهند، می‌خواهد حق خودش را بگیرد. دادگاه امکان قانونی داشته باشد، اجتماع دعاو کند و بعد هم بر مبنای مکتوبات رسیدگی کند، زیادت اعسار کند، متعارف، بر مبنای آنچه که این زن در طول مدت زناشویی توانسته است مؤثر در افزایش ثروت باشد، متناسب با آن تناسب آنچه را که او تشخیص می‌دهد، دادگاه به او بدهد.

عمل مناسبی است. بر مبنای مصلحت هم انجام شده، الآن هم چون امکان انجام اولیه‌اش بر مبنای اصول اولیه نیست، کمیسیون قضائی تقاضایش این است که مطابق شرائط اولیه که برای طلاق داشتیم نشد و مجمع تشخیص مصلحت تصویب کرد، الآن هم با همین قدر متیقن و ملاک‌گیری برود به مجمع و این مقدار هم بر مبنای مصلحت برای خانمهایی که مطالبه بکنند و آن زیادت حاصل شده باشد، این حکم در اختیار قضات ما قرار بگیرد. ان شاء الله که عزیزان رأی بدهند و این مشکل هم حل بشود. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

منشی (خالقی) - کمیسیون بفرماید.

محمد کاظمی (مخبر کمیسیون قضائی و حقوقی) - ضمن تشکر از همکار عزیزم جناب آقای دکتر شیخ خدمتان عرض کنم، درست است که به هرحال بر اساس عرف

زن و شوهر و بر اساس تفاهم و توافقی که دارند زندگی مشترکشان را انجام می‌دهند. اما به هر حال وقتی که بعد از فوت شوهر همسر مدعی می‌شود که قصدش از انجام بعضی از کارها واقعاً تبرع نبوده است و با قصد عدم تبرع یکسری از کارها را انجام داده، دادگاه باید بپذیرد. چاره‌ای نیست.

از طرفی مجمع تشخیص مصلحت نظام در سال ۱۳۷۱ بر اساس یک بررسی کارشناسانه این طوری تصویب کرده است که حتی اگر در ایام زندگی مشترک زوجة کارهایی را هم انجام نداده باشد، اصلاً کاری به طور مجانی هم برای همسرش انجام نداده باشد، ولی به هنگام طلاق به هر حال دادگاه بر اساس وضعیت مالی شوهر موظف است که یک مبلغی را به عنوان بخشش یا نحله قطعی کند و به زن پرداخت کند.

به هر حال وقتی که ما در ایام حیات شوهر به هنگام طلاق این اجازه را دادیم که مبلغی از مال شوهر به زن پرداخت بشود، به سیاق همین مصوبه همکاران محترم این طرح را داده‌اند که بعد از فوت شوهر هم همسر زوجة بتواند مطالبه اجرت المثل کارهایی را که در زمان زندگی شوهرش با قصد عدم تبرع انجام داده است از دادگاه مطالبه کند و این یک امر مسلمی است که به احتمال قوی مجمع باز هم به این مصوبه رای مثبت خواهد داد. فلذا با مخالفت با نظر جناب آقای دکتر شیخ از همکاران محترم استدعا دارد که رأی به ارسال این مصوبه به مجمع بدهند. والسلام

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، دولت؟ (واحدی - موافق نظر کمیسیون هستیم) دولت هم موافق نظر کمیسیون است. کمیسیون بر مصوبه قبلی خودشان مجدداً اصرار دارند. مصوبه قبلی را من برای رأی می‌خوانم.

طرح الحاق یک تبصره به ماده (۹۴۸) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷

.....

اگر مجدداً نمایندگان محترم به این رأی دادند به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع خواهد شد.

رئیس - حضار ۲۱۹ نفر، متنی که قرائت شد به رأی گذاشته می‌شود، موافقین قیام

بقرماييد (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع می شود.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی دوره ششم قانونگذاری جلسه ۲۵۷ مورخ ۱۳۸۱/۸/۵.

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح ماده (۶) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹
با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۲۵۲۳۳

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۱۵

شورای محترم نگهبان

طرح حذف جزء (۲) بند (ب) ماده (۹) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹^(۱) که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۱/۸/۷ تصویب و در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - جز (۲) بند (ب) قسمت (۱) ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات

(۱) در ماده (۹) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی شرایط مربوط به اشخاص حقیقی متقاضی انتشار نشریه آمده که در اصلاحیه قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰ این ماده در قالب ماده (۶) مورد اصلاح قرار گرفته و شرایط اشخاص حقوقی نیز به آن اضافه شده است. لذا منظور از ماده (۹) مذکور در عنوان طرح همان ماده (۹) مصوب ۱۳۶۴ می باشد و منظور از ماده (۶) نیز اصلاحیه ماده مذکور در سال ۱۳۷۹ می باشد.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰^(۱) حذف می‌گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۲۸۵

تاریخ: ۸۱/۱۰/۲۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۵۲۲۳ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۵ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۲۶۵ مورخ ۸۱/۳۰/۲۵^(۲)؛ «طرح اصلاح ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات» مصوب جلسه مورخ یازدهم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد.

«با توجه به مرقومه مقام معظم رهبری «مدظله العالی» به عنوان ریاست محترم مجلس شورای اسلامی در خصوص قانون مطبوعات مبنی بر اینکه تغییر آن به امثال آنچه در کمیسیون مجلس پیش بینی شده مشروع و به مصلحت نظام و کشور نیست که در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی روز یکشنبه مورخ ۱۳۷۹/۵/۱۶ مطرح گردید،^(۳) طرح

(۱) جزء ۲ بند ۶ ماده ۶ = زمینه فعالیت نشریه مرتبط با زمینه فعالیت شخص، حقوقی بوده و محدوده جغرافیایی انتشار آن همان محدوده جغرافیایی شخصیت حقوقی باشد.

(۲) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۳) متن مرقومه مقام معظم رهبری به شرح زیر می‌باشد:

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب حجة الاسلام آقای کروی ریاست محترم مجلس شورای اسلامی و حضرات نمایندگان محترم

با سلام و تحیت

مطبوعات کشور سازنده افکار عمومی و جهت دهنده به همت و اراده مردماند. اگر دشمنان اسلام و انقلاب و

مذکور خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

ارجاع مجدد طرح مذکور به کمیسیون مربوطه

رئیس - دستور را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - بسم الله الرحمن الرحيم

اولین دستور گزارش کمیسیون فرهنگی در مورد طرح اصلاح ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات است. مخبر محترم کمیسیون فرهنگی آقای دکتر امیر شعر دوست بفرمایید.

علی اصغر امیر شعر دوست (مخبر کمیسیون فرهنگی) - بسم الله الرحمن الرحيم
گزارش کمیسیون فرهنگی به مجلس شورای اسلامی

طرح اصلاح ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۵
مجلس شورای اسلامی که بر اساس نامه شماره (۸۱/۳۰/۲۲۸۵) مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۹
شورای محترم نگهبان مورد ایراد واقع گردیده بود، جهت تأمین نظر شورای محترم
نگهبان به کمیسیون فرهنگی ارجاع گردید که ابتدا در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۴

نظام اسلامی، مطبوعات را در دست بگیرند یا در آن نفوذ کنند، خطر بزرگی امنیت و وحدت و ایمان مردم را تهدید خواهد کرد و اینجانب سکوت خود و دیگر دست اندرکاران را در این امر حیاتی جایز نمی دانم.
قانون کنونی تا حدودی توانسته است مانع از بروز این آفت بزرگ شود و تغییر آن به امثال آنچه در کمیسیون مجلس پیش بینی شده مشروع و به مصلحت نظام و کشور نیست.

والسلام علیکم

سید علی خامنه ای

۷۹/۵/۱۵

کمیسیون با حضور نمایندگان محترم شورای نگهبان مطرح و مورد بحث و بررسی قرار گرفت که کمیسیون مجدداً در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۱ مطرح نمود و در پایان بر نظر قبلی خود باقی ماند. اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون فرهنگی - احمد پورنجانی

برای استحضار همکاران عزیز با توجه به اینکه مدتی فاصله افتاده من این جزء (۲) بند «ب» ماده (۹) قانون مطبوعات مصوب فروردین ماه سال ۱۳۷۹ را خدمت دوستان عرض می‌کنم. آن بندی که نظر کمیسیون فرهنگی بر اساس طرح طراحات بر حذف آن بود، این است: «زمینه فعالیت نشریه مرتبط با زمینه فعالیت شخص، حقوقی بوده و محدوده جغرافیایی انتشار آن همان محدوده جغرافیایی شخصیت حقوقی باشد». استدلالهایی که برای حذف این جزء از بند «ب» ماده (۲)^(۱) قانون مطبوعات طرح شد این بود که بعضی از نشریات بزرگ کشور به استناد قانون مطبوعات سال ۱۳۶۴، مجوز گرفته بودند. سالها بر اساس آن اقدام به انتشار و توزیع نشریه و ایجاد مراکز فروش در سراسر کشور نموده بودند که پس از اصلاح قانون در سال ۱۳۷۹ و اضافه شدن این جزء با مشکلات جدی در اجراء و توزیع روبرو شده بودند و ضرر و زیان فراوانی را متحمل می‌شدند.

مطلب دوم که استدلال طراحان بود و در کمیسیون فرهنگی مورد توجه واقع شده بود این بود که بخش قابل توجهی از مردم کشور از خریدن روزنامه و نشریاتی که به صورت قانونی اجازه انتشار داشتند، محروم شدند و این امر با بند (۲) اصل سوم قانون اساسی^(۲) مغایرت دارد.

(۱) ماده (۹) صحیح می‌باشد.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

مطلب دیگری که استدلال شده بود این بود که امکان دسترسی جمع کثیری از مردم کشور به برخی روزنامه‌های معتبر ملی مثل همشهری، انتخاب و قدس با مانع روبرو بود و این را نوعی تبعیض دانستند که با بند (۹) اصل سوم قانون اساسی^(۱) مغایرت داشت. با این استدلالها، طراحان این طرح را ارائه کرده بودند و در کمیسیون فرهنگی تصویب شده بود. شورای محترم نگهبان این را با استناد به نامه مقام معظم رهبری در مورخ ۱۳۷۹/۵/۱۶ رد کرده بودند. مطلب در کمیسیون فرهنگی مجدداً مورد بحث قرار گرفت. هم طراحان طرح و هم کمیسیون، این موضوع، یعنی محدود کردن دایره جغرافیایی نشریه را مرتبط با نظر مرقوم مقام معظم رهبری در نامه مذکور ندانستند. برای اینکه کار یک مقدار جدی‌تر و قوی‌تر و با پشتوانه بیشتر پیگیری شود، رئیس محترم کمیسیون فرهنگی با نامه‌ای موضوع را از مقام معظم رهبری دوباره استفسار فرمودند. دفتر معظم له به رئیس محترم کمیسیون فرهنگی اعلام کردند که این مرتبط با آن نظر قبلی مقام معظم رهبری در مورد قانون مطبوعات نیست که مراتب از سوی رئیس محترم کمیسیون فرهنگی به کمیسیون منتقل شد. مجدداً بحث شد، نمایندگان محترم شورای نگهبان به کمیسیون آمدند. علی‌الاصول با توجه به انتقال نظر معظم له، فکر می‌شد که این موضوع در شورای محترم نگهبان حل شود، ولی حل نشده، رد شد. ما با توجه به اینکه این طرح هم طرح فوری‌تری بود و زمانش داشت منقضی می‌شد، نظر کمیسیون فرهنگی با لحاظ همه جوانب، ابقاء بر نظر قبلی بود که امیدواریم در مرحله بعد، حالا مجمع تشخیص مصلحت ان شاء الله این قضیه را حل بکند. از توجهتان سپاسگزارم و استدعا دارم که به نظر کمیسیون فرهنگی رأی بدهید. منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، همانطوریکه مخبر محترم توضیح دادند، کمیسیون بر مصوبه قبلی مجلس باقی است. لذا من مصوبه قبلی مجلس را قرائت می‌کنم اگر

نمایندگان محترم مورد تأیید قرار دادند، به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع خواهد شد.

طرح اصلاح ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات
ماده واحده - (مزروعی - مخالفم) آقای مزروعی! برای مخالفت ثبت نام نفرمودید، دیگر فی المجلس نمی شود، ما آنجا می زنیم ... قبلاً هم اعلام نفرمودید. الآن که ما برای رأی قرائت می کنیم شما می فرمایید. مخالفیم.

مزروعی - وقتی مخبر صحبت کرد، من اعلام مخالفت کردم.
رئیس - الآن موقع رأی است دیگر ... حالا می خواهید صحبت کنید، با اجازه از برادران و خواهرانمان بفرمایید.

رجبعلی مزروعی - بسم الله الرحمن الرحيم

حاج آقا! من مخالفم با اینکه این به مجمع تشخیص مصلحت برود، دلیل مخالفتم هم این است که ما قبلاً دو اصلاحیه در رابطه با قانون مطبوعات داشتیم و به همین شکل در مجمع تشخیص مصلحت رفته و آنجا هم بایگانی شده. یعنی فکر نمی کنم روال قانونگذاری در کشور باشد که مجلس چیزی را تصویب کند، شورای نگهبان رد کند و بعد ما مجمع تشخیص بفرستیم، آنجا بایگانی بشود. فکر می کنم این تعطیل کردن قانونگذاری در کشور است و این را هم به همین دلیل من فکر می کنم فرستادنش به آنجا هیچ خاصیتی ندارد. برای اینکه دوباره این هم به آن دوتای دیگر ملزم می شود و اصلاً تکلیفش روشن نیست. با اضافه اینکه مسأله بگونه ای نیست که اگر به مجمع رفت و روی آن تصویب شد بعدها دیگر مجلس بعدی هم نمی تواند اصلاح کند. چون چیزی که در مجمع تصویب می شود یا تغییر پیدا می کند، مجلس بعدی هم حق تغییر آن را نخواهد داشت. بنابراین، من فکر نمی کنم که این شیوه درستی باشد که ما به این شکل عمل کنیم. من به این دلیل مخالفم و واقعاً این شکلی که مجمع، تاریخی برای رسیدگی به مصوبات مجلس ندارد، فکر می کنم عملاً قانونگذاری از این طریق را

تعطیل کرده‌است. این است که من از همکارانم درخواست می‌کنم که این را به مجمع نفرستند، خیلی متشکرم.

رئیس - خوب من دو، سه کلمه عرض می‌کنم از باب اینکه البته اعضاء دیگری هم در مجمع حضور دارند که مجلسی هستند اما بنده چون به عنوان حق حقوقی خودم در مجمع مصلحت هستم و سابقه نسبتاً زیادی هم دارم (زیاد هم به این معنا که وقتی در مدیریت مجلس بودم حضور در مجمع هم داشتم) عرض می‌کنم که راه قانونی ما طبیعی است که وقتی توافقی بین ما و شورای نگهبان حاصل نمی‌شود، بدیهی است که باید به مجمع برود عین قانونی است که برادر و همکار محترممان جناب آقای مزروعی فرمودند. یعنی باید به مجمع مصلحت برود. اما یک نکته هم که آقای مزروعی گفتند ممکن است که بعضی از آنها هم آنجا مانند و هنوز در دستور قرار نگرفتند، علت و فلسفه‌ای هم داشته باشد. اما نه، واقعاً مجمع مصلحت، طرح و لوایح و موضوعاتی را که آنجا فرستادیم کارهای خوبی هم انجام داده که ضمن اینکه مواردی من اعتراض داشتم، بحث هم آن‌جا کردم، اما واقعاً در جمع، همکاری مجمع مصلحت در طرحها و لوایح متعدد با ما خوب بوده، ما تقدیر و تشکر می‌کنیم. اشکال و گله هم داریم، نقد هم داریم، این بحثش جداست و بنا هم نیست همیشه نظر بنده عمل بشود. بنابراین، در مواردی هم حتی بحث داشتیم.

اما در جمع کارهایمان حل شده‌است. حتی دوستان خودمان هم گاهی با بعضی بزرگان یا با صراحت بگویم با رئیس مجمع مصلحت صحبت کردند، بعضی موارد را هم گفتند، اگر می‌توانید خودتان با شورای نگهبان مشکل را حل کنید و به مجمع مصلحت نیایید که ممکن است اینجا هم باز مشکلاتی داشته باشد. بنابراین، اصل مطلب آن ممکن است در مواردی آنجا یک مقدار طول بکشد. ولی (مزروعی - در مورد مطبوعات دو سال است که دو استفسار به معطل است که راجع به قانون اقدامات تأمینی و توهین در قانون مطبوعات به مجمع فرستاده‌ایم و بایگانی شده‌است و به طور خاص

نظرم راجع به قانون مطبوعات است) خوب، باز هم باید همین کار... آقای مزروعی می‌فرماید من در مواردی که (نتیجه فرمایش ایشان این است) که می‌گویند من مطلق نمی‌گویم که شما دارید می‌گویید (یعنی من) در بعضی از موارد از جمله همین مطبوعات را می‌گویم. در عین حال همین را هم ما باید بفرستیم، آنجا هم از آنها بخواهیم که حتماً در دستور کار قرار بدهند. آنها هم باید دیگر به میدان بیایند بالاخره مسوولیتشان است. حالا ان شاء الله از رئیس جمهور، از دوستانمان که اینجا تشریف دارند آنجا بخواهند که در دستور کار قرار بگیرد. گاهی هم آقای مزروعی! آنها مصلحت‌اندیشی کردند گفتند بگذاریم برای به دوستان دیگر ما گفتند. من در آنجا وارد این بحثها نشدم، گفتند گذاشتیم یک زمینه بهتری بشود، که در دستور کار قرار بدهیم. (بعضی دوستان گفتند) چشم، ما هم می‌خواهیم که آنها در دستور کار بدهند. بهر جهت ما راهی غیر از این نداریم، بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - طرح اصلاح ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات ماده واحده - جزء (۲) بند «ب» قسمت (۱) ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰ حذف می‌گردد.

این ماده واحده مصوبه قبلی مجلس بوده، کمیسیون فرهنگی هم باز به این تأکید داشته. الآن مصوبه قبلی مجلس مجدداً به رأی گذاشته می‌شود. رئیس - حضار ۱۹۷ نفر، موافقین با اینکه به مجمع تشخیص مصلحت ورود قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. بدانید آنها خوشحال می‌شوند، فکر نکنید عزا می‌گیرند!

منشی (جبارزاده) - نمایندگان محترم پیشنهادی اگر هست بفرمایید؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی نیست. مجدداً چون فی المجلس پیشنهادی نیست به کمیسیون فرهنگی ارجاع می‌شود.

رئیس - مجدداً به کمیسیون فرهنگی می‌دهیم. یعنی راه همین است دیگر به کمیسیون

برمی گردانیم.^(۱)

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام
در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۲)

رئیس - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی گزارش یک فوریتی کمیسیون فرهنگی در مورد
طرح حذف جزء (۲) از بند «ب» ماده (۹) قانون مطبوعات مصوب سال ۱۳۷۹ (اعاده
شده از شورای محترم نگهبان) است. جناب آقای دکتر شعردوست مخیر محترم
کمیسیون فرهنگی بفرمایید.

علی اصغر امیر شعردوست (مخیر کمیسیون فرهنگی) - بسم الله الرحمن الرحيم
گزارش کمیسیون فرهنگی به مجلس شورای اسلامی

طرح اصلاح ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۸۱/۱۰/۲۵ مجلس
شورای اسلامی به شماره ترتیب چاپ (۱۸۴۵) که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ
۸۲/۲/۳۰ مجلس برای اصلاح مجدد جهت تأمین نظر شورای محترم نگهبان به
کمیسیون فرهنگی ارجاع شده بود، در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۸ کمیسیون مطرح که
پس از بحث و بررسی کمیسیون بر نظر قبلی خود باقی ماند. اینک گزارش آن تقدیم
مجلس محترم شورای اسلامی می گردد.

رئیس کمیسیون فرهنگی - احمد پورنجاتی

خدمت همکاران محترم عرض کنم که طرح اصلاح ماده (۶) قانون مطبوعات که
جزء (۲) بند (۲) قسمت (۱) ماده (۶) قانون بود که پیشنهاد حذف آن به عمل آمده بود

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۳۲۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۰.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

که در حقیقت به نوعی گستره جغرافیایی توزیع مطبوعات را در بر می‌گرفت، دو، سه بار در مجلس مطرح شده‌است. ما در جلسه پیشین که نظر کمیسیون فرهنگی را مبنی بر تأیید مصوبه قبلی عنوان کردیم، با اعتراض بعضی از همکاران محترم که ارجاع آن را به مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام وافی مقصود نمی‌دانستند مجلس محترم به این مصوبه کمیسیون رأی نداد و مجدداً برای اصلاح به کمیسیون فرهنگی ارجاع فرمود.

مجدداً در کمیسیون موضوع مورد بحث و بررسی قرار گرفت، نهایتاً نظر کمیسیون بر ابقاء نظر قبلی است و اعاده این مصوبه به مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام، راهی جز این در کمیسیون پیدا نشد و از مجلس محترم استدعا داریم که به نظر کمیسیون رأی مثبت بدهند، متشکرم.

منشی (جبارزاده) - حاج آقا! کمیسیون فرهنگی در مورد اصلاح ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۵ بر نظر قبلی خودش باقیست. لذا من طرح اصلاح ماده (۶) را یکبار قرائت می‌کنم:

طرح اصلاح ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات

ماده واحده - جزء (۲) بند «ب» قسمت (۱) ماده (۶) قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰ حذف می‌گردد.

بر این مصوبه کمیسیون فرهنگی باقیست.

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. (۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری، جلد ۳۳۴، مورخ ۱۳۸۲/۴/۱.

مغایرت و مخالفت لایحه تشکیل سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۲۷۵۷۸

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۲۴

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۴۰۸/۶۷۶۹ مورخ ۱۳۸۰/۶/۲۸ دولت در مورد تشکیل سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران که در این قانون به اختصار «وزارت» نامیده می شود، اجازه داده می شود در راستای ماده (۴) قانون تشکیل وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۸/۵/۲۸ و به منظور انجام تحقیقات، طراحی، ساخت، تولید، خرید، فروش و پشتیبانی در زمینه فناوری های مربوط به انواع سیستم های موشکی و صنایع فضائی در

بخش دفاعی، ایجاد قابلیت‌های بازدارندگی و استفاده بهینه از قابلیت‌ها و منابع مازاد در جهت ارائه خدمات به سایر مؤسسات، سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح را که در این قانون به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود، تشکیل دهد.

ماده ۲ - مجمع عمومی سازمان از اعضاء زیر تشکیل می‌شود:

الف - وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (رئیس مجمع)

ب - وزیر امور اقتصادی و دارائی.

ج - وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

د - وزیر صنایع و معادن.

ه - وزیر پست و تلگراف و تلفن.

و - رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

ز - رئیس ستاد کل نیروهای مسلح.

ح - یک نفر از اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس به عنوان ناظر.

ماده ۳ - سازمان دارای شخصیت حقوقی مستقل است و به صورت شرکت دولتی اداره می‌گردد.

تبصره ۱ - سازمان از شمول قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ - مستثنی و دارای آئین نامه‌های مالی، معاملاتی و استخدامی خاص است که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و در خصوص مواردی که در این قسمت و یا اساسنامه سازمان مقررات خاص پیش بینی نشده است تابع قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۲/۱۳ می‌باشد.

تبصره ۲ - سازمان از کلیه امتیازات، ترجیحات، تخفیفات و اولویت‌های قانونی که در مورد صنایع دفاعی در مقررات مربوط پیش بینی شده یا می‌شود، بهره‌مند خواهد بود.

ماده ۴ - به وزارت اجازه داده می‌شود به منظور تأمین نیازهای نیروهای مسلح به شرح مذکور در ماده (۱) و پس از تصویب هیأت وزیران و با کسب مجوز از فرماندهی کل

قوا، نسبت به ایجاد شرکتهای صنعتی و خدماتی اقدام کند.

ماده ۵- اساسنامه سازمان توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در چارچوب تدابیر فرماندهی کل قوا به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۶- اساسنامه شرکتهایی که از طرف سازمان طبق ماده (۴) این قانون تشکیل می‌شوند به وسیله وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و با هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و در چارچوب تدابیر فرماندهی کل قوا به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۳۴۲

تاریخ: ۸۱/۱۱/۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۷۵۷۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۴؛ «لایحه تشکیل سازمان هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران» مصوب جلسه مورخ بیست و دوم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۸۱/۱۱/۲ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد.

۱- در ماده «۱» اجازه داده شده است سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح به منظور انجام وظایفی که مربوط به امور نیروهای مسلح است تشکیل گردد چون این اجازه مقید به کسب مجوز از فرمانده معظم کل قوا نشده است لذا اطلاق ماده مذکور از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر بند «۴» اصل ۱۱۰ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۷۴.

۲- مطابق ماده «۱» وظائف سازمان مذکور مربوط به نیروهای مسلح می باشد بنابراین در ماده «۲» عضویت اشخاصی در مجمع عمومی آن بدون کسب نظر موافق فرمانده معظم کل قوا خلاف موازین شرع و مغایر بند «۴» اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد. به علاوه، واگذاری وظائف مربوط به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به جمعی علاوه بر وزیر که در مقابل مجلس مسئول نیستند و در نیروهای مسلح نیز مسوولیتی ندارند خلاف اصل ۱۳۷ قانون اساسی^(۱) می باشد.

۳- در تبصره «۱» ماده «۳» مواردی را تابع قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۲/۱۳ دانسته اند چون بعضی از مواد قانون مذکور شبیه خلاف شرع دارد لازم است مواد مورد نظر مشخص شود تا اظهار نظر گردد.

۴- چون در مواد «۵» و «۶» تصریح نشده است که اساسنامه موضوع آنها، به تأیید نهائی فرمانده معظم کل قوا می رسد لذا مواد مذکور از این جهت مغایر بند «۴» اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

تصویب مجدد لایحه مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام

در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۲)

رئیس - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در مورد لایحه تشکیل سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۲۵.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

(اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است. سرکار خانم کولایی مخبر محترم کمیسیون بفرماید.

الهه کولایی (مخبر کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی) - بسم الله الرحمن الرحيم
گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی به مجلس شورای اسلامی
لایحه تشکیل سازمان هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) در جلسه نهائی مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۶ در کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و ابقاء بر مصوبه مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی - محسن میردامادی
جهت یادآوری خدمت همکاران محترم عرض می‌کنم، مجموعه‌ای از فعالیتهای پراکنده، فاقد سازماندهی متمرکز در خصوص سیستمهای موشکی و صنایع فضائی و قابلیتهای بازدارندگی و استفاده از قابلیتها و منابع مازاد در این زمینه در نیروهای مسلح وجود داشته که وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با هدف تمرکز بخشیدن، هماهنگ ساخته و بهینه سازی این مجموعه فعالیتهای، تشکیل سازمان هوافضای نیروهای مسلح را به مجلس پیشنهاد کرد و لایحه آن به مجلس تقدیم شد. مباحثی که در خصوص مصوبات مجلس محترم که در هماهنگی با دستگاههای اجرائی ذی ربط که نمایندگان وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در جلسات کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی حضور پیدا می‌کردند، برای رفع ایرادات وارده از سوی شورای محترم نگهبان، باعث شد که ما بحثهای شگفت‌انگیز و حیرت‌آوری را در طول جلسات مربوطه به رفع ایرادات وارده تجربه بکنیم. شورای محترم نگهبان معتقد بود که در این لایحه همه مواد مربوط به نحوه فعالیتهای نیروهای مسلح و ارتباط با فرماندهی کل قوا باید منظور شود.

در بحثهایی که صورت گرفت، خدمت نمایندگان محترم شورا عرض کردیم که شیوه قانونگذاری، در واقع مفروض قرار دادن مقدماتی در تدوین لوایح و طرحهای قانونی است و من جمله اینکه اشراف فرماندهی کل قوا و مجوز ایشان در این لایحه دیده شده، در ترکیب مجمع عمومی، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و در مواد (۵) و (۶) این لایحه در واقع تدابیر عمومی و تدابیر کلی فرماندهی کل قوا مورد لحاظ قرار گرفته، متأسفانه مجموعه نشستهایی که در این خصوص تشکیل شد، نمایندگان محترم شورا بر دیدگاه خودشان مصر بودند و پای فشردند. علی رغم نگاه تخصصی و تحلیلهای کارشناسی دستگاه ذی ربط و اعضای محترم کمیسیون که به هر حال در شور دوم اینجابه تصویب مجلس محترم این مصوبات رسیده بود. حتی اینکه ما این سازمان را تابع قانون تجارت قرار دادیم را شورای محترم نگهبان به آن، شبهه خلاف شرع وارد کرده است.

من وقت مجلس محترم را با ایرادات شورای محترم نگهبان نمی گیرم و همینجا خدمتتان عرض می کنم که با بحثهای مستوفایی که در جلسات متعدد کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی با نمایندگان شورای محترم نگهبان و کارشناسان و مسئولان وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح علی رغم اهمیتی که تصویب این لایحه و ایجاد این تمرکز و هماهنگی در فعالیتهای موشکی و صنایع فضائی جمهوری اسلامی ایران داراست، متأسفانه این وفاق حاصل نشد و به هر حال نتیجه بحثهای به عمل آمده، ابقاء بر مصوبه قبلی کمیسیون امنیت ملی که مورد تصویب مجلس محترم قرار گرفته بود، شد و من از همکاران محترم تقاضا می کنم مجدداً این مصوبه را مورد تأیید قرار دهند تا در مجمع به این مسأله رسیدگی شود، تشکر می کنم.

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، با توجه به اینکه لایحه (۶) ماده ای است، ماده (۱) مدّ نظر است. اگر در ماده (۱) بحثی نیست، ما ماده (۱) را که کمیسیون بر مصوبه قبلی باز تأکید کرده، برای رأی مجدد نمایندگان محترم قرائت می کنیم.

پیشنهادی نیست؟ (اظهاری نشد)

لایحه تشکیل سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

.....

رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، متن قرائت شده به رأی گذاشته می‌شود، موافقین قیام بفرمایند (چون آقایان اختلاف دارند، از ۱۰۸ تا می‌گویند تا ۹۳ تا، بنابراین تأمل بکنید بشماریم، برای اینکه جای شبهه‌ای نباشد) به اتفاق آراء همکاران محترممان (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - ماده (۲) - مجمع عمومی سازمان از اعضاء زیر تشکیل می‌شود:

.....

رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، متن قرائت شده به رأی گذاشته می‌شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - ماده (۳) - سازمان دارای شخصیت حقوقی مستقل است و به صورت شرکت دولتی اداره می‌گردد.

.....

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، ماده (۳) که قرائت شد به رأی گذاشته می‌شود، موافقین عنایت بفرمایند قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - ماده (۴) -

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، متن قرائت شده به رأی گذاشته می‌شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - ماده (۵) -

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، ماده (۵) که قرائت شد به رأی گذاشته می‌شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - ماده (۶) -

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، ماده (۶) که قرائت شد به رأی گذاشته می شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - حاج آقا! با توجه به اینکه هر (۶) ماده مجدداً مورد تصویب مجلس قرار گرفت، کل لایحه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع می شود.

رئیس - بله، بنابراین، این هم به مجمع مصلحت می رود. خوب، پیر به پیر شد. (۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۳۲۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۰.

مخالفت لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰
با موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۲۷۵۹۶

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۲۴

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۶۵۲۹/۱۲۲۷۰ مورخ ۱۳۸۱/۳/۲۲ دولت در مورد الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - تبصره ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰^(۲) کمیسیون امور قضائی و حقوقی که در تاریخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ مدت آزمایشی آن برای ده سال دیگر تمدید گردیده است، به عنوان تبصره (۱) تلقی شده و متن زیر به عنوان تبصره (۲) به ماده یاد شده الحاق می‌گردد:

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) ماده ۲۹۷ قانون مذکور در خصوص اقسام دبه قتل مرد مسلمان می‌باشد که قاتل در انتخاب هر یک از آنها مختیر است.

تبصره ۲- دیه اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران معادل دیه مسلمان با نظر ولی امر است که توسط قوه قضائیه استعلام و به دادگاهها ابلاغ می‌شود. دادگاهها مکلفند مطابق نظر مذکور و با رعایت سایر مقررات این قانون از قبیل جنسیت مجنی علیه و زمان وقوع جنایت رأی مقتضی صادر کنند.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۴۱۸

تاریخ: ۸۱/۱۱/۱۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۷۵۹۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۴ و پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۳۲۲ مورخ ۸۱/۱۱/۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲^(۱)؛ «لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰» مصوب جلسه مورخ بیست و دوم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۹ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورابه شرح زیر اعلام می‌گردد.

- ۱- معادل دانستن دیه اقلیتهای دینی با دیه مسلم خلاف موازین شرع است.
- ۲- مقصود از عبارت «با نظر ولی امر است» مبهم است باید توضیح داده شود تا اعلام نظر گردد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۴).

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۴۱۴۴۲

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۲/۲۶

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۴۱۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۴ و پیرو نامه شماره ۲۷۵۹۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۴، لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - تبصره ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ کمیسیون امور قضائی و حقوقی که در تاریخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ مدت آزمایشی آن برای ده سال دیگر تمدید گردیده است، به عنوان تبصره (۱) تلقی شده و متن زیر به عنوان تبصره (۲) به ماده یاد شده الحاق می‌گردد:

تبصره ۲ - میزان دیه اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با نظر ولی امر است که توسط قوه قضائیه استعلام و به دادگاهها ابلاغ می‌شود. دادگاهها مکلفند مطابق نظر مذکور و با رعایت سایر مقررات این قانون از قبیل

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

جنسیت مجنّی علیه و زمان وقوع جنایت رأی مقتضی صادر کنند.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۲۷۱۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۱/۱۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۴۱۴۴۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۶ و شماره ۲۷۵۹۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۴ و پیرو نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۲۷۰۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۸^(۱) و شماره ۸۱/۳۰/۲۴۱۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۴ و شماره ۸۱/۳۰/۲۳۲۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲ «لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و پنجم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۰ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- با توجه به اینکه میزان دیه اقلیتهای دینی از نظر شرع مقدس معلوم است، لذا تبصره (۲) ماده واحده خلاف موازین شرع شناخته شد.
- ۲- لازم به ذکر است چنانچه نظریه امر مبنی بر پرداخت مبلغی علاوه بر دیه اقلیتهای دینی تا میزان دیه مسلم به اولیای دم آنان باشد مطابق نظر معظم له عمل می‌شود.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

تصویب مجدد لایحه مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام
در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۱)

رئیس - دستور را طرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - بسم الله الرحمن الرحيم

اولین دستور گزارش کمیسیون قضائی و حقوقی در مورد لایحه الحاق یک تبصره
به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۰ (اعاده شده از
شورای نگهبان) است. آقای کاظمی مخبر محترم کمیسیون بفرماید.

محمد کاظمی (مخبر کمیسیون قضائی و حقوقی) - بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش کمیسیون قضائی و حقوقی به مجلس شورای اسلامی

لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ که با
اصلاحاتی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۵ مجلس شورای اسلامی تصویب و مجدداً
مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۰
کمیسیون مطرح گردید و پس از بحث و تبادل نظر، کمیسیون بر مصوبه خود اصرار
نمود و مجدداً آن را تصویب کرد. اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای
اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون قضائی و حقوقی - سیدناصر قوامی

همانطور که در جریان تصویب شور اول و دوم این تبصره خدمت همکاران
محترم عرض کردم ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مربوط است به میزان و نوع دیه
در پرونده‌های مربوط به قتل که مقتول آن مرد یا زن مسلمان باشد. این ماده در مورد
دیه اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسی ساکت است. فلذا از زمان تصویب این
ماده تاکنون در پرونده‌ها نسبت به دیه اقلیتهای دادگاهها نظرات متفاوتی داده‌اند. اساس

این طرح و مصوبه این بوده که دیه اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسی هم برابر دیه مسلمانها باشد. شورای محترم نگهبان به این مصوبه یکبار ایراد گرفت آنچه که بعد از شورای محترم نگهبان در کمیسیون و در مجلس به تصویب رسید این است که میزان دیه اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با نظر ولی امر است که توسط قوه قضائیه استعلام و به دادگاهها ابلاغ می شود. دادگاهها مکلفند مطابق نظر مذکور و با رعایت سایر مقررات این قانون از قبیل جنسیت مجنی علیه و وقوع جنایت رأی مقتضی صادر کنند.

شورای محترم نگهبان به این مصوبه هم ایرادی را وارد دانستند و با این عبارت که چون میزان دیه اقلیتهای دینی در شرع مقدس معلوم است فلذا این تبصره خلاف شرع است. البته تذکری داده شده، چنانچه ولی امر بخواهد و نظرشان پرداخت مبلغی بیش از مبلغ دیه باشد خودشان دستور می دهند و این مسأله عمل می شود. در کمیسیون بحث شد و اینطور نتیجه گرفته شد با توجه به اینکه پذیرفتن اصلحیه شورای نگهبان و نظر شورای نگهبان این طرح را از خاصیت می اندازد و از طرفی اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسی هم با توجه به میثاقی که با نظام جمهوری اسلامی بسته اند بایستی جان و مال و عرضشان محفوظ باشد و همانند مسلمانان با آنها رفتار شود و اصول (۱۹)^(۱) و (۲۰)^(۲) قانون اساسی هم اشاره ای کرده به اینکه آحاد ملت ایران در برابر قانون از حمایت مساوی برخوردار هستند و لذا مجموعاً نظر بر این شد که بر نظر خودشان و مصوبه قبلی باقی بمانند و مصوبه جهت تعیین تکلیف به مجمع تشخیص مصلحت نظام برود. از همکاران محترم انتظار است که به این نظر ان شاء الله رأی مثبت بدهند.

(۱) اصل نوزدهم: مردم ایران از هر قوم و قبیله که باشند از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان و مانند اینها سبب امتیاز نخواهد بود.

(۲) اصل بیستم: همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند.

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، مخالفی ثبت نام نکرده. همانطور که مخبر محترم گزارش دادند کمیسیون بر مصوبه قبلی خودش باقی مانده. لذا ما مصوبه قبلی را جهت رأی مجدد نمایندگان محترم قرائت می‌کنیم در صورت تصویب مجلس، لایحه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال خواهد شد.

لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰

.....

رئیس - حضار ۱۹۹ نفر موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. (۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی دوره ششم قانونگذاری، جلسه ۳۲۵ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴.

مغایرت و مخالفت لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۳۷۷۳۸

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۱۷

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۴۸۰۷۶ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۶ دولت در مورد بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور که در جلسات متعدد مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نهایتاً در جلسه علنی روز پنجشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

ماده واحده -

بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور از حیث منابع بالغ بر نهصد و شصت و هشت هزار و

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) در این قسمت تبصره‌ها و بندهایی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و مجلس شورای اسلامی آنها را اصلاح نموده و یا برای بررسی و اظهار نظر به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع داده است، به ترتیب از نظر آنان می‌گذرد.

دویست و شصت و یک میلیارد و یکصد و نوزده میلیون و سیصد و هفتاد و هفت هزار (۹۶۸/۲۶۱/۱۱۹/۳۷۷/۰۰۰) ریال و از حیث مصارف بالغ بر نهصد و شصت و هشت هزار و دویست و شصت و یک میلیارد و یکصد و نوزده میلیون و سیصد و هفتاد و هفت هزار (۹۶۸/۲۶۱/۱۱۹/۳۷۷/۰۰۰) ریال به شرح زیر است:

الف - منابع بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و واگذاری دارائی‌های سرمایه‌ای و مالی و از حیث هزینه‌ها و تملک دارائی‌های سرمایه‌ای و مالی بالغ بر چهارصد و سی و شش هزار و بیست و دو میلیارد و هشتصد و سی و سه میلیون و چهارصد و یازده هزار (۴۳۶/۰۲۲/۸۳۳/۴۱۱/۰۰۰) ریال شامل:

۱- منابع عمومی مبلغ سیصد و نود و پنج هزار و پانصد و پنجاه و چهار میلیارد و سیصد و هفتاد و یک میلیون و هفتصد و نود و پنج هزار (۳/۹۵۵/۵۴/۳۷۱/۷۹۵/۰۰۰) ریال و هزینه‌ها و تملک دارائی‌های سرمایه‌ای و مالی از آن محل مبلغ سیصد و نود و پنج هزار و پانصد و چهار میلیارد و سیصد و هفتاد و یک میلیون و هفتصد و نود و پنج هزار (۳۹۵/۵۵۴/۳۷۱/۷۹۵/۰۰۰) ریال

۲- درآمدهای اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مبلغ چهل هزار و چهارصد و شصت و هشت میلیارد و چهارصد و شصت و یک میلیون و ششصد و شانزده هزار (۴۰/۴۶۸/۴۶۱/۶۱۶/۰۰۰) ریال و هزینه‌ها و سایر پرداختها از آن محل مبلغ چهل هزار و چهارصد و شصت میلیارد و چهارصد و شصت و یک میلیون و ششصد و شانزده هزار (۴۰/۴۶۸/۴۶۱/۶۱۶/۰۰۰) ریال

ب - بودجه شرکتهای دولتی بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر پانصد و پنجاه و چهار هزار و سیصد و بیست

و شش میلیارد و هفتصد و نه میلیون و ششصد و نه هزار (۵۵۴/۳۲۶/۷۰۹/۶۰۹/۰۰۰) ریال و از حیث هزینه‌ها و سایر پرداختها بالغ بر پانصد و پنجاه و چهار هزار و سیصد و بیست و شش میلیارد و هفتصد و نه میلیون و ششصد و نه هزار (۵۵۴/۳۲۶/۷۰۹/۶۰۹/۰۰۰) ریال

به دولت اجازه داده می‌شود درآمدها و سایر منابع مندرج در قسمت سوم این قانون را با رعایت قوانین و مقررات مربوط در سال ۱۳۸۲ وصول و هزینه‌ها و تملک دارائی‌های سرمایه‌ای و مالی و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و همچنین کمکها و سایر اعتباراتی را که در جداول قسمت چهارم و پیوست شماره (۱) و پیوست شماره (۲) این قانون منظور شده است در حدود وصولی درآمدها و سایر منابع در سال ۱۳۸۲ با رعایت قوانین و مقررات مربوط و بند (د) ماده (۱۰۶) قانون برنامه سوم توسعه و بر اساس شرح عملیات و فعالیتهای موافقتنامه‌های مبادله شده و تبصره‌های این قانون و بر اساس تخصیص اعتبار، تعهد و پرداخت نماید.

وصول درآمدها و پرداخت هزینه‌های شرکتهای دولتی و بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به استثنای هزینه‌های سرمایه‌ای که منابع آن از محل منابع عمومی طرحهای تملک دارائی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود و مشمول مقررات عمومی مالی و معاملاتی دولت می‌باشد بر طبق اساسنامه‌ها و سایر قوانین و مقررات ناظر بر شرکتهای و بانکها و مؤسسات انتفاعی مذکور مجاز خواهد بود.

ماده واحده

مغایرت بند الحاقی ماده واحده با اصول (۵۲)^(۱) و (۵۳)^(۲) قانون اساسی

الحاقی به ماده واحده - مبلغ ده هزار و نهصد و پنجاه و پنج میلیارد و پانصد میلیون (۱۰/۹۵۵/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارائی‌های سرمایه‌ای مندرج در این قانون از محل صرفه‌جویی ضمن اجرای بودجه تأمین می‌شود. دولت مکلف است صرفه‌جویی در اعتبارات را به گونه‌ای انجام دهد که میزان صرفه‌جویی در اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای حداکثر معادل سی درصد (۳۰٪) کل رقم جوئی باشد. اولویت تخصیص اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای به شرح زیر خواهد بود:

- ۱ - طرحهائی که سال ۱۳۸۲ به اتمام می‌رسند.
- ۲ - طرحهائی که سال ۱۳۸۳ به اتمام می‌رسند.
- ۳ - طرحهای مهم و اولویت دار.
- ۴ - طرحهای ادامه دار.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

مبلغ موضوع بند الحاقی ماده واحده به صورت هزینه قطعی در بودجه پیش بینی شده‌است و برای آن درآمد خاصی پیش بینی نشده‌است بلکه از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارائی سرمایه‌ای مندرج در قانون بودجه از محل صرفه‌جویی تأمین شده‌است و این تأمین چون به صورت درصد معینی از اعتبارات مزبور نیست و ضابطه مشخص ندارد

(۱) اصل پنجاه و دوم: بودجه سالانه کل کشور به ترتیبی که در قانون مقرر می‌شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌گردد. هرگونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

لذا اعتبارات سقف معینی نخواهد داشت و مغایر اصل ۵۲ و ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی می باشد.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵) عبارت «الحاقی به ماده واحده» حذف و قبل از کلمه مبلغ ده ... عبارت «به طور متوسط ۴/۱ درصد تا» اضافه گردید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۲/۱۲/۶) ایراد کماکان به قوت خود باقی است.

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۱۱) در مورد این بند، عیناً نظر قبلی مجلس تأیید شد.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۱۳) ایراد شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

تبصره ۱ - امور مالی و مالیاتی

مخالفت بند الحاقی (۱) تبصره (۱) با موازین شرع.

الحاقی ۱ - وزارت امور اقتصادی و دارائی موظف است مالیات کلیه مشاغل را در سال ۱۳۸۲ هر سه ماه به صورت سه دوازدهم سال قبل به صورت علی الحساب وصول نماید.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

اطلاق بند الحاقی (۱) تبصره (۱) چون شامل کسانی می شود که درآمدهای معادل سال قبل نداشته اند و ملزم به پرداخت مالیات شده اند، از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

این بند حذف گردید.

مغایرت بند الحاقی (۲) تبصره (۱) با اصول (۵۲)^(۱) و (۵۳)^(۲) قانون اساسی

الحاقی ۲ - به منظور حمایت از محصولات کشاورزی، دولت موظف است سود بازرگانی محصولات وارداتی کشاورزی را به گونه‌ای تعیین نماید که از تولیدات داخلی حمایت و ده درصد (۱۰٪) سود بازرگانی کالاهای مذکور را صرف ارتقاء کمی و کیفی محصولات فوق نماید.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

نظر به اینکه مفاد بند الحاقی (۲) تبصره (۱) سالانه نیست، از این جهت مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی شناخته شد و نیز چون سقف معین نشده است مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

این بند حذف گردید.

تبصره ۳ - تسهیلات بانکی و امور اشتغال

مغایرت و مخالفت بند (ص) تبصره (۳) با اصل (۵۷) قانون اساسی^(۳) و شرع
ص - اعتبار منظور شده در برنامه ۳۰۴۲۲ و ردیف ۱۲۹۰۲۲ قسمت چهارم این قانون برای اعطای تسهیلات به طرحهای زود بازده، اشتغالزا و خودکفایی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) به صورت وجوه اداره شده اختصاص می‌یابد.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۷۰.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

بند «ص» تبصره (۳) خلاف مفاد اساسنامه‌ای است که به تأیید ولی امر مسلمین رسیده است،^(۱) لذا خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۱/۱۲/۵)

این بند عیناً ابقاء گردید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان [۸۱/۳۰/۲۵۹۹]
۱۳۸۱/۱۲/۱۳

پیرو نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۵۷۲ مورخ ۸۱/۱۲/۶ لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور ایراد بند «۴» نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۵۶۸ مورخ ۸۱/۱۲/۶ شورای نگهبان [در خصوص بند «ص» تبصره (۳)] کماکان به قوت خود باقی است، بلحاظ اشتباه تایپی از قلم افتاده است، بدینوسیله اعلام می‌گردد. (همچنین شورای نگهبان در نظریه شماره ۸۱/۳۰/۲۵۶۰۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۳ خود بر نظر فوق صحه گذاشته است.)

[این ایراد در مجلس شورای اسلامی مورد بررسی قرار نگرفته و عیناً جهت بررسی و اظهار نظر به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شده است]

تبصره ۴ - اصلاح ساختار اداری و مدیریت

وجود ابهام در جزء (۱) بند «ب» تبصره (۴) و مخالفت آن با موازین شرع

ب -

۱- به منظور کاهش تصدی دولت و افزایش کارایی و اثربخشی دستگاههای اجرایی

(۱) برای اطلاع بیشتر در این زمینه و مطالعه متن اساسنامه کمیته امداد امام خمینی به پاورقی صفحات ۴۱۳ تا ۴۱۸ کتاب چهارم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

اجازه داده می شود برای اجرای ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت از جمله اهداف مذکور در جدول شماره (۱۲) دستگاههای اجرایی بدون الزام به رعایت محدودیت های مندرج در این قانون و قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، نسبت به جابجائی اعتبارات خود اقدام نمایند تا به جای تولید خدمات، نسبت به خرید خدمات از بخش غیردولتی، شهرداریها و دهیاریها و یا مشارکت با آنها و یا پرداخت یارانه و سایر موارد مذکور در ماده فوق الذکر در ارائه خدمات اقدام گردد. سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و استانها موظفند در شش ماهه دوم سال ۱۳۸۲ به میزان اهداف کمی فعالیتهای قابل واگذاری دستگاهها به بخش غیردولتی (مندرج در جدول فوق الذکر) از تخصیص اعتبار دستگاههای ذی ربط برای ادامه فعالیتهای دولتی ممانعت نمایند و اعتبار مربوط را صرفاً برای توسعه فعالیتهای بخش غیردولتی اختصاص دهند.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در جزء (۱) بند «ب» تبصره (۴) حذف محدودیتهای موضوع ماده ۸۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت در مواردی مستلزم محدوداتی از قبیل تبعیض ناروا، تضییع حقوق مردم و اموال بیت المال و واگذاری امور به افراد فاقد صلاحیت لازم، می گردد این قسمت از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد. ضمناً باید محدودیتهای موضوع این قانون که حذف شده است مشخص گردد تا اظهار نظر شود.

همچنین منظور از جابجائی اعتبارات باید مشخص شود تا اظهار نظر گردد. مضافاً پاراگراف دوم این جزء در مواردی که متقاضی غیردولتی که توان انجام وظائف را داشته باشد یافت نشود و یا برای مدتی در شش ماهه دوم متقاضی مذکور یافت نگردد، عدم تخصیص اعتبار به دستگاههای دولتی موجب تضعیف دولت و تضییع حقوق مردم است، لذا از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

جزء (۱) بند (ب) تبصره (۴) حذف گردید.

مغایرت جزء (۳) بند (۱) الحاقی تبصره (۴) با اصل (۵۳) قانون اساسی^(۱)

جزء ۱۱ الحاقی - کلیه دستگاههای اجرایی ملی و استانی مذکور در ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مکلفند در سال ۱۳۸۲ حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از پروژه‌های نیمه تمام تملک دارائی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی را از طریق مزایده عمومی با رعایت موارد ذیل به متقاضیان سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی واگذار نمایند:

- ۱- اجرای کلیه احکام مذکور در ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت در زمینه عدم تغییر کاربری، تعرفه‌های ارائه خدمات، استثنائات و... الزامی است.
- ۲- دستگاههای اجرایی مکلفند اعتبارات تملک دارائی سرمایه‌ای پروژه‌های واگذار شده را به صورت وجوه اداره شده در اختیار بانکها قرار داده تا بر اساس توافق دستگاه جرائی و بانکها به متقاضیان سرمایه‌گذاری پروژه‌های نیمه تمام تسهیلات اعطاء نمایند. پرداخت بخشی از سود تسهیلات از محل این اعتبارات بلامانع است.
- ۳- قیمت پروژه‌های واگذاری به صورت نقد و اقساط (حداکثر ۲۰ ساله) دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز می‌گردد و معادل آن در اختیار دستگاه واگذارکننده قرار می‌گیرد تا صرف توسعه فعالیتهای بخش غیردولتی در همان زمینه گردد.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در جزء (۳) بند (۱۱) الحاقی تبصره (۴) چون سقفی برای مبلغی که اجازه مصرف داده شده است معین نگردیده است، از این جهت مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

در سطر دوم بعد از عبارت «و معادل آن» عبارت «تا مبلغ سیصد و هشتاد و هشت میلیارد (۳۸۸/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۴۱۲ قسمت چهارم این قانون» اضافه گردید.

تبصره ۶ - توازن منطقه ای و برنامه های استانی

مغایرت جزء (۲) بند «الف» تبصره (۶) با اصل (۱۰۰) قانون اساسی^(۱)

الف - در اجرای مفاد فصل هشتم قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، شورای برنامه ریزی و توسعه استان بر اساس خط مشی ها و دستورالعمل های ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور نسبت به اجرای بودجه استانی با رعایت موارد زیر اقدام نماید.

۱- تا سقف یک درصد (۱٪) از اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای استانها به صورت متمرکز برای اعتبارات تملک دارائی های سرمایه ای متفرقه و ضروری اختصاص دهد. پروژه های این اعتبار به پیشنهاد استاندار یا دستگاه اجرایی و تصویب شورای برنامه ریزی و توسعه استان تعیین خواهد شد. شروع پروژه هایی که به تنهایی در سال ۱۳۸۲ قابل بهره برداری نباشد، از محل این اعتبار ممنوع است. کمک به پروژه های

(۱) همین مجموعه، صفحه ۴۹.

نیمه تمام یا ادامه‌دار استانی از محل این اعتبار بلامانع می‌باشد.

۲- شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان می‌تواند علاوه بر اعتبارات خود یاری مندرج در پیوست شماره (۲) این قانون با هماهنگی شوراهای اسلامی شهر و روستا تا ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای استانی را در قالب ساز و کار اجرائی ماده (۴۵) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت برای پروژه‌های نیمه تمام هزینه نماید.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در جزء (۲) بند «الف» تبصره (۶) وظایفی زائد بر وظائف نظارتی موضوع اصل ۱۰۰ قانون اساسی بر عهده شورای اسلامی شهر و روستا گذاشته شده است، لذا از این جهت مغایر اصل فوق شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

در سطر دوم عبارت «با هماهنگی شوراهای اسلامی شهر و روستا» حذف گردید.

مغایرت بند «ث» تبصره (۶) با اصل (۵۳) قانون اساسی^(۱)

ث - به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استانها اجازه داده می‌شود نسبت به اجرای بند (ج) ماده (۴۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ اقدام و وجوه حاصل را به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز نمایند. معادل صد در صد (۱۰۰٪) آن از محل اعتبار درآمد اختصاصی در اختیار سازمانهای مذکور قرار می‌گیرد تا بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و سایر قوانین عمومی دولت و با

رعایت قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶، جهت اجرا و توسعه برنامه‌های آموزشی مدیران و کارکنان دولت هزینه شود.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند «ث» تبصره (۶) چون سقف برای مبلغی که اجازه مصرف آن داده شده است معین نشده است، لذا مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

در سطر چهارم بعد از عبارت «صد درصد (۱۰۰٪)» عبارت «تا مبلغ هشتاد و یک میلیارد و هفتصد و هفتاد و پنج میلیون (۸۱/۷۷۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل اعتبار موضوع پیوست شماره (۲) این قانون» اضافه گردید.

تبصره ۷- فرهنگ، هنر، تربیت بدنی و جوانان

مغایرت و مخالفت بند «خ» تبصره (۷) با اصول (۳)^(۱) و (۴۳)^(۲) قانون اساسی

و موازین شرع

خ - کلیه دستگاههای اجرایی و مجریان طرحهای تملک دارائیهای سرمایه‌ای مجازند در چارچوب آئین نامه‌ای که از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیأت دولت می‌رسد، یک درصد (۱٪) از اعتبارات اجرای طرحهای تملک دارائیهای سرمایه‌ای خود را برای طراحی، ساخت و نصب آثار هنرهای تجسمی متناسب با فرهنگ دینی و ملی در طرحهای تملک دارائیهای سرمایه‌ای مذکور اختصاص دهند.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۳.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند «خ» تبصره (۷) اختصاص یک درصد از اعتبارات اجرای طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای (هشتصد و پنجاه میلیارد ریال) به ساخت و نصب آثار هنرهای تجسمی، با توجه به نیاز و گرفتاری مردم از جمله اشتغال، رفع فقر و محرومیت و مشکلات مربوط به درمان خلاف موازین شرع و مغایر بند ۱۲ اصل سوم و بند ۶ اصل ۴۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)
این بند عیناً ابقاء گردید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

ایراد کماکان به قوت خود باقی است.

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۶)
عیناً نظر قبلی مجلس تأیید شد.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۱۳)

ایراد شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

مغایرت و مخالفت بند الحاقی (۱) تبصره (۷) با اصل (۸۳) قانون اساسی^(۱)

و موازین شرع

بند الحاقی ۱ - به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اجازه داده می‌شود بخشی از آثار غیرقابل نمایش موجود را از طریق مزایده به فروش برساند و وجوه حاصل را به حساب درآمد عمومی کشور ردیف ۸۹۱۱۰۰ (نزد خزانه‌داری کل) واریز و معادل آن

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۱۴.

را تا سقف دویست میلیارد (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از ردیف ۳۰۲۰۲۳۱۴ صرف خرید آثار ملی و فرهنگی موجود داخلی و خارجی نماید.
 آئین نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند الحاقی یک تبصره (۷) اطلاق تجویز فروش بخشی از آثار غیر قابل نمایش موجود، چون شامل مواردی که فروش آن مستلزم انجام اعمال حرامی از قبیل اشاعه فحشاء و منافی عفت می باشد، از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد و نیز چون شامل مواردی می شود که آن آثار از نقایس ملی و یا منحصر به فرد باشد، از این جهت مغایر اصل ۸۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

بند الحاقی (۱) تبصره (۷) حذف گردید.

تذکر در خصوص بند الحاقی (۳) تبصره (۷)

بند الحاقی ۳ - به منظور تسهیل امور گردشگران و اجرای طرحهای آماده سازی تخت جمشید بزرگترین اثر میراث فرهنگی ایران، مبلغ چهل و پنج میلیارد (۴۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل ردیف ۱۰۱۰۳۴ قسمت چهارم این قانون (تبصره ۱۱) بند (د) اختصاص می یابد و طرحهای مربوطه طی موافقت نامه متبادله بین دستگاه ذی ربط و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اجرا خواهد شد.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند الحاقی (۳) تبصره (۷) ظاهراً مراد یکی از بزرگترین میراثهای فرهنگی است، لازم است اصلاح گردد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)
در سطر دوم بند بالا بعد از عبارت «تخت جمشید» عبارت «یکی از» اضافه گردید
و کلمه «اثر» حذف و عبارت «میراث» به عبارت «میراثهای» اصلاح گردید.

تبصره ۱۱ - امور عمومی و قضائی و امنیت و نظم داخلی

مغایرت بند «ر» تبصره (۱۱) با اصل (۵۳) قانون اساسی^(۱)

ر - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مجاز است در سال ۱۳۸۲ ماشین آلات و تجهیزات و وسایل نقلیه سنگین و راهسازی و خودروهای سبک خود را که نامتناسب با نیازهای فعلی است و یا به نحو مطلوب از آنها استفاده نمی شود و نیز اقلام فرسوده و دارائی های مازاد نیروی انتظامی را به صورت مزایده به فروش رسانده و وجوه حاصل را به حساب درآمد عمومی کشور ردیف ۸۵۰۳۱۱ (نزد خزانه داری کل) واریز نماید و معادل صد در صد (۱۰۰٪) وجوه واریزی را از محل طرح شماره ۱۰۶۵۰۲۱۵ پیوست شماره (۱) این قانون برای خرید خودروی سواری داخلی، ماشین آلات و تأمین تجهیزات مورد نیاز نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران بر اساس موافقتنامه ای که با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مبادله می نماید، اختصاص دهد.

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است کلیه درآمدهای ناشی از ارائه خدمات انتظامی و هرگونه درآمدی را که برابر قوانین دریافت می نماید، به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

چون در بند «ر» تبصره (۱۱) برای وجوه واریزی که اجازه مصرف آن داده شده است

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

سقفی معین نگردیده است از این جهت مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

سطر ششم بند (ر) تبصره (۱۱) بعد از عبارت «وجوه واریزی را» عبارت «تا مبلغ دو بیست و نود و پنج میلیارد (۲۹۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

تبصره ۱۲ - انرژی

مغایرت بند الحاقی (۳) تبصره (۱۲) با اصل (۵۳) قانون اساسی^(۱)

بند الحاقی ۳ - در سال ۱۳۸۲ تأمین هزینه برق جهت روشنایی میادین و پارکها در شهرهای زیر یکصد هزار نفر به عهده وزارت نیرو می باشد.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند الحاقی (۳) تبصره (۱۲) چون تأمین برق موضوع آن نیاز به هزینه دارد و سقف آن معین نشده است، لذا از این جهت مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

در سطر دوم بند الحاقی (۳) تبصره (۱۲) بعد از عبارت «یکصد هزار نفر» عبارت «تا سقف یکصد میلیارد (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

وجود ابهام در بند الحاقی (۴) تبصره (۱۲)

بند الحاقی ۴ - دولت مکلف است در جهت تسریع گازرسانی کشور (شهر و روستا) از محل بیع متقابل مبلغ سیصد میلیون (۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار تخصیص دهد.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند الحاقی (۴) تبصره (۱۲) منظور از بیع متقابل باید روشن شود تا اظهار نظر گردد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

در سطر دوم بند الحاقی (۴) تبصره (۱۲) بعد از کلمه «محل» کلمه «تسهیلات» و بعد از کلمه «متقابل» عبارت «در مقابل فرآورده‌های نفتی جایگزین و در سقف مجوز قانونی آن» اضافه گردید.

تبصره ۱۳ - فناوری اطلاعات و ارتباطات

مغایرت ذیل بند (الف) تبصره (۱۳) با اصل (۵۲) قانون اساسی^(۱)

الف - به هیأت وزیران اجازه داده می‌شود در راستای گسترش کاربردی فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور برای اجرای فعالیتهای مشخص بر اساس پیشنهاد دستگاههای اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، اعتبار ردیف ۵۰۳۶۲۳ قسمت چهارم این قانون را توزیع نماید.

وجوه مربوط به مانده اعتبار تخصیص یافته هر دستگاه اجرایی مشمول، قابل هزینه در سال بعد در قالب شرح عملیات موافقتنامه خواهد بود.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

مطابق اصل ۵۲ قانون اساسی بودجه سالانه است، لکن در ذیل بند «الف» تبصره (۱۳) اجازه داده شده که اعتبارات در سال بعد نیز هزینه گردد، لذا از این جهت مغایر اصل فوق شناخته شد.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۶۷.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)
پاراگراف دوم بند (الف) تبصره (۱۳) حذف گردید. (وجوه مربوط ... خواهد بود).

مغایرت بند (ث) تبصره (۱۳) با اصول (۵۲)^(۱) و (۵۷)^(۲) قانون اساسی
ث - وزارت پست و تلگراف و تلفن (شرکتهای مخابرات ایران و استانها) موظف
است:

۱- با ایجاد زیر ساختهای لازم با همکاری دستگاههای اجرائی (از جمله وزارت راه و ترابری و...) امکان اتصال ادارات آموزش و پرورش کشور، مراکز فنی و حرفه‌ای، مدارس دوره آموزش متوسطه، مراکز علمی، آموزشی و پژوهشی، ورزشی، مجتمع‌های فرهنگی و هنری و کتابخانه‌های عمومی به شبکه اطلاع‌رسانی و شبکه جهانی اینترنت با پهنای باند مناسب برای کاربرهای علمی و آموزشی بدون پرداخت وجوه اولیه (شامل ودیعه و هزینه نصب) را فراهم آورد. سرمایه‌گذاران، متعهد به رعایت کلیه ضوابط و الزامات قانونی مربوط می‌باشند.

۲- نسبت به ایجاد امکان سرمایه‌گذاری و فعالیت بخشهای دولتی و غیردولتی در زمینه ISP (مراکز ارائه خدمات اینترنتی) اقدام نماید.

۳- با توجه به اهمیت تولید و امکان استفاده از تکنولوژی و فناوری روز، نسبت به ایجاد امکانات لازم اینترنتی برای شهرکهای صنعتی از طریق خود یا بخش خصوصی به گونه‌ای اقدام نماید که در پایان سال ۱۳۸۲ امکان اتصال این شهرکها به شبکه جهانی اینترنت میسر گردد.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۶۷.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۶.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

بند «ث» تبصره (۱۳) و اجزاء آن چون ماهیت بودجه‌ای ندارد مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی و به لحاظ اینکه شورای عالی انقلاب فرهنگی در این خصوص مصوبه‌ای (۱۳۹۱/۳۰ دش - مورخ ۱۳۸۰/۹/۱۲)^(۱) دارد، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد. اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵) بند (ث) تبصره (۱۳) عیناً ابقاء شد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

ایراد کماکان به قوت خود باقی است.

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۱۱) عیناً نظر قبلی مجلس تأیید شد.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۲/۱۳)

ایراد شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

مغایرت بند (ح) تبصره (۱۳) با اصل (۴۴) قانون^(۲) اساسی

ح - به وزارت پست و تلگراف و تلفن اجازه داده می‌شود بابت فعالیتهای ارائه خدمات و صدور مجوز ایجاد شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات با تصویب هیأت وزیران مبالغی به عنوان حق الامتیاز و حق فرکانس اخذ و به درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) ردیف ۴۹۱۱۶۰ قسمت سوم این قانون واریز گردد. نحوه دریافت و هزینه در آئین نامه اجرایی این تبصره می‌باشد که بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت پست و تلگراف و تلفن و وزارت امور اقتصادی و دارایی

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۵۵۱ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۶۲.

به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)
در بند «ح» تبصره (۱۳) چون اجازه ایجاد شبکه ارتباطات و فناوری اطلاعات به
بخش خصوصی نیز داده شده است، از این جهت خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی
شناخته شد.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)
بند (ح) تبصره (۱۳) عیناً ابقاء شد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)
ایراد کماکان به قوت خود باقی است.

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۱/۱۲/۱۱)
نظر قبلی مجلس عیناً تأیید شد.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۱۳)
ایراد شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

تبصره ۱۶ - عمران شهری و روستایی

مغایرت بند (ث) تبصره (۱۶) با اصل (۵۳) قانون اساسی^(۱)

ث - به وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور عشایر) اجازه داده می شود برای اسکان
عشایر، اراضی، مستحدثات و تجهیزات آبرسانی و آبیاری مربوط را که به منظور
اسکان عشایر با اعتبارات دولتی خریداری یا احداث نموده و در اختیار دارد، با
دریافت بیست درصد (۲۰٪) قیمت کارشناسی روز طی اقساط پنج ساله به عشایر

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

داوطلب اسکان به طور قطعی واگذار نماید. معادل صد در صد (۱۰۰٪) وجوه حاصل شده که به حساب درآمد عمومی کشور (تزد خزانه داری کل) واریز می شود، معادل رقم واریزی از محل ردیف ۵۰۳۱۱۶ قسمت چهارم این قانون برای اجرای طرحهای تملک دارائی های سرمایه ای ساماندهی عشایر اختصاص می یابد.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

چون در ذیل بند «ث» تبصره (۱۶) برای مبلغی که اجازه مصرف آن داده شده است سقفی معین نگردیده است، لذا از این جهت مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

در سطر ششم بند (ث) تبصره (۱۶) بعد از عبارت «رقم واریزی» عبارت «تا مبلغ پنج میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه شد.

مغایرت بند (ج) تبصره (۱۶) با اصل (۱۰۰) قانون اساسی^(۱)

چ - برای تحقق اهداف قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به منظور هماهنگی نرخ خدمات آب و فاضلاب، کمیته نرخ گذاری متشکل از پنج یا هفت نفر از نمایندگان منتخب شوراهای شهر در هر استان تشکیل می شود تا بر اساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب و در چارچوب ضوابط شورای اقتصاد، نرخها را به تصویب رسانده و توسط وزیر نیرو ابلاغ گردد.

در صورتی که دو ماه پس از ابلاغ ضوابط شورای اقتصاد و پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب، نرخهای جدید به تصویب نرسد، نرخهای جدید بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب شورای اقتصاد رسیده و جهت اجرا ابلاغ می گردد.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند «چ» تبصره (۱۶) چون وظایفی زائد بر وظائف نظارتی موضوع اصل ۱۰۰ قانون اساسی بر عهده شورای اسلامی شهر گذاشته شده است، از این جهت مغایر اصل فوق شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

بند (چ) تبصره (۱۶) حذف گردید.

مخالفت بند (ذ) تبصره (۱۶) با موازین شرع

ذ - به منظور پیشگیری از خسارت حوادث غیر مترقبه از جمله زمین لرزه، به وزارت کشور اجازه داده می شود با هماهنگی وزارت مسکن و شهرسازی در چارچوب تعیین فضا و مکان های مناسب و استفاده از فناوری های روز جهان جهت طرح های تجمع و بهسازی بافت های فرسوده شهر های بزرگ به ویژه در شهر تهران و احداث مجتمع های مسکونی ارزان قیمت جایگزین با تضمین دولت نسبت به استفاده از منابع و سرمایه خارجی تا سقف سیصد میلیون (۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار موضوع جدول بند (ز) تبصره (۲۱) استفاده نماید.

این منابع جهت تحقق اهداف فوق در اختیار بخش های تعاونی و خصوصی قرار خواهد گرفت. تعهدات حاصله از محل فروش و درآمد حاصله از مستحقات فوق الذکر توسط شهرداری ها باز پرداخت خواهد شد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

اطلاق اخذ تسهیلات خارجی در بند «ذ» تبصره (۱۶) از این جهت که شامل وام ربوی می شود خلاف موازین شرع شناخته شد.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

بند (ذ) تبصره (۱۶) عیناً ابقاء گردید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

ایراد کماکان به قوت خود باقی است

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۱۱)
نظر قبلی مجلس عیناً تأیید شد.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۱۳)

ایراد شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

مغایرت و مخالفت جزء (۴) بند (ر) تبصره (۱۶) با اصول (۱۰۰)^(۱) و (۵۲)^(۲)

قانون اساسی و موازین شرع

ر- به منظور جلوگیری از آلودگی منابع آب و همچنین در جهت تسریع و تسهیل در برقراری انشعاب فاضلاب در مناطقی که شبکه جمع آوری و تأسیسات فاضلاب آنها اجرا شده باشد، اجازه داده می شود:

۱- شرکت های آب و فاضلاب، کلیه انشعاب های واحدهای موجود (مشروط بر آن که کیفیت فاضلاب خروجی آنها به تشخیص شرکت های آب و فاضلاب، برابر استانداردهای ملی باشد) را وصل و هزینه های مربوطه را به صورت اقساط از طریق درج در قبوض آب بهای مشترکین حداکثر طی هفت سال وصول نماید.

- مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از پرداخت حق انشعاب فاضلاب معاف می باشند.

۲- نرخ سود و کارمزد تقسیط بیش از دو سال معادل پنجاه درصد (۵۰٪) نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در بخش خدمات خواهد بود (تقسیم تا دو سال، بدون سود و

(۱) همین مجموعه، صفحه ۴۹.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۳۶۷.

کارمزد می باشد).

۳- متقاضیانی که مایل به پرداخت تمام یا قسمتی از هزینه های مزبور به صورت نقدی گردند تنها در ازای مابقی هزینه ها مطابق بند (۲)، سود و کارمزد متعلقه را پرداخت می نمایند.

۴- شرکتهای آب و فاضلاب با هماهنگی شورای اسلامی شهرهای مربوطه، وجوهی را به عنوان پس انداز حق انشعاب فاضلاب به صورت ماهیانه (حداکثر برابر پرداختی آب بهای مشترکین) تا زمان وصل انشعاب از کلیه مشترکین حوزه فاضلاب گیر اخذ و صرفاً برای اجرای تأسیسات فاضلاب همان شهر به مصرف برسانند. به مبالغ حاصل از اجرای این بند سود مشارکت معادل پنجاه درصد (۵۰٪) نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در بخش خدمات تعلق خواهد گرفت.

وجوه اخذ شده از مشترکین می بایست در قبوض آب بها و صورت های مالی و بودجه مصوب شرکتهای آب و فاضلاب به صورت مشخص با ذکر مستندات قانونی آن درج گردد. مبالغ دریافتی در زمان فروش انشعاب با متقاضی تسویه حساب می گردد.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در جزء (۴) بند «ر» تبصره (۱۶) به لحاظ اینکه دریافت وجوه در مقابل ارائه خدمت نیست، از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد. و چون وظایفی زائد بر وظائف نظارتی موضوع اصل ۱۰۰ قانون اساسی بر عهده شورای اسلامی شهر گذاشته شده است، از این جهت مغایر اصل مزبور شناخته شد. و همچنین بدلیل اینکه سالانه نیست، مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

جزء (۴) بند (ر) تبصره (۱۶) حذف گردید.

مخالفت بند الحاقی (۲) تبصره (۱۶) با موازین شرع

بند الحاقی ۲ - تا مبلغ پانزده میلیون (۱۵/۰۰۰/۰۰۰) دلار از منابع بند (ز) تبصره (۲۱) به منظور تأمین هزینه‌های زیربنایی مربوط به جابجائی پنج ناحیه شهر مسجد سلیمان موضوع مصوب دولت در اختیار شرکت عمران شهرهای جدید قرار می‌گیرد. شرکت ملی نفت ایران در سررسید مکلف به پرداخت اقساط این اعتبار بر اساس دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد وزیر مسکن و شهرسازی به تصویب هیأت متشکل از وزیران مسکن و شهرسازی، نفت و کشور خواهد رسید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

اطلاق اخذ تسهیلات خارجی در بند الحاقی (۲) تبصره (۱۶) از این جهت که شامل وام ربوی می‌شود خلاف موازین شرع شناخته شد.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

بند الحاقی (۲) تبصره (۱۶) عیناً ابقاء گردید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

ایراد کماکان به قوت خود باقی است.

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۱۱)

نظر قبلی مجلس عیناً تأیید شد.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۱۳)

ایراد شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

تبصره ۱۷ - آموزش تحقیقات و فناوری

مغایرت بندهای (الف)، (ب)، (پ)، (ح) و (خ) تبصره (۱۷) با اصل (۵۲)
قانون اساسی^(۱)

الف - اجازه داده می شود مبلغ بیست و هشت میلیارد و ششصد میلمون (۲۸/۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اعتبار منظور در ردیف ۱۱۳۵۹۲ «وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - اعتبار مورد نیاز دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی» و مبلغ بیست میلیارد (۲۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اعتبار طرح شماره ۳۱۲۰۸۷۰۵ منظور شده در پیوست شماره (۱) این قانون بنا به پیشنهاد هیأت های امنای مربوط و تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری حسب مورد بین دستگاه های مربوط توزیع تا از محل اعتبارات مذکور جهت توسعه دوره های کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی و فوق تخصصی، دعوت از استادان و محققان خارج از کشور برای تدریس در دوره دکترا و تحقیق و کمک به پژوهشها و کرسی های ایران شناسی در داخل و خارج از کشور از طریق بنیاد ایران شناسی و همچنین سایر امور آموزشی، فرهنگی، پژوهشی و پشتیبانی به مصرف برسد.

سهم هر یک از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی از محل اعتبار طرح های شماره ۳۰۲۰۲۲۸۳، ۳۰۵۰۷۲۰۱، ۳۱۳۱۲۲۰۱، ۳۱۳۲۴۰۸۱ و همچنین ردیف های ۱۱۳۵۰۰، ۱۱۳۵۹۱، ۱۱۳۵۴۵ ذیل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و پیوست شماره (۱) آن، بر اساس موافقتنامه هر ردیف بین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مبادله خواهد شد، تعیین می شود و به صورت ابلاغ اعتبار در اختیار دانشگاهها و مؤسسات ذی ربط قرار می گیرد و بر اساس مصوبه سال ۱۳۶۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورد تشکیل هیأت امنای

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۶۷.

دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی^(۱) و قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ و آئین نامه‌های مربوط در قالب برنامه و طرح و به صورت کمک و بدون الزام به رعایت سایر قوانین و مقررات عمومی کشور به استثنای ماده (۳۱) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و در قالب شرح عملیات موافقتنامه به مصرف خواهند رساند.

مانده اعتبارات ابلاغ شده به هر دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی در پایان هر سال مالی، قابل هزینه در سال بعد در قالب شرح عملیات موافقتنامه خواهد بود.

مازاد درآمد اختصاصی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و بنیاد ایران‌شناسی که به طور متمرکز در ردیف ۱۱۳۵۹۰ در اختیار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار می‌گیرد، به همان دانشگاه و یا مؤسسه‌ای که درآمد را کسب کرده است، اختصاص می‌یابد.

ب- اجازه داده می‌شود مبلغ بیست و هفت میلیارد (۲۷/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اعتبار هزینه‌ای ردیف ۱۲۹۰۴۱ (اعتبار مورد نیاز دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی استانها) برای توسعه دوره‌های کارشناسی ارشد و دکترا و تخصصی و فوق تخصصی، ایجاد رشته‌های بین رشته‌ای و ایجاد رشته‌های جدید و سایر امور آموزشی، فرهنگی، پژوهشی و پشتیبانی به مصرف برسد. اعتبارات دانشگاهها به پیشنهاد هیأت‌های امنای مربوط و تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بین دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمانی

(۱) ر.ک به مجموعه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۷۹-۱۳۶۳) صفحه ۳۰۹.

(۲) ر.ک به مجموعه قوانین سومین دوره مجلس شورای اسلامی صفحه ۴۶۸.

استانها توزیع خواهد شد.

سهم هر یک از دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی، از محل اعتبار طرحهای شماره ۳۰۲۰۲۲۸۵، ۳۰۵۰۷۲۰۲ و ۳۱۳۲۴۰۸۲ مندرج در پیوست شماره (۱) و همچنین از محل اعتبار هزینه‌ای ردیف‌های ۱۲۹۱۰۶ و ۱۲۹۱۰۷ مندرج در قسمت چهارم این قانون بر اساس موافقتنامه هر ردیف بین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مبادله خواهد شد، تعیین می‌شود و به صورت ابلاغ اعتبار در اختیار دانشگاهها و دانشکده‌های مذکور قرار می‌گیرد و بر اساس مصوبه ۱۳۶۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورد تشکیل هیأت امنای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ و آئین نامه‌های مربوط در قالب برنامه و طرح و به صورت کمک و بدون الزام به رعایت سایر قوانین و مقررات عمومی کشور به استثنای ماده (۳۱) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و در قالب شرح عملیات موافقتنامه خواهد بود.

پ - اعتبار ردیفهای ۵۰۳۴۸۴، ۵۰۳۴۹۰، ۵۰۳۴۹۴ و ۵۰۳۴۹۵ منظور در قسمت چهارم این قانون در راستای اجرای سیاست‌های تدوین قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اختصاص می‌یابد. فهرست دستگاههای اجرائی و سهم هر یک از آنها از اعتبار ردیف مذکور برای شروع یا ادامه طرح به پیشنهاد وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه می‌گردد. اعتبار مذکور پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و با نظارت وزارتخانه‌های مذکور به مصرف خواهد رسید. وجوه مربوط به مانده اعتبار تخصیص یافته به هر دستگاه اجرائی مشمول، قابل هزینه در سال بعد در قالب شرح عملیات

موافقتنامه خواهد بود.

ح - به منظور هماهنگی در تصویب، اجرا و نظارت بر انجام امور پژوهشی، اجازه داده می‌شود، اعتبار «طرح احداث آزمایشگاهی ملی» و ردیف «هزینه‌های تحقیقات ملی و ویژه توسعه کشور» مندرج در این قانون، به پیشنهاد دستگاههای اجرائی و تصویب سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور حسب مورد برای اجرای طرحها و فعالیت‌های مشخص پژوهشی اختصاص یابد تا در اختیار دستگاههای اجرائی ذی‌ربط قرار گرفته و پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، به مصرف برسد. وجوه مانده اعتبار تخصیص یافته و به هر دستگاه اجرائی مشمول، قابل هزینه در سال بعد در قالب شرح عملیات موافقتنامه خواهد بود.

دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی بخش غیردولتی و خصوصی می‌توانند از اعتبارات این بند از طریق سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران، استفاده نمایند.

خ - اعتبار مندرج در طرحهای شماره ۳۱۲۰۸۵۴۵، ۳۱۲۰۸۷۲۷ و ۳۱۳۰۳۴۶۸ مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون برای تکمیل طرحهای تملک دارائی‌های سرمایه‌ای (آموزشی، کمک آموزشی، خوابگاهها و پژوهشی) ملی نیمه تمام دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی که حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه‌های آن از محل سایر منابع ساخته شده‌است، اختصاص می‌یابد تا بین مراکز مزبور توزیع گردد. سهم هر یک از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی بر اساس موافقتنامه‌ای که برای هر یک از طرحهای مذکور حسب مورد بین وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مبادله خواهد شد، تعیین می‌گردد. وجوه مربوط به مانده اعتبار تخصیص یافته به هر دستگاه اجرائی مشمول، قابل هزینه در سال بعد در قالب شرح عملیات موافقتنامه خواهد بود.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

مطابق اصل ۵۲ قانون اساسی بودجه سالانه است لکن در بندهای «الف»، «ب»، «پ»، «ح» و «خ» تبصره (۱۷) چون اجازه داده شده‌است اعتبارات در سال بعد نیز هزینه

گردد، لذا از این جهت مغایر اصل مزبور شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

۱- سه سطر آخر بند (الف) تبصره (۱۷) حذف گردید. (مانده اعتبارات موافقتنامه خواهد بود).

۲- دو سطر آخر بند (ب) تبصره (۱۷) حذف گردید. (مانده اعتبارات موافقتنامه خواهد بود).

۳- در سطر هشتم بند (پ) تبصره (۱۷) عبارت «وجوه مربوط به مانده اعتبار.... موافقتنامه خواهد بود» حذف گردید.

۴- در سطر ششم و هفتم بند (ج) تبصره (۱۷) عبارت «وجوه مانده اعتبار.... موافقتنامه خواهد بود» حذف شد.

۵- در سطر نهم و دهم بند (خ) تبصره (۱۷) عبارت «وجوه مربوط به مانده موافقتنامه خواهد بود» حذف گردید.

مغایرت بند الحاقی (۱) تبصره (۱۷) با اصول (۵۲)^(۱) و (۸۵)^(۲) قانون اساسی

بند الحاقی ۱ - به منظور پاسخگویی به افزایش تقاضای اجتماعی برای ورود به آموزش عالی و استفاده کارآمدتر از ظرفیتهای بلااستفاده، دانشگاهها و مراکز آموزش عالی دولتی علاوه بر الزام به پذیرش دانشجو در چارچوب اعتبارات مصوب و تعهدات قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مجازند ظرفیتهای اضافی خود را از طریق تنوع بخشی شیوههای پذیرش دانشجو با اخذ هزینههای تحصیلی از متقاضیان تکمیل نمایند. درآمدهای حاصله به عنوان درآمد اختصاصی همان دستگاه تلقی و با رعایت قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۶۷.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

برای تأمین هزینه‌های آموزش عالی و پژوهش دانشجویان، افزایش ظرفیتها و کیفیت به مصرف خواهد رسید.

آئین نامه اجرائی این بند توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

بند الحاقی یک تبصره (۱۷) از این جهت که ماهیت بودجه‌ای ندارد، مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی شناخته شد و همچنین چون ضوابطی برای آئین نامه ذیل آن مشخص نشده است، این امر تجویز قانونگذاری توسط هیأت وزیران است، لذا از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

بند الحاقی (۱) تبصره (۱۷) حذف گردید.

مغایرت بند الحاقی (۲) تبصره (۱۷) با اصول (۵۳)^(۱) و (۵۵)^(۲) قانون اساسی
بند الحاقی ۲ - اعتبارات کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی به استناد ماده (۱۰۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و مواد (۲)، (۳) و (۴) قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ صرفاً در قالب برنامه و طرح و به صورت کمک و بدون رعایت فصول خواهد بود و فصول درج شده در پیوست‌های این قانون صرفاً

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

(۲) اصل پنجاه و پنجم: دیوان محاسبات به کلیه حسابهای وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکتهای دولتی و سایر دستگاههایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند به ترتیبی که قانون مقرر می‌دارد رسیدگی یا حسابرسی می‌نماید که هیچ هزینه‌ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده و هر وجهی در محل خود به مصرف رسیده‌باشد. دیوان محاسبات، حسابها و اسناد و مدارک مربوطه را برابر قانون جمع آوری و گزارش تفریغ بودجه هر سال را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌نماید. این گزارش باید در دسترس عموم گذاشته شود.

اطلاعی می‌باشد.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند الحاقی (۲) تبصره (۱۷) چون اجازه داده شده است اعتبارات بدون رعایت فصول هزینه گردد، لذا از این جهت مغایر اصول ۵۳ و ۵۵ قانون اساسی شناخته شد. اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵) در سطر چهارم بند الحاقی (۲) تبصره (۱۷) عبارت «و بدون رعایت فصول... صرفاً اطلاعی» حذف گردید.

مغایرت بند الحاقی (۳) تبصره (۱۷) با اصول (۵۲)^(۱) و (۸۵)^(۲) قانون اساسی بند الحاقی ۳ - به منظور جبران کمبود فضاها و خوابگاهی مورد نیاز دانشگاهها و مراکز آموزش عالی دولتی و غیردولتی، بخش خصوصی و تعاونی می‌تواند خوابگاههای دانشجویی تحت نظارت معاونتهای دانشجویی دانشگاهها و واحدهای دانشجویی مربوطه تأسیس کند.

تأسیس کنندگان خوابگاه می‌توانند از یارانه سود اعتبارات بانکی تبصره (۳) قانون بودجه برخوردار شوند.

آئین نامه مربوط به چگونگی تأسیس خوابگاههای خصوصی و ضوابط و مقررات فرهنگی و مالی مربوطه توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۶۷.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۵.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند الحاقی (۳) تبصره (۱۷) چون اجازه تأسیس خوابگاهها، به بخش خصوصی به صورت دائمی داده شده است، ماهیت بودجه‌ای ندارد، لذا از این جهت مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی شناخته شد. همچنین چون ضوابطی برای آئین نامه مشخص نشده است در مواردی که از امور تقنینی است از وظائف مجلس شورای اسلامی می‌باشد و قابل تفویض به مرجع دیگری نیست، از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب ۱۳۸۱/۱۲/۵)

بند الحاقی (۳) تبصره (۱۷) حذف گردید.

تبصره ۱۸ - آب و کشاورزی

مغایرت بندهای (پ)، (ت)، (ث) و (ج) و جزءهای الحاقی (۱) و (۲) تبصره (۱۸) با اصل (۵۳) قانون اساسی^(۱)

پ - دولت مکلف است با رعایت قراردادهای دو جانبه معاهدات بین المللی روی رودخانه‌هایی که آب آنها به خارج از کشور می‌ریزد و تا ده سال آینده برای استفاده از سهمیه آب از آن رودخانه‌ها طرحی ندارد، به کشاورزان منطقه برای افزایش اراضی آبی و جلوگیری از هدر رفتن سرمایه ملی، اجازه بهره‌برداری از سهمیه آب مزبور را صادر کند و حق انشعاب دریافت ننماید.

ت - در راستای صرفه جویی در مصرف آب کشاورزی و افزایش راندمان آبیاری در اراضی زیر کشت، به هیأت وزیران اجازه داده می‌شود حداکثر هفتاد درصد (۷۰٪) از هزینه‌های یکپارچه‌سازی و تجهیز و نوسازی اراضی آبی کشاورزان را از محل

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

اعتبارات برنامه آب و خاک به شماره طبقه‌بندی ۴۰۱۰۱ تأمین و به صورت کمک بلاعوض پرداخت نماید.

جهت افزایش راندمان آبیاری در اراضی زیر سدها به هیأت وزیران اجازه داده می‌شود حداکثر هفتاد درصد (۷۰٪) از هزینه‌های کانالهای درجه (۳) و (۴) داخل مزرعه از محل اعتبارات کمکهای فنی و اعتباری فصل آب ردیف شماره ۴۰۲۳۰۲۰۲ تأمین و به صورت کمک بلاعوض پرداخت نماید.

ث - در اجرای ماده (۱۰۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷،^(۱) به وزارت نیرو (شرکتهای آب منطقه‌ای و استانی و سازمان آب و برق خوزستان) اجازه داده می‌شود در قبال صدور مجوز برداشت آب با توجه به توان سفره‌های آب زیرزمینی، از متقاضیان مشمول ماده (۱۲) آئین نامه اجرائی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۳/۷/۱۸ و مجتمع‌هایی (گیاهان دارویی و گل‌های زینتی و محصولات گلخانه‌ای) که از روشهای نوین آبیاری استفاده می‌کنند، بر اساس آئین نامه‌ای که بنا به پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، وجوهی متناسب با هزینه‌های جبران افت تا سقف دویست میلیارد (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال دریافت نماید و برای تهیه و اجرای طرحهای علاج بخشی و ایجاد تعادل در سفره‌های آب زیرزمینی مناطق مزبور به مصرف برساند.

ج - به منظور جبران بخشی از زیان وارد شده به صاحبان لاشه‌های مریض، ضبط و معدوم شده در کشتارگاهها، به سازمان دامپزشکی کشور اجازه داده می‌شود:

به ازای کشتار هر رأس دام سنگین مبلغ پنج هزار (۵/۰۰۰) ریال، دام سبک مبلغ یک هزار (۱/۰۰۰) ریال و هر قطعه طیور کشتار شده مبلغ یکصد (۱۰۰) ریال از طریق

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد سوم صفحه ۱۶۰۴.

صاحبان کشتارگاهها دریافت نماید.

صاحبان کشتارگاهها موظفند درآمد مذکور را به ردیف درآمدی ۷۱۰۱۳۲ به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه داری کل) واریز نمایند. صد در صد (۱۰۰٪) وجوه واریزی از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۶۵۳ منظور در قسمت چهارم این قانون در اختیار سازمان دامپزشکی کشور قرار می گیرد تا جهت مقاد این بند در قالب مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به مصرف برسد.

بند الحاقی ۱- به سازمان تحقیقات کشاورزی اجازه داده می شود از محل فروش دانش فنی محصولات کشاورزی و دامی و مواد بیولوژیک معادل سی میلیارد (۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تحت عنوان درآمد اختصاصی به حساب خزانه واریز و معادل آن را جهت انجام تحقیقات کشاورزی به مصرف برساند.

بند الحاقی ۲- به مؤسسه تحقیقات منابع آب وزارت نیرو اجازه داده می شود درآمدهای حاصل از ارائه تحقیقات خود را به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف ۵۱۰۵۳۰ قسمت سوم این قانون واریز نماید. معادل واریزی از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۶۹۵ قسمت چهارم این قانون در اختیار مؤسسه مزبور قرار می گیرد تا صرف ارتقاء امور تحقیقاتی نماید.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

- ۱- بندهای «پ»، «ت» و «ج» و جزءهای الحاقی (۱) و (۲) تبصره (۱۸) چون سقف معینی ندارند، مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.
- ۲- وجوه موضوع بند «ث» تبصره (۱۸) باید به خزانه داری کل واریز گردد، لذا این بند از این جهت مغایر صدر اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

۱- در سطر سوم بند (ت) تبصره (۱۸) بعد از عبارت «اراضی آبی کشاورزان» عبارت «تامبلغ دویست و هشتاد میلیارد (۲۸۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه و در سطر سوم پاراگراف دوم آن بعد از عبارت «شماره ۴۰۲۳۰۲۰۲» عبارت «تامبلغ دویست میلیارد (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

۲- در سطر نهم بند (ت) تبصره (۱۸) بعد از عبارت «دریافت نماید» عبارت «و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل» واریز و حداکثر تا مبلغ دویست میلیارد (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

۳- در پاراگراف سوم بند (ج) تبصره (۱۸) بعد از عبارت «وجوه واریزی» عبارت «تا مبلغ شصت میلیارد (۶۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

۴- بند الحاقی (۱) تبصره ۱۸ به شرح زیر اصلاح گردید:

- بند الحاقی ۱ - به سازمان تحقیقات کشاورزی اجازه داده می‌شود وجوه حاصل از فروش دانش فنی محصولات کشاورزی و دامی و مواد بیولوژیک خود را تحت عنوان درآمد اختصاصی به حساب خزانه‌داری کل واریز و معادل سی میلیارد (۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از آن را جهت انجام تحقیقات کشاورزی به مصرف برساند.

۵- در سطر سوم بند الحاقی (۲) تبصره (۱۸) بعد از کلمه «معادل» کلمه «وجوه» اضافه و بعد از کلمه «واریزی» عبارت «تامبلغ پنج میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه و در سطر چهارم ردیف «۵۰۳۶۹۵» به ردیف «۱۴۳۵۲۰» اصلاح گردید.

از صفحه ۲۵ مشروح مذاکرات جلسه ۳۰۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۵ مجلس شورای اسلامی چنین استفاده می‌شود که تبصره (۱۸) مورد اصلاح ردیفی قرار گرفته و نظر شورای نگهبان تأمین شده است]

تبصره ۱۹ - صنعت، معدن و بازرگانی

مغایرت بند (چ) و جزء (۶) بند (ژ) تبصره ۱۹ با اصل (۵۳) قانون اساسی^(۱) و

وجود ابهام در جزء (۱۰) بند (ژ) تبصره ۱۹

چ - به استناد رباها اجازه داده می شود به ازای ارائه خدمات و اجازه استفاده از امکانات بازارچه های مشترک مرزی مبالغی بر اساس آئین نامه اجرایی این بند که بنا به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران می رسد، دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل) ردیف ۵۱۹۹۷۱ قست سوم این قانون واریز نمایند.

معادل وجوه واریزی فوق در هر استان از محل اعتبار مندرج در پیوست شماره (۲) (استانی) این قانون برای امور تملک دارائی های سرمایه ای، رفاهی و هزینه های بازارچه های مذکور در اختیار استان مربوط قرار می گیرد تا برابر وصول های هر استان و بر اساس موافقت نامه های مبادله شده با سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان هزینه گردد.

ژ - به منظور حمایت از تولیدات داخلی و ورود کالا از مبادی قانونی و مبارزه با قاچاق کالا، دولت مکلف است در سال ۱۳۸۲ با اصلاح مقررات، تمهیدات قانونی و به کارگیری کلیه امکانات اداری، قضائی و انتظامی کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

۱-.....

۶ - معادل پانزده درصد (۱۵٪) از چهل درصد (۴۰٪) سهم دولت موضوع ماده (۷) قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۷۴/۲/۱۲^(۲) جهت انجام فعالیتهای تبلیغی - ترویجی - نهادینه کردن فرهنگ مصرف کالاهای ساخت داخل و همچنین تجهیز و ایجاد امکانات لازم و سازمانهای

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۰.

(۲) ر.ک به مجموعه مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام ۱۳۷۶-۱۳۶۷ تدوین امیر هوشتنگ ساسان نژاد، صفحات ۱۹۵ و ۱۹۶.

وصول درآمد دولت از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۱۱۶ منظور در قسمت چهارم این قانون جهت مبارزه با قاچاق موضوع ماده (۴) قانون فوق و با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران به دستگاه‌های ذی‌ربط اختصاص یافته و به مصرف برسد.

.....

۱۰- قوه قضائیه مکلف است شعب ویژه‌ای را به منظور مبارزه قاطع با قاچاق تعیین و با اعمال نظارت و وحدت رویه در برخورد با قاچاق، اقدامات سریع به عمل آورد.

.....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

۱- بند «ج» و جزء (۶) بند «ژ» تبصره (۱۹) چون سقف معین ندارد، مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

۲- در جزء (۱۰) بند «ژ» تبصره (۱۹) منظور از وحدت رویه باید معلوم گردد، تا اظهار نظر شود.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

۱- در سطر چهارم جزء (۶) بند (ژ) تبصره (۱۹) بعد از عبارت «درآمد دولت» عبارت «تا مبلغ پانزده میلیارد (۱۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه شد.

۲- در سطر دوم جزء (۱۰) بند (ژ) تبصره (۱۹) عبارت «و وحدت رویه» حذف شد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

در بند «ج» تبصره (۱۹) ایراد قبلی کماکان به قوت خود باقی است.

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۱۱)

در سطر اول پاراگراف دوم بند «ج» تبصره (۱۹) بعد از عبارت «هر استان» عبارت تا مبلغ پنجاه میلیارد (۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

تبصره ۲۱ - پول و ارز

مخالفت بند (و) و جزءهای (۱) و (۲) بند (ز) و بند (م) تبصره (۲۱) با موازین شرع و - مجوز اعطاء شده مندرج در اجزای (۲)، (۳)، (۴)، (۵) و (۶) بند (ل) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور و اجزای (۱) و (۳) بند (ل) و بند (ش) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۹ کل کشور و اجزای (۱-۱)، (۱-۲)، (۱-۳)، (۵) و (۶) بند (ل) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور و بندهای (ز)، (ح)، (ط)، (ل) و (م) تبصره (۲۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور برای باقیمانده سقف تسهیلات خارجی در سال ۱۳۸۲ همچنان به قوت خود باقی است.

استفاده از مانده تسهیلات جزء (۵) بند (ل) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور برای اجرای طرحهای بخشهای صنعت و زیربنایی غیردولتی از سال تصویب این قانون و تا پایان سال ۱۳۸۲ مجاز است. فهرست طرحهای یاد شده توسط شورای اقتصاد تعیین می شود.

دولت مکلف است گزارش عملکرد اجزای موضوع این بند را هر سه ماه یک بار به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

.....

ز - در اجرای ماده (۸۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران،^(۱) دولت مجاز است در سال ۱۳۸۲ با رعایت اهداف قانون مذکور و مفاد این بند از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به تأمین و تضمین منابع مالی از بازارهای سرمایه خارجی برای سرمایه گذاری مشروحه زیر تا سقف شش میلیارد و هشتصد میلیون (۶/۸۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار در قالب قراردادهای

(۱) این ماده در خصوص تنظیم تعهدات ارزی کشور و اخذ یا تضمین تسهیلات مالی خارجی می باشد [ر.ک به مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد سوم صفحه ۱۵۹۵ و ۱۵۹۶]

تأمین مالی پروژه‌ها و یا مشارکت بر اساس جدول پیوست این قانون استفاده نماید:

۱- تأمین و تضمین تسهیلات خارجی تا مبلغ سه میلیارد و نهصد میلیون (۳/۹۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای طرحهایی که تمامی پرداختهای مربوط به آنها اعم از بازپرداخت و هزینه‌های ذی‌ربط از محل صدور محصولات تولیدی همان طرحها (بخش خصوصی، تعاونی یا دولتی و عمومی) صورت گیرد و پیش پرداخت از محل درآمدها یا سهمیه ارزی همان دستگاه انجام می‌شود.

دولت موظف است اجازه صدور محصولات تولیدی این طرحها را تا تسویه کامل کلیه تعهدات ناشی از سرمایه‌گذاری مربوط تضمین نماید.

۲- تأمین و تضمین تسهیلات خارجی تا مبلغ دو میلیارد و نهصد میلیون (۲/۹۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای سرمایه‌گذاری طرحهایی که توجیه فنی و اقتصادی و اولویت اجرای آنها به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.

طرحهای موضوع این بند از تسهیلات مالی (فاینانس) با رعایت بند (ه) ماده (۸۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران قابل تبدیل به بیع متقابل هستند.

.....

م - به هیأت وزیران اجازه داده می‌شود به منظور تسریع در اجرای عملیات طرحها و خاتمه یافتن طرحها و پروژه‌هایی که در سالهای ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ به اتمام برسند در سال ۱۳۸۲ نسبت به تأمین و تضمین معادل دو میلیارد و سیصد (۲/۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای تأمین اعتبار مورد نیاز طرحهای تملک دارائی‌های سرمایه‌ای با اولویت فصول کشاورزی، منابع آب، صنایع، معادن، محیط زیست، راه و ترابری، برق، عمران شهرها (فاضلاب) و منابع طبیعی مندرج در پیوست‌های شماره (۱) و (۲) این قانون اقدام کند.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

اتفاق اخذ تسهیلات خارجی در جزءهای (۱) و (۲) بند «ز» و بندهای «م» و «و» تبصره (۲۱) از این جهت که شامل وام ربوی می شود خلاف موازین شرع شناخته شد. اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب ۱۳۸۱/۱۲/۵)

۱- بند (و) تبصره (۲۱) عیناً ابقاء گردید.

۲- بند (ز) تبصره (۲۱) عیناً ابقاء گردید.

۳- بند (م) تبصره (۲۱) عیناً ابقاء گردید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

ایرادهای قبلی کماکان به قوت خود باقی است.

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی (مصوب ۱۳۸۱/۱۲/۱۱)

در مورد ایرادهای شورای محترم نگهبان، عیناً نظر قبلی مجلس تأیید شد.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۱۳)

ایرادهای شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

مغایرت بند (ل) تبصره (۲۱) با اصول (۵۲)، (۱۱۲)^(۱)، (۳)^(۲)، (۴)^(۳)، (۴۳)^(۴) - قانون اساسی

ل - در اجرای قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی مصوب

۱۳۸۰/۱۲/۱۹^(۵) به هیأت وزیران اجازه داده می شود به منظور جلب سرمایه گذاری

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۷۰.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۱۳.

(۵) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۷۰۹ مورخ ۱۳۸۱/۴/۲۲.

خارجی در طرحهای تولید برق از نیروگاههای آبی، بخاری، گازی، سیکل ترکیبی، تلمبه ذخیره‌ای و انرژی نو تا ظرفیت ۱۲۰۰۰ مگاوات و طرحهای ساخت پالایشگاه تا ظرفیت سیصد هزار بشکه در روز، فاضلاب تهران و احداث ۳۴۰۰ کیلومتر راه آهن و ۱۳۰۰ کیلومتر آزادراه، توسعه و بهره‌برداری فرودگاه امام خمینی (ره) و ۷ فرودگاه بین‌المللی موجود، توسعه و تجهیز بنادر تجاری بزرگ کشور و تأمین ناوگان ریلی توسط شرکتهای داخلی و خارجی از طریق B.O.T (ساخت، بهره‌برداری و انتقال) و سایر روشهای ممکن (قانونی) از جمله مشارکت مدنی اقدام نماید.

وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است به نمایندگی از دولت، پرداختهای تعهدات قرارداد شرکتهای دولتی ذی‌ربط را با حق برداشت از حسابهای آن شرکتها در مقابل سرمایه‌گذار تعهد نماید.

آئین نامه اجرایی این بند با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

نظر به اینکه بند «ل» تبصره (۲۱) ماهیت بودجه‌ای ندارد لذا خلاف اصل ۵۲ قانون اساسی شناخته شد. علاوه بر این در این بند وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز گردیده که پرداخت تعهدات شرکتهای ذی‌ربط را به عهده گیرد، اطلاق آن خلاف بند «ب» ماده (۳) از قانون سرمایه‌گذاری خارجی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام است، بنابراین خلاف اصل ۱۱۲ قانون اساسی و نظریه تفسیری شورای نگهبان نسبت به اصل مذکور است^(۱) مضافاً اینکه عدم ترجیح سرمایه‌گذاران ایرانی بر سرمایه‌گذاران خارجی

(۱) رک به صفحات ۲۳۲ تا ۲۳۶ کتاب چهارم مجموعه نظریات شورای نگهبان.

در مواردی که توانایی انجام آن را دارند خلاف بند ۱۳ اصل سوم و بند ۸ اصل ۴۳ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵) بند (ل) تبصره (۲۱) عیناً ابقاء گردید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶) ایراد قبلی کماکان به قوت خود باقی است.

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۱۱) در مورد ایراد شورای محترم نگهبان، عیناً نظر قبلی مجلس تأیید شد.
نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۱۳) ایراد کماکان به قوت خود باقی است.

مغایرت بندهای (ج)، (ر) و (پ) تبصره ۲۱ با اصل (۵۲)^(۱) قانون اساسی

ج (انتقال از تبصره ۱۲) - به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می شود در کلیه مناطق کشور از جمله مناطق توسعه نیافته مکران، جازموریان، سیستان، طبس و مغان به استثنای خزر (که بر اساس قانون خود عمل خواهد شد) و خلیج فارس و استانهای خوزستان، ایلام، بوشهر، کهگیلویه و بویراحمد که عملیات اکتشافی مربوط به ریسک پیمانکار انجام و منجر به کشف میدان قابل تولید تجاری شود، پس از تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، مرحله توسعه را به دنبال مرحله اکتشاف و از طریق عقد قرارداد با همان پیمانکار به روش بیع متقابل آغاز

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۷۰.

نماید. هزینه‌های اکتشافی (مستقیم و غیرمستقیم) در قالب قرارداد بیع متقابل که برای توسعه میدان منعقد می‌شود، منظور و به همراه هزینه‌های توسعه از محل فروش محصولات تولیدی همان میدان بازپرداخت خواهد شد.

در صورتی که در پایان مرحله اکتشاف، میدان تجاری در هیچ نقطه‌ای از منطقه کشف نشده باشد، قرارداد اکتشافی خاتمه خواهد یافت و طرف قرارداد حق مطالبه هیچگونه و جوهی را نخواهد داشت.

ر (انتقال از تبصره ۱۲) - در اجرای ماده (۸۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و به منظور استفاده حداکثر از میدان گازی مشترک پارس جنوبی و صیانت از مخازن گازی کشور، شرکت ملی نفت ایران مکلف است نسبت به توسعه میدان پارس جنوبی تا سقف تولید اضافی یکصد میلیون متر مکعب گاز در روز و مایع سازی و احداث پالایشگاه مایعات گازی برای مصارف داخلی و صادرات اقدام کند و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را از محل محصولات تولیدی این طرح‌ها یا موارد مذکور در بند (الف) ماده (۱۲۰) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران انجام دهد.

تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه طرح‌های مذکور با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور الزامی است.

پ (انتقال از تبصره ۱۲) - شرکت ملی نفت ایران مکلف است برای توسعه میادین مشترک نفتی تا سقف تولید اضافی ششصد هزار بشکه در روز پس از تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نماید و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را در هر یک از طرح‌ها از محل تولیدات اضافی همان طرح انجام دهد.

نظریه شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

بندهای «پ»، «ج» و «ر» تبصره (۲۱) چون سالانه نیست مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۵)

۱- در ابتدای سطر اول پاراگراف اول بند (ج) تبصره (۲۱) قبل از عبارت «به شرکت ملی نفت ایران» عبارت «در اجرای مواد (۸۵) و (۱۲۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۲» اضافه گردید و در سطر پنجم همان پاراگراف بعد از عبارت «تولید تجاری شود» عبارت «تا سقف یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار با تصویب شورای اقتصاد، اضافه گردید.

۲- در ابتدای سطر اول پاراگراف اول بند (ر) تبصره (۲۱) عبارت «بارعایت» جایگزین عبارت «در اجرای» گردید و در سطر دوم پس از عبارت «جمهوری اسلامی ایران» عبارت «در اجرای بند (ه) همان ماده» اضافه گردید.

۳- در ابتدای بند (پ) تبصره (۲۱) قبل از عبارت «شرکت ملی نفت ایران» عبارت «با رعایت ماده (۸۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در اجرای بند (ه) همان ماده» اضافه گردید.

مغایرت کسر بودجه شورای نگهبان با اصول (۹۴)^(۱) و (۹۹)^(۲) قانون اساسی

(نظریه مرحله اول)

با توجه به اینکه شورای نگهبان مطابق اصول متعدد قانون اساسی وظایفی را به عهده دارد و بدون تخصیص بودجه لازم قادر بر انجام وظائف نیست و به همین جهت

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۰۹.

در قانون مقررات مالی شورای نگهبان مصوب سال ۱۳۶۲ مقرر شده است:
 ماده «۱» قانون مقررات مالی شورای نگهبان مصوب سال ۱۳۶۲ (۱۳۶۲/۷/۱۰)
 مجلس شورای اسلامی:

«بودجه شورای نگهبان به تفکیک برنامه و مواد هزینه و سیله امور مالی شورای مذکور تهیه و پس از تأیید شورا به سازمان برنامه بودجه پیشنهاد می‌گردد تا عیناً در لایحه بودجه کل کشور منظور گردد و مصرف آن تابع مقررات این قانون می‌باشد.
 تبصره: هرگونه تغییر در برنامه‌ها و یا مواد هزینه در قالب اعتبارات مصوب با تصویب شورای نگهبان مقدور می‌باشد و مراتب به اطلاع سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارائی خواهد رسید.»^(۱)

و از لحاظ منطق حقوقی در راستای صیانت از اصول متعدد قانون اساسی نهادی که ناظر بر انتخابات مختلف از جمله ریاست جمهوری اسلامی است و مسئولیت تطبیق مصوبات مجلس شورای اسلامی با شرع و قانون اساسی را به عهده دارد نباید از جهت بودجه توسط دولت یا مجلس شورای اسلامی تحت هیچ گونه فشار یا مضیقه قرار گیرد. بودجه پیش‌بینی شده در ردیف ۱۰۱۶۰۰ حدود یک چهارم بودجه ضروری این نهاد برای انجام وظائف و مصارف در قانون اساسی می‌باشد این کسر بودجه موجب اختلال جدی در وظائف شورای نگهبان خصوصاً نظارت بر انتخابات می‌باشد که برای انجام صحیح و کامل این نظارت شورای نگهبان می‌بایست دفاتری در سراسر کشور به صورت دائمی داشته باشد، علیهذا از این جهت ردیف مذکور مغایر اصول متعدد من جمله اصول ۹۴ و ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین اولین دوره مجلس شورای اسلامی صفحه ۵۷۹.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۶)

ایراد قبلی شورای نگهبان (در خصوص کسر بودجه آن شورا) باید توسط مجلس مشخص شود تا اظهار نظر گردد.

[مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۵ خود در این زمینه هیچ مصوبه‌ای نداشت]

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی (مصوب جلسه ۱۳۸۱/۱۲/۱۱)
در مورد ایراد شورای نگهبان، عیناً نظر مجلس تأیید شد.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان (۱۳۸۱/۱۲/۱۳)

ایراد شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

تذکر در خصوص ردیف (۲۲) بخش هشتم (گزارش کمیسیون تلفیق)

شورای نگهبان در نظریه $\frac{۸۱/۳۰/۲۵۶۸}{۱۳۸۱/۱۲/۶}$ خود ذیل ستون تذکر آورده است:

«لازم است مبلغ ردیف ۲۲ بخش هشتم (گزارش کمیسیون تلفیق) مشخص گردد»

که مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۱ خود در آخرین اصلاحیه مربوط به بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور آن را مد نظر قرار داده و به این شرح تصویب نمود:

منشی (جبارزاده) - آخرین مورد اصلاحیه، یک تذکری را در مورد گزارش قبلی داده بودند (شورای نگهبان) مبنی بر بحث مساجد روستایی که مجلس مصوبه‌ای داشت که بودجه خودیاری و کمک دولت به احداث مساجد روستایی در بودجه استانی در قالب جدول مشخصی آورده شود که آنجا سقف تعیین نشده بود و تذکر داده بودند که سقف این مشخص شود. کمیسیون تصویب کرد که معادل (۱۰) درصد از اعتبارات خودیاری استانها تا مبلغ (۱۱) میلیارد ریال برای احداث مساجد روستایی بر اساس مصوبه قبلی اختصاص پیدا کند. یعنی (۱۰) درصد اعتبار خودیاری تا مبلغ (۱۱)

میلیارد ریال سقف آن است.

نایب رئیس (سید محمدرضا خاتمی) - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با اصلاح کمیسیون تلفیق [معادل ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات خودیاری استانها تا مبلغ یازده میلیارد (۱۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای احداث مساجد اختصاص یافت] برای تأمین نظر شورای محترم نگهبان قیام نفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.^(۱)

ضمناً در اصلاحات به عمل آمده در جلسه ۳۰۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۵ مجلس شورای اسلامی پیرامون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور ابقاء بند (ی) تبصره (۲۱) مجدداً مورد تصویب قرار گرفته بود که شورای نگهبان در تذکر ذیل نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۵۷۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۶ آورده بود که «بند مذکور جزء ایرادات شورای نگهبان نبوده است».

تصویب مجدد تعدادی از بندها و تبصره‌های لایحه مذکور و اعاده آنها به شورای نگهبان و سپس ارجاع به مجمع تشخیص مصلحت نظام در اجرای اصول نود و چهارم^(۲) و یکصد و دوازدهم^(۳) قانون اساسی

محسن صفایی فراهانی (مخبر کمیسیون تلفیق) - روی ماده واحده در بند الحاقی آن، ایرادی که شورای محترم نگهبان گرفته بودند این بود، مبلغی که پیش بینی شده بود (۱۰) هزار و (۹۵۵) میلیارد، گفته بودند که این باید مشخص بشود که به چه صورت اعمال می‌شود. بررسی که کمیسیون کرد به این صورت عمل کرد که اگر به ابتدای

(۱) به نقل از صفحه ۲۱ جلسه ۳۰۲ مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۱.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

[لازم به تذکر است که مطالب این بخش در جلسات ۳۰۱ و ۳۰۲ مجلس شورای اسلامی (دوره ششم) مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۱ و ۱۲/۵ مطرح شده و از آنجا که متن بندها و تبصره‌ها در صفحات قبل آورده است لذا فقط به آوردن توضیحات لازمه بسنده نموده و از درج مطالب تکراری خودداری می‌شود.]

جمله به طور متوسط (۴/۱) درصد اعمال شود، این مشکل حل می شود و به ظاهر مورد تأیید شورای محترم نگهبان هم قرار گرفت. این است که اگر دوستان به این اصلاح رأی بدهند، بند الحاقی به ماده واحده اصلاح می شود.

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، نمایندگان محترم را داخل پارلمان دعوت بفرمایید. رئیس (مهدی کروی) - چون دوشنبه ها جزء برنامه معمولان نیست، طبیعی است که این مشکل را داریم. بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - خوب، اولین اصلاحیه کمیسیون اصلی رسیدگی به بودجه در بند الحاقی به ماده واحده عبارت «به طور متوسط (۴/۱) درصد تا» را به ابتدای سطر اول الحاقی به ماده واحده اضافه کردند.

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، اولین اصلاحیه به رأی گذاشته می شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

محسن صفایی فراهانی (مخبر کمیسیون تلفیق) - اصلاح بعدی که شورای محترم نگهبان خواسته بودند، در بند «ص» تبصره (۳) است. چون توسط کمیسیون ابقاء شده، بند را می خوانم، بعد توضیح می دهم.

«اعتبار منظور شده در برنامه (۳۰۴۲۲) و ردیف (۱۲۹۰۲۲) قسمت چهارم این قانون برای اعطای تسهیلات به طرحهای زودبازده اشتغالزا و خودکفایی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) به صورت وجوه اداره شده اختصاص می یابد.»

ایرادی که شورای محترم نگهبان گرفته بودند راجع به وجوه اداره شده بود و ایراد گرفته بودند که این خلاف شرع است و کمیته امداد از واحدهای زیر نظر مقام رهبری است و وجوه اداره شده نباید بگذارد. در حالی که نظر کمیسیون این بود که این اختیار مجلس است. مجلس بودجه را که در اختیار ارگانهای مختلف می گذارد، می تواند بگوید خارج از قانون محاسبات، می تواند بگوید با قانون و یا هر ضابطه ای دیگر، از

جمله و جوهی که برای اشتغال در اختیار دولت یا هر ارگانی قرار داده شده به صورت وجوه اداره شده اختصاص داده شود و این را شورای محترم نگهبان خواسته بود اصلاح شود، کمیسیون نپذیرفت و به همان صورت رأی به ابقاء داد. پس بند «ص» که در تبصره (۳) مورد نظر بود، به همان صورت ابقاء شده.

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، بند «ص» را مخبر محترم قرائت کردند ولی باز من جهت اطلاع نمایندگان محترم قرائت می‌کنم:

بند «ص» تبصره (۳) -

کمیسیون بر نظر خود باقی است یعنی بند «ص» را دوباره کمیسیون تصویب کرده. رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین قیام بفرمایند تصویب شد. طبیعی است که این بند هم به مجمع می‌رود.

منشی (جبارزاده) - تبصره (۷)، اجازه بدهید مخبر محترم توضیح بدهند.

محسن صفایی فراهانی (مخبر کمیسیون تلفیق) - در بند «خ» تبصره (۷) به کلیه دستگاههای اجرائی اجازه داده شد تا (۱) درصد از اعتباراتشان را، تملک داراییها را برای نصب آثار هنرهای تجسمی و کارهای فرهنگی استفاده بکنند که شورای محترم نگهبان در این مورد ایراد گرفتند که با توجه به محدودیت منابع، هزینه از طریق بیت المال برای چنین کارهایی اسراف است. به همین دلیل هم کمیسیون بعد از بررسی، پیشنهاد حذف بند «خ» را داد. همینطور در مورد فروش آثار و تابلوهایی که اعلام شده بود، خلاف شرع تشخیص دادند که کمیسیون هم بعد از بررسی، در همین تبصره (۷) پیشنهاد حذف بند الحاقی (۱) را دادند.

در مورد بند الحاقی (۳) یک اصلاح عبارتی است که بعد از کلمه «تخت جمشید»، «یکی از بزرگترین اثر» هم خط می‌خورد، «میراثهای فرهنگی ایران است» یعنی مادو تا بند «خ» و بند الحاقی (۱) را پیشنهاد حذف داریم و یک اصلاح عبارتی در بند الحاقی (۳).

منشی (خالقی) - آقای سازگارنژاد مخالف هستند، بفرماید.

جلیل سازگارنژاد - بسم الله الرحمن الرحيم

با سلام و خسته نباشید خدمت همکاران محترم، من توجه همکاران عزیز و مردم بزرگمان را به نظریه شورای محترم نگهبان در ردّ این بند تبصره (۷) جلب می‌کنم. اشاره شده با توجه به نیاز و گرفتاری مردم از جمله اشتغال، رفع فقر و محرومیت و مشکلات مربوط به درمان، خلاف موازین شرع و معایر بند (۱۲) از اصل (۳) و بند (۴۶)^(۱) از اصل (۴۳) قانون اساسی شناخته شد. همکاران عزیز! همه مسئولان کشور از عالی‌ترین مقامات، دغدغه فرهنگی در کشور دارند و همچنین دغدغه اشتغال. من می‌خواهم توجه دوستان عزیز را به این چند نکته جلب کنم.

نکته اول اینکه اگر شورای محترم نگهبان تأکید بر امر اشتغال دارد که امر مبارکی است، خوب است که گزارش اشتغالی بخش فرهنگ را هم در یکی، دو سال گذشته از طریق ایجاد مؤسسات فرهنگی و هنری دریافت می‌کردند که یکی از بخشهای مهم اشتغالی کشور با کمترین هزینه همین بخش بوده. تأسیس بیش از (۳۰۰۰) مرکز و مؤسسه فرهنگی و هنری اشتغالزاکه حداقل هر کدام بین (۵) تا (۱۰) نفر را مشغول و ایجاد اشتغال کردن، خدمت به کشور نیست؟ آیا توجه به حوزه فرهنگ و هنر و بخش اشتغالزاد ضداشتغال است؟

نکته دوم اینکه در همین شرائط فعلی تمام دستگاههای اجرایی کشور، بخشی از بودجه‌شان را مصروف برنامه‌های فرهنگی و هنری می‌کنند. آنچه که در لایحه دولت آمده سامان بخشی به این حرکت است. در واقع مدون، قانونمند و آئین‌نامه‌دار کردن این حرکت است. حتی اگر ما این کار را هم نکنیم دستگاههای مختلف هزینه‌های

(۱) منظور بند (۶) اصل مذکور می‌باشد که اشتباهاً در متن مشروح مذاکرات بند (۴۶) آمده است، و این اصل فقط دارای (۹) بند می‌باشد. (این اصل در صفحه ۱۳ همین مجموعه درج شده است).

فرهنگی و هنری را می‌پردازند، منتها اگر قانون تصویب کند یک کار هدفمند و جهت‌دار می‌شود و مکمل برنامه‌های عمومی فرهنگ می‌شود.

نکته دیگری که در اینجا باید مورد توجه قرار بگیرد استدلال شورای محترم نگهبان این است که چون ما در درمان مشکل داریم، اینجا نباید به حوزه فرهنگ توجه کنیم، آیا مگر این پول از حوزه درمان است و مگر کسی با درمان مخالفتی دارد؟

بخش درمان در تبصره دیگری است، خوشبختانه مجلس هم توجه کافی به حوزه درمان کرده، اگر باز هم توجه کند اشکالی ندارد و آیا اگر ما این بخش را حذف کنیم به درمان می‌پردازیم؟ بخش درمان منتفع می‌شود، این چه نوع استدلالی است که ما درصدی را از بخش فرهنگ حذف کنیم، چون در درمان مشکل داریم، خوب، خیلی جاهای دیگر هم مشکل داریم.

بنابراین، من پیشنهاد این است که همکاران عزیز به حذف رأی ندهند تا ان شاء الله اصل مطرح بشود و به ابقاء رأی بدهند، ضمن اینکه این بند نظر صریح شخص رئیس جمهور بوده و دولت محترم در لایحه گذاشته و در واقع خواست دولت و رویس جمهور هم بوده است. خواهش می‌کنم که دوستان به این نکات توجه کنند و به حذف رأی ندهند، اجازه بدهند که ابقاء بشود.

منشی (خالقی) - موافق آقای موسوی هستند، بفرمایید.

سید افضل موسوی - بسم الله الرحمن الرحيم

دوستان! اینجا اصلاً وارد ماهیت نباید بشویم، آنچه که ماهیت قضایا بود قبلاً در مجلس در کمیسیون تلفیق بحث شده و به همین دلیل که ماهیت قضیه را مجلس محترم قبول داشته به آن رأی داده، ولی الآن ما باید بگوییم یا این اشکالی را که شورای محترم نگهبان گرفته و این را از مصادیق اسراف و تبذیر دانسته است باید قبول بکنیم که این به مجمع تشخیص مصلحت نظام برود یا اینجا باید حذفش بکنیم، یکی از این دو کار را باید انجام بدهیم. شما ببینید آیا مصلحت است که این به مجمع تشخیص

برود، به تشخیص مصلحت که رفت چه اتفاقی می افتد، اگر نرفت چه اتفاقی می افتد. شما بین این دو تا باید تصمیم بگیرید، نه بحثهایی که برادرمان آقای سازگارنژاد کردند، آن بحثی که آقای سازگارنژاد کردند جای خودش محفوظ است، چون مجلس محترم قبلاً هم این را قبول کرده و به آن رأی داده است، حالا بحث اینجاست که اگر این را حذف بکنیم آیا دولت می تواند این کار را انجام بدهد؟

جواب، بله، اگر ما اینجا حذف کنیم دولت می تواند در طرحهایش پیش بینی کند و از اول با طرح پیش بینی شده بتواند یک چنین چیزهایی را هم در ساختمانهای دولتی یا ساختمانهای ماندگار پیش بینی بکند و طبق همان طرح بسازد. اشکالی هم ندارد، از اول در طرحها پیش بینی می شود و این کار بشود، حالا بشود (۱) درصد، (۲) درصد، (۵) درصد، هر چه شود، ولی اگر به شورای تشخیص مصلحت برود و آنها حذف بکنند، حداقل در این سال دیگر دولت نمی تواند این کار را انجام بدهد.

پس بهتر است ما حذف بکنیم، آنها بتوانند این کار را خودشان در طرحها ببینند و انجام بدهند. منظور (۱) درصد کل اعتبارات عمرانی است، کل اعتبارات عمرانی همان می شود که در طرحها خودشان می توانند پیش بینی بکنند، هیچ اشکالی ندارد، ما اگر حذف بکنیم هیچ اتفاقی نمی افتد، باز دولت خودش می تواند، یعنی صاحبان پروژهها از اول این نوع طرحها را در پروژهها ببینند و طرحها را اجرا بکنند، متشکرم.

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، پیشنهاد کمیسیون اصلی بودجه حذف بند «خ» تبصره (۷) است که بند «خ» را قرائت می کنم:

.....

متنی که قرائت شد حذف آنرا کمیسیون پیشنهاد کرده است.

رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، حذف متن که قرائت شد به رأی گذاشته می شود، موافقین قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد.

منشی (جبارزاده) - ما متن مصوبه قبلی را که قرائت کردیم، یک بار هم اصل آن را به

رأی بگذارید، اگر تصویب شد به مجمع می‌رود. اصل بند «خ» قرائت شده به رأی گذاشته بشود.

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، اصل بند «خ» به رأی گذاشته می‌شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - تبصره (۱۳) را مطرح بفرمایید.

محسن صفایی فراهانی (مخبر کمیسیون تلفیق) - در تبصره (۱۳) شورای محترم نگهبان سه مورد را مورد ایراد قرار دادند، در بند «الف» وجوه مربوط به مانده اعتبارات، چون بودجه را یکساله تشخیص دادند گفته‌اند این در سال بعد نمی‌تواند هزینه بشود و به همین دلیل پاراگراف آخر از طرف کمیسیون پیشنهاد حذف داده شد. در بند «ث» که در مورد ارتباط اینترنت، یعنی شرکت مخابرات ایران را طبق بند «ث» موظف کرده بودیم که به مؤسسات آموزشی، مراکز علمی، آموزش و پرورش، مجتمع‌های فرهنگی، شبکه اینترنت و کارهای زیربنایی آن را انجام بدهد که اینها بتوانند استفاده بکنند، به دلیل اینکه شورای انقلاب فرهنگی در این خصوص مصوبه دارد اشکال گرفتند که کمیسیون با بررسی که کرد، چون از آنجایی که شورای انقلاب فرهنگی جایگاه قانونگذاری نبود و مجلس محل قانونگذاری است، به این لحاظ ایراد شورای نگهبان را وارد ندانسته‌اند و رأی به ابقای بند «ث» داده شد.

همینطور در بند «ح» که مجلس به وزارت پست و تلگراف اجازه داده بود که حق امتیاز، حق فرکانس خط دوم موبایل را بتواند واگذار بکند، مخالف اصل (۴۴) تشخیص دادند که باز هم کمیسیون قانع نبود و پیشنهاد داشتند که این بند «ح» همینطور ابقاء بماند و به مجمع تشخیص مصلحت نظام برود.

منشی (جبارزاده) - مورد بعدی که کمیسیون اصلاح نکرده بند «ث» تبصره (۱۳) است که کمیسیون بر مصوبه قبلی مجلس باقی است. من متن بند «ث» را مجدداً قرائت می‌کنم:

.....

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، متن قرائت شده مجدداً به رأی گذاشته می شود، چون قبلاً هم رأی داده ایم، مجدداً در رابطه با رأی اول مان می گوئیم. به رأی گذاشته می شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - اصلاحیه بعدی کمیسیون باز ابقاء بر بند «ح» تبصره (۱۳) است.

.....

نظر کمیسیون ابقاء بند «ح» است.

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، (این هم مانند رأی قبلی است) موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. این هم به مجمع تشخیص مصلحت نظام می رود.

محسن صفایی فراهانی (مخبر کمیسیون تلفیق) - در تبصره (۱۶) بند «ذ» با توجه به اینکه جزیی از بند «ز» تبصره (۲۱) است، یعنی آن (۳۰۰) میلیون دلاری است که به وزارت کشور اجازه داده شده بود که برای بافتهای فرسوده شهرهای بزرگ هزینه کند شورای محترم نگهبان وام ربوی تشخیص داده بود که کمیسیون بعد از بررسی با توجه به آنچه که در تبصره (۲۱) می آید رأی به ابقاء دادند بند «ذ» ابقاء شد.

منشی (جبارزاده) - بند «ذ» تبصره (۱۶) را کمیسیون ابقاء کرده، متن را قرائت می کنم:

.....

کمیسیون ابقاء متن قرائت شده را پیشنهاد کرده.

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با متن (که قبلاً هم در آن موقع رأی دادند) قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - تبصره (۲۱)، مخبر محترم کمیسیون بفرماید.

محسن صفایی فراهانی (مخبر کمیسیون تلفیق) - در تبصره (۲۱) همانطوری که دوستان استحضار دارند بخشهایی که مربوط به بیع متقابل، وام، B.O.T بود که در بندهای «الف»، «و» و بند «ز» که فاینانس بود و بند «ح» B.O.T بند «ل» استقراض برای

اتمام طرحها و بندهای «م» و «ی» مورد اشکال شورای محترم نگهبان بود. من مورد به مورد عرض کنم، بند «و» که اعطاء اختیارات مجوزهای سالهای قبل بود که برای بیع متقابل ها و تسهیلات خارجی اجازه داده شده بود، مجدداً کمیسیون به ابقاء آن رأی داد. در مورد بند «ز» که اجازه (۶/۸) میلیارد دلار فاینانس بود و با توجه به ایرادی که شورای محترم نگهبان گرفته بود کمیسیون مجدداً بررسی کرد، مجدداً به ابقای آن رأی داد.

در بند «ل» که مجوزهای B.O.T داده شده بود مورد ایراد شورای محترم نگهبان واقع شده بود، مجدداً کمیسیون بررسی کرد و به ابقاء رأی داد.

در بند «م» که (۲/۳) میلیارد دلار برای اتمام طرحهای تملک دارائی اجازه داده شده بود که مورد ایراد واقع شده بود، مجدداً ابقاء شد و همینطور در بند «ی» که اعتبارات سالهای گذشته بود، مجدداً ابقاء شد.

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، بند «و» تبصره (۲۱) را کمیسیون عیناً ابقاء کرده که متن آن قرائت می شود:

.....

منشی (خالقی) - بند «و» -

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، متنی که قرائت شد به رأی گذاشته می شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - بند «ز» را کمیسیون مجدداً تصویب کرده اند، متن بند «ز» قرائت می شود:

منشی (خالقی) - بند «ز» -

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، متن قرائت شده به رأی گذاشته می شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - بند «ل» را کمیسیون عیناً تصویب کرده، متن بند «ل» قرائت

می شود:

منشی (خالقی) - بند «ل» -

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، متن قرائت شده از بند «ل» به رأی گذاشته می شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - بند «م» را کمیسیون ابقاء کرده، آقای انصاری مخالف ابقای بند «م» هستند، بفرمایید.

مجید انصاری - بسم الله الرحمن الرحيم

این موضوع مهمی است، من از همکاران محترم استدعا می کنم عنایت بفرمایید! بنده در تبصره (۲۱)، هم پارسال، هم امسال با سرمایه گذاریهای خارجی موافق بودم و در مجمع تشخیص مصلحت هم حاج آقا کروی شاهد بودند که ما آنجا پارسال با همه توان و وجود از بندهای مذکور دفاع کردیم که خوشبختانه تصویب هم شد. تمام طرحهای فاینانس، بیع متقابل، B.O.T و سایر مواردی که در تبصره (۲۱) بوده ما به ابقاء آن رأی دادیم به نفع کشور می دانیم. چون سرمایه گذاری خارجی صورت می گیرد و تعهد چندانی هم برای کشور ایجاد نمی کند و اگر هم ایجاد کند منافع آن بیش از مضار آن است.

اما ماهیت بند «م» چیست؟ ببینید! بند «م» را سه سال قبل به پیشنهاد جناب آقای مرعشی در کمیسیون و تصویب مجلس با این انگیزه که ما سهم بودجه عمرانی را در بودجه افزایش بدهیم و طرحهای مهمی که سالیان سال طول کشیده اند زودتر تمام بشود، (۱) میلیارد دلار تصویب شد که از خارج وام مستقیم بگیریم و خرج کنیم. سال گذشته این (۲) میلیارد دلار شد و امسال (۲) میلیارد و (۳۰۰). متأسفانه نیت مجلس عملی نشده، علت هم این است که قرار بود با افزایش این پولها، سهم بودجه عمرانی در بودجه افزایش پیدا کند، ولی ما می بینیم اگر سهم سال اول این بند (۳۳) درصد بوده، امسال الآن سهم بودجه عمرانی با احتساب این موضوع، (۲۸/۵) درصد شده و اتفاق

بسیار ناگواری که دارد می‌افتد این است که ما وام ربوی گرانقیمت کوتاه مدت از خارج دریافت می‌کنیم، تبدیل به ریال می‌کنیم و به خزانه واریز می‌کنیم، آخر سال به علت اینکه ما تحقق درآمد نداریم مثل سال جاری که (۲) هزار میلیارد تومان کسر داشتیم، (۱۰۰۰) میلیارد از بودجه‌های عمرانی زده شده، سال آینده هم خدای ناکرده اگر این اتفاق بیفتد همینطور است، یعنی ما وام خارجی را می‌گیریم به ریال تبدیل می‌کنیم و به خزانه واریز می‌کنیم، در بودجه‌های جاری صرفه‌جویی نمی‌کنیم، از ریخت و پاشها جلوگیری نمی‌کنیم، می‌آییم از بودجه عمرانی کسر می‌گذاریم یعنی از همین وام ربوی، خرج جاری می‌کنیم. (خالقی - وقت شما تمام است) چشم، آخرین جمله من این است، برادران و خواهران گرامی! بودجه را ما نباید به منابع بیمار و ناپایدار و نامشروع معتاد کنیم، اگر درآمدی در کشور حاصل می‌شود باید از منابع تولید و ثروت ملی بشود.

من آخرین جمله‌ام این است که همین امسال ما بخشی از بازپرداخت این وام کوتاه مدت را در بودجه دیده‌ایم، یعنی پولی از خارج گرفتیم هنوز در طرح عمرانی هزینه نشده، داریم اصل و فرعش را پرداخت می‌کنیم و من واقعاً نگران این هستم که در آینده نزدیک، سال آینده، سال بعد با این مکانیزم ما فقط هر چه درآمد در کشور کسب می‌کنیم خرج و صرف بازپرداخت بدهیهای قبلی بکنیم و هر سال سهم بودجه عمرانی کاهش پیدا بکند و بالاخره اگر آیات قرآن راجع به ربا حق است که فرموده «جنگ با خداست» این ربا مستقیم جمهوری اسلامی ایران از کشورهای خارجی است نه در سرمایه‌گذارها (رئیس - وقتان تمام است) واریز بودجه عمومی و در آخر سال هم بودجه کم می‌آوریم، به جاری‌ها تخصیص می‌دهیم. لذا من پیشنهاد دارم که به ابقاء رأی ندهید، البته حذفش هم مشکل ایجاد می‌کند، من برای رفع مشکل پیشنهاد دارم که این پول را حکم کنیم به یک حساب ویژه‌ای واریز بشود. اگر بدست آمد فقط و فقط در عمرانی‌های مهم خرج بشود. اگر هم حاصل نشد سهم عمرانی‌ها کم نشود. لذا من با

ابقاء آن مخالف هستم به نظر من کار درستی نیست و شبهه شرعی جدی هم دارد.
والسلام

منشی (خالقی) - آقای شکیبی موافق هستند، بفرمایید.

سید ماشاءالله شکیبی - بسم الله الرحمن الرحيم

خواهش من این است که عزیزان همکار توجه بفرمایند! یک مطلب بسیار مهم و چیزی که در موقع تصمیم‌گیری در صحن مجلس در کمیسیونهای مربوطه، کمیسیون تلفیق حقیقتاً بیشترین وقت گذاشته‌شد و همه ما امیدمان به این بود که از طریق تبصره و این بند «م» بخشی از طرحهای زیربنایی کشور حمایت بشود، می‌دانید که بخش عمده‌ای از بودجه کشور در قالب بودجه جاری دارد هزینه می‌شود و تنها بخشی که تمام وجوه آن صرف زیربناهای کشور می‌شود همین بند «م» است و در مجلس هم با حساسیتی که شما عزیزان روی این بند داشتید و توجه خوب داشتید و رأی دادید حتی به مبلغ (۳۰۰) میلیون دلاری که مربوط به بخش آب بود، سدها، شبکه‌ها، راه، و راه آهن و اینها بود همه شما واقعاً با یک رأی خوبی حمایت کردید. الآن اگر این حذف بشود، مطمئناً طرحهای زیربنایی کشور شامل فصل کشاورزی، منابع آب، صنایع و معادن، محیط زیست و راه و ترابری، برق و عمران شهرها همه اینها دچار مشکل خواهد شد. خواهش من این است که به این توجه داشته باشید که اگر این ماده حذف بشود یا به طریق دیگری بخواهد تأمین بشود، مطمئن باشید که طرحهای زیربنایی دچار مشکل خواهد شد و خود شما که در تمام مناطق خود سد و شبکه، راه و راه‌آهن و مسائل مشابه اینها دارید همه اینها دچار مشکل خواهد شد. من خواهم این است که این را عنایت کنید و رأی به حذف این ندهید و به ابقاء این رأی بدهید، تا ان شاء الله درمجمع تشخیص مصلحت آنجا راه اصلی انتخاب خواهد شد.

انصاری - ما پیشنهاد حذف ندادیم، پیشنهاد اصلاح داده‌ایم که ابقاء بشود.

منشی (جبارزاده) - شما مخالف بودید، ایشان موافق صحبت کردند، ما پیشنهاد کمیسیون را به رأی می‌گذاریم درست است، ما الآن اصل پیشنهاد کمیسیون را به رأی

می‌گذاریم.

منشی (خالقی) - بند «م» تبصره (۲۱) است که عیناً ابقاء گردید.

.....

رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، ابقاء به رأی گذاشته می‌شود. آقای انصاری هم بعد اصلاحیه دارند، یعنی پیشنهاد اصلاحی دارند، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. (۱)

نایب رئیس (سید محمدرضا خاتمی) - آقای صفایی فراهانی بفرمایید.

محسن صفایی فراهانی (مخبر کمیسیون تلفیق) - بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش کمیسیون اصلی رسیدگی به لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور به مجلس شورای اسلامی لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) با حضور نمایندگان محترم آن شورا در جلسه روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۱ مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با اصلاحاتی به شرح زیر به تصویب رسید. اینک گزارش آن به مجلس محترم شورای اسلامی تقدیم می‌گردد.

نایب رئیس کمیسیون اصلی رسیدگی به لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور - محمدرضا خباز همانطوری که همکاران محترم استحضار دارند بعد از بررسی اشکالاتی که شورای محترم نگهبان قبلاً گرفته بود که در (۳۱) بند خدمتتان اصلاحات انجام شده بود، شورای محترم نگهبان مجدداً هشت مورد از اشکالاتی را که ارسال کرده بودیم مورد ایراد قرار دادند که در این بحثها در کمیسیون انجام شد، غیر از بند (۵) که یک اصلاح بود که مبلغ آن باید درج می‌شد، بقیه هفت مورد بعدی به قوت خود باقی ماند و در مورد تذکری هم که در بند دوم شورای محترم نگهبان داده بودند، اصلاح شد، من بند (۵) و آن تذکر را خدمتتان عرض کنم، بقیه موارد کماکان کمیسیون نظر

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۳۰۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۵.

قبلی مجلس را خدمتتان پیشنهاد دادند که به تصویب برسد.

بند (۵) در مورد اشکالی که در بند «ج» تبصره (۱۹) بود در سطر اول پاراگراف دوم عبارت «هر استان»، عبارت «تا مبلغ (۵) میلیارد ریال» اضافه شد.

در مورد ردیف (۲۲) بخش هشتم هم که در تذکر نامه شماره (۸۱/۳۰/۲۵۶۸) مورخ ۸۱/۱۲/۶ شورای محترم نگهبان آمده بود، معادل (۱۰) درصد از اعتبارات خودیاری استانها برای احداث مساجد اختصاص یافت.

در (۷) مورد دیگر همانطور که عرض کردم کمیسیون پیشنهادش عیناً نظر قبلی مجلس است که به شورای محترم نگهبان ارجاع بشود.

نایب رئیس - خیلی متشکر، پیشنهاد دیگری وجود ندارد، به ترتیب مصوبات کمیسیون تلفیق را برای رأی‌گیری قرائت کنید. پشت سر هم رأی‌گیری داریم. منشی (جبارزاده) - اولین مورد، عیناً نظر قبلی باقی است، اولین اصلاحیه در جلسه قبل این بود که عبارت «به طور متوسط (۴/۱) درصد» تا به ابتدای سطر اول الحاقی به ماده واحده اضافه گردد.

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین یا مصوبه کمیسیون تلفیق قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - مورد دوم، در مورد بند (۲) ایراد شورای محترم نگهبان عیناً نظر قبلی مجلس تأیید شد.

عبداللهی - پیشنهاد دارم.

نایب رئیس - آقای عبداللهی! در بند بعدی بفرمایید این را که الآن قرائت کردیم، وارد شدیم، آقای عبداللهی! خوب این همه کمیسیون گزارش داد، مخالفت می‌کردید، بفرمایید.

رضا عبداللهی - بسم الله الرحمن الرحيم

بند (۲) ایراداتی که کمیسیون محترم تلفیق همچنان بر نظر خودشان باقی ماندند،

عبارت است از بند «خ» تبصره (۷) لایحه بودجه که من متن آن را جهت استحضار نمایندگان می‌خوانم (سازگار نژاد - تصویب کردیم) تصویب کرده، خوب بالاخره الآن کمیسیون همان را دارد... اشکال ندارد بالاخره کمیسیون (نایب رئیس - آقای عبداللہی! شما با مجلس بحث کنید) نمی‌گذارند من حرفم را بزنم (نایب رئیس - شما نباید به آن توجه بفرمایید) بله، در بند «خ» کلیه دستگاههای اجرائی و مجریان طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای مجازند در چارچوب آئین نامه‌ای که از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیأت دولت می‌رسد، (۱) درصد از اعتبارات اجرای طرحهای تملک داراییهای سرمایه خود را برای طراحی، ساخت و نصب آثار هنرهای تجسمی متناسب با فرهنگی دینی و ملی...

عبدالله پوری حسینی - تذکر دارم.

نایب رئیس - جناب آقای عبداللہی اجازه بفرمایید! آقای عبداللہ پوری حسینی تذکر دارند. مثل اینکه همه دست به دست هم داده‌اند که انگار بودجه مملکت امسال تصویب نشود.

میرعلی اشرف عبداللہ پوری حسینی - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای خاتمی عنایت بفرمایید! تذکر آئین نامه‌ای من ماده (۱۸۷) آئین نامه داخلی است، عنایت بفرمایید، تعدادی از مصوبات مجلس را که شورای نگهبان به آنها ایراد گرفته بود در نوبت قبلی ... (نایب رئیس - آقای پوری حسینی! شما خلاف ما را بگویید) بله، همین را دارم عرض می‌کنم، در نوبت قبلی مجلس پاره‌ای از نظرات خودش را اصلاح نکرد و ابقاء کرد. به موجب ماده (۱۸۷) که من این جمله آن را می‌خوانم، نوشته «... در صورتی که مجلس با در نظر گرفتن حفظ مصلحت نظام همچنان بر رأی خود باقی باشد، رئیس مجلس مصوبه مذکور را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌دارد.» ما بعضی از این موارد را قبلاً اصلاح کردیم، شورای نگهبان ایراد گرفته مثل بند (۱) که الآن ما رأی گرفتیم و نظر قبلی را ابقاء کردیم، ولی ...

نایب رئیس - خیلی متشکر، من تذکر شما را وارد می‌دانم، آقای عبداللہی! تذکر ایشان این است که شما اگر مخالف بودید دفعه قبل که مجلس تصویب کرد باید مخالفت می‌کردید، الآن این قابل طرح نیست. اگر پیشنهاد دیگری نیست از این ماده می‌گذریم، حرفشان درست است، ما کاری نکردیم، مصوبه قبلی مان را داریم تصویب می‌کنیم (قربانی - آقای خاتمی! اصلاً این قابل رأی‌گیری نیست، جلسه قبل تصویب شده! اگر می‌خواهید رأی بگیری باید بحث شود) چرا؟ نه الآن داریم می‌فرستیم که به مجمع تشخیص برود ما همیشه اصرار بر مصوبه قبلی را داریم، اجازه بدهید حالا روی روال کار خودمان، خیلی ممنون، متأسفانه مسئول اجرای آئین نامه من هستم، حالا خواهش می‌کنم همکاری کنید، خیلی متشکر.

منشی (جبارزاده) - اولین اصلاحیه کمیسیون بند «خ» تبصره را ...

مزروعی - نباید رأی‌گیری شود.

ندیمی - رأی‌گیری نمی‌خواهد.

نایب رئیس - رأی که گرفته، مجلس باید ... اجازه بدهید ما یک بار بار اول به شورای نگهبان می‌فرستیم، شورای نگهبان ایراد می‌گیرد، بار دوم که در مجلس می‌آید، ما رأی می‌گیریم می‌گوییم مصوبه باز به شورای نگهبان می‌رود. ما چون اینجا الآن مخلوط داریم، اجازه بدهید. شورای نگهبان وقتی باز رد کرد آن وقت ما به مجمع تشخیص می‌فرستیم (ندیمی - نه، دو بار رأی گرفته شده) آقایان! اشکال ندارد. اجازه بدهید ما کارمان را انجام بدهیم، این وقت‌گیری شما خیلی بیشتر از آن چیزی است که شما می‌خواهید تصویب نشود.

منشی (جبارزاده) - بند «خ» -

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با این مصوبه کمیسیون که در حقیقت اصرار بر مصوبه قبلی است قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - اصلاحیه بعدی در مورد بند (ث) تبصره (۱۳) است که کمیسیون

بر نظر قبلی خودش اصرار داشته، بند «ث» تبصره (۱۳) را قرائت می‌کنم.

.....

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، نمایندگانی که با اصرار مجلس بر مصوبه قبلشان که متن آن قرائت شد موافق هستند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. اینهایی که ما اصرار بر مصوبه قبلی داریم در حقیقت به مجمع تشخیص مصلحت می‌رود. یعنی بندهای (۱، ۲ و ۳) ایراد شورای نگهبان که الآن تصویب کردیم همه به مجمع تشخیص می‌رود.

منشی (جبارزاده) - اصلاحیه بعدی کمیسیون خاص بررسی بودجه در بند «ح» تبصره (۱۳) است که به ابقاء این رأی دادند.

بند «ح» تبصره (۱۳) -

منشی (جبارزاده) - اصلاح بعدی کمیسیون در تبصره (۲۱) مبنی بر ابقاء بند «و» است.

.....

نایب رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، موافقین با مصوبه قبلی مجلس که متن آن قرائت شد قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. این مصوبه هم به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده می‌شود.

منشی (جبارزاده) - مورد بعدی بند «ز»، جزءهای (۱ و ۲) است.

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با مصوبه قبلی مجلس شورای اسلامی که متن آن قرائت شد قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. مورد بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - کمیسیون مجدداً به بخشی از تسهیلات مالی که در قالب بند «ذ» تبصره (۱۶) هم بوده آن هم چون در ایراد نظر شورای محترم نگهبان بوده من بند «ذ» تبصره (۱۶) را هم قرائت می‌کنم:

.....

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با اصرار بر مصوبه قبلی مجلس شورای اسلامی که متن آن قرائت شد قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. این مصوبه هم به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده می شود.

منشی (جبارزاده) - بند «م» تبصره (۲۱) هم از جمله مواردی است که کمیسیون مجدداً تصویب کرده، قرائت می شود:

.....

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با مصوبه قبلی مجلس شورای اسلامی (طبق آنچه که قرائت شد) قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. این هم به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده می شود.

منشی (جبارزاده) - مورد بعدی بند «ل» تبصره (۲۹) است که مجدداً قرائت می شود:

.....

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با مصوبه قبلی مجلس شورای اسلامی (طبق آنچه که قرائت شد) قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. این هم به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می شود.

منشی (جبارزاده) - مورد بعدی بند (۸) ایرادات شورای محترم نگهبان مربوط به پیوسته‌هاست. اصلاح یک ردیفی مربوط به شورای محترم نگهبان که کمیسیون بر همان مصوبه قبلی مجلس مجدداً ... اصلاح بودجه شورای نگهبان است.

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، نمایندگان که با مصوبه قبلی کمیسیون تلفیق راجع به بودجه خود شورای محترم نگهبان موافق هستند و ابقاء می شود قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. این هم به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده می شود.

قربانی - تذکر دارم.

نایب رئیس - آقای قربانی تذکر دارند، خیلی سریع، کوتاه، مختصر و مفید بفرمایید.

موسی قربانی - جناب آقای خاتمی! در مورد این بودجه شورای محترم نگهبان

می‌خواهم بگویم که شما الآن در گزارش کمیسیون هیچ چیزی نیامده، چه چیزی را به شورای نگهبان می‌فرستید؟ در ایراد قبلی شورای نگهبان که بوده در نامه دوم آمده که شما اظهار نکرده‌اید، الآن هم در گزارش کمیسیون چیزی نیامده راجع به اینکه ...

نایب رئیس - بند (۸) ایراد شورای محترم نگهبان همان است...

قربانی - می‌دانم، شما در گزارش کمیسیون چیزی ندارید.

نایب رئیس - بند (۸) نوشته‌اند «نظر قبلی مجلس تأیید شد» آن است، خیلی متشکر.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۳۰۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۱. ضمناً جهت اطلاع از نظریه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور به فصل پنجم همین مجموعه مراجعه نمایید.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح سرباز روحانی در مناطق اهل سنت

شماره: ۲۵۱۲۵

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۳۰

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه‌های شماره ۸۰/۲۱/۲۸۷۸ مورخ ۸۰/۱۰/۲ و شماره ۸۰/۲۱/۲۸۹۰ مورخ ۸۰/۱۰/۳ و پیرو نامه شماره ۱۴۳۶-ق مورخ ۱۳۸۰/۹/۱۴، طرح سرباز روحانی در مناطق اهل سنت «ویژه روحانیون اهل سنت»^(۱) که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، نهادها، ارگانها و مؤسسات عمومی غیردولتی مجاز خواهند بود از طریق ستاد کل نیروهای مسلح

(۱) جهت اطلاع از مصوبه قبلی و نظریه شورای نگهبان در خصوص طرح مذکور به صفحات ۳۲۵ تا ۳۲۷ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

حسب نیاز مناطق کشور از طلاب حوزه‌های علمیه اهل سنت مشمول خدمت و وظیفه عمومی در مدت خدمت سربازی تحت عنوان سرباز روحانی با رعایت اصل یکصد و چهل و هفتم (۱۴۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) استفاده نمایند مشروط بر آن که به توان و آمادگی رزمی نیروهای مسلح لطمه‌ای وارد نشود.

تبصره ۱ - ارزشیابی علمی تحصیلات طلاب اهل سنت برای سطح دیپلم با معرفی حوزه علمیه مربوط یا ادارات اوقاف و امور خیریه منطقه توسط وزارت آموزش و پرورش و برای سطوح بالاتر از دیپلم توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری صورت می‌گیرد.

تبصره ۲ - در مناطق مختلف کشور حتی الامکان متناسب با ترکیب جمعیتی از نظر مذهب، روحانیون مشمول این طرح درخواست می‌گردند.

تبصره ۳ - در مناطقی که ترکیب اصلی جمعیت آنها اهل سنت می‌باشد ادارات کل اوقاف امور خیریه مسئول درخواست، نظارت و پیگیری طرح خواهند بود.

تبصره ۴ - کمیته‌ای متشکل از نمایندگان ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (سازمان اوقاف و امور خیریه)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به منظور مدیریت و حسن اجرای این قانون تشکیل می‌گردد و دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس بر اجرای این قانون نظارت خواهند نمود.

تبصره ۵ - آئین نامه اجرائی این قانون ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب توسط کمیته موضوع تبصره (۴) تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

(۱) اصل یکصد و چهل و هفتم: دولت باید در زمان صلح از افراد و تجهیزات فنی ارتش در کارهای امدادی، آموزشی، تولیدی و جهاد سازندگی، با رعایت کامل موازین عدل اسلامی استفاده کند در حدی که به آمادگی رزمی ارتش آسیبی وارد نیاید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۱/۳۰/۲۶۲۵

تاریخ: ۸۱/۱۲/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۳۵۱۴۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۳۰ و شماره ۱۴۶۳-ق مورخ ۱۳۸۰/۹/۱۴ و پیرو نامه‌های شماره ۸۰/۲۱/۲۸۹۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۳ و شماره ۸۰/۲۱/۲۸۷۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲ و شماره ۸۰/۲۱/۲۸۰۱ مورخ ۱۳۸۰/۹/۲۲ «طرح سرباز روحانی در مناطق اهل سنت» و ویژه روحانیون اهل سنت» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و هفتم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- ایراد ماده واحده و اشکالات بندهای (۱) و (۳) قبلی کماکان به قوت خود باقی است.
- ۲- در تبصره (۱) جدید، معیار دیپلم و فوق دیپلم شناخته شدن معلومات حوزوی معین نشده است و نیاز به تقنین دارد و قهراً ارجاع به آئین نامه می‌شود، لذا از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.
- ۳- اطلاق تبصره (۲) در مناطقی که پیروان مذهب شیعه هم وجود داشته باشند و استفاده از سرباز روحانی اهل سنت مستلزم تضعیف اعتقادات پیروان تشیع گردد خلاف شرع شناخته شد.

دیر شورای نگهبان

احمد جنتی

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۱)

رئیس - دستور را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - بسم الله الرحمن الرحيم

اولین دستور گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در مورد طرح سرباز روحانی در مناطق اهل سنت «ویژه روحانیون اهل سنت» است. سرکار خانم کولایی مخبر محترم کمیسیون امنیت ملی بفرمایید.

الله کولایی (مخبر کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی) - بسم الله الرحمن الرحيم گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی به مجلس شورای اسلامی طرح سرباز روحانی در مناطق اهل سنت و ویژه روحانیون اهل سنت (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) در جلسه مورخه ۱۳۸۲/۱/۲۶ کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و ابقاء بر مصوبه مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی - محسن میردامادی نجف آبادی جهت یاد آوری خدمت همکاران محترم عرض می‌کنم این طرح که به منظور تأمین نظر خواهران و برادران اهل سنت ما در مناطقی که در واقع جمعیت به نوعی بخش اکثر آن از این ترکیب متشکل شده و اهل سنت اکثریت را در این مناطق تشکیل می‌دهند، در خصوص طلاب حوزه‌های علمیه اهل سنت که مشمول خدمت نظام وظیفه قرار می‌گیرند، در مدت سربازی‌شان به عنوان سرباز روحانی در این مناطق که جمعیت غالب در این مناطق از اهل سنت هستند، بتوانند خدمت بکنند.

علی رغم مباحثی که ما در کمیسیون با نمایندگان محترم شورای نگهبان داشتیم و ایرادات و اشکالات وارده را برطرف کردیم، طی رفت و آمدهایی که در خصوص رفع اشکالات این طرح انجام شد، متأسفانه نتوانستیم به جمع‌بندی متفاوتی برسیم، لذا

آنچه که امروز خدمت شما عرضه می‌شود مصوبه کمیسیون با لحاظ کردن ایرادات است ولی نتوانستیم با این ایراداتی که برطرف شده همچنان نظر شورای محترم نگهبان را احراز کنیم و لذا با توجه به بحثهایی که در کمیسیون امنیت ملی با حضور نمایندگان محترم اهل سنت در مجلس و کارشناسان ذی‌ربط صورت گرفته و دستگاههای اجرائی هم کارشناسانشان را به جلسات کمیسیون فرستاده بودند، حاصل این مباحث آن مصوبه‌ای است که الآن پیش روی همکاران محترم قرار دارد و لذا تقاضای کمیسیون از همکاران و نمایندگان محترم این است که مجدداً به مصوبه کمیسیون امنیت ملی برای رفع تبعیض و در واقع کسب رضایت خواهان و برادران اهل سنت در این خصوص و برخورد مناسب با روحانیون اهل سنت و برآورده شدن تقاضای آنها مجدداً به این مصوبه رأی داده بشود تا ان شاء الله در مورد آن تصمیم‌گیری لازم صورت بگیرد، تشکر می‌کنم.

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، تنها یک پیشنهاد حذف توسط آقای سید افضل موسوی در تبصره (۴) داده شده است. با توجه به اینکه تبصره (۴) مورد ایراد شورای محترم نگهبان نبوده، متأسفانه پیشنهاد حذف آقای موسوی قابل طرح نیست، لذا عین مصوبه کمیسیون را مبنی بر ابقاء بر مصوبه قبلی مجلس به رأی می‌گذاریم.

آقای موسوی! پیشنهاد شما جزو موارد ایرادی شورای نگهبان نیست، شما در تبصره (۴) پیشنهاد داده‌اید، تبصره (۴) مورد ایراد شورای محترم نگهبان نبوده، لذا طبق آئین‌نامه نمی‌توانیم پیشنهاد را از شما بپذیریم.

مصوبه کمیسیون ابقاء نظر قبلی مجلس در مورد طرح سرباز روحانی در مناطق اهل سنت و ویژه روحانیون اهل سنت است.

رئیس - حضار ۱۹۷ نفر، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. بنابراین به مجمع تشخیص می‌رود. (۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانون‌گذاری جلسه ۳۱۷ مورخ ۱۳۸۱/۲/۱۴.

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۵۴/۳/۱۴ با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۱۱۹۵۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۲/۲۵

شورای محترم نگهبان

طرح لغو سند مالکیت و یا قرارداد واگذاری زمینهای ملی اعم از منابع طبیعی سازمان یا اراضی و زمینهایی که توسط دولت به افراد حقیقی و حقوقی و نهادها و ارگانها جهت اجرای طرحی واگذار شده و آن طرح در تاریخ مقرر در قرارداد اجرا نشده که یک فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۲ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴.

مصوب ۱۳۵۴/۳/۱۴ به شرح ذیل اصلاح و هشت تبصره به آن الحاق می‌گردد:

ماده ۳۳ - به منظور نظارت بر اجرای طرحهای کشاورزی و دامپروری و سایر طرحهای غیرکشاورزی مندرج در ماده (۳۱) این قانون و همچنین اراضی واگذار شده جهت اجرای طرحهای موضوع مواد (۳۱) و (۳۲) آئین نامه اجرائی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب اسلامی ایران و تشخیص تعلل یا تخلف و عذر موجه مجریان طرحها و تفسیر درصد عملیات انجام شده طرحهای مزبور در هر استان هیأت سه نفری نظارت با حکم وزیر جهاد کشاورزی مرکب از یک نفر کارشناس در رشته مربوط به طرح، مدیر کل منابع طبیعی استان و رئیس سازمان جهاد کشاورزی تعیین می‌شوند. در مورد طرحهای غیرکشاورزی، انتخاب کارشناس با وزیر مربوطه خواهد بود.

تبصره ۱ - کلیه واگذاریهای صورت گرفته بعد از سال ۱۳۶۵ که منجر به صدور سند قطعی گردیده است و وزرای وقت با استفاده از اختیارات خود، مستقیماً و بدون طی گردش کار کمیسیونهای واگذاری در استانها دستور انتقال سند را داده‌اند مجدداً توسط کمیسیون موضوع این ماده در خصوص اجرای طرح بررسی و در صورتی که منجر به اجرای طرح نگردیده باشد نسبت به ابطال اسناد آن اقدام خواهد گردید.

واگذاریهای صورت گرفته به دولت اعم از واگذاریهای مستقیم جهت مصارف وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی و غیر مستقیم جهت مصارف شهرکهای صنعتی، شهرکهای مسکونی و اراضی واگذار شده جهت تعاونیهای مسکن تا سال ۱۳۷۳ با رعایت تبصره‌های (۵۴) و (۴۶) قوانین بودجه سالهای ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۸ مشمول بررسی مجدد نمی‌باشند.

تبصره ۲ - مدیر کل منابع طبیعی هر استان و منطقه مکلف است تصمیم کمیسیون مبنی بر ابطال سند اجاره و یا سند انتقال و دفترچه مالکیت صادره را به ادارات محل و یا دفتر

استاندارد رسمی تنظیم کننده سند ابلاغ نماید و دستگاههای مذکور مکلفند ظرف حداکثر یک ماه پس از اعلام مدیرکل منابع طبیعی استان منضم به تأییدیه کمیسیون مندرج در این قانون نسبت به ابطال اسناد صادره و در صورت انتقال اصلاح سند و دفترچه مالکیت به نام دولت به نمایندگی سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری کشور اقدام نمایند.

تبصره ۳ - در صورتی که طرح مصوب اولیه که مبنای واگذاری اراضی به صورت اجاره و یا انتقال قطعی بوده است از سال ۱۳۷۸ به بعد بدون مجوز تغییر یافته و زمین در کاربری جدیدی مورد بهره‌برداری باشد قرارداد واگذاری و سند انتقال و دفترچه مالکیت صادره ابطال و پرونده جهت بررسی امکان و یا عدم امکان واگذاری مجدداً به کمیسیون مربوطه در استان ارجاع در صورتی که کمیسیون و هیأت موضوع این ماده تصرف بهره‌بردار را غیر ممکن اعلام نماید تصمیم متخذه از طریق هیأت مذکوره لازم الاجراء می‌باشد.

تبصره ۴ - در صورتی که مجری طرح وجهی بابت خرید اراضی به حساب دولت واریز نموده باشد، اداره کل منابع طبیعی محل در موارد ابطال موظف است حداکثر تا پایان سال مالی بعد نسبت به تأمین اعتبار و استرداد وجوه دریافتی اقدام نماید.

تبصره ۵ - واگذاری اراضی موضوع تبصره (۴) ماده (۳۱) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۵۴/۳/۱۴ در مناطق مذکور در بند (الف) ماده (۳) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست (مناطق چهارگانه تحت حفاظت) مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ ممنوع بوده و طبق تبصره (۱) این ماده عمل خواهد شد.

تبصره ۶ - افرادی که بر اساس رأی کمیسیون محکوم به ابطال سند می‌شوند می‌توانند مقدار سرمایه‌گذاری خود را به قیمت روند طبق نظر کارشناس رسمی مطالبه نمایند. مبلغ مورد نظر در بودجه سنواتی پیش بینی یا از مالک جدید دریافت خواهد شد.

تبصره ۷ - آرای صادره این کمیسیون مانع از مراجعه اشخاص و سازمانها به مراجع

قضائی ذی صلاح نخواهد بود.

تبصره ۸- در صورتی که سند مالکیت اراضی طرحهای فوق الذکر به اشخاص بعدی واگذار شده باشد و به ترتیب فوق سند مالکیت آنها ابطال گردد، مجری اولیه طرح مسئول ضرر و زیان ناشی از ابطال این اسناد مالکیت خواهد بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۱۲۶

تاریخ: ۸۲/۳/۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۱۹۵۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۵ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۰۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴^(۱)؛ «طرح اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع» مصوب جلسه مورخ بیست و یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- ابطال اسناد موضوع صدر تبصره (۱) در مواردی که صدور سند قطعی با رعایت تبصره‌های (۵۴) و (۴۶) قوانین بودجه سالهای ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۸ صورت گرفته است خلاف موازین شرع شناخته شد. و همچنین در غیر موارد مزبور هرگاه در صورت عدم اجرای طرح، حق فسخ معامله برای دولت قرار داده نشده باشد ابطال اسناد از این جهت نیز خلاف موازین شرع شناخته شد.

۲- در سایر موارد - مشمول صدر تبصره - با استظهار اینکه مقصود از ابطال اسناد ترتیب اثر مالک نبودن بر خریدار است از این جهت در صورتی که وی زمین را از ملک خود

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

خارج نموده باشد ابطال اسناد خلاف شرع است.

- ۳- ابطال سند موضوع تبصره‌های (۱)، (۲) و (۳) مغایر اصل ۴۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد. همچنین چون شامل مواردی می‌شود که فسخ معامله و ابطال سند نیاز به رسیدگی قضائی دارد از این جهت نیز مغایر اصل ۱۵۶ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.
- ۴- تبصره (۶) مبنیاً بر اشکال وارد بر تبصره (۲) و تبصره (۸) مبنیاً بر اشکال مذکور در بند (۲) باید اصلاح شود.

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

سیدرضا زواره‌ئی

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام

در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۳)

رئیس - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی گزارش یک فوریتی کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی در مورد طرح لغو سند مالکیت یا قرارداد واگذاری زمینهای ملی اعم از منابع طبیعی یا اراضی و زمینهایی که توسط دولت به افراد حقیقی و حقوقی و نهادهای ارگان‌ها جهت اجرای طرحی واگذار شده و آن طرح در تاریخ مقرر در قرارداد اجرا نشده است. (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) آقای شایسته از کمیسیون کشاورزی بفرمایید.

مرتضی شایسته (عضو کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی) - بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی به مجلس شورای اسلامی

(۱) اصل چهل و هفتم: مالکیت شخصی که از راه مشروع باشد محترم است. ضوابط آن را قانون معین می‌کند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲۲.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

طرح اصلاح ماده (۳۳) اصلاح قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب جلسه مورخ بیست و یکم اردیبهشت ماه ۱۳۸۲ مجلس شورای اسلامی که در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱ شورای محترم نگهبان مطرح و طی نامه شماره (۸۲/۳۰/۳۱۲۶) مورخ ۱۳۸۲/۳/۸ اعلام نظر و جهت اصلاحات به این کمیسیون ارجاع گردیده بود در جلسه روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۷ با حضور نماینده محترم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نهایتاً مصوبه قبلی مجلس عیناً مورد تصویب قرار گرفت. اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی - سیدماشاءالله شکویی
 قربانی - توضیح بدهند علت مخالفت چیست؟
 منشی (جبارزاده) - آقای سبحانی مخالف هستند، بعد از صحبت مخالف، موافق، دوباره توضیح تکمیلی می‌دهند. آقای سبحانی بفرماید.
 حسن سبحانی - بسم الله الرحمن الرحيم

همکاران ارجمند! همانطور که استحضار دارید اصل (۱۱۲) قانون اساسی که در خصوص چگونگی ارجاع مصوبات مجلس است، وقتی شورای محترم نگهبان آن را مغایر شرع یا قانون اساسی می‌داند، به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع می‌شود که اگر مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام، نظر شورای نگهبان را تأمین نکند، مصوبه خلاف شرع یا خلاف قانون اساسی و یا هر دو اینها به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع می‌شود.

این نکته، نکته بسیار مهمی است که قاعدتاً کمیسیونهای محترم باید در گزارشی که به مجلس می‌دهند و در آن تقاضا می‌کنند، مصوبه‌ای به مجمع تشخیص مصلحت نظام برود، استدلال کنند که مطابق این ادله به مصلحت کشور است که یک کار خلاف قانون اساسی یا کار خلاف شرع صورت پذیرد. همانطور که ملاحظه فرمودید مخبر

محترم کمیسیون، گزارش کمیسیون را قرائت فرمودند و هیچ استدلالی مبنی بر اینکه چرا مصلحت است در باب مالکیت زمین، خلاف قانون اساسی و خلاف شرع صورت بگیرد ارائه نفرمودند، صرفنظر از اینکه عدم ارائه استدلال، کاستی در گزارش کمیسیون محترم است من خدمت همکاران عزیز عرض می‌کنم که اصل (۴۷) قانون اساسی می‌گوید:

«مالکیت شخصی که از راه مشروع باشد محترم است، ضوابط آن را قانون معین می‌کند». هیچکس در فضای فعلی کشور (و همواره البته همچنین است) کتمان نمی‌کند نقش تأمین امنیت کار و تلاش و محترم شمردن مالکیت مادی و مالکیت معنوی مردم را بر اموالی که دارند.

اصل (۴۷) یکی از مترقی‌ترین اصول قانون اساسی است، اگر قرار است این اصل لغو شود باید مصلحتی بسیار فراتر از مصلحت رعایت حقوق مردم وجود داشته باشد که به موجب آن مصلحت اجازه داده شود یک مقوله‌ای در مجمع تشخیص مصلحت نظام مطرح شود.

وقتی در اسلام مالکیت انسان به منزله خون انسان، حرمت و احترام دارد، به همین سادگی نمی‌شود یک مقوله‌ای را خلاف قانون اساسی و شرع مقدس عمل کرد. شورای محترم نگهبان مطرح کرده است که اگر در گذشته کسانی دارای سند مالکیت شده باشند و انتقال سند مالکیت به آنها که حکایت از مالکیت آنها بر زمین می‌کند، مطابق قوانین مملکت صورت گرفته باشد، خلاف امنیت یا خلاف اصل (۴۷) قانون اساسی است که مالکیت مردم که مطابق قانون تحصیل شده لغو شود.

به نظر می‌آید کمیسیون محترم باید بر این نکته تأکید کند که اگر مالکیت‌هایی بوجود آمده که بر اساس قانون نبوده است لغو می‌شود، همان که شورای نگهبان خواسته است. یا فرض بفرمایید، در اشکالات شورای نگهبان گفته شده است که اگر کسی دارای سند مالکیت هست اما در آن قید نشده است که اگر این موارد را انجام ندهید، سند باطل

خواهد شد، مقید به قیدی نیست در این صورت نمی شود مالکیت مردم را لغو کرد این خلاف شرع است. خوب بدیهی است که الآن شرائط ما هم ایجاب می کند هیچ مصلحتی بالاتر از این نیست که صاحب زمین، تولیدکننده، کسانی که دنبال کار و کسب و تلاش هستند امنیت داشته باشند بدانند آنچه که با تلاش خودشان مطابق قانون بدست آورده اند، قانون از آن حمایت می کند اگر قرار باشد قانون از مالکیت قانونی مردم حمایت نکند از چه چیزی می خواهد حمایت کند، از کدام امر اقتصادی ما می خواهیم در مجلس صحبت کنیم؟! قاعدتاً کمیسیون محترم باید این مقوله را اصلاح می کرد و این به مصلحت است، اصلاح می کرد که اگر کسانی، مالکیت آنها مشروط نبوده، نمی شود لغو کرد. یا فرض بفرمایید اگر کسی مالکیت داشته است مطابق قانون و این مالکیت را به فرد دیگری منتقل کرده است یکبار، دوبار، افراد مختلفی این مالکیت را بدست گرفته اند حالا قانونگذار اینجا مطرح کند که آن مالکیت های انتقالی که مطابق ضوابط قانونی صورت گرفته اند باطل است.

بدیهی است که این خلاف شرع است، بدیهی است که این خلاف مصلحت است. در مجموع عرض بنده این است همانطور که اصل (۱۱۲) قانون اساسی مطرح می کند، مجلس باید با استدلال بگوید که مصلحت به این دلائل این است که قانون اساسی یا شرع رعایت نشود. در این مورد خاص اتفاقاً مصلحت این است که حقوق مردم و حقوق مالکیت به رسمیت شناخته شود وقتی شورای محترم نگهبان از به رسمیت شناختن مالکیت مردم دفاع می کند مطابق قانون اساسی، ما هم باید تمکین کنیم برای اینکه مصلحت اقتصاد کشور هم به این است مگر اینکه شما قید آنهایی که مطابق شرائط نبوده یا آنهایی که غیر قانونی این مالکیت را بدست آورده اند.

در مجموع نباید مجلس شورای اسلامی را تضعیف کرد، ما در شرائط فعلی هم مورد اتهام هستیم که در مواردی اگر قانون اساسی و شرع هم مالکیت را به رسمیت شناخته باشد مجمع تشخیص می تواند آن را لغو کند، این اتهام خودش برای فرار

سرمایه کافی است، حالا در این مورد که کاملاً اشکال قابل رفع بوده، کمیسیون محترم بدون هیچ استدلالی بر مصوبه قبلی پافشاری کرده، به مصلحت نیست، به نفع کشور نیست، به نفع مجلس هم نیست که این همه مسائل خودش را به جاهای دیگر بفرستد که حل و فصل شود. لذا من با آن مخالف هستم.

منشی (جبارزاده) - آقای شکیبی موافق هستند، بفرمایید.

سید ماشاءالله شکیبی - بسم الله الرحمن الرحيم

مخالف محترم را توجه می‌دهم به اصل مصوبه کمیسیون به اینکه روی موضوع در کمیسیون بحث طولانی انجام شد با حضور نماینده شورای محترم نگهبان و در مجموع کمیسیون به این جمع‌بندی رسید که دلائل و توجیهاتی که در مصوبه قبلی خودش داشته، کافی بوده و امکان اصلاح و یا تجدید نظر در آن وجود ندارد. روی همین اصل ما مصوبه را مجدداً به مجلس و هیأت رئیسه ارجاع داده‌ایم که دقیقاً نظر قبلی ما صائب است و بر اساس نظر قبلی ما در صحن مجلس مطرح شود.

اگر توجه بفرمایید در مصوبه‌ای که قبلاً انجام شد و به شورای نگهبان رفت، نکاتی که مخالف محترم مطرح کردند دقیقاً در آنجا تمامی اینها لحاظ شده و در آنجا آمده و در واقع نظر ما هم این است که نظر قانون و مجری را دقیقاً در قوانینی که مطرح شده، رعایت شده و مشکلی وجود ندارد.

آنچه که به عنوان یک مشکل وجود دارد بحث اختیاراتی است که در تبصره (۱) ماده (۳۳) ما قید کردیم که در اختیار وزیر وقت بوده و اراضی را بدون ارجاع به کمیسیون و با اختیارات خودش واگذار کرده و احتمالاً در بعضی از اسناد و یا در تمامی این اسناد قید اجرای طرح مشخص شده ولی کسی که زمین را تصرف کرده و تحویل گرفته، اجرای طرح را انجام نداده و زمین بلا تکلیف رها شده است و اینجا یکی از مواردی که بحث ابطال مطرح است، راجع به اینگونه اراضی است که با اختیارات وزیر وقت زمین بدون ارجاع به کمیسیون ماده (۳۱) واگذار شده که مجدداً بایستی اینها

تجدید نظر شود.

مرجع رسیدگی به اینها را هم دقیقاً ما باز مشخص کردیم که در تبصره (۳) آمده که کمیسیونی به این منظور ماموریت پیدا می‌کند که رسیدگی کند و رأی بر ابطال سند اینگونه اراضی را صادر کند. در همین راستا در تبصره (۴)، ما باز اداره کل منابع طبیعی را موظف کرده‌ایم که اراضی که سند آن ابطال می‌شود هزینه‌هایی که از این بابت مالک متضرر می‌شود دقیقاً پرداخت می‌شود و حتی در تبصره (۶) آورده‌ایم که اگر سرمایه‌گذاری هم روی این زمین شده که مخالف با اهداف طرح بوده دقیقاً به قیمت روز با نظر کارشناسی محاسبه و به متضرر پرداخت شود.

می‌بینید که تمام ابعاد کار را ما دیده‌ایم حتی در تبصره (۱) این اراضی که به تعاونیها چه از طریق دستگاههای اجرائی و چه به طور مستقیم از طریق خود تعاونیها و اگذار شده، چه برای مسکن، چه برای اجرای طرحها آنها را مستثنی کرده‌ایم و اعلام کردیم، چنانچه طرح هم اجراء نشده باشد آنها مستثنی باشند که به هر حال خرده مالکین و کسانی که در قالب تعاونیها می‌خواهند فعالیتهای تولیدی و یا خدماتی انجام دهند، مشکلی نداشته باشند.

به هر حال با مجموع مطالبی که عرض شد و بابررسی که در کمیسیون صورت گرفت دقیقاً به این جنبه رسیدیم که تصمیم‌گیری قبلی ما در کمیسیون کافی است و اگر مجلس محترم صلاح دانست این را بعد از نظر مجلس به مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام ارجاع کند. والسلام.

منشی (خالقی) - نماینده دولت نیستند، کمیسیون بفرماید.

مرتضی شایسته (عضو کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی) - همان طور که موافق محترم مطرح فرمودند، نظر به اینکه روی این طرح کار کارشناسی بسیار زیادی شده، از طرفی استحضار دارید که واگذاری زمین به سه طریق انجام می‌شود.

یکی، کمیسیون ماده (۳۱) است. دومی، کمیسیون ماده (۳۲) و بعد اختیاراتی که

وزرای محترم وقت داشتند بعضی از اراضی که واگذار شده است چه از طریق کمیسیونها و چه از طریق آقایان وزراء بعضی از آنها به صورتی واگذار شده است به خصوص از طریق وزیر محترم وقت که سند قطعی به نام فرد، گروه، تعاونی و یا تشکلی صادر شده در صورتی که می بایست زمین به صورت اجاری^(۱) سه ساله و یا چهار ساله و پنج ساله واگذار می شد و پس از اینکه (۸۰) یا (۹۰) درصد پروژه مورد نظر از نظر فیزیکی در این زمین به مرحله اجراء در می آمد، سند صادر می شد و متقاضی سند را به دفتر اسناد رسمی معرفی می کردند برای واگذاری سند، چون تعداد پلاکهای واگذاری شده در سراسر مملکت زیاد است بگونه ای که تعداد زیادی از این افراد تخطی کرده اند از آن طرحی که قبلاً ارائه داده اند، زمین را گرفته اند برای یک کار تولیدی، کشاورزی، دامداری، صنعتی و یک کاری که اشتغالزایی داشته باشد بعد بر فرض محال یا هیچگونه دخل و تصرف و تغییری در آن بوجود نیاورده اند و یا اینکه بردند تفکیک کردند، تقسیم کردند در کار غیر از آنچه مورد نظر طرح بوده است استفاده کردند و سودهای کلانی برده اند. به همین دلیل ما اگر بخواهیم تمام مواردی که در کمیسیون روی آن جز و بحث و تعدیل شده، صحبت های زیادی از نظر حقوقی و غیر حقوقی شده اینجا مطرح کنیم وقت زیادی از مجلس خواهد گرفت.

با حضور نماینده حقوقی، یکی از حقوقدانان محترم شورای نگهبان در دو جلسه مطرح شد و قرار بر این شد که کمیسیون به نظر خودش باقی است با توجه به ارزشی که این کار دارد و با توجه به اینکه حق و حقوقی که از بیت المال ضایع شده، برای برگردان حق و حقوق مردم، قرار بر این شد که عیناً گزارش کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی و طرحی که تهیه کرده و به تصویب رسانده به مجمع تشخیص مصلحت ارجاع شود تا ان شاء الله در مجمع به تصویب رسید.

(۱) منظور اجاره ای است.

ایراداتی گرفته بودند از نظر شرعی احتمالاً درست است ولی با توجه به ضرورت امر و با توجه به اینکه عرض کردم شاید هزاران هکتار زمین به این شکل در نقاط بسیار با ارزش و در جاهایی که قیمت زمین خیلی خیلی بالاست واگذار شده‌اند و افراد زیادی سود کلان و بادآورده‌ای بدست آورده‌اند به همین دلیل ما و کمیسیون نظرم‌ان بر این است که قطعاً روی گزارش و طرح خودش باقی بماند، خیلی متشکرم.

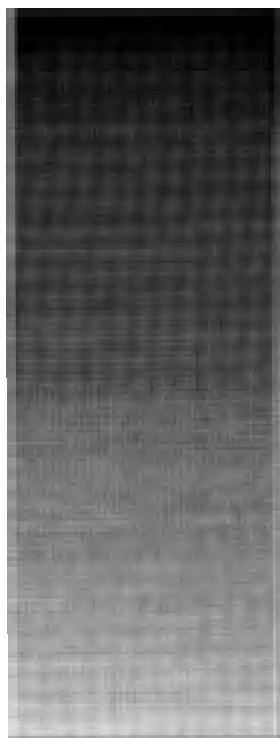
منشی (جبارزاده) - دولت موافق نظر کمیسیون است.

منشی (خالقی) - طرح اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع^(۱).....

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر متنی که قرائت شد به رأی گذاشته می‌شود موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.^(۲)

(۱) از آنجا که متن طرح در صفحات قبلی همین مجموعه آمده لذا از تکرار آن خودداری نمودیم.

(۲) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۳۳۴ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱.

فصل پنجم
مصوبات مجمع
تشخیص مصلحت نظام
در خصوص طرح ها و لوایح
ارجاع شده از سوی
مجلس شورای اسلامی

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح اصلاح ماده (۱۲۸) قانون آئین نامه دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸

شماره: ۱۱۸۲ - ق

تاریخ: ۱۳۸۰/۶/۷

حضرت حجة الاسلام و المسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح اصلاح ماده (۱۲۸) قانون آیین نامه دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸^(۱) که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ چهارم شهریورماه یکهزار و سیصد و هشتاد مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد ماده واحده و تبصره آن عیناً تصویب گردید.

علیهذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،^(۲) مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب مصوبه مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام به صفحات ۱۹۲ تا ۱۹۶ کتاب دوم و صفحات ۴۴۴ تا ۴۵۲ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.
(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

شماره: ۳۰۰۹/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۲۱

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروی
رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۱۱۸۲ - ق مورخ ۱۳۸۰/۶/۷ در خصوص طرح اصلاح ماده ۱۲۸ «قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب» مصوب ۱۳۸۰/۶/۴ مجلس شورای اسلامی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، به پیوست مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام برای طی مراحل قانونی ابلاغ می گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

متن مصوبه

طرح اصلاح ماده ۱۲۸ «قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸» که در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۶/۴ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده و مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه رسمی مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح ذیل به تصویب رسید:

ماده واحده: با عنایت به اینکه مهلت اجرای آزمایشی قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸ مجلس شورای اسلامی، در تاریخ ۱۳۸۲/۶/۲۹ به پایان می رسد لذا ماده ۱۲۸ قانون مذکور و تبصره آن (به شرح ذیل) ابقاء می شود.

ماده ۱۲۸ - متهم می تواند یک نفر وکیل همراه خود داشته باشد. وکیل متهم می تواند بدون

مداخله در امر تحقیق پس از خاتمه تحقیقات مطالبی را که برای کشف حقیقت و دفاع از متهم یا اجرای قوانین لازم بداند به قاضی اعلام نماید. اظهارات وکیل در صورت جلسه منعکس می شود. تبصره - در مواردی که موضوع جنبه محرمانه دارد یا حضور غیر متهم به تشخیص قاضی موجب فساد گردد و همچنین در خصوص جرایم علیه امنیت کشور حضور وکیل در مرحله تحقیق با اجازه دادگاه خواهد بود.^(۱)

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۰۵۲ مورخ ۱۳۸۲/۶/۲۲.

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح الحاق (۳) تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸

شماره: ۲۱۷۶۱/۰۱۰۱

تاریخ: ۸۰/۹/۸

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروبی
رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۱۴۱۹/ق مورخ ۱۳۸۰/۹/۱ در خصوص «طرح الحاق سه تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸»^(۱) که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی^(۲) به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، ذیلاً مصوبه جلسه فوق العاده روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۰/۹/۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام برای طی مراحل قانونی اعلام می گردد:

«مجمع تشخیص مصلحت نظام ضمن تأیید نظریه شماره ۸۰/۲۱/۲۶۶۵ مورخ ۱۳۸۰/۸/۳۰ شورای نگهبان و با عنایت به کفایت مصوبه مورخ ۱۳۷۸/۸/۲۲ مجمع در خصوص «قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایت داوطلبین رد صلاحیت

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور در مجلس و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام، به صفحات ۵۲۳ تا ۵۳۵ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

شده در انتخابات مختلف^(۱) اتخاذ تصمیم جدید در این خصوص را

۱) قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف

ماده واحده: به موجب این قانون کلیه مراجع رسیدگی کننده صلاحیت داوطلبان در انتخابات مختلف **(به استثناء انتخابات خبرگان رهبری که مطابق اصل ۱۰۸ قانون اساسی خواهد بود)** موظفند صرفاً بر اساس مواد قانونی و بر اساس دلایل و مدارک معتبر که توسط مراکز مسئول قانونی به مراجع اجرائی و نظارتی ارسال شده است، به بررسی صلاحیت داوطلبان بپردازند و چنانچه صلاحیت داوطلبی را رد کردند باید علت رد صلاحیت را به شرح زیر با ذکر مواد قانونی مورد استناد و دلایل مربوط، به داوطلب ابلاغ نمایند.

۱- مستندات قانونی باید به صورت کتبی به داوطلب اعلام گردد.

۲- در صورت درخواست داوطلب باید دلایل و مدارک رد صلاحیت نیز توسط مرجع رسیدگی کننده به ترتیب زیر به اطلاع وی رسانده شود.

الف - در کلیه موارد به استثناء بندهای «ب، ج و د» دلایل و مدارک کتبیاً به اطلاع وی می‌رسد.

ب - در موردی که دلایل و مدارک، با عفت عمومی و یا حکم حیثیت اشخاص مرتبط می‌شود، چنانچه شخص داوطلب در معرض تنگنا باشد دلایل و مدارک حضوراً به اطلاع وی می‌رسد و در صورتی که پس از اطلاع حضوری، فی المجلس به طور کتبی تقاضا کند دلایل و مدارک مربوط، کتبیاً به وی ابلاغ می‌شود.

ج - چنانچه ذکر دلایل و مدارک علاوه بر تنگنا حقیقت داوطلب متضمن تنگنا فرد یا افراد دیگر باشد، دلایل و مدارک فقط حضوری به اطلاع داوطلب می‌رسد.

د - در مورد مربوط به امنیت ملی اعلام دلایل و مدارک و نحوه اعلام آنها به داوطلب به تشخیص کمیسیون با عضویت رئیس ستاد فرماندهی کل قوا و وزیر اطلاعات و وزیر کشور خواهد بود.

تبصره ۱ - ذکر منابع ارائه دهنده اطلاعات مذکور، به تشخیص مرجع رسیدگی کننده خواهد بود.

تبصره ۲ - مراجع رسیدگی کننده به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده مکلفند به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده دقیقاً رسیدگی نموده و نتیجه را به داوطلب و مجریان انتخابات اعلام نمایند. در صورت تقاضای داوطلبان رد صلاحیت شده اولین مرجع رسیدگی کننده به شکایات، حسب مورد موظف است، توضیحات و دفاعیات آنان را استماع نمایند.

تبصره ۳ - چنانچه شورای نگهبان صلاحیت داوطلبی را که در مراحل قبلی مورد تأیید قرار گرفته است رد نماید، داوطلب می‌تواند حداکثر ظرف سه روز از تاریخ ابلاغ شورای نگهبان، درخواست رسیدگی مجدد نماید. شورای نگهبان باید ظرف هفت روز رسیدگی و اعلام نتیجه نماید.

تبصره ۴ - رأی‌گیری در شورای نگهبان نسبت به داوطلبانی که صلاحیت آنان در مراحل قبلی به تصویب رسیده، در مورد عدم صلاحیت خواهد بود.

ضروری نمی‌داند.»

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و ۴ تبصره در جلسه مورخ بیست و دوم آبان ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و هشت مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحاتی به تصویب رسیده است.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

[لازم به توضیح است که با تأیید نظریه شورای نگهبان توسط مجمع مذکور، مصوبه مجلس شورای اسلامی از دستور خارج شده و جنبه قانونی پیدا نکرد.]

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و کمیته حقوقی مشورتی آسیایی - آفریقایی راجع به ایجاد مرکز منطقه‌ای داوری در تهران

شماره: ۱۶۹۰ - ق

تاریخ: ۱۳۸۰/۱۰/۲۶

حضرت حجة الاسلام و المسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و کمیته حقوقی مشورتی آسیایی - آفریقایی راجع به ایجاد مرکز منطقه‌ای داوری در تهران^(۱) که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۳ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد بند (۲) ماده (۱)، بند (۴) ماده (۴) و ماده (۷) عیناً تصویب گردید.

علیهذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،^(۲) مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می‌گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می‌باشد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب مصوبه مذکور و ارجاع آن به مجمع به صفحات ۴۴۳ تا ۴۴۰ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.
(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

شماره: ۹۷۱۵/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۳

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۱۶۹۰ ق مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۶ موضوع «لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و کمیته حقوقی و مشورتی آسیایی - آفریقایی برای ایجاد مرکز منطقه‌ای داوری در تهران» مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۲۳ مجلس شورای اسلامی که بند (۲) از ماده (۱) و بند (۴) از ماده (۴) و کلیت ماده (۷) آن مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، به پیوست مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

متن مصوبه

ماده واحده: بند (۲) از ماده (۱) و بند (۴) از ماده (۴) و کلیت ماده (۷) لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و کمیته حقوقی و مشورتی آسیایی - آفریقایی راجع به ایجاد مرکز منطقه‌ای داوری در تهران که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۰ مجمع مطرح و مصوبه مجلس شورای اسلامی عیناً به تصویب رسید.^(۱)

(۱) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۹۸۰ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۸.

۴

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه الحاق دولت
جمهوری اسلامی ایران به پروتکل... حمل و نقل بین المللی راه آهن (COTIF)

شماره: ۲۰۶۶ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۲/۱

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه الحاق دولت جمهوری
اسلامی ایران به پروتکل مورخ ۱۳۷۸/۳/۱۳ (سوم ژوئن ۱۹۹۹) حاوی اصلاحات
کنوانسیون حمل و نقل بین المللی راه آهن (COTIF) مورخ ۱۳۵۹/۲/۱۹
(۹ مه ۱۹۸۰)^(۱) که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه
علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی
مجلس در مورد مواد (۱۲)، (۱۶)، (۲۵)، (۳۷)، (۴۸)، (۴۹) و (۶۰) عیناً تصویب
گردید.

علیهذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی
ایران،^(۲) مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در
جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً
کلیه سوابق و متن پروتکل نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب مصوبه مذکور و ارجاع آن به مجمع به صفحات ۵۴۵ تا ۵۴۶ کتاب پنجم مجموعه
نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

متن مصوبه

شماره: ۲۷۴۳۸/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۲۸

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۲۰۶۶-ق مورخ ۱۳۸۱/۳/۱ موضوع «لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل مورخ ۱۳۷۸/۳/۱۳ (سوم ژوئن ۱۹۹۹) حاوی اصلاحات کنوانسیون حمل و نقل بین المللی راه آهن (COTIF) مورخ ۱۳۵۹/۲/۱۹ (۹ مه ۱۹۸۰)» مصوب ۱۳۸۱/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی که مواد (۱۲)، (۱۶)، (۲۵)، (۳۷)، (۴۸)، (۴۹) و (۶۰) آن مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه شنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۴ مجمع طرح و نظر مجلس شورای اسلامی عیناً مورد تأیید قرار گرفت. مراتب برای طی مراحل قانونی ابلاغ می گردد. (۱)

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه موافقتنامه استرداد مجرمان بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ازبکستان

شماره: ۲۲۳۹ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۱۵

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه موافقتنامه استرداد مجرمان
بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ازبکستان^(۱) که مورد ایراد شورای محترم
نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۳ مجلس
شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد بند (۱) ماده (۱۰) عیناً تصویب
گردید.

علی هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی
ایران،^(۲) مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در
جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می‌گردد. ضمناً
کلیه سوابق نیز ضمیمه می‌باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) جهت اطلاع از مصوبه مذکور و ارجاع آن به مجمع به صفحات ۶۰۸ تا ۶۱۳ کتاب پنجم مجموعه نظریات
شورای نگهبان مراجعه نمایند.
(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

شماره: ۰۱۰۱/۲۷۶۵

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۱۳

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروبی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۲۲۳۹-ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۵ موضوع «لایحه موافقتنامه استرداد مجرمان بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ازبکستان» مصوب ۱۳۸۱/۵/۱۳ مجلس شورای اسلامی که بند «۱» ماده (۱۰) آن مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، به پیوست مصوبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

متن مصوبه

ماده واحده: بند (۱) ماده (۱۰) لایحه موافقتنامه استرداد مجرمان بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ازبکستان مصوب ۱۳۸۱/۵/۱۳ مجلس شورای اسلامی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه علنی شنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۸ مجمع مطرح و مصوبه مجلس شورای اسلامی عیناً به تصویب رسید. (۱)

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۹۰۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۱.

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه معافیت دستگاههای دولتی از پرداخت هزینه دادرسی

شماره: ۲۲۸۹ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۲۹

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه معافیت دستگاههای دولتی از پرداخت هزینه دادرسی^(۱) که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۷ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد ماده واحده عیناً تصویب گردید.

علی هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،^(۲) مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب این مصوبه و ارجاع آن به مجمع، به صفحات ۵۷۹ تا ۵۹۸ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

متن مصوبه

شماره: ۷۷۳۷/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۲۸

حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای کربوبی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۲۲۸۹ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۹ موضوع «لایحه معافیت دستگاههای دولتی از پرداخت هزینه دادرسی» مصوب ۱۳۸۱/۵/۲۷ مجلس شورای اسلامی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه شنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۴ مجمع مطرح و نظر شورای نگهبان عیناً مورد تأیید قرار گرفت. (۱)

مراتب برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

(۱) با تأیید نظریه شورای نگهبان توسط مجمع، مصوبه مجلس از دستور خارج شده و جنبه قانونی و اجرایی پیدا نکرد.

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی به بنیاد شهید انقلاب اسلامی

شماره: ۱۱۳۹۱

تاریخ: ۱۳۸۱/۹/۳۰

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم به بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ایجاد تسهیلات برای تأمین نیروی انسانی بهداشتی درمانی مورد نیاز واحدهای بهداشتی درمانی بنیاد شهید انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۸ که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد ماده واحده عیناً تصویب گردید.

علیهذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،^(۱) مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۰۱۰۱/۹۹۷۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۲۱

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۱۰/۲۲۳۹۱ / د مورخ ۱۳۸۱/۹/۳۰ در خصوص طرح الحاق یک تبصره به «قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم به بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ایجاد تسهیلات برای تأمین نیروی انسانی بهداشتی درمانی مورد نیاز واحدهای بهداشتی درمانی بنیاد شهید انقلاب اسلامی» مصوب ۱۳۸۱/۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، به پیوست مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۳/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

متن مصوبه

طرح الحاق یک تبصره به «قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم به بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ایجاد تسهیلات برای تأمین نیروی انسانی بهداشتی درمانی مورد نیاز واحدهای بهداشتی درمانی بنیاد شهید انقلاب اسلامی» که در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده و مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه رسمی مجمع تشخیص مصلحت نظام پس از تأیید نظر مجلس شورای اسلامی در خصوص انتقال بیمارستان به دولت، ماده واحده

ذیل به تصویب رسید:

ماده واحده: با عنایت به نیاز منطقه و تاکید مصوبه مجلس شورای اسلامی به ضرورت حفظ کاربری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم و با توجه به مصالحه اطراف مربوط به موضوع بیمارستان مذکور، مقرر گردید؛ دولت مبلغ ۴۰ میلیارد ریال برای این امر اختصاص دهد تا ابتدا کلیه دیون و تعهدات مختلف بابت بیمارستان فوق از محل مبلغ مذکور پرداخت و باقیمانده آن در اختیار مؤسسه اقتصادی فاطمیّه قرار گیرد و بیمارستان برای ارائه خدمات مناسب بهداشتی، درمانی، آموزشی و پژوهشی، به تملک دولت درآمده و تجهیز گردد. (۱)

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه بودجه ۱۳۸۲ کل کشور

شماره: ۳۸۷۸۸

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۲/۱۲

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد بند الحاقی ماده واحده، بند (ص) تبصره (۳)، بند (خ) تبصره (۷)، بندهای (ث) و اجزای آن و (ح) از تبصره (۱۳)، بندهای (ذ) و الحاقی (۲) از تبصره (۱۶)، بند (و) جزءهای (۱) و (۲) بند (ز) و بندهای (ل) و (م) از تبصره (۲۱) عیناً تصویب گردید. علیهذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می باشد.

از طرف مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۴۰.

شماره: ۲۸۲۹۱/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۲/۲۷

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروبی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

در اجرای اصل ۱۱۲ قانون اساسی و بازگشت به نامه شماره ۳۸۷۸۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۲ در خصوص «لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور» که برخی از بندها و ردیف‌های آن مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود به پیوست مصوبات مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

متن مصوبه

قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور که در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده و بند الحاقی ماده واحده، بند (ص) تبصره (۳)، بند (خ) تبصره (۷)، بندهای (ث) و اجزای آن و (ح) از تبصره (۱۳)، بندهای (ذ) و الحاقی (۲) از تبصره (۱۶)، بند (و)، جزءهای (۱) و (۲) بند (ز) و بندهای (ل) و (م) از تبصره (۲۱) که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود، در شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح ذیل به تصویب رسید.

ماده واحده - قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

- ۱) بند الحاقی به ماده واحده - در سطر اول عدد ۴/۱ به ۴/۱۲۲ و (۱۰/۹۵۵/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به (۱۱/۰۱۵/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تغییر یافت.
- ۲) - بند «ص» تبصره ۳ - در سطر سوم به جای عبارت «به صورت وجوه اداره شده» عبارت «به روال سنوات قبل» (به عنوان افزایش سرمایه دولت در صندوق اشتغال

نیازمندان در اختیار صندوق مذکور قرار می‌گیرد) جایگزین می‌گردد.

۳) بند «خ» تبصره ۷ - الف: در سطر دوم بعد از کلمه عبارت «ارشاد اسلامی» عبارت «با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی» اضافه می‌شود.

ب: در سطر سوم بعد از عبارت «به تصویب هیأت دولت می‌رسد» عبارت «نیم (۰/۵) درصد از اعتبارات هر یک از طرحها و بناهایی که می‌تواند معرف هویت اسلامی و ملی باشد برای هزینه در همان طرح، متناسب با فرهنگ دینی و ملی خود اختصاص دهند» جایگزین می‌گردد.

۴) بند «ث» تبصره ۱۳ - در صدر این بند بعد از عبارت «موظف است» عبارت «با رعایت مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۸۲» اضافه می‌شود.

۵) بند «ج» تبصره ۱۳ - در سطر اول بعد از عبارت «اجازه داده می‌شود» عبارت «با رعایت ماده ۱۲۴ قانون برنامه سوم و با توافق دستگاه‌های استفاده‌کننده از فرکانس‌های موجود» اضافه می‌شود.

۶) بند «ذ» و بند الحاقی ۲ تبصره ۱۶ - عیناً نظر مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

۷) بند «و» و تبصره ۲۱ - عیناً نظر مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

۸) جزءهای ۱ و ۲ بند «ز» از تبصره ۲۱ - عیناً نظر مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

۹) بند «ز» تبصره ۲۱ - در سطر سوم عبارت «از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران» حذف می‌شود.

۱۰) بند «ل» تبصره ۲۱ - الف: ذیل پاراگراف اول در سطر هفتم، بعد از عبارت «ناوگان ریلی» عبارت «طرح‌های مخابراتی توسط سرمایه‌گذار داخلی و خارجی با اولویت سرمایه‌گذار ایرانی از طرق مذکور در بند (ب)، ماده (۳) قانون سرمایه‌گذاری خارجی اقدام نماید» اضافه می‌شود.

ب - پاراگراف دوم بدین شرح اصلاح می‌گردد:

وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است برای پرداخت تعهدات قراردادی شرکت‌های دولتی ایرانی طرف قرارداد (کالا و خدماتی که الزاماً می‌بایست توسط دولت خریداری شود) از محل وجوه و منابع متعلق به آنان، نسبت به برداشت وجه از کلیه حسابهای بانکی و وجوه و منابع متعلق به آنان اقدام و پرداخت از محل آن وجوه و منابع را تعهد کند. این تعهد پرداخت نبایستی از محل وجوه و منابع عمومی دولت باشد.

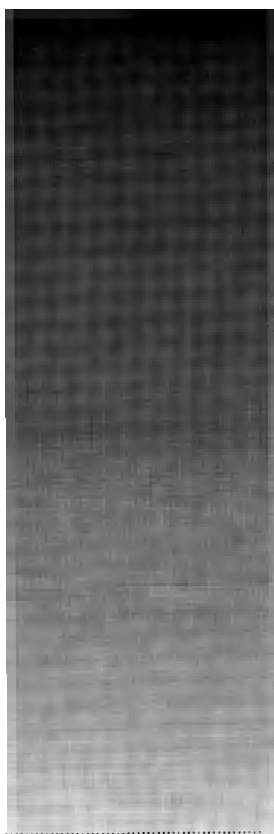
ج - در پاراگراف آخر در سطر اول بعد از عبارت «این بند» عبارت «شامل شرایط پرداخت و تعهدات قراردادی و انتخاب طرحها» اضافه می‌شود.

۱۱) بند «م» تبصره ۲۱ - در سطر سوم بعد از عبارت «در سال ۱۳۸۲» عبارت «نسبت به تأمین و تضمین معادل دو میلیارد و سیصد میلیون (۲/۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای تأمین اعتبار مورد نیاز طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای» حذف و در سطر ششم بعد از عبارت «این قانون» عبارت «نسبت به تأمین اعتبار و تضمین بازپرداخت مبلغ ۱۸/۲۸۵ میلیارد ریال از طریق ذخیره ارزی و یا فروش اوراق مشارکت اقدام کند.

چگونگی ترتیبات این بند را هیأت وزیران تصویب خواهد کرد. شروع طرح‌ها و پروژه‌های جدید و نیز انجام هرگونه هزینه خارج از مفاد این بند از این محل مطلقاً ممنوع می‌باشد» اضافه می‌شود.

۱۲) بودجه شورای نگهبان - به منظور تأمین اعتبار مورد نیاز شورای نگهبان در سال ۱۳۸۲، مجمع تشخیص مصلحت نظام با تأیید نظر نهایی کمیته کارشناسی؛ متشکل از نمایندگان رئیس جمهور، رئیس مجلس شورای اسلامی و دبیر شورای نگهبان تصویب کرد که مبلغ ۶۰ میلیارد ریال به اعتبارات شورای نگهبان اضافه شود (که با احتساب اعتبارات مصوب مجلس شورای اسلامی جمعاً ۱۰۴ میلیارد ریال می‌باشد).^(۱)

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی، شماره ۱۶۹۱۷ مورخ ۱۳۸۲/۱/۹.

فهرست اصول
اصولی از قانون اساسی
که در این مجموعه به
آنها اشاره شده است

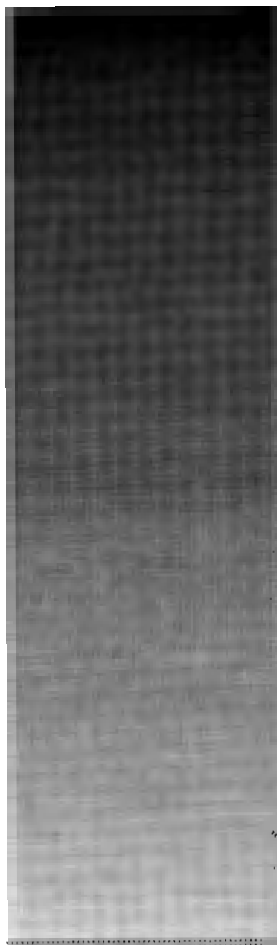
اصولی از قانون اساسی که در این مجموعه به آن‌ها اشاره شده است

صفحه	اصل
۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۶۶، ۶۷، ۱۲۰، ۱۴۷، ۲۰۳، ۲۰۸، ۲۲۶، ۲۲۷، ۳	
۲۲۸، ۲۷۱، ۲۸۶، ۲۸۷، ۳۰۴، ۳۱۹، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۷۵، ۳۷۶، ۴۰۴، ۴۰۶، ۴۱۴	
۲۸۷	۶
۲۰۸	۹
۶۷	۱۲
۶۸	۱۳
۸۶، ۲۷۳، ۲۸۳، ۲۹۱	۱۵
۳۶۲	۱۹
۳۶۲	۲۰
۱۲، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰	۲۹
۱۲۳	۳۳
۲۴۱	۳۶
۱۳، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۳۷۵، ۳۷۶، ۴۰۴، ۴۰۶، ۴۱۴	۴۳
۲۶۲، ۳۸۲، ۳۸۳، ۴۱۷	۴۴
۴۳۹، ۴۴۱	۴۷
۲۱۳	۴۹
۴۹	۵۱
۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۹، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴	۵۲
۳۹۵، ۳۹۶، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۸	

۵۰، ۱۱۹، ۱۴۷، ۲۶۳، ۲۹۲، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵ ...	۵۳
۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۸، ۴۰۰، ۴۰۱	
۳۹۴، ۳۹۵	۵۵
۱۶، ۸۱، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۲۲۸،	۵۷
۲۳۸، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۶۱، ۲۶۳، ۳۴۱، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۸۱، ۳۸۲	
۱۸۵	۵۸
۷۹، ۸۲، ۸۳	۵۹
۲۶۳	۶۰
۲۸۷	۶۲
۲۲۷	۶۴
۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰	۶۷
۲۴۳	۶۹
۲۳۹، ۲۴۱	۷۱
۲۳۹	۷۳
۸۰	۷۴
۱۶، ۲۵، ۶۷، ۱۲۴، ۲۶۲، ۲۸۷	۷۵
۳۹	۷۶
۳۱۴، ۳۷۶، ۳۷۷	۸۳
۲۵، ۴۹، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۲۳۹، ۲۴۱، ۲۶۱، ۲۷۱، ۳۰۴، ۳۰۵	۸۵
۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۴۳۲	
۲۳۶	۸۹
۲، ۱۴، ۱۷، ۱۹، ۲۳، ۲۷، ۲۹، ۳۲، ۳۴، ۳۷، ۳۹، ۴۰، ۴۲، ۵۱، ۵۴، ۵۷، ۶۹، ۷۵، ۷۸، ۹۴	
۸۱، ۸۲، ۸۵، ۸۷، ۹۰، ۱۲۵، ۱۴۹، ۱۵۳، ۱۵۵، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۸۱، ۱۸۸، ۱۹۱، ۱۹۷، ۲۰۵، ۲۰۹	

۲۳۳، ۲۳۹، ۲۴۱، ۲۴۵، ۲۵۱، ۲۶۴، ۲۷۲، ۲۷۴، ۲۷۸، ۲۸۵، ۲۸۸، ۲۹۳، ۳۰۷، ۳۱۲، ۳۱۶	
۳۲۰، ۳۲۹، ۳۳۹، ۳۴۹، ۳۵۷، ۳۵۹، ۳۶۴، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۱، ۴۳۰، ۴۳۵	
۲، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۵، ۲۵، ۳۳، ۳۶، ۳۹، ۴۸، ۵۶، ۶۵، ۷۴، ۸۰ ...	۹۵
۸۴، ۱۱۸، ۱۴۷، ۱۵۲، ۱۵۴، ۱۵۷، ۱۷۲، ۱۹۰، ۱۹۵، ۲۰۳، ۲۰۸، ۲۲۳، ۲۳۸، ۲۴۹، ۲۶۰	
۲۶۹، ۲۷۳، ۲۸۳، ۲۸۶، ۲۹۱، ۳۰۴، ۳۰۹، ۳۱۸، ۳۲۲، ۳۳۰، ۳۳۹، ۳۵۸	
۲۳۹، ۲۴۱	۹۶
۲	۹۷
۲۳۹، ۲۴۱، ۲۴۴	۹۸
۲۰۹، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۹، ۲۴۱، ۴۰۸، ۴۰۹ ...	۹۹
۴۹، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۴۸، ۳۰۹، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷ ۱۰۰	
۱۱۸، ۱۲۱، ۱۲۲، ۳۰۹	۱۰۱
۳۰۹	۱۰۲
۱۱۹	۱۰۳
۱۲۳	۱۰۶
۲۴۰، ۲۴۱	۱۰۷
۲۴۰، ۲۴۱، ۴۵۲	۱۰۸
۲۴۰	۱۰۹
۱۷۴، ۱۸۰، ۱۸۳، ۲۳۶، ۲۳۸، ۲۶۱، ۲۶۲، ۳۵۱، ۳۵۲	۱۱۰
۲۴۰، ۲۴۱، ۳۱۳، ۳۲۳، ۳۲۸، ۳۳۱، ۳۴۷، ۳۵۲، ۳۶۱، ۳۶۶، ۴۰۴، ۴۰۵ .	۱۱۲
۴۱۱، ۴۳۳، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۲، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۱، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰	
۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۵، ۴۶۶	
۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹	۱۱۳
۲۶۰	۱۱۴

۲۲۵	۱۳۴
۲۲۵، ۲۶۳، ۳۵۲	۱۳۷
۲۶، ۶۶، ۶۸، ۱۲۱، ۲۶۱، ۳۰۵	۱۳۸
۲۷۷، ۲۸۴	۱۳۹
۴۳۱	۱۴۷
۱۲۲، ۱۲۳، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۳۰۵، ۳۲۳، ۴۳۹	۱۵۶
۲۳۹، ۳۰۲	۱۵۸
۱۲۳، ۲۴۱، ۳۰۲	۱۵۹
۱۹۴، ۲۱۸، ۲۲۲	۱۶۵
۲۴۲	۱۶۷
۱۲۳	۱۷۰
۱۲۳	۱۷۳
۲۳۹، ۲۴۱، ۲۶۱، ۳۱۷، ۳۱۹، ۳۲۰	۱۷۵

فهرست تفصیلی

فصل اوّل - طرح‌ها و لوایحی که در مرحله اوّل به تأیید شورای نگهبان رسیده است

۱

فصل دوّم - طرح‌ها و لوایحی که پس از رفع ابهام و ایراد شورای نگهبان مورد تأیید قرار گرفته است

۱۱

۱ - مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی ساماندهی بهداشت و درمان بر اساس اصول سوم (۳) و بیست و نهم (۲۹) و چهل و سوم (۴۳) با قانون اساسی و موازین شرع

۱۲

۲ - وجود ابهام در طرح اصلاح قانون برقراری حقوق وظیفه مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵/۴/۱۹ و مغایرت آن با قانون اساسی

۲۲

۳ - وجود ابهام در طرح اصلاح موادی از قانون مدنی و مخالفت آن با موازین شرع

۳۲

۴ - مغایرت طرح تعیین نمایندگان ناظر مجلس شورای اسلامی بر نحوه انعقاد قرارداد در دستگاههای اجرایی با قانون اساسی

۳۷

۵ - مغایرت لایحه اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض وسایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی با قانون اساسی و وجود شبهه شرعی در آن

۴۲

۵۴

۶- اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح حمایت از کودکان و نوجوانان

۵۷

۷- مغایرت و مخالفت طرح تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع

۷۵

۸- اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه تشکیل سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح

۷۸

۹- مغایرت طرح الحاق یک ماده به آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی و وجود ابهام در آن

۸۵

۱۰- مغایرت لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مؤسسه تضمین سرمایه گذاری چند جانبه (میگا) با قانون اساسی

۸۹

فصل سوم- طرح‌ها و لوایح مصوب اعاده شده از سوی شورای نگهبان به مجلس شورای اسلامی که به تأیید نهائی نرسیده است

۹۰

۱- مغایرت طرح یک فوریتی اصلاح قانون تشکیلات، وظائف و اختیارات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با قانون اساسی و موازین شرع

۱۵۵

۲- مخالفت طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور با موازین شرع و وجود ابهام در آن

۱۵۹

۳- مغایرت و مخالفت لایحه اهداف، وظائف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با قانون اساسی و موازین شرع

- ۴ - اصلاحیه (مرحله پنجم) مجلس شورای اسلامی
در خصوص طرح اصلاح ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه
اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
۱۸۸
- ۵ - اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی
در خصوص طرح منع شکنجه
۱۹۱
- ۶ - اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی
در خصوص طرح جرایم سیاسی
۱۹۷
- ۷ - مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح قانون
ممنوعیت بکارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره
مصوب ۱۳۷۳ با قانون اساسی و موازین شرع
۲۰۵
- ۸ - مغایرت و مخالفت لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس
شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸ با قانون اساسی و موازین
شرع و وجود ابهام در آن
۲۰۹
- ۹ - مغایرت و مخالفت لایحه اصلاح مواد فصل دوم
قانون تعیین حدود و وظائف و اختیارات و مسئولیتهای
ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ تحت
عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی»
با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن
۲۳۳
- ۱۰ - اصلاحیه (مرحله پنجم) مجلس شورای اسلامی در
خصوص طرح هیأت منصفه
۲۴۵
- ۱۱ - مغایرت و مخالفت لایحه وظائف و اختیارات و تغییر نام
وزارت پست و تلگراف و تلفن با قانون اساسی و موازین
شرع و وجود ابهام در آن
۲۵۱
- ۱۲ - مغایرت و مخالفت طرح تجارت الکترونیکی
با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن
۲۶۴

	۱۳ - مغایرت لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها (P.P.W) با قانون اساسی
۲۷۲	۱۴ - مغایرت موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان با قانون اساسی
۲۷۲	۱۵ - مغایرت لایحه موافقتنامه مربوط به سازمان بین‌المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه ایتلتست) با قانون اساسی
۲۷۸	۱۶ - مغایرت و مخالفت طرح استانی شدن حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی و موازین شرع
۲۸۵	۱۷ - مغایرت و مخالفت لایحه ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال با قانون اساسی و موازین شرع
۲۸۸	۱۸ - مغایرت و مخالفت طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴ با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن
۲۹۳	۱۹ - مغایرت لایحه یک فوریتی اصلاح مواد (۱) و (۲) و (۷) قانون تشکیلات، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با قانون اساسی
۳۰۶	فصل چهارم - مصوبات ارجاع شده به مجمع تشخیص مصلحت نظام
۳۱۱	۱ - مخالفت طرح الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی قم به بنیاد شهید انقلاب اسلامی با شرع
۳۱۲	

- ۲- مغایرت و مخالفت طرح الحاق یک ماده و (۵) تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع ۳۱۶
- ۳- مخالفت طرح الحاق یک تبصره به ماده (۹۴۸) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷ با موازین شرع ۳۲۹
- ۴- مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح ماده (۶) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹ با قانون اساسی و موازین شرع ۳۳۹
- ۵- مغایرت و مخالفت لایحه تشکیل سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع ۳۴۹
- ۶- مخالفت لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ با موازین شرع و وجود ابهام در آن ۳۵۷
- ۷- مغایرت و مخالفت لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور با قانون اساسی و موازین شرع ۳۶۲
- ۸- اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح سرباز روحانی در مناطق اهل سنت ۳۳۰
- ۹- مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۵۴/۳/۱۴ با قانون اساسی و موازین شرع ۳۳۵
- فصل پنجم- مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح‌ها و لوایح ارجاع شده از سوی مجلس شورای اسلامی ۳۴۷

۴۴۸

۱- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح اصلاح ماده (۱۲۸) قانون آیین نامه دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸

۴۵۱

۲- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح الحاق (۳) تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸

۴۵۲

۳- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و کمیته حقوقی مشورتی آسیایی - آفریقایی راجع به ایجاد مرکز منطقه‌ای دآوری در تهران

۴۵۶

۴- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل... حمل و نقل بین المللی راه آهن (COTIF)

۴۵۸

۵- مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه موافقتنامه استرداد مجرمان بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ازبکستان

۴۶۰

۶- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه معافیت دستگاههای دولتی از پرداخت هزینه دادرسی

۴۶۲

۷- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص الحاق یک تبصره به قانون واگذاری بیمارستان شهید دکتر بهشتی به بنیاد شهید انقلاب اسلامی

۴۶۵

۸- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه بودجه ۱۳۸۲ کل کشور

۴۶۹

فهرست اصول

Collection of Guardian Council Views

**Respect To Legislation Passed By
Islamic Consultative Assembly
(sixth term-third year)**

Publication: Dadgostar

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

شابک: ۹۶۴-۶۳۵۲-۷۹-۰

ISBN: 964-6352-79-0

قیمت ۲۹۰۰ تومان